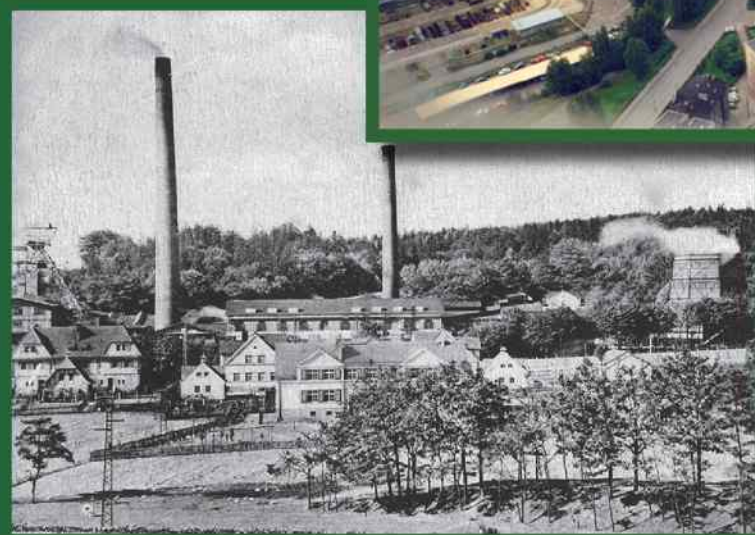

Kopalnia Węgla Kamiennego „Bolesław Śmiały”

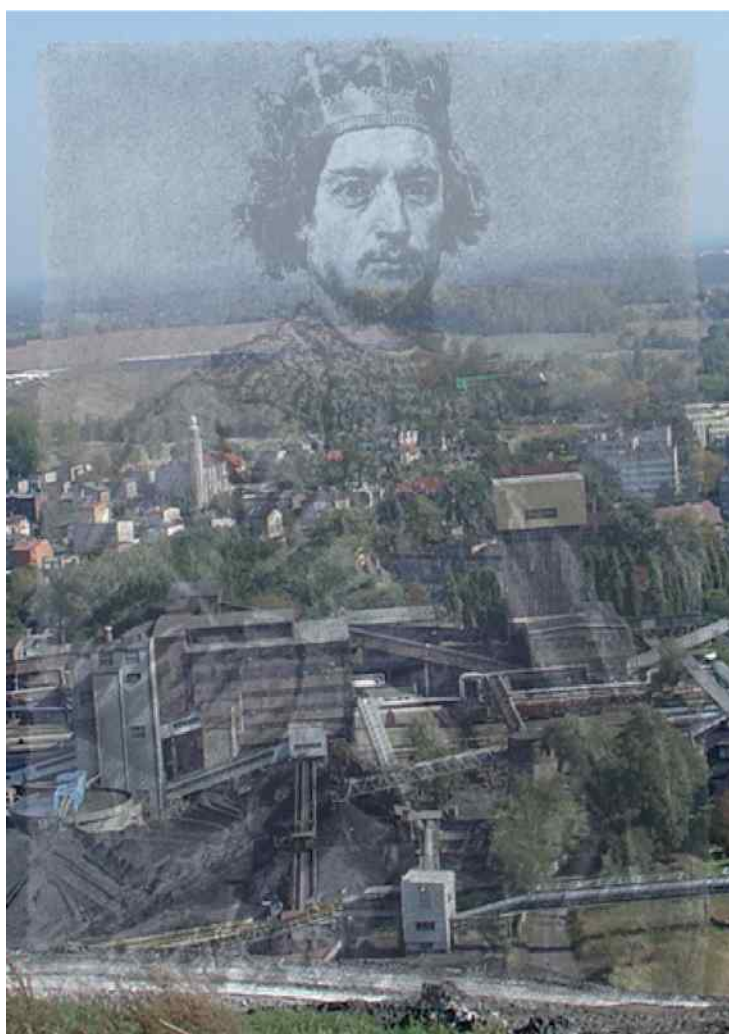
1779 - 2009

230 lat górnictwa na terenie Łazisk

KOMPANIA
WĘGLOWA S.A.
2009

Kopalnia Węgla Kamiennego „Bolesław Śmiały” 1779 - 2009 230 lat górnictwa na terenie Łazisk

Łaziska Górne 2009

Wydawca: Kompania Węglowa S.A.
Oddział KWK „Bolesław Śmiały” w Łaziskach Górnych

Zespół redakcyjny: mgr inż. Bernard Bugla
mgr inż. Krzysztof Janik
mgr inż. Roman Friede
dr Marcin Rudy
Mirosław Leśniewski

Autorzy tekstów:
dr Marcin Rudy
Mirosław Leśniewski
inż. Piotr Cebula
mgr inż. Krzysztof Walus
mgr Sławomir Rubin
mgr Aleksander Fojcik

Konsultacje: dr inż. Jacek Korski
mgr inż. Stanisław Gałeczka
Franciszek Leśniewski

Zdjęcia: ze zbiorów archiwalnych Izby Tradycji KWK „Bolesław Śmiały”
ze zbiorów Franciszka Leśniewskiego
Dan White
Krzysztof Matuszyński
Małgorzata Rosolska
Sebastian Piskula
Klaudiusz Rożek
Roman Ludwichowski
Mirosław Leśniewski
Marian Bury
Hanna Borkowska
Joanna Pasierbek–Konieczny
Dariusz Depta
Piotr Andrews
Krzysztof Walus

Recenzent: dr Sławomir Witkowski; Wyższa Szkoła „Humanitas” Sosnowiec

Projekt graficzny i redakcja techniczna: mgr Michał Pienta, Miejska Placówka Muzealna w Mikołowie

Copyright by KWK „Bolesław Śmiały”

Druk: Drukarnia „TOLEK” im. Karola Miarki w Mikołowie

Nakład: 2500 egz.

ISBN 978-83-928156-0-0

Szanowni Czytelnicy !

Rok 2009 jest rokiem szczególnym dla kopalni „Bolesław Śmiały”. Mija bowiem 230 – lat od czasu powstania zorganizowanego górnictwa węgla kamiennego na łaziskiej ziemi.

Czy dzisiaj można sobie wyobrazić Łaziska bez kopalni „Bolesław Śmiały”? Czy bez kopalni można sobie wyobrazić codzienność tysięcy rodzin na tej „górnictwej ziemi”? Ta kopalnia

to serce śląskiego miasta, które wyznacza puls życia miejscowej społeczności. Nie sposób tu żyć, by nie natknąć się na element ponad dwustuletniego dziedzictwa tej kopalni. Jej losem przesiąknięty jest życiorys każdego, kto się na tej ziemi urodził lub tu zamieszkał.

Kopalnia ta zawsze była wizerunkiem miasta, ukształtowanym przez wysiłek fizyczny i intelektualny pracującej w niej załogi. Przez całe pokolenia to etos górniczej pracy nadaje charakter tej ziemi i jej społeczności.

Dzisiaj oddajemy w Państwa ręce publikację, która przedstawia zarówno historię jak i dzień dzisiejszy naszej kopalni. Mam nadzieję, że dzięki tej książce wielu z Was wróci wspomnieniami do naszych przodków, swej młodości i znajdzie swoje miejsce w historii tej kopalni.

Niech ta lektura będzie okazją do wspomnień, refleksji, a może i wzruszeń. Niech każdy z Was poczuje, że jest częścią tej historii.

Kopalnia „Bolesław Śmiały” w ostatnich latach przemian gospodarczych przeżywała różne chwile. Dramatem stała się decyzja w 2003 r. o jej likwidacji. Był to cios nie tylko dla pracowników tej kopalni, ale również dla całej łaziskiej społeczności. Jednak olbrzymia determinacja i walka o swój zakład pracy pokazały prawdziwy charakter i siłę ludzi tej ziemi. Wykorzystując okazję chcę podziękować wszystkim tym, którzy stanęli w jej obronie i przyczynili się do uratowania tej kopalni. Dzisiaj odpłacamy się Wam tym, że tworzymy zakład nowoczesny, dający pracę tysiącom ludzi w bezpiecznych warunkach pracy, osiągający bardzo dobre wyniki ekonomiczne oraz wskaźniki techniczne i wydajnościowe.

Tą drogą pragnę podziękować całej załodze za ten codzienny górniczy trud, za poświęcenie i zaangażowanie w tworzenie sukcesów tego zakładu. Ta załoga była, jest i będzie najcenniejszym zasobem tej kopalni. Jakże trafnie ujmują to słowa Edwarda Deminga „Nawet najlepsze przedsiębiorstwo czy zakład pracy nie jest lepszy od ludzi, którzy w nim pracują”. Niech praca w tej kopalni daje Wam poczucie satysfakcji i zadowolenia, a opieka św. Barbary daje poczucie bezpieczeństwa.

Dzisiaj możemy być dumni z tego, że może kiedyś byliśmy czy też obecnie jesteśmy pracownikami tej „Szacownej Jubilatki”.

Pragnę również podziękować wszystkim tym, dzięki którym ta książka powstała.

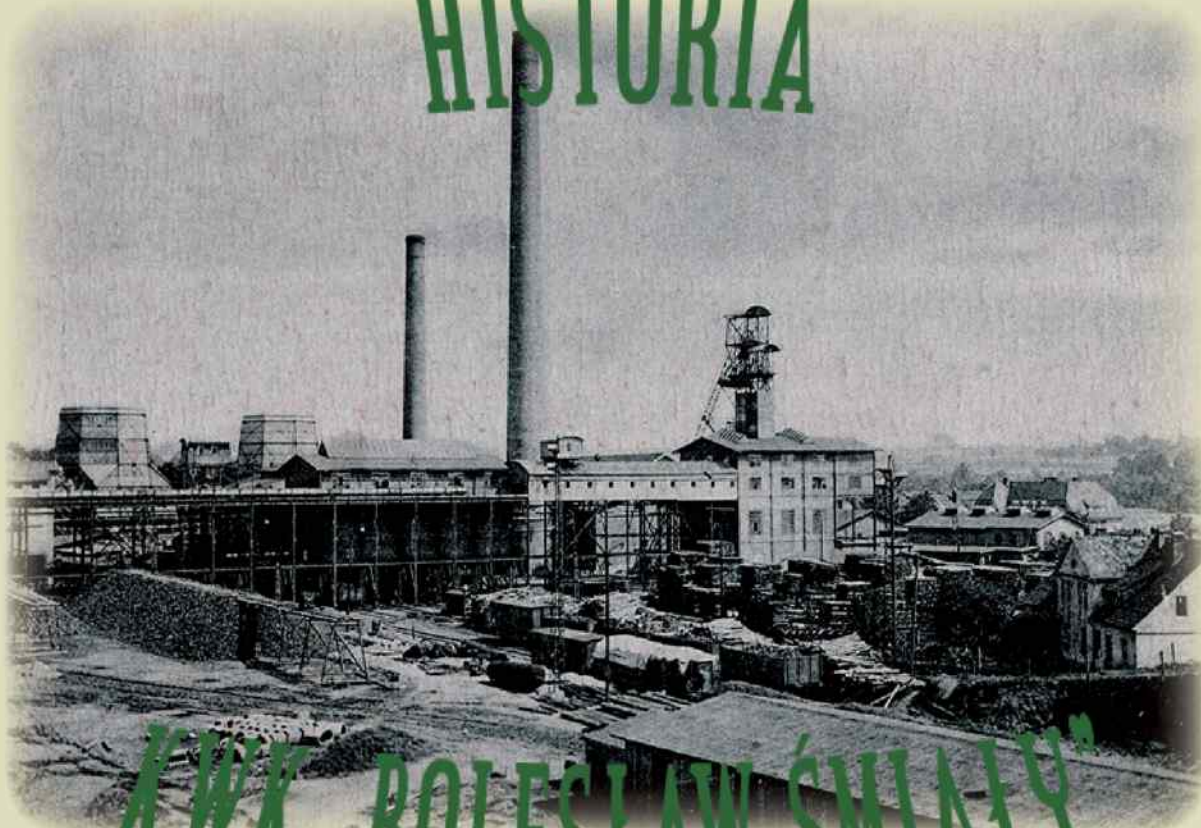
Z górniczym pozdrowieniem

„Szczęść Boże”

*Bernard Bugla
Dyrektor Techniczny*

Marcin Rudy

HISTORIA

KWK „BOLESŁAW ŚMIAŁY”

I

1779 – 1914

Początki i rozwój górnictwa na terenie obszaru górniczego Łaziska II

W 2009 roku przypada jubileusz 230 – lecia górnictwa węgla kamiennego na obszarze wchodzącym współcześnie w skład miasta Łaziska Górne. Granice obecnego miasta ostatecznie zostały ustalone w 1973 roku, kiedy to połączono ze sobą w jeden organizm miejski Łaziska Górne (posiadające prawa miejskie od 1951 roku), Łaziska Średnie oraz Łaziska Dolne.

Początki górnictwa na tym obszarze sięgają II połowy XVIII wieku, kiedy to Łaziska leżały na terenie Wolnego Pszczyńskiego Państwa Stanowego. Państwem tym rządził wówczas Fryderyk Erdmann Anhalt – Cöthen (1765 – 1797) i z jego osobą wiążą się początki eksploatacji węgla kamiennego na ziemi pszczyńskiej. Wtedy zaczęły funkcjonować kopalnie „Emanuelssagen” („Błogosławieństwo Emanuela”) w Murckach oraz „Wessolaer Grube” („Wesoła”) w Wesołej koło Mysłowic. Natomiast pierwszą kopalnię w Łaziskach uruchomiono oficjalnie w 1779 roku. Nosiła nazwę „Heinrichsglück” („Szczęście Henryka”) i zlokalizowana była w Łaziskach Dolnych, na zachód od zabudowań mieszkalnych w tej miejscowości. Wspomniana data została oficjalnie przyjęta za początki górnictwa w Łaziskach, choć na pewno węgiel eksploatowano tu już kilka lat wcześniej. Ta pierwsza łaziska kopalnia podlegała przepisom prawa górniczego z 5 VI 1769 roku, które nadzór nad kopalniami powierzało Wyższemu Urzędowi Górniczemu w Brzegu. Została ona zlikwidowana w 1840 roku z powodu trudności z odwadnianiem. Druga kopalnia na tym terenie powstała w Łaziskach Średnich, które były dobrami rycerskimi i nie podlegały pszczyńskim panom. Dlatego właściciel Łazisk Średnich major Magnus von Bludowski w 1797 roku założył tu kopalnię pod nazwą „Treue Caroline” („Wierna Karolina”), jednak naruszył przy tym przepisy pszczyńskich regaliów górniczych, według których bez zgody władców pszczyńskich nie można było eksploatować żadnych surowców mineralnych na terenie państwa stanowego.

Dopiero 12 VII 1823 roku urząd w Brzegu wydzielił na terenie dóbr rycerskich w Łaziskach Średnich obszar górniczy o powierzchni 4 520 280 m², który już nie podlegał władzy pszczyńskich panów z rodu Anhalt – Cöthen, a od 1846 roku z rodu Hochbergów. Zaczęła się rywalizacja pomiędzy kopalniami należącymi do książąt pszczyńskich, a zakładami znajdującymi się na obszarze dóbr rycerskich.

Na omawianym terenie w Łaziskach Średnich w latach 1834 – 1858 zlokalizowano aż 11 pól górniczych, jednak wydobywanie początkowo prowadzono tylko na kilku z nich – „Wierna Karolina”, „Gott mit uns” („Bóg z nami”), „Martha – Valesca” („Marta – Waleska”), „Frohe Aussicht” („Wesoły widok”). Na innych polach górniczych w Łaziskach Średnich funkcjonowały niewielkie kopalnie, które w połowie XIX wieku, w zależności od koniunktury na węgiel, prowadziły eksploatację, bądź były okresowo unieruchamiane. Należały do nich: „Bonaparte”, „Gotthilf” („Boże pomagaj”), „Versöhnung” („Pojednanie”), „Uraniamus”, „Sankta Anna”, („Święta Anna”), „Trautscholdsegen” („Błogosławieństwo Trautscholda”), „Friederike” („Fryderyka”) i „Neue Hoffnung” („Nowa Nadzieja”).

Największym z zakładów wydobywczych w Łaziskach Średnich w tamtym okresie była kopalnia „Bóg z nami”, która posiada bardzo skomplikowane dzieje własnościowe. Została ona pierwotnie nadana żydowskiemu kupcowi z Mikołowa Ignatzowi (Ignacemu) Eiseneckerowi. W 1852 roku wdowa po nim sprzedała kopalnię hrabiemu Hermannowi von Bohlen, a rok później wystawiono przedsiębiorstwo na licytację.

Widok na Łaziska Średnie od strony zachodniej - rok 1898.
Na pierwszym planie teren obecnej kopalni „Bolesław Śmiały”.

Widok kopalni „Trautscholdsegen” – „Błogosławieństwo Trautscholda” od strony południowo-wschodniej rok 1906.
Na zdjęciu: kotłownia, wieża głębinowego szybu *Oberman* (obecnie Aleksander I). Pod lasem widoczny jest szymb *Hoffman* (obecnie Aleksander II)

Kopalnia „Trautscholdsegen” – „Błogosławieństwo Trautscholda” w roku 1910.
Widok na teren dzisiejszej kopalni „Bolesław Śmiały” od strony zachodniej.

Nowymi właścicielami zostali hrabiowie Albrecht i Hermann Solm – Hogstreaten z Münster, którzy w celu powiększenia kapitału niezbędnego do eksploatacji, utworzyli gwarectwo. Udziały w gwarectwie posiadał również kupiec Negendank z Brandenburgii. W 1856 roku z powodu jego długów kopalnię przejęli kupcy Max i Dieckmann z Magdeburga oraz Bank Weimarski.

Po śmierci Dieckmanna Bank wystawił kopalnię na licytację, stając się jednocześnie (29 I 1890 roku) jej nabywcą, a 22 sierpnia tego roku zarejestrowano „Gottmituns – Grube” – Aktiengesellschaft für Steinkohlenbergbau. Siedziba tej spółki mieściła się w Berlinie, choć kopalnia funkcjonowała w Łaziskach Średnich. Na czele towarzystwa akcyjnego stał jednocześnie dyrektor Banku Weimarskiego baron Emilio August Sternberg de Armella, który wydzierżawił, a następnie dołączył do spółki zakupioną w 1889 pobliską kopalnię „Marta – Waleska”.

Ten ostatni zakład należał do Franza (Franciszka) Thiele – Wincklera, którego rodzina posiadała rozległe dobra ziemskie skupione w okolicach Katowic, Mysłowic, Orzesza i także Bytomia. Jednak „Marta – Waleska” krótko pozostała w jego rękach, a następnie aż do momentu włączenia przez spółkę jeszcze kilkakrotnie zmieniała właścicieli.

Tymczasem inne pola górnicze w Łaziskach Średnich, czyli „Św. Anna”, „Błogosławieństwo Trautscholda”, „Fryderyka”, „Nowa Nadzieja”, „Wesoły Widok” i „Wierna Karolina”, w 1856 roku stały się własnością tajnego radcy komercyjnego Gustawa von Ruffera, który jednocześnie zakupił dobra rycerskie Łaziska Średnie od hrabiego Edwarda von Kleista. Do tej transakcji doszło również ze względu na fakt, iż żona hrabiego, Luiza von Kleist z domu von Hochberg – Fürstenstein (siostra księcia pszczyńskiego), kilka lat wcześniej stała się właścicielką dwóch pól górniczych – „Błogosławieństwa Trautscholda” i „Wesoły Widok”.

Wszystkie wyżej wymienione pola zostały w 1885 roku połączone przez spadkobierców Ruffera tworząc zakład górniczy o nazwie „Consolidierte (w skrócie cons.) Trautscholdsegen”, czyli „Zjednoczona Błogosławieństwo Trautscholda”. W 1911 roku kopalnia ta została wydzierżawiona na 5, a następnie na 99 lat księciu pszczyńskiemu Janowi Henrykowi XV Hochbergowi i przekazana pod zarząd dyrekcji jego kopalń (Fürstlich Plessische Bergwerksdirektion). Wówczas otrzymała ona nową nazwę „Neue Glückauf” zamienioną już w czasach II RP na „Szczęść Boże”, a następnie na „Aleksander”. Mimo to górnicy i okoliczna ludność nazywali bardzo często ten zakład „Kamienica” od nazwy pobliskiego wzgórza porośniętego lasem bukowym, gdzie niegdyś funkcjonowały kamieniołomy.

Tymczasem także w najmłodszej części Łazisk – w Łaziskach Górnych pojawiły się kopalnie węgla. W 1839 roku uruchomiono tu zakład pod nazwą „Augustensfreude” („Radość Augusty”), którą potocznie nazywano „Augusta”. Nazwa kopalni pochodzi od imienia Fryderyki Augusty Esperance, bratowej pana pszczyńskiego Ludwika von Anhalt – Cöthen.

Właściciele Wolnego Pszczyńskiego Państwa Stanowego doprowadzili również do powstania w 1849 roku kopalni „Brade” („Brada”). Uruchomiono ją na terenie tzw. Śmiejówki, w pobliżu dzisiejszej ulicy Brada, po wcześniejszych badaniach geologicznych (odwiertach). Nazwa ta pochodzi od nazwiska zasłużonego mistrza górniczego Bradego. Dr Julius Brade urodził się w 1804 roku we Wrocławiu. Pełnił urząd radcy górniczego i przyczynił się do rozwoju wydobywania węgla zarówno na Górnym, jak i na Dolnym Śląsku. Brade zmarł w 1876 (lub 1878) roku w Białym Kamieniu, obecnie dzielnicy Wałbrzycha. Został pochowany w istniejącym do dziś rodzinnym grobowcu na cmentarzu ewangelickim w Wałbrzychu. Oprócz łaziskiej kopalni, a następnie tutejszej ulicy i dzielnicy Brada, jego nazwiskiem nazwano w XIX wieku jeden z szybów kopalni w Starym Zdroju (dziś również dzielnicy Wałbrzycha) oraz pobliską ulicę.

Kopalnia „Brada” w 1884 roku przejęła obszar górniczy zlikwidowanego wówczas po wybraniu górnych pokładów zakładu „Radość Augusty”, do którego wykonano przekop z „Brady” i uruchomiono ponownie w roku 1892, lecz po 3 latach definitywnie zaniechano eksploatacji.

W południowej części Łazisk Górnych, w dzisiejszej dzielnicy Kopanina, w 1914 roku Jan Henryk XV Hochberg założył kopalnię pod nazwą „Prinzengrube”, zlokalizowaną na polu górniczym zakupionym od spadkobierców Gustawa von Ruffera. Po odzyskaniu niepodległości przez Polskę i przyłączeniu do niej Górnego Śląska kopalnię przemianowano na „Książątko”, chociaż w ówczesnej prasie można spotkać także nazwę „Książę”. Natomiast pracownicy i miejscowa ludność nazywała ten zakład po prostu „Princokiem”, podobnie jak położoną w pobliżu kolonię domów mieszkalnych.

W 1840 roku z powodu nadmiernego dopływu wody zaniechano eksploatacji w pierwszej łaziskiej kopalni „Szczęście Henryka”. Pięć lat później w jej miejsce utworzono zakład o nazwie „Heinrichsglück II” („Szczęście Henryka II”), który początkowo był nazywany „Neue Heinrichsglück” („Nowe Szczęście Henryka”), który zlokalizowany był na północny – wschód od zabudowań mieszkalnych w Łaziskach Średnich. Oznaczało to, że kopalnia ta leżała już w Wyrach, a więc poza terytorium Łazisk, a wydobywanie trwało w niej do 10 X 1903 roku.

W 1902 roku kolejny z pszczyńskich książąt Jan Henryk XI Hochberg w jej sąsiedztwie założył kopalnię „Heinrichsglück III” („Szczęście Henryka III”), która w okresie międzywojennym była potocznie nazywana kopalnią „Powstańców” od nazwy jednego z funkcjonujących tu szybów.

W pierwszych dziesięcioleciach funkcjonowania łaziskiego górnictwa charakterystyczne było przenoszenie kopalń z miejsca na miejsce w obrębie jednego pola górniczego. Początkowo szyby były bardzo płytkie, a urządzenia na powierzchni składały się z jaty, czyli drewnianej szopy, napędzanego ręcznie kołowrotu i ogniska kowalskiego. Umożliwiało to stosunkowo szybką zmianę miejsca, w którym prowadzono wydobywanie.

Wyczerpanie się płytkich złóż powodowało konieczność eksploatacji węgla położonego głębiej. To z kolei przyczyniało się do konieczności unowocześniania zaplecza technicznego służącego do odwadniania i wyciągania urobku na powierzchnię. Do tego celu coraz powszechniej stosowano maszyny parowe. Po raz pierwszy w łaziskich kopalniach urządzenia te, o mocy 8 i 12 KM zastosowano w 1858 roku. Wcześniej wody dołowe transportowano na powierzchnię beczkami drewnianymi lub odprowadzano sztolniami. Natomiast energię elektryczną zastosowano tu po raz pierwszy w 1899 roku. Początkowo jednak służyła ona wyłącznie do oświetlania zabudowań kopalnianych na powierzchni.

Wydobywany w tamtych czasach w łaziskich kopalniach węgiel charakteryzował się niską wartością kaloryczną i dużym zapopielem. Dlatego stosowany był głównie w celach opałowych, także w rozwijającym się przemyśle. Łaziski węgiel znajdował wówczas nabywców nie tylko na obszarze Wolnego Pszczyńskiego Państwa Stanowego, ale również na, stanowiących części monarchii Habsburgów, Śląsku Cieszyńskim oraz w Małopolsce.

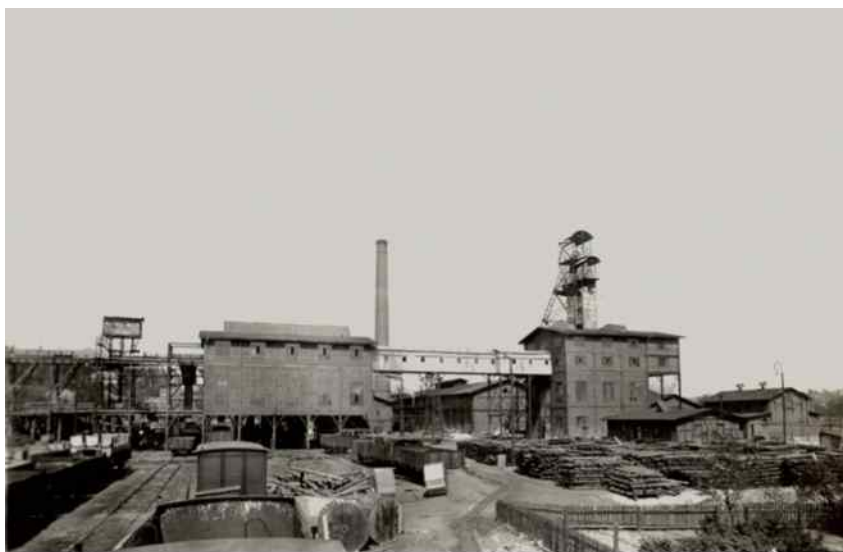
Bardzo istotnym wydarzeniem dla łaziskiego górnictwa było oddanie do dyspozycji tutejszych kopalń w 1856 roku bocznicy kolejowej w Mikołowie. W roku 1865, z inicjatywy finansowej kopalni „Bóg z nami”, Łaziska Średnie zostały połączone linią kolejową z Jaśkowicami, zaś 5 lat później przedłużono tę linię z Łazisk Średnich do Tychów. Inwestycje kolejowe spowodowały, że gwałtownie wzrosło wydobywanie. Według danych statystycznych w 1856 roku wszystkie łaziskie kopalnie wyprodukowały 20 707 ton węgla, a w roku 1872 już 164 069 ton. Ponad połowa tego urobku przypadała na kopalnię „Bóg z nami”.

W porównaniu z innymi górnolaskimi kopalniami, gdzie eksploatację często prowadzono już dzięki szybom wydrążonym na głębokość ponad 200 metrów, w łaziskich zakładach urabiano węgiel stosunkowo płytko. Tutaj, na przełomie XIX i XX wieku, rekordową głębokość osiągnął szyb „Frank”, należący do kopalni „Brada”, lecz wynosiła ona zaledwie 108,8 metrów. W 1906 roku pogłębiono szyb „Obermann”, nazwany później „Aleksander I”, w Łaziskach Średnich do głębokości 126 metrów.

Do przewozu węgla w podziemiach kopalń zaczęto stosować wtedy również konie. Po raz pierwszy tego typu siłę pociągową zastosowano w 1870 roku w kopalni „Bóg z nami”, a za jej przykładem poszły inne zakłady wydobywcze w rejonie Łazisk. W roku 1906 wprowadzono do użytku kołowroty i maszyny wyciągowe napędzane sprężonym powietrzem. Ważnym momentem dla postępu technicznego w łaziskim górnictwie był rok 1910. Wtedy to przy wydobywaniu zastosowano tu po raz pierwszy wrębiarki i wiertarki o napędzie pneumatycznym, a w kopalni „Brada” do transportu węgla używać zaczęto lokomotywy elektrycznej o mocy 36 KM. Cztery lata później ta sama kopalnia uzyskała pozwolenie (pierwsze w tym rejonie) na przewóz załogi kolejką elektryczną, w rejonie szybu „Bolko”.

Rosnąca na rynku konkurencja spowodowała, że zakłady „Bóg z nami” w 1896 roku, a później „Brada” i „Szczęście Henryka III” uruchomiły po modernizacjach sortownie, w których wprowadzono liczne nowoczesne na tamte czasy urządzenia do wzbogacania węgla. Pierwsze lata XX wieku to także odczuwalny postęp w dziedzinie bezpieczeństwa i higieny pracy górników. Zaczęto wówczas stosować windy (klatki wyciągowe) do zjazdu, mechaniczne wentylatory, budowano pierwsze obiekty socjalne (np. łaźnie). Pojawiły się też pierwsze w Łaziskach zastępy ratowników górniczych.

Wieża wiertnicza dla wiercenia głębokiego otworu badawczego (500 m).
Łaziska Średnie rok 1900.

Kopalnia „Trautscholdsegen” –
„Błogosławieństwo Trautscholda” – rok 1913.

Kopalnia „Prinzen” – „Książątko”.
2 marca 1914 roku – na zdjęciu pierwszy
wagon węgla po uruchomieniu sortowni.

Pod koniec XVIII wieku, a więc w czasie, gdy łaziskie górnictwo stawiało pierwsze kroki, poszczególne kopalnie zatrudniały zaledwie od kilku do kilkudziesięciu osób. Na przykład w kopalni „Szczęście Henryka” w Łaziskach Dolnych, w 1779 roku zatrudnionych było 30 osób. Zaliczali się do nich wykwalifikowani górnicy (rębacze) i rzemieślnicy (np. cieśle) oraz pozostali niewykwalifikowani pracownicy, do których należał transport i przeładunek węgla oraz obsługa prostych, kopalnianych urządzeń. Ci ostatni pracownicy wywodzili się najczęściej spośród okolicznych chłopów pańszczyźnianych. W państwie pruskim, na obszarze, którego leżały wówczas Łaziska, w roku 1807 zniesiono poddaństwo. Fakt ten spowodował, że chłopci zniknęli z tutejszych kopalń, a na ich miejsce pojawili się najemni robotnicy, również z najbliższej okolicy. Wzrastający popyt na węgiel w połowie XIX wieku spowodował, że w Łaziskach chętnie zatrudniano górników – fachowców z Dolnego Śląska (głównie z okolic Wałbrzycha) oraz Saksonii. W ostatniej dekadzie XIX wieku w pokażnej liczbie zatrudniano też robotników przybyłych z Galicji, w czym przodowała kopalnia „Bóg z nami”. Właśnie tu przyjęto jeszcze w sierpniu 1885 roku aż 24 osoby przybyłe z Galicji, które zakwaterowano w domostwach miejscowych chłopów.

Od roku 1905 w tutejszych kopalniach próbowano jako tanią siłę roboczą zatrudniać pracowników ukraińskich i węgierskich, lecz eksperyment ten trwał bardzo krótko. Załogi łaziskich kopalń były wówczas bardzo płynne, występował spory niedobór pracowników. Ich liczba wzrosła z 1008 osób w 1900 roku do 2641 w roku 1913. Z powodu zapotrzebowania na ręce do pracy w tutejszym górnictwie zatrudniano za niższym wynagrodzeniem wielu robotników niewykwalifikowanych, a także kobiety i osoby niepełnoletnie. Aby zatrzymać na dłużej pracowników zwierzbowanych poza Górnym Śląskiem kopalnie tworzyły dla nich domy noclegowe, jak np. uczyniono w kopalni „Bóg z nami”. Pomimo tego, z powodu braku rębaczy, właśnie w tej kopalni w 1913 roku wstrzymano wydobywanie z pokładu „Fryderyka”.

Do pracy w łaziskich kopalniach nie zachęcały również płace. Przeciętne wynagrodzenie w tutejszych zakładach było niższe niż w kopalniach leżących w centralnej części górnos Śląskiego zagłębia węglowego. Podkreślić należy również, że pensja robotników pracujących bezpośrednio przy urobku pod ziemią była i tak znacznie wyższa od zarobków osób zatrudnionych na powierzchni, czy np. ładowaczy.

Pod koniec XVIII wieku władze ustaliły dwunastogodzinny dzień pracy dla osób zatrudnionych w górnictwie, który trwał od 6 rano do 18 wieczorem. W tym czasie mieściły się również: odczytanie listy obecności, poranna modlitwa, pobieranie niezbędnych narzędzi i środków (np. oleju czy prochu), a także sam zjazd i wyjazd oraz przerwa obiadowa. W kopalniach na terenie Łazisk w XIX wieku górnicy pracowali na 2 zmiany, co oznaczało również dniówki nocne, w czasie których przeważnie prowadzono prace przygotowawcze. Także dość często pojawiały się tzw. „nadszycy”, czyli dodatkowe godziny pracy aż do wykonania określonej normy wydobywania. Spowodowane było to pracą w systemie akordowym. Dopiero w 1905 roku czas najcięższej pracujących w tym systemie robotników skrócono do 10 godzin, pod warunkiem wykonania planu.

XIX wiek to także początki ubezpieczeń społecznych wśród górników, którzy pierwotnie tworzyli dobrowolne tzw. biksowe kasy górnicze (Büchsenkassen). W połowie tego stulecia załogi kopalń „Trautscholdsegen” i „Bóg z nami” zostały ubezpieczone w Górnośląskiej Spółce Brackiej, a górnicy z „Brady”, „Radości Augusty” i „Szczęścia Henryka” w powstałej w 1861 roku Pszczyńskiej Spółce Brackiej. Zarówno górnicy, jak i właściciele kopalń odprowadzali składki do tych spółek z przeznaczeniem na późniejsze emerytury, pomoc lekarską, pomoc materialną, zasiłek pieniężny dla rodziny w przypadku zgonu, renty inwalidzkie oraz zapomogi wdowie i sierocie.

W omawianym okresie, pomimo stałej poprawy bezpieczeństwa pracy, w łaziskich kopalniach dochodziło do licznych wypadków. Według danych statystycznych tylko w kopalni „Bóg z nami” w latach 1885–1903 zginęło 7 górników, a 139 uległo różnego rodzaju wypadkom. W celu poprawy bezpieczeństwa na początku XX wieku w kopalni „Trautscholdsegen” wydzielono specjalny chodnik doświadczalny oraz oddano do użytku stację ratownictwa górniczego, która obsługiwała wszystkie łaziskie kopalnie należące do księcia pszczyńskiego.

Zwiększające się z roku na rok zatrudnienie w łaziskim górnictwie powodowało konieczność rozbudowy tutejszej bazy mieszkaniowej. Początkowo kopalnie udzielały pracownikom pożyczek budowlanych i przydzielały działki pod budowę domów. Kiedy te działania okazały się niewystarczające, dyrekcje kopalń postanowiły same realizować inwestycje mieszkaniowe. Oblicza się, że tylko w latach 1891–1923

w koloniach robotniczych na terenie Łazisk Średnich i Górnych wybudowano 89 budynków, w których znalazły się 623 mieszkania dla pracowników kopalń. 140 z nich przeznaczono dla górniczych urzędników. Najwcześniej domy dla swych pracowników zaczęła budować kopalnia „Bóg z nami”, która już w 1860 roku wybudowała 2 czterorodzinne domy mieszkalne, a 10 lat później dwa kolejne. W Łaziskach Średnich w 1888 roku wybudowano osiedle robotnicze „Pekin”, składające się z 9 budynków. W 1914 roku osiedle to powiększono o kolejne 7 domów. Przetrwało ono do momentu wyburzenia w 1982 roku. Czysze w kopalnianych mieszkaniach były bardzo niskie, lecz można było utracić swe lokum w momencie zwolnienia z pracy w górnictwie. Natomiast niewykwalifikowani pracownicy, którzy nie założyli jeszcze rodziny, najczęściej zamieszkiwali wówczas w domach noclegowych. Obiekty tego typu powstały m.in. w Łaziskach Średnich w 1910 roku – tzw. dom kawalerów przy ul. Staszica (dziś w miejscu wyburzonego w 1981 roku budynku znajduje się Środowiskowy Dom Samopomocy) oraz w Łaziskach Górnych, tzw. „Schlafhaus” w 1913 roku. Obecnie w tym budynku przy ul. Świerczewskiego mieści się biblioteka.

W I połowie XIX wieku, kiedy trwała pomyślna koniunktura na węgiel, a sprawy socjalne górników były ciągle zaniedbywane coraz częściej dochodziło do napięć społecznych wśród pracowników. Domagali się oni najczęściej krótszego dnia pracy oraz wyższych zarobków. Na tym tle doszło w dniach 14 – 27 maja 1889 roku do wielkiego strajku górników w zagłębiu górnośląskim oraz wałbrzyskim. Udział w nim wzięły również załogi łaziskich kopalń, strajkowały wtedy „Brada” i „Bóg z nami”. Był to pierwszy udokumentowany strajk w łaziskim przemyśle, nie tylko górnictwem.

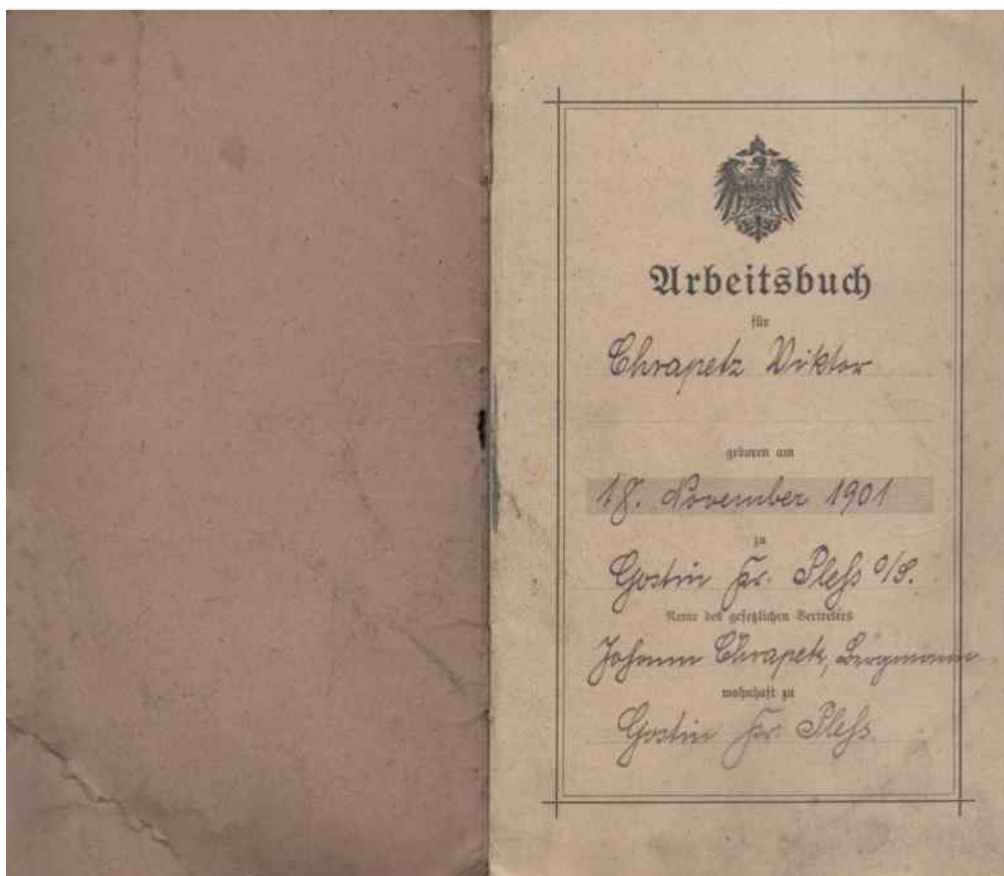
Do kolejnych, tym razem krótkich demonstracji niezadowolenia z płaconych stawek doszło w kopalni „Bóg z nami” 22 I 1896 roku oraz w kwietniu i listopadzie 1898 roku. W tym ostatnim przypadku pracę przerwało 56 ładowaczy. Strajki te nie przyniosły jednak oczekiwanego efektu.

Na początku XX wieku łaziscy górnicy, chcąc bronić swych praw, coraz częściej wstępowali do różnych organizacji i związków. W Łaziskach Dolnych w 1908 roku zaczęła funkcjonować filia związku zawodowego górników, którego centrala znajdowała się w Bochum. Na czele filii stanął Jan Palka. Również w Łaziskach Dolnych w tym samym roku powstała jeszcze filia Związku Wzajemnej Pomocy Chrześcijańskich Robotników Górnośląskich, które obradowało w mieszkaniu Emanuela Ciałonia, a Otto Horsing założył Robotniczy Związek Oświatowy podporządkowany niemieckiej socjaldemokracji.

Rok później w Łaziskach Górnych przy parafii rzymskokatolickiej powołano koło niemieckiego Katolickiego Towarzystwa Robotniczego, a socjaliści w tej miejscowości stworzyli komórkę Polskiej Partii Socjalistycznej. Również tutaj w 1913 roku stworzono filię Zjednoczenia Zawodowego Polskiego liczącą 40 członków. Pierwsza dekada XX wieku przyniosła kolejne strajki w łaziskich kopalniach. 28 IV 1909 roku w kopalni „Błogosławieństwo Trautscholda” odbył się jednodniowy strajk załogi w obronie ładowaczy, którzy zostali ukarani za „niewłaściwe napełnianie wózków z węglem”. Został on po rozmowach z urzędnikami górniczymi zakończony następnego dnia. W tym samym roku, od 18 do 30 czerwca, strajkowała bezskutecznie część załogi kopalni „Brada”, domagając się poprawy warunków pracy i wyższych pensji.

8 lutego 1912 roku, po redukcji załogi w kopalni „Bóg z nami” strajk ogłosiło 16 rębaczy. W tej samej kopalni, we wrześniu 1912 roku, gdy ogłoszono zwolnienie 43 górników, doszło do zniszczenia pasów transmisyjnych w sortowni, które zostały pocięte i wyniesione na zewnątrz zakładu. Rok później, 18 marca, 350 pracowników kopalni „Trautscholdsegen” przerwało pracę, na 3 dni, solidaryzując się z górnikiem z Westfalii, walczącymi o ośmiodzinny dzień pracy i poprawę warunków socjalnych. 31 marca 1913 roku m.in. w Łaziskach Górnych odbył się górniczy wiec, zorganizowany przez Zjednoczenie Zawodowe Polskie pod hasłem „Dlaczego ma być strajk i kto go wywołuje?”

W wyniku tych wieców 19 kwietnia rozpoczął się wielki strajk górnośląskich kopalń, z udziałem załóg wszystkich łaziskich zakładów wydobywczych. Najwięcej pracowników zaniechało wówczas pracy w kopalni „Bóg z nami” (85% załogi). Górniczy protest trwał aż do 16 maja i nie przyniósł żadnych korzyści pracownikom.

Eintragungen bei dem Eintritt in das Arbeitsverhältnis.		der Arbeitgeber bei dem Austritt aus dem Arbeitsverhältnis.	
1	Eintritt am 1. 11. 16. Legte Beschäftigung*) <i>St. Arbeiter</i> Unterschrift <i>[Signature]</i> Gewerbe <i>Steinkohlengruben</i> Wohnort <i>Prinzen</i> Wohnort <i>Gostin</i>	1	Austritt am 6. 2. 18. Legte Beschäftigung*) <i>St. Arbeiter</i> Unterschrift <i>[Signature]</i> Gewerbe <i>Steinkohlengruben</i> Wohnort <i>Prinzen</i> Wohnort <i>Gostin</i>
2	Eintritt am 9. Februar 1918 Legte Beschäftigung*) <i>St. Arbeiter</i> Unterschrift <i>[Signature]</i> Gewerbe <i>Steinkohlengruben</i> Wohnort <i>„Gott mit uns“</i> Wohnort <i>Prinzen O/S</i>	2	Austritt am 27. Mai 1919 Legte Beschäftigung*) <i>St. Arbeiter</i> Unterschrift <i>[Signature]</i> Gewerbe <i>Steinkohlengruben</i> Wohnort <i>„Gott mit uns“</i> Wohnort <i>Prinzen O/S</i>

*) Angewiesen, ob der Arbeiter zur Zeit dieser, Beschäftigung, Zechen, Betriebs-Beschäftigung, falls diese aus anderer Angabe nicht von selbst hervorgeht.

†) Im Falle des § 131 Abs. 1 der Gewerbeordnung hinzuzufügen

bezeichnet, Beschäftigung, Techniker oder Stellvertreter ist, sowie die Art seiner Angabe nicht von selbst hervorgeht.

„wegen Wechsel des Gewerbes“ (oder „des Berufs“).

Książeczka Pracy wystawiona 31 marca 1916 roku dla Wiktora Chrapka z Gostyni. Z zapisu wynika, że pracował on w okresie od 1 kwietnia 1916 roku do 6 lutego 1918 roku w kopalni „Prinzen”, a od 9 lutego 1918 roku do 27 maja 1919 roku w kopalni „Gott mit Uns”.

II 1914 – 1922

Łaziskie kopalnie w latach I wojny światowej, powstań śląskich i plebiscytu

Lata I wojny światowej i czasy tuż po jej zakończeniu, kiedy decydowała się przynależność państwowa Górnego Śląska, wywarły wpływ również na dzieje łaziskiego górnictwa. Tutejsze kopalnie ponad 80% wydobytego surowca dostarczały do bardzo odległych odbiorców, poza teren Górnego Śląska. Wybuch I wojny światowej w 1914 roku spowodował trudności w regularnej dostawie węgla, problemy transportowe i częściową utratę dotychczasowych rynków zbytu. To z kolei spowodowało przejściowy kryzys w tutejszym górnictwie.

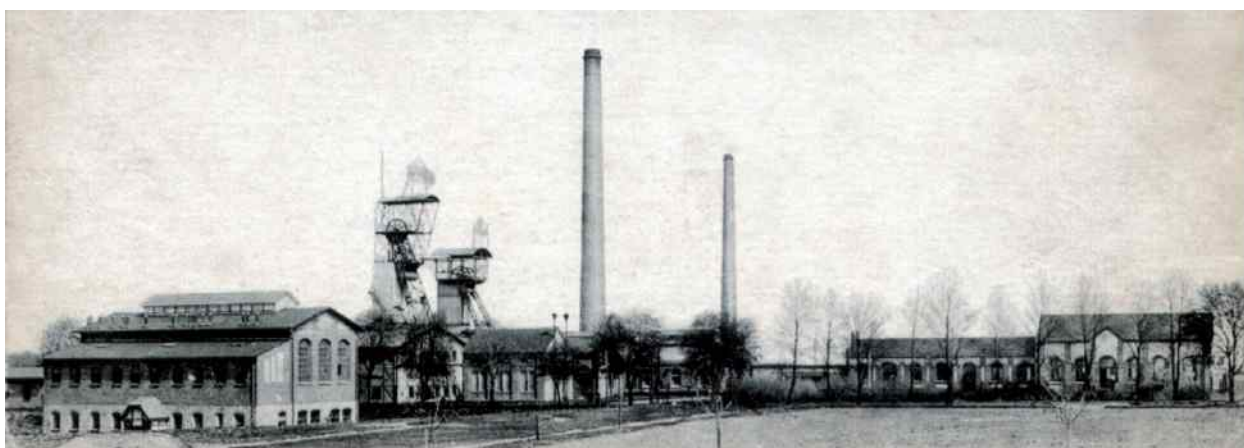
Innym zmartwieniem zarządów łaziskich kopalń był również brak rąk do pracy związany z wojenną mobilizacją. Paradoksalnie ten ostatni czynnik spowodował znaczny wzrost postępu technicznego w omawianym okresie, ponieważ maszyny musiały zastąpić niedobór pracowników. Wówczas liczba urządzeń stosowanych do urobku wzrosła o 1/3. Zaczęto stosować słupowe maszyny wrębowe typu „Demag”, przenośniki wstrząsane napędzane sprężonym powietrzem, a od 1916 roku zastosowano po raz pierwszy napęd elektryczny do maszyny wyciągowej. Energia elektryczna wtedy była używana już powszechnie w łaziskich kopalniach, a w roku 1916 w kopalni „Trautscholdsegen” oddano do użytku centralę elektryczną o mocy 3,3 MW. O stopniu mechanizacji wydobywania świadczy także ogólna moc zainstalowanych urządzeń, która z 253 KM w 1913 roku wzrosła do 653 KM w 1918 roku.

Pomimo wzrostu postępu technicznego i dostosowania produkcji do warunków wojny, nie udało się w pełni powstrzymać spadku wydajności w tamtym czasie. Częściowo było to związane z faktem zastąpienia powołanych do armii wykwalifikowanych pracowników przez jeńców wojennych, głównie rosyjskich. Przykładowo, w 1915 roku do pracy w kopalni „Bóg z nami” skierowano 300 jeńców.

Po zakończeniu działań wojennych niższy poziom wydobywania spowodowany był zapewne chaosem w czasie powstań śląskich i plebiscytu oraz licznymi strajkami. W czasie wojny sytuację kadrową próbowano ratować, zatrudniając pracowników niepełnoletnich i kobiety. W 1916 roku, na mocy porozumienia rodziców, kierownictwa szkoły powszechnej w Łaziskach Górnych i kopalnianych władz zwolniono z obowiązku szkolnego 18 uczniów, pod warunkiem podjęcia pracy w tutejszym górnictwie. Dzięki zatrudnieniu młodocianych, kobiet oraz jeńców liczba pracowników zaczęła wzrastać. W 1914 roku wynosiła ona 2721 osób, w momencie zakończenia wojny w 1918 roku już 4817 osób, a w 1922 roku aż 5564 osób. Wzrost zatrudnienia nie przełożył się jednak na wzrost wydajności pracy.

Sytuacja materialna robotników łaziskich kopalń ciągle była bardzo trudna, stąd dochodziło do kolejnych strajków. 8 maja 1914 roku, a więc jeszcze przed wybuchem I wojny światowej, w kopalni „Bóg z nami” strajk rozpoczęło 150 górników. Domagali się oni skrócenia czasu pracy oraz wyższych zarobków. W ciągu tygodnia liczba protestujących wzrosła do 356. 17 maja osiągnięto porozumienie, dzięki któremu pracownicy dołowi otrzymali podwyżkę a dniówkę skrócono do 8 i pół godziny, jednak tylko do 1 września. Dlatego już następnego dnia po tym terminie doszło do kolejnego, pierwszego w latach wojny na Górnym Śląsku strajku. Górnicy kopalni „Bóg z nami” protestowali tylko 2 dni, gdyż dyrekcja ponownie zgodziła się na skrócenie dnia pracy, prawdopodobnie jednak tylko znów na krótki okres.

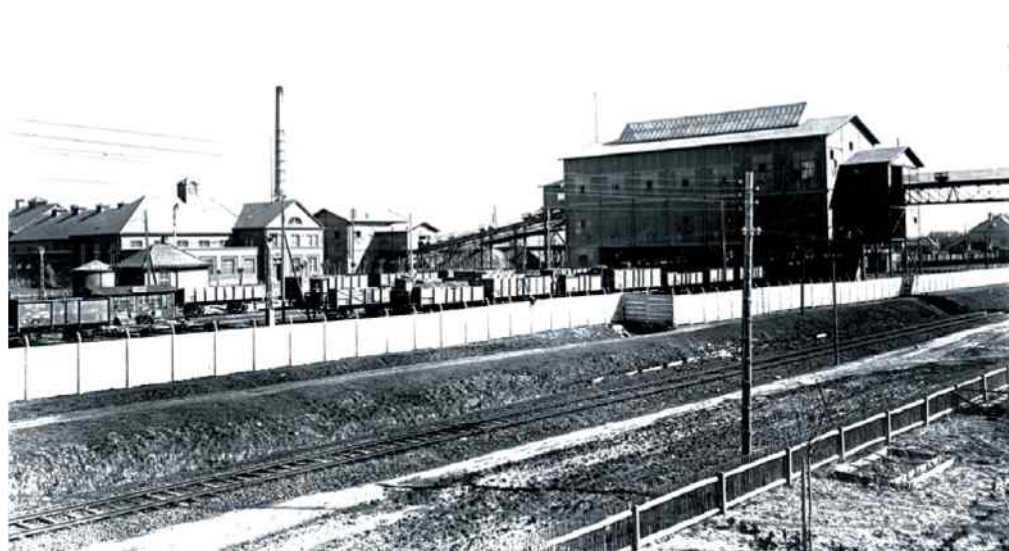
Poprawa sytuacji materialnej była również celem wielkiego strajku górnos Śląskich kopalń, który trwał od 6 do 18 lipca 1917 roku. Spośród łaziskich zakładów strajkowały wówczas załogi kopalń „Książątka”, „Bóg z nami” i „Aleksander”, wymuszając ustępstwa na swych pracodawcach.

Kopalnia „Brade” – „Brada” około roku 1918. Widok od strony południowo – zachodniej.

Kopalnia „Prinzen” – „Książątko” w roku 1914.

Kopalnia „Prinzen” – „Książątko”. Widok sortowni i załadowni wagonów – lata dwudzieste XX wieku.

Ważnym wydarzeniem dla poprawy sytuacji górników było wydanie ustawy, związanej z rewolucyjnymi wystąpieniami w Niemczech. Dokument ten z 23 listopada 1918 roku, wprowadzał ostatecznie ośmiodzinny dzień pracy w górnośląskich kopalniach. Dwa dni wcześniej doszło w tym regionie do strajku na tle płacowym w 17 kopalniach, wśród których znalazła się kopalnia „Aleksander” z Łazisk Średnich. Strajk jej załogi, przerwany został 8 grudnia 1918 roku, a jego podłożem, oprócz kwestii materialnej, był także problem narodowościowy i polityczny.

Także w innych łaziskich kopalniach dochodziło do wystąpień robotniczych. W styczniu 1919 roku, podczas napiętej sytuacji w kopalni „Bóg z nami”, na teren zakładu wprowadzono oddziały wojska, które dokonały aresztowań wśród protestujących, a następnie stłumiły rozruchy siłą. W lutym 1919 roku zastrajkowała część załogi kopalni „Książątka”, jednak tu wystąpienie zostało spacyfikowane przez oddział Grenzschtzu.

Kulminacja niepokoju panującego w przemysłowej części Górnego Śląska przypadła na polsko – niemiecką rywalizację o ten region i nastąpiła w nocy z 16 na 17 sierpnia 1919 roku. Wtedy to Polacy rozpoczęli działania zbrojne, które przeszły do historii jako I powstanie śląskie. Do akcji powstańczych dochodziło wtedy również na terenie łaziskich kopalń. W Łaziskach Średnich grupa, na czele, której stał Robert Kopiec, zajęła budynki należące do kopalni „Bóg z nami”. Tutaj rozbrojono niemieckich urzędników, a następnie opanowano biuro okręgu policyjnego, które było zlokalizowane na terenie kopalni „Aleksander”. Dzięki tej akcji powstańcy zdobyli broń: 6 karabinów i dubeltówkę. Po kilku dniach powstanie zakończyło się upadkiem, a załogi kopalń znalazły się wkrótce w jeszcze trudniejszym położeniu materialnym z powodu panującej drożyzny.

Łaziska, podobnie jak reszta przemysłowej części Górnego Śląska znajdowały się wówczas pod rządami Międzysojuszniczej Komisji Rządzącej i Plebiscytowej, a robotnikom w zaopatrzeniu w podstawowe środki konsumpcyjne pomagał Górnośląski Związek Pracowników. Pewnym postępem w stosunkach między załogami kopalń a pracodawcami stały się rady zakładowe, które zaczęto w łaziskich kopalniach tworzyć wiosną 1920 roku, zgodnie z przyjętym ustawodawstwem. Rady zakładowe miały pilnować przestrzegania umów zbiorowych oraz dbać o warunki pracy.

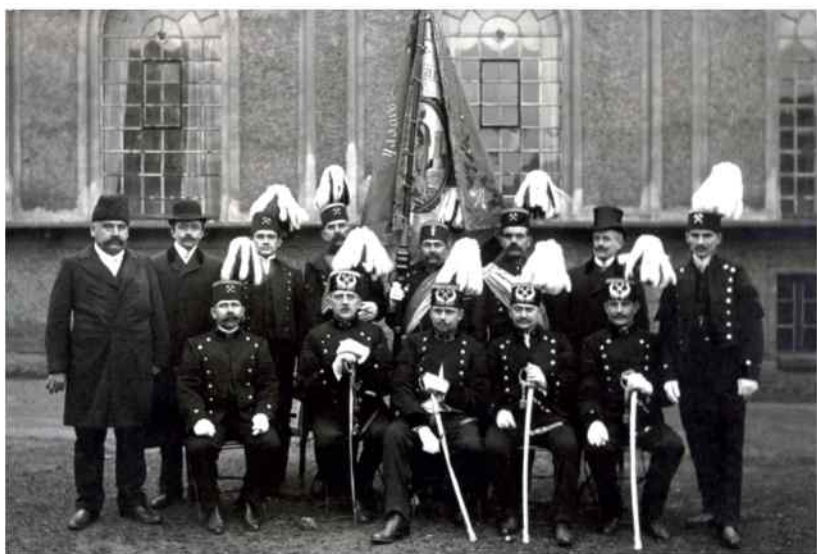
Pomimo tego górnicze protesty ciągle należały do codzienności. Tuż po zakończeniu II powstania śląskiego (trwało od 19 do 25 sierpnia 1920 roku) popierająca ten zryw większość pracowników kopalni „Bóg z nami” przerwała pracę w dniach od 25 do 28 sierpnia. Natomiast w kopalni „Książątka” doszło wówczas do pacyfikacji protestu przez stacjonujące w tym regionie wojska włoskie.

20 marca 1921 roku odbył się na Górnym Śląsku plebiscyt, który miał zadecydować o jego przynależności państwowej. Na terenie trzech łaziskich gmin ogółem około 93% ludności opowiedziało się za przynależnością do Polski (w powiecie pszczyńskim ok. 74%). Ogólnie jednak przewagę w plebiscycie osiągnęli Niemcy, gdyż Polsce miały przypaść tylko powiaty pszczyński i rybnicki. Niezadowolający wynik plebiscytu spowodował wybuch III powstania śląskiego w nocy z 2 na 3 maja 1921 roku. Również w Łaziskach prowadzone były walki powstańcze, m.in. oddział powstańców w Łaziskach Średnich zajął zabudowania kopalni „Aleksander” i zablokował zjazd górników na dół. Dyrekcja kopalni wezwała z pobliskiego Orzesza na pomoc wojska włoskie, które użyły broni. W wyniku wymiany ognia 3 powstańców odniosło rany, a kilku dostało się do niewoli. Ostatecznie III powstanie śląskie zakończyło się sukcesem i podziałem Górnego Śląska, który nastąpił 20 października 1921 roku. Wówczas to Łaziska stały się częścią odrodzonego państwa polskiego.

Górnicy przodowi kopalni
„Heinrichsgrück III” – „Szczęście
Henryka III”. Rok 1905.

Załoga kopalni „Glückauf”
– „Szczęść Boże”. Rok 1912.

Kierownictwo i poczet sztandarowy kopalni
„Gott mit uns” – „Bóg z nami”. Rok 1920.

III

1922 – 1939

Działalność kopalń na terenie Łazisk w Polsce międzywojennej

Fakt znalezienia się części Górnego Śląska wraz z Łaziskami w granicach II RP mógł spowodować wielkie zmiany własnościowe tutejszych kopalń, które nadal były własnością pszczyńskich książąt z rodu Hochbergów. Polskie władze zamierzały wywłaszczać niemieckich właścicieli zakładów przemysłowych i przejąć ich majątek. Na przeszkodzie w realizacji tego planu stanęła jednak Konwencja Górnos Śląska podpisana w Genewie 15 maja 1922 roku, która nakazywała pozostawienie tego typu własności w dotychczasowych rękach. Dlatego też z ogólnej liczby nadań pól górniczych, które znalazły się w granicach państwa polskiego aż 27,85% należało do księcia pszczyńskiego Jana Henryka XV Hochberga. Na terenie Łazisk posiadał on wówczas kopalnie „Aleksander”, „Brada” i „Książątko” (założonej na terenie, który w 1914 roku należał do Gostyni). W Mikołowie czynna była inna z kopalń Hochbergów – „Aleksander II”, a w Wyrach „Szczęście Henryka III”. Jedynym zakładem górniczym w Łaziskach, który miał innego właściciela, była dotychczasowa kopalnia „Bóg z nami”, która w październiku 1922 roku zmieniła nazwę na „Waleska”. Kopalnia ta wraz z częścią dawnych dóbr rycerskich Łaziska Średnie i zbudowaną w 1919 roku cegielnią należała do Spółki Akcyjnej „Waleska”, wcześniej funkcjonującą pod nazwą „Gottmituns”, czyli „Bóg z nami”. „Waleska” przeżywała w omawianym okresie olbrzymie trudności finansowe, borykając się z zadłużeniem. W roku 1925 w kopalni wprowadzono zarząd komisaryczno-przymusowy, który funkcjonował do 1927. Wówczas to zwolniono z pracy 550 pracowników. W celu uzyskania drewna do obudowy wyrobisk wycięto lasy przy dzisiejszej ulicy Sikorskiego. W 1926 roku wierzytelności kopalni przejął hrabia Roniker, a w II połowie lat trzydziestych wszystkie akcje spółki przeszły na własność spółki akcyjnej „Star”, mieszczącej się w szwajcarskim mieście Glarus. „Walesce” zdecydowały się również pomóc polskie władze, które zapewniły kopalni w 1931 roku częściowy zbył węgla, w ramach tzw. stałego kontyngentu wysyłkowego. W marcu 1937 roku zwiększył się również obszar górniczy kopalni o nadania pól „Leon” i „Leon II”.

Sytuacja ekonomiczna zakładu pomimo to nadal była bardzo trudna. Tymczasem kopalnie należące do pszczyńskich Hochbergów w pierwszych latach po powrocie części Górnego Śląska do Polski radziły sobie bardzo dobrze. Koniunktura w II połowie lat dwudziestych mogła nawet nieco dziwić, biorąc pod uwagę fakt, że utracono niemieckie rynki zbytu, gdzie wcześniej wysyłano ponad połowę wydobytego w Łaziskach węgla. W tym czasie rozpoczął się też długotrwały proces konsolidacji łaziskich kopalń. Początkowo połączono ze sobą 1 lipca 1925 roku kopalnie „Brada” i „Książątko”, teraz występujące pod wspólną nazwą „Zjednoczona Kopalnia Brada”. W tym samym roku, 15 września połączono zakłady „Aleksander”, „Aleksander II” i „Szczęście Henryka III” pod szyldem „Zjednoczona Kopalnia Aleksander”. Konsolidacja kopalń podyktowana była motywami finansowymi i administracyjnymi, gdyż jednocześnie zmieniono organizację produkcji i zmniejszono liczbę oddziałów (z 20 do 14).

W roku 1929 rozpoczął się wielki kryzys gospodarczy, który również dotknął łaziskie górnictwo. Spowodował on m.in. wstrzymanie wydobywania w części kopalni „Zjednoczona Aleksander”. W „Szczęściu Henryka III” zatopiono nawet szyby i rozebrano niektóre urządzenia na powierzchni. Przeciąganie się recesji wymusiło na właścicielu kolejne reorganizacje. W ten sposób 27 kwietnia 1933 kopalnie „Zjednoczona Aleksander” i „Zjednoczona Brada” utworzyły przedsiębiorstwo pod nazwą „Zjednoczona Kopalnia Aleksander – Książątko – Brada”. Wtedy też tymczasowo wstrzymano wydobywanie w „Bradzie”, a całą produkcję od 1935 roku skoncentrowano w zakładzie „Książątko”.

1 marca 1937 roku po raz pierwszy w łaziskim górnictwie pojawiła się funkcjonująca do dzisiejszego dnia nazwa „Bolesław Śmiały”. Zaczęto tak wówczas nazywać zakład „Brada”, stąd też doszło do zmiany szyldu całej kopalni na „Zjednoczona Aleksander – Książątko – Bolesław Śmiały”.

Kopalnia „Waleska”
lata trzydzieste XX wieku

Kopalnia „Zjednoczona
Aleksander” w okresie
miedzywojennym XX
wieku. Widok od strony
wschodniej.

Kopalnia „Waleska” – lata trzydzieste XX wie-
ku. Widok od strony północnej.

Wszystkie te reorganizacje nie były jednak w stanie zapobiec konsekwencjom kryzysu gospodarczego. W sierpniu 1934 roku z powodu zobowiązań podatkowych księcia pszczyńskiego wprowadzono komisaryczny zarząd przymusowy nad jego kopalniami, który trwał do końca 1938 roku. Również w 1938 roku utworzono spółkę akcyjną pod nazwą Książęce Pszczyńskie Kopalnie z siedzibą w Katowicach. Spółce tej podlegały także kopalnie w Łaziskach, a jej akcje należały do spadkobierców Jana Henryka XV Hochberga.

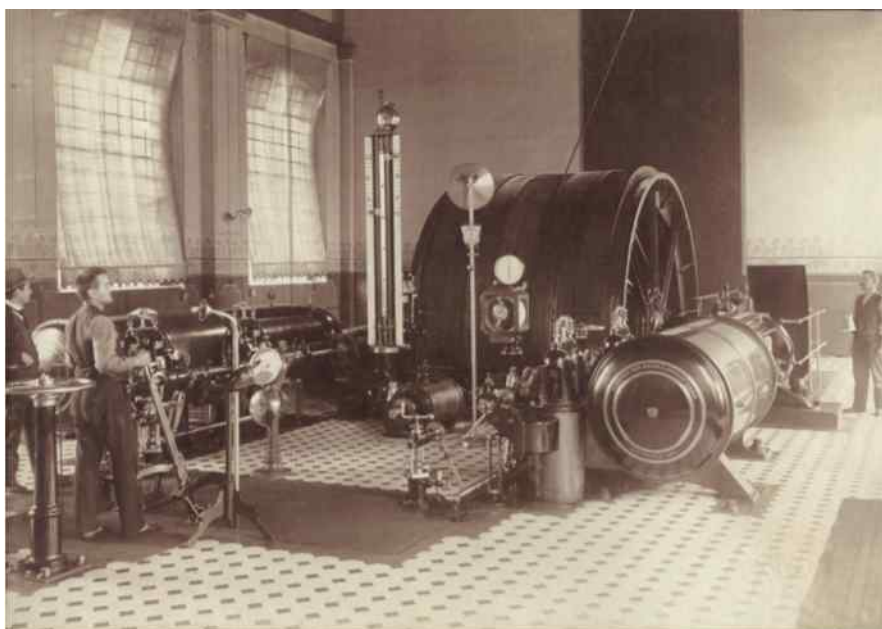
Należy podkreślić, że wspomniana wcześniej konsolidacja łaziskiego górnictwa dokonywała się również w sposób techniczny. Jeszcze w latach I wojny światowej kopalnię „Książątka”, dzięki przekopom, połączono z zakładami „Aleksander” i „Brada”. W 1924 roku w podobny sposób skomunikowano ze sobą kopalnię „Aleksander II” ze „Szczęściem Henryka III”, a rok później z kopalnią „Aleksander”. Równocześnie trwał proces modernizacji kopalń. Dla przykładu w zakładzie „Książątka” unowocześniono transport powierzchniowy i przeróbkę mechaniczną, w tym oddano do użytku nową sortownię oraz przeniesioną z kopalni „Brada” płuczkę. „Książątka” obok „Aleksandra” stało się wówczas najbardziej ekonomicznym zakładem wydobywczym na terenie Łazisk. Ogólnie jednak na skutek unieruchomienia kopalń, bądź ich części, w latach trzydziestych wydobywanie zdecydowanie spadło. Najtrudniejsza sytuacja, jak już wspomniano wcześniej, miała miejsce w kopalni „Waleska”, której żywot przedłużono m.in. dzięki eksploatacji nowych pokładów w nadaniu górnictwem „Uraniamus”.

W okresie międzywojennym w łaziskich kopalniach stosowano przy urobku najczęściej system filarowy na zawał po wzniosie, przekątnej lub rozciągłości. W niektórych grubych pokładach prowadzono wydobywanie metodą komorowo – filarową, przy szerokości komór do 15 metrów. Nowocześniejsza metoda eksploatacji zwana system ścianowym w Łaziskach pojawiła się dopiero od 1937 roku. Zastosowano do niej wrębiarki żerdziowe o napędzie pneumatycznym, a następnie łańcuchowe o napędzie elektrycznym. Inną nowością techniczną było też użycie rynien wstrząsanych, służących do przemieszczania urobku. Przy transporcie, pomimo postępującej elektryfikacji, nadal posługiwano się w dużej mierze wózkami pchanymi ręcznie lub ciągniętymi przez konie. Ciekawostką był fakt, iż w zlikwidowanej w 1925 roku sortowni kopalni „Szczęście Henryka III” rozpoczęto eksperymentalną krótkotrwałą produkcję amoniaku i tlenu.

Początkowo kopalnia „Zjednoczona Aleksander – Książątka – Brada” korzystała z własnej elektrowni (centrali elektrycznej), a następnie energię elektryczną do przedsiębiorstwa dostarczały zakłady „Elektro” w Łaziskach Górnych, uruchomione w 1917 roku, czyli dzisiejsza elektrownia „Łaziska”. Wyjątek stanowił zakład „Aleksander II”, który zasilala elektrownia okręgowa w Katowicach–Ligocie. Również do zakładów „Elektro” oraz do głównej sieci wodociągowej pompowano wody podziemne gromadzące się w kopalnianych wyrobiskach. Także w dziedzinie wentylacji nastąpiła wówczas poprawa. W połowie lat trzydziestych uruchomiono system ssący wyposażony w nowoczesne wentylatory o wydajności 132 000 m³/min – do dziś to rzadkość. W tamtym czasie także kopalniana drużyna ratownicza została lepiej wyposażona, m.in. w aparaty do sztucznego oddychania, a jej stan liczebny wynosił 25 osób.

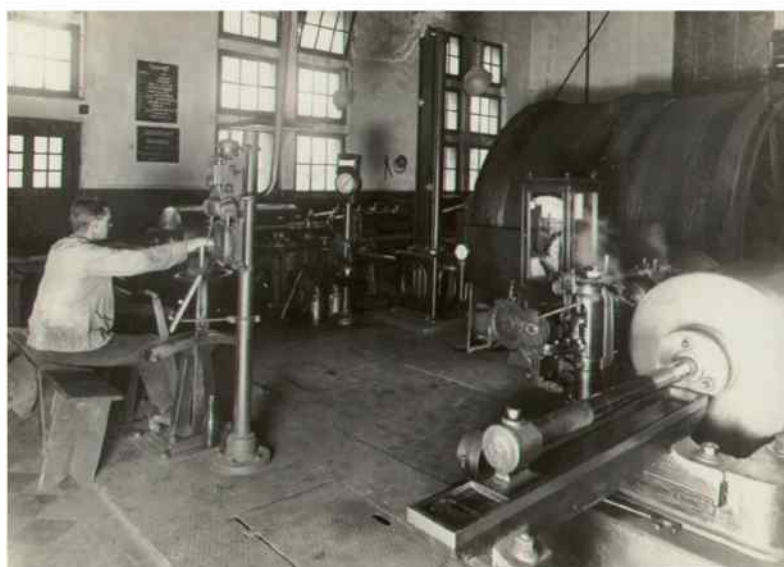
Generalnie kondycję ekonomiczną łaziskich kopalń w latach międzywojennych można podzielić na dwa zasadnicze okresy. Pierwszy z nich, związany z węglową koniunkturą, trwał od momentu znalezienia się Łazisk w granicach Polski do roku 1929. Wtedy to wydobywanie wzrosło o 513 701 ton rocznie, czyli aż o ponad 50%. Drugi, niepomyślny dla zbytu węgla okres, zaczął się od kryzysu w 1929 roku i trwał aż do momentu wybuchu II wojny światowej, choć już w 1937 roku pojawił się wzrost wydobywania. Warto podkreślić, że w latach dwudziestych łaziskie górnictwo świetnie sobie radziło, pomimo zamknięcia rynku niemieckiego dla polskich towarów w 1925 roku w ramach tzw. wojny celnej. W tym czasie węgiel łaziski był sprzedawany przez towarzystwo „Unitas”, które posiadało swe punkty sprzedaży m.in. w Bydgoszczy, Kaliszu, Tarnowie, a także za granicą – we Wrocławiu (wówczas leżącym w Niemczech), w Wiedniu, Wenecji, Genui, Zurychu i Bazylei. Wydobywany w Łaziskach surowiec znajdował nabywców także w Wielkiej Brytanii, Węgrzech, Rumunii, Jugosławii i krajach skandynawskich.

W okresie międzywojennym w kopalniach na terenie Łazisk doszło do spadku zatrudnienia, który wynosił aż 66%. Do redukcji pracowników dochodziło również w dekadzie, w której odnotowywano koniunkturę. Zazwyczaj grupowe zwolnienia były poprzedzane wstrzymaniem wydobywania na dzień lub kilka dni, które nazywano „świętówkami”. Dla przykładu 21, 23 i 25 lutego 1924 roku przerwano pracę w kopalni „Waleska”, a 1 i 14 marca w tym samym roku stanęły kopalnie „Aleksander”, „Książątka” i „Brada”.

Parowa maszyna wyciągowa szybu *Aleksander I*.
Lata dwudzieste XX wieku. Zdemontowana w roku 1959.

Elektryczna maszyna wyciągowa z roku 1922. Zainstalowana na szybie *Bolko II* po przeniesieniu z kopalni „Powstańców” w Wyrach w roku 1943. Pracowała do 1998 roku.

Parowa maszyna wyciągowa szybu *Małgorzata* kopalni „Waleska”. Rok 1935.
Czynna do lat pięćdziesiątych XX wieku.

Bardzo często pojawiało się też w tutejszych zakładach przymusowe skracanie dnia pracy. Przyczyną takiego stanu rzeczy były chwilowe problemy ze zbytem węgla (np. w czasie wojny celnej), a także racjonalizacja i mechanizacja produkcji. To wszystko powodowało nadmierną ilość rąk do pracy i masowe zwolnienia robotników. Kopalniane władze starały się załagodzić społeczne skutki zjawiska bezrobocia, stąd też zwalniano z pracy w pierwszej kolejności pracowników zamieszkałych w hotelach robotniczych, właścicieli gospodarstw rolnych oraz pracowników, którzy ukończyli 45 rok życia. Oznaczało to również odmłodzenie załogi, gdyż według danych z 1928 roku średnia wieku górnika wynosiła 35 lat. Redukcje zatrudnienia spowodowały, że zdecydowaną większość pracowników stanowili mieszkańcy powiatu pszczyńskiego (ponad 70%). Ponadto w Łaziskach pracowali górnicy wywodzący się z innych rejonów Górnego Śląska, a także z województwa krakowskiego i lwowskiego. Najczęściej zwalniano niewykwalifikowaną siłę roboczą np. ładowaczy, rzadziej pracowników wykwalifikowanych.

Podobna sytuacja miała miejsce podczas kryzysu lat trzydziestych, kiedy to doszło do kolejnych grupowych zwolnień, przymusowych przestojów i tzw. urlopów turnusowych, trwających po 3 miesiące. Pod względem przestojów rekordowy był rok 1931, kiedy to aż 212 razy ogłaszano „świętówki”. Czasy kryzysu przyniosły z sobą również obniżenie płac pracowników w porównaniu z wcześniejszą dekadą. Szerzące się bezrobocie doprowadzało ludzi pozbawionych pracy, również w górnictwie do dzikiego wydobywania węgla. W ten sposób powstały tzw. „biedaszyby”, czyli prymitywne szybiki, dzięki którym bezrobotni docierali do płytkich pokładów węgla, a następnie sprzedawali go. Tego typu szyby w Łaziskach powstały jeszcze w latach powstania śląskich i istniały krótko. Ciekawostką jest to, że na obszarze górniczym kopalni „Bolesław Śmiały” w Mikołowie biedaszyby pojawiły się znów w 2002 roku. Powstawanie biedaszybów w latach kryzysu umożliwiał łatwy zbytni surowca oraz nieuregulowany stan prawny terenów, na których prowadzono wydobywanie. Na początku lat trzydziestych na obszarze dawnych kopalń „Szczęście Henryka I” i „Szczęście Henryka II” funkcjonowało około 30 biedaszybów, a w Łaziskach Górnych 12. Do dnia dzisiejszego w lesie Wierzysko, pomiędzy Łaziskami Dolnymi a Łaziskami Średnimi, istnieją ślady po tego rodzaju eksploatacji, gdzie istniało 14 szybików. To właśnie tu 19 maja 1934 roku zginęło zatrutych tlenkiem węgla dwóch górników. Podobnych wypadków w biedaszybach na terenie Łazisk było znacznie więcej. Dopiero rok 1935 przyniósł, na skutek interwencji policji, likwidację zdecydowanej większości dzikich szybów.

Lata międzywojenne to również dalsze zmiany w dziedzinie spraw socjalnych pracowników łazickich kopalń. Najważniejszą rolę odgrywało tu pszczyńskie Bractwo Górnicze prowadzące działalność ubezpieczeniową w kasie chorych i kasie pensyjnej. Ta ostatnia udzielała świadczeń dla inwalidów, wdów oraz sierot. Z kolei kasa chorych w tamtym czasie zajmowała się m.in. zapewnieniem stałej opieki lekarskiej, na przykład w brackich szpitalach w pobliskim Mikołowie oraz Murkach, wypłacaniem zasiłków chorobowych, pośmiertnych i pogrzebowych oraz różnego rodzaju zapomóg. Spółka bracka zainaugurowała w latach trzydziestych bezpłatne kolonie lecznicze dla górniczych dzieci oraz kolonie wypoczynkowe.

Czasy pomiędzy wojnami oznaczały również niespotykane dotąd ożywienie w ruchu związkowym na terenie łazickich kopalń. Górnicy, chcąc bronić swych praw, chętnie wstępowali do związków o różnej orientacji politycznej. Funkcjonowały tu więc: związane z narodowcami Zjednoczenie Zawodowe Polskie, proanacyjny Związek Związków Zawodowych, socjalistyczny Centralny Związek Górników czy niemieckie związki zawodowe – Freie Gewerkschaften und Bergbauindustrieverband. Część pracowników udzielała się w nielegalnych komunistycznych związkach zawodowych. Przykładowo 24 kwietnia 1932 roku powołano w Łaziskach Górnośląski Związek Zawodowy Jedności Górniczej, który jednak bardzo szybko został rozbity przez policję, a jego członkowie aresztowani.

Ponadto wielu pracowników łazickich kopalń należało do różnych partii politycznych, których komórki funkcjonowały na terenie łazickich gmin bądź w najbliższej okolicy. Były to m.in. Narodowa Partia Robotnicza, Polskie Stronnictwo Chrześcijańskiej Demokracji, Polska Partia Socjalistyczna, Komunistyczna Partia Polski, Deutsche Sozialistische Arbeiterpartei in Polen oraz Volksbund, czyli niemiecka organizacja nacjonalistyczna.

Wielorakie zabarwienie polityczne i narodowe związków zawodowych oraz ciągle trudna sytuacja materialna pracowników kopalń powodowały liczne napięcia społeczne. Podobnie jak w latach przed I wojną światową, w okresie międzywojennym górnicy bardzo często podejmowali akcje protestacyjne. Do pierwszej z nich doszło 9 października 1923 roku, a jej organizatorem był komunistyczny Centralny

Komitet Akcji Górnego Śląska zwany Komitetem 21. Na terenie Łazisk do strajku przystąpiły załogi kopalń „Aleksander”, „Brada”, „Waleska” i „Książątka”, a po dwóch dniach również załoga kopalni „Szczeście Henryka III”. Protestujący domagali się wówczas 200 procent podwyżek pensji z powodu inflacji, a 15 października wzięli udział w demonstracji przed Urzędem Wojewódzkim w Katowicach. Strajk ostatecznie zakończył się 2 dni później, a robotnicy nie osiągnęli swych celów.

Do kolejnego protestu doszło 31 maja 1924 roku, kiedy to władze wydłużyły czas pracy w górnictwie z 7,5 godziny do 8 pod ziemią i z 8 do 9 godzin na powierzchni. Zastrajkowała wtedy większość załóg wszystkich łaziskich kopalń, a 2 kwietnia do górników przyłączyli się pracownicy zakładów „Elektro”. Na terenie kopalni „Brada” doszło wówczas do starć z policją, gdy część strajkujących nie pozwoliła podjąć pracy osobom nie biorącym udziału w proteście. Strajk ten organizowany przez różne centrale związkowe został zakończony 15 kwietnia, kiedy to rząd wycofał się z wydłużenia czasu pracy. Nie zapobiegło to jednak nowej fali protestów, jeszcze w tym samym roku. W czerwcu ogłoszono obniżkę pensji w łaziskich kopalniach o 12%, podczas gdy w innych zakładach wydobywczych o 10%. Było to bezpośrednią przyczyną strajku, który objął również wszystkie kopalnie w Łaziskach. Trwał on od 22 lipca do 18 sierpnia 1924 roku i zakończył się porażką protestujących po niekorzystnym wyroku sądu rozjemczego, który utrzymał w mocy niekorzystne dla robotników zmiany. Rok 1925 przyniósł krótkie jednodniowe strajki w kopalni „Waleska” 28 marca, 17 i 27 kwietnia z powodu zaległości płacowych oraz trudnej sytuacji ekonomicznej kopalni, pracującej jedynie 2 – 3 dni w tygodniu. Zresztą wkrótce wstrzymano wydobywanie w tym zakładzie na ponad pół roku.

Po kilku latach względnego spokoju fale strajków w łaziskim górnictwie pojawiły się ponownie wraz z nastaniem wielkiego kryzysu gospodarczego. W ten sposób 6 listopada 1929 roku załogi „Zjednoczona Aleksander” i „Zjednoczona Brada” połączyły się do jednodniowego strajku górnośląskich robotników. 21 stycznia 1931 roku te same zakłady zastrajkowały przeciwko masowym zwolnieniom pracowników, a 2 lutego 1932 większość załogi kopalni „Zjednoczona Aleksander” zaprotestowała przeciwko zmniejszaniu wydobywania.

Natomiast 15 marca i 28 listopada 1932 roku wszystkie łaziskie kopalnie zastrajkowały przeciwko przedstawionym wówczas planom obniżenia zarobków. Również wszystkie zakłady 3–4 marca 1933 roku wzięły udział w strajku przeciwko redukcjom pracowników w górnośląskim górnictwie. 10 czerwca tego samego roku rozpoczął się nieudany kilkudniowy strajk załogi kopalni „Zjednoczona Brada”, która protestowała przeciwko planom jej unieruchomienia. Trudne położenie górników znalazło również swój wyraz w trzydniowym strajku górnośląskich kopalń, do którego przyłączyły się załogi zakładów „Zjednoczona Aleksander – Książątka – Brada” oraz „Waleska”. Właśnie w tej ostatniej kopalni doszło w 1937 roku do najbardziej dramatycznego strajku okresu międzywojennego na terenie Łazisk. Załoga „Waleska” najpierw przedstawiła dyrekcji swe postulaty, w których domagała się m.in. obniżenia norm wydobywczych o 30%, sprawiedliwego podziału zarobków, poprawy bezpieczeństwa pracy, czy też wyremontowana kopalnianych domów mieszkalnych. Ze względu na niezadowalającą odpowiedź dyrekcji, 8 maja rozpoczęto strajk okupacyjny, a 13 maja strajk głodowy. Protestujący górnicy zostali zwolnieni z pracy. Dopiero trudne pertraktacje spowodowały zakończenie strajku 16 maja i wznowienie wydobywania 5 dni później. Dyrekcja zdecydowała się przywrócić wszystkich do pracy za wyjątkiem jednego z liderów strajku Stanisława Wrony. Protestujący nie otrzymali jednak żadnych zapewnień spełnienia tych postulatów, które dotyczyły poprawy ich warunków materialnych, ze względu na fatalną sytuację ekonomiczną kopalni. Jak się później okazało, był to ostatni już strajk w łaziskim górnictwie w latach międzywojennych. Czynnikiem, który spowodował zaniechanie akcji strajkowych był z pewnością poprawiający się stan wychodzącej z kryzysu gospodarki. Dzięki wzrostowi wydobywania i rozszerzającym się rynkom zbytu położenie ekonomiczne pracowników kopalń poprawiło się zwłaszcza w ostatnich dwóch latach przed wybuchem II wojny światowej. Pewna odmienność warunków pracy w łaziskich kopalniach sprawiła, że w zawieranych w latach 30 – tych XX wieku zbiorowych układach pracy sankcjonowano w nich stawki wynagrodzeń niższe o 10 % niż w centralnej części zagłębia górnośląskiego.

IV 1939 – 1945 **Sytuacja łaziskich kopalń w latach II wojny światowej**

1 września 1939 roku, gdy rozpoczęła się II wojna światowa, działaniami zbrojnymi od samego początku objęty był również przemysłowy obszar Górnego Śląska w tym łaziskie gminy. III Rzeszy zależało na jak najszybszym zajęciu tego terenu i wykorzystaniu potencjału tutejszych zakładów przemysłu ciężkiego do działań wojennych. Łaziskie kopalnie nie były pod tym względem wyjątkiem. Już 15 października 1939 roku powołano Główny Urząd Powierniczy „Wschód”, który miał przejąć kontrolę nad górnośląskim górnictwem i hutnictwem. Organ ten powołał zarząd komisaryczny nad majątkiem pszczyńskich Hochbergów, a więc także nad łaziskimi kopalniami. W roku 1940 reaktywowano Spółkę Akcyjną Książęce Pszczyńskie Kopalnie Węgla, na czele której w imieniu rodu Hochbergów stanął dr Ludwig. Natomiast kopalnia „Waleska” (od tej pory jako „Valeskagrube”) również została objęta zarządem komisarycznym, a w czerwcu 1942 roku została wpisana do rejestru handlowego i występowała jako Spółka Akcyjna „Waleska”. W latach hitlerowskiej okupacji uproszczono nazwę kopalni „Aleksander – Książątko – Bolesław Śmiały”, która teraz nazywała się „Zjednoczona Aleksander”.

Aby usprawnić eksploatację zasobów łaziskiego węgla wprowadzono w tutejszych zakładach szereg innowacji technicznych. Dlatego wprowadzono do pozyskiwania urobku nowe elektryczne wiertarki. W kopalni „Waleska” maszynę wyciągową szybu „Iwona” wyposażono w silnik elektryczny o mocy 220 kW. Zainstalowano tu także rurociąg sprężonego powietrza o długości ponad 1,6 km, unowocześniono zakład przeróbki oraz zakupiono nowy sprzęt dla drużyny ratowniczej.

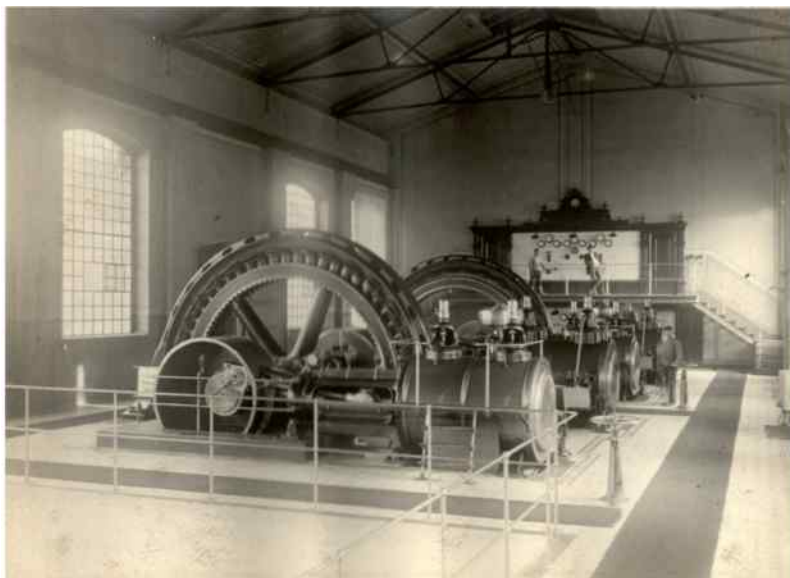
Podstawową metodą wydobywania był system filarowy śląski oraz ścianowy, zarówno podłużny, jaki poprzeczny na zawal. W celu zmniejszenia strat surowca, a także zabezpieczenia powierzchni przed uszkodzeniami górnictwem używano częściowej podsadzki układanej ręcznie ze skały płonnej.

Pomimo wojny wydobywanie węgla systematycznie rosło z roku na rok. W 1939 roku urobek wyniósł 561 540 ton, by w roku 1943 osiągnąć aż 1 044 787 ton. Łaziskie kopalnie, będące częścią systemu gospodarczego III Rzeszy Niemieckiej, zaczęły osiągać gorsze wyniki wydobywania wraz ze zbliżającą się klęską hitlerowców. Dlatego też nastąpił spadek produkcji już w 1944 roku.

Działania wojenne nie przeszkodziły wszakże niemieckim władzom kopalń w polityce kadrowej. Powoływani pod broń górnicy byli bowiem masowo zastępowani przez robotników przymusowych oraz jeńców wojennych. Ogółem liczba zatrudnionych w łaziskim górnictwie nadal rosła i o ile w 1940 roku wynosiła 2256 pracowników, to w roku 1943 aż 3026. Stopniowy spadek zatrudnienia, podobnie jak i wydobywania zaczęto odnotowywać od 1944 roku.

Położenie materialne górników w latach okupacji w porównaniu z sytuacją tuż przed wybuchem wojny pogorszyło się. Od kwietnia 1940 roku czas pracy górników wydłużono do 8¾ godziny, a pracowników powierzchni do 9½ godziny. Przez długi czas, począwszy od grudnia 1941, aż do końca wojny, zamrożono płace w kopalniach, pomimo dużego wzrostu cen wszystkich podstawowych artykułów. Częściowym rozwiązaniem tego problemu było przydzielanie pracownikom bonów na żywność i odzież. Należy dodać jednocześnie, że robotnicy którzy nie byli wpisani na niemiecką listę narodowościową (tzw. Volkslistę) zarabiali mniej (nawet do 30%) i dostawali dużo mniejsze przydziały, niż osoby, które podpisały tę listę.

Ważnym elementem kadry pracowniczej w latach wojny byli jeńcy wojenni, którzy w 1942 stanowili 20% załogi, by już rok później tworzyć prawie 25% wszystkich zatrudnionych pracowników. Powstały w 1942 roku w Łaziskach Górnych obóz jeniecki był oddziałem roboczym jeńców radzieckich

Elektrownia kopalni „Trautscholdsegen” – „Błogosławieństwo Trautscholda”. Lata międzywojenne XX wieku.

Kopalnia „Waleska” w roku 1935.
Drażenie przekopu na poziomie 231 m, łączącego
szyb *Małgorzata* z szybem *Stary Zakład*.

Szyb wentylacyjny *Stary Zakład* kopalni
„Waleska”. Lata trzydzieste XX wieku.

większego obozu w Cieszynie (niemiecka nazwa Kommando R190 Stalag VII Teschen). Jego zabudowania, składające się z 4 baraków otoczonych drutem kolczastym, mieściły się w Łaziskach Górnych – Kopaninie, w pobliżu zabudowań dawnej kopalni „Książątko”. Obóz przewidziany był na 542 jeńców, pomimo iż w barakach znajdowało się jedynie 250 łóżek. Pierwszych radzieckich jeńców sprowadzono tu 31 lipca 1942 roku w liczbie 200 osób, a jesienią dołączyło do nich kolejnych 174. Jeńcy zostali zatrudnieni w kopalni „Zjednoczona Aleksander” jako tania siła robocza, a ich racje żywnościowe i wynagrodzenie zależały od wydajności pracy. Stąd też brała się wysoka zachorowalność i śmiertelność wśród jeńców, których zwłoki wywożono do Katowic. Ich tragiczne położenie doprowadziło 13 – 14 lutego 1944 roku do bezskutecznego strajku głodowego. Inną formą obrony przed jenieckim losem były brawurowe ucieczki z obozu. W roku 1944, w kwietniu doszło tutaj do ucieczki około 100 jeńców, którym udało się przebić przez linię frontu. W tym samym roku przez obozową kuchnię (w obozie istniała też kantyna) uciekło 17 jeńców. Pomógł im najprawdopodobniej kucharz Piotr Rokczerej, który również uciekł. Przykopalniany oddział obozu jenieckiego w Łaziskach istniał do stycznia 1945 roku, a więc do momentu wkroczenia Armii Czerwonej. Tuż przed tym wydarzeniem przebywało w nim 361 osób. Podobny obóz jeniecki istniał przy kopalni „Waleska” w barakach przy ul. Stary Zakład (przedłużenie dzisiejszej ul. Bojowników).

Lata II wojny światowej to również aktywne uczestnictwo pracowników łaziskich kopalń w ruchu niepodległościowym. Wielu z nich na początku okupacji zostało członkami Sił Zbrojnych Polski i Tajnej Organizacji Niepodległościowej, a następnie Związku Walki Zbrojnej, który przekształcił się w Armię Krajową. Natomiast inne osoby związane z łaziskim górnictwem, o poglądach socjalistycznych i komunistycznych, członkowie Polskiej Partii Robotniczej i Polskiej Partii Socjalistycznej, a także bezpartyjni oczekiwali wkroczenia Armii Czerwonej i wyrażali gotowość do przejęcia lokalnej władzy.

Radziecka 91 Samodzielna Brygada Czołgów Ciężkich III Armii Pancernej pojawiła się w Łaziskach 27 stycznia 1945 roku. Wycofujący się przed Rosjanami Niemcy nie zdołali zniszczyć ani też wywieźć kopalnianych maszyn i urządzeń. Według informacji wielu starszych łaziszczan, w momencie nadciągania radzieckiej ofensywy, wielu mieszkańców w trosce o swój los schroniło się w kopalnianych podziemiach. W ten sposób uniknęli udziału w walkach, w których na terenie Łazisk zginęło około 100 czerwonoarmistów. Wydarzenia te były już ostatnimi akordami II wojny światowej na tym obszarze.

Brama główna i budynek administracyjny szybu *Powstańców* w Wyrach (dawna kopalnia „Szczęście Henryka III”) w latach pięćdziesiątych XX wieku.

V
1945 – 1989
KWK „Bolesław Śmiały” w czasach PRL

Gdy jeszcze na dobre nie umilkły wojenne działa, pracownicy łaziskich kopalń przystąpili do uruchamiania zakładów, w których wydobywanie zostało wstrzymane wraz z przechodzącą przez Łaziska linią frontu. Wznowienie produkcji nadzorowane było przez radzieckich oficerów.

W kopalni „Waleska” zabezpieczeniem urządzeń, a następnie uruchamianiem wydobywania kierowali Teodor Piosek, Herman Skaba, Jan Związek, Władysław Wasilewski – uczestnik wszystkich trzech powstań śląskich, Alojzy Suchoń, Franciszek Pająk, Engelbert Dragon, Józef Golda, Roman Zagórski, Stanisław Kopel i wielu innych byłych powstańców śląskich, członków AK, PPS, PPR i bezpartyjnych. Z kolei w kopalni „Zjednoczona Aleksander” pracę zakładu próbowali zorganizować m.in. Emil i Józef Brudysowie, Jan Cebula, Karol Czardybon, Karol Czempa, Jan Golda, Henryk Gwóźdź, Józef Jarek, Rufin Korus, Karol Kurczok, Józef Kuźnik, Herbert Plisz, Jan Powala, Franciszek Słowik, Wiktor Steuer i Alojzy Suchy. W zakładach powstawały komitety robotnicze, które nie tylko organizowały uruchomienie zakładów, lecz przede wszystkim zaopatrzenie załogi w żywność. W tym celu wyjeżdżali z węglem poza granice Górnego Śląska i wymieniali węgiel na artykuły żywnościowe.

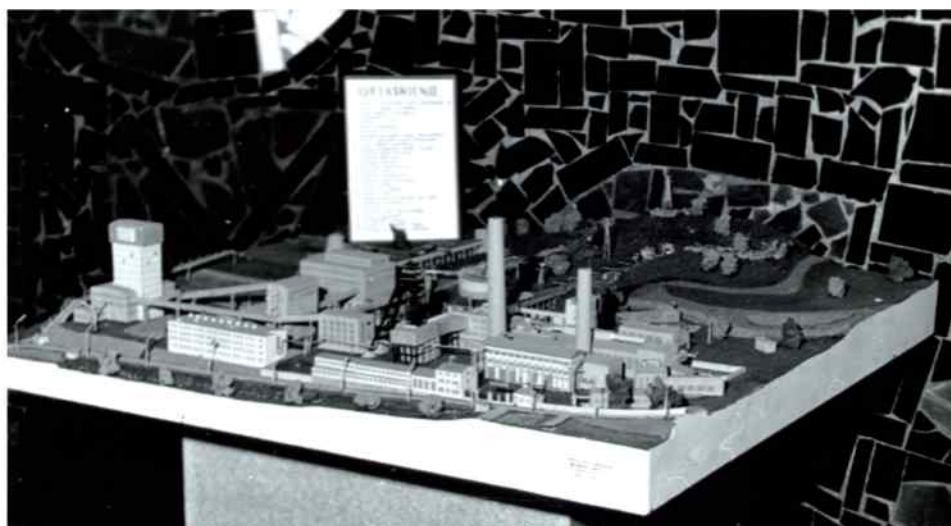
Wkrótce do łaziskich kopalń udały się delegacje kierowanego przez Hilarego Minca ministerstwa przemysłu polskiego Rządu Tymczasowego. Ministerstwo przejęło pod zarząd państwa kopalnię „Zjednoczona Aleksander” w dniach 29 – 31 stycznia 1945 roku. Jednocześnie zmieniono wówczas jej nazwę na „Bolesław Śmiały”, która obowiązuje do dnia dzisiejszego. Pierwszym dyrektorem „Bolesława Śmiałego” został mianowany 15 lutego 1945 roku, urodzony w Kijowie absolwent krakowskiej Akademii Górniczo – Hutniczej, Aleksander Sorokin. Pełnił on swe stanowisko zaledwie 2 miesiące, gdyż w kwietniu zastąpił go Stanisław Mazurkiewicz.

Natomiast kopalnia „Waleska” została przejęta w dniach 7 – 28 lutego 1945. Jej dyrektorem został Herman Skaba, którego w lipcu tego samego roku zastąpił Franciszek Białek. Pierwsze po wyzwoleniu 200 ton węgla ze zwałów już 31 stycznia 1945 roku przeznaczono dla zakładów „Elektro” i kopalnianej kotłowni.

Regularne planowe wydobywanie ruszyło natomiast 12 lutego w kopalni „Bolesław Śmiały” i 19 lutego w „Walesce”. Obie łaziskie kopalnie zaczęły wówczas podlegać Centralnemu Zarządowi Przemysłu Węglowego w Katowicach, który zajmował się długotrwałym procesem ich upaństwowienia. CZPW przeprowadził również podział górnictwa na jednostki zwane zjednoczeniami. Tym samym 3 marca 1945 roku zarówno „Bolesław Śmiały”, jak i „Waleska”, stały się częścią Mikołowskiego Zjednoczenia Przemysłu Węglowego z siedzibą w Mikołowie, a od stycznia 1947 roku Jaworznicko – Mikołowskiego Zjednoczenia Przemysłu Węglowego z siedzibą w Mysłowicach.

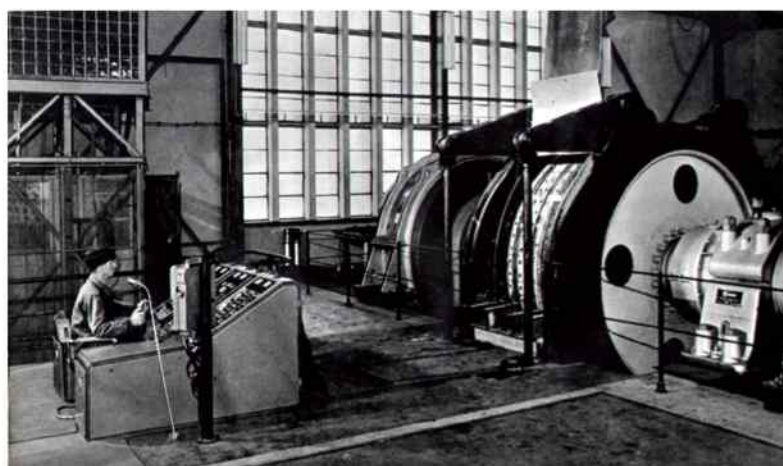
Kopalnia „Bolesław Śmiały” obejmowała wówczas obszar górniczy o łącznej powierzchni około 15 km². W skład tych obszarów wchodziły również pola górnicze dawnych kopalń „Aleksander” i „Aleksander II”, „Brada” „Książątko” oraz „Szczęście Henryka III”. Tymczasem kopalnia „Waleska” wyeksploatowała złoża na terenie własnego pola górniczego. W celu przedłużenia istnienia zakładu, przyznano mu prawo do wydobywania węgla z pola górniczego, należącego niegdyś do kopalni „Szczęście Henryka”. Wkrótce jednak, decyzją CZPW z 9 kwietnia 1947 roku, „Waleska” została przyłączona do kopalni „Bolesław Śmiały”. Ta historyczna data oznaczała ostateczne zjednoczenie wszystkich zakładów wydobywczych na terenie Łazisk pod wspólnym szyldem. Dzięki wchłonięciu „Waleski” kopalnia „Bolesław Śmiały” stała się jednostką dwuzakładową. Jej części składowe w tamtym czasie nosiły nazwy „Bolesław Śmiały – szyby Aleksander – Łaziska Górne” oraz „Bolesław Śmiały” – szyby Waleska –

Model KWK „Bolesław Śmiały”
z lat sześćdziesiątych XX wieku.

Montaż wieży szybowej szybu *Aleksander III* – marzec 1963 roku.

Maszyna wyciągowa szybu *Aleksander III*
– przedział skipowy w roku 1964.

Powstańców”. Taka struktura powodowała, że było dwóch zawiadowców ruchu, istniały trzy rady zakładowe i trzy komitety partyjne. Funkcjonował też dyrektor oraz naczelny inżynier na szybach Aleksander, którzy koordynowali sprawy techniczne całości.

Zrzucony wojną kraj potrzebował węgla, gdyż był to podstawowy surowiec energetyczny i główny towar eksportowy w celu pozyskania dewiz na zakup żywności oraz maszyn. Dlatego też górnictwo stało się jedną z najważniejszych gałęzi w gospodarce narodowej czasów PRL. Stąd też założono wzrost wydobywania w latach tzw. planu trzyletniego (1947 – 1949). Łaziskie kopalnie szybko osiągnęły poziom produkcji z okresu międzywojennego, kiedy to, na przykład, w 1938 roku wydobywano tu dziennie średnio 2354 tony. W roku 1949, a więc już po połączeniu kopalń w Łaziskach wydobywano 3318 ton na dzień. Wzrastała też wówczas stopniowo wydajność pracy, a już po 1949 roku można odnotować nieco większe inwestycje w dziedzinie wyposażenia technicznego kopalni.

W tym czasie prowadzono eksploatację najczęściej systemem filarowym śląskim oraz ścianowym na zawał z częściową podsadzką pasami układanymi ręcznie ze skały płonnej. Do 1956 roku zwiększano środki materialne przeznaczane na działalność „Bolesława Śmiałego”. Wyremontowano wówczas szyby „Iwona” i „Aleksander”, uruchomiono nieczynne od 1930 roku szyby „Powstańców”, łącząc je kolejką elektryczną z zakładem przeróbki węgla. Inwestowano głównie w renowację i uzupełnienie niezbędnych urządzeń.

Dopiero w II połowie lat pięćdziesiątych nakłady inwestycyjne przeznaczano na rozpoznanie nowych złóż, prace budowlane, instalację urządzeń do urabiania i ładowania surowca. Największe koszty ponoszono przy robotach przygotowawczych, które szczególnie zaniedbane były w czasie okupacji. Jednak dyrekcja mogła się pochwalić zrealizowaniem gospodarczego planu sześcioletniego (1950 – 1955) w 102,7%.

W latach pięćdziesiątych „Bolesław Śmiały” rozpoczął wydobywanie węgla zalegającego płytko w kilku odkrywkach na terenie Łazisk i Wyr. W 1954 roku uruchomiono odkrywkę „Kasia I”, w 1958 „Kasia II”, a w roku 1960 uruchomiono odkrywkę „Kasia VI” w Wyrach, gdzie prowadzono wydobywanie przez 4 lata. Z wszystkich tych miejsc urobek przewożono kolejką parową do sortowni przy szybach „Waleska”. Natomiast do szybów w Łaziskach Górnych transportowano węgiel wydobyty z czynnej w latach 1955 – 1957 odkrywki „Zosia”, w miejscu której współcześnie znajduje się osiedle mieszkaniowe „Zośka”. Ponadto na terenie Łazisk czynne były wówczas odkrywki „Hanka” w Łaziskach Średnich, funkcjonująca w latach 1955 – 1958 oraz „Łaziska Dolne” w latach 1957 – 1958. W skład kopalni „Bolesław Śmiały” w roku 1958 weszły też upadowe, które zostały przejęte od Przedsiębiorstwa Budowy Kopalń Płytkich. Nosiły one nazwy „Kasia III”, „Brada” (czynna w latach 1958 – 1968), „Bujaków I” i „Bujaków II” (czynne od 1962 r.), „Mikołów” (1958 – 1959). Łaziska kopalnia przejęła również wtedy odkrywkę „Klyta” (1958 – 1960), która znajdowała się na terenie dzisiejszego Ośrodka Sportowo – Rekreacyjnego i basenu „Żabka” przy ulicy Górniczej. Największe wydobywanie pochodzące z odkrywek i upadowych osiągnięto w roku 1958 i wynosiło ono 360 741 ton, czyli ponad 21% całego rocznego wydobywania kopalni.

W II połowie lat pięćdziesiątych, gdy do wybierania węgla stosowano już tylko system ścianowy, zaczęto używać pancernych przenośników zgrzeblowych, kombajnów węglowych oraz obudowę stalowo – członową. Wszystkie te zabiegi, a także rozpoczęcie eksploatacji na nowych poziomach, spowodowały dalszy wzrost wydobywania. Wzrósł również stopień mechanizacji, zarówno przy urabianiu, jak i transporcie. Zaczęto stosować coraz więcej wiertarek obrotowych, wrębiarek łańcuchowych o posuwie hydraulicznym, przenośników taśmowych.

Kombajn węglowy „Donbas” był w „Bolesławie” testowany już w 1952 roku, ale z powodu trudnych warunków geologicznych nie znalazł on zastosowania. Taki sam los spotkał kombajny „Gorniak”, „Kirowiec” i „ŁGD – 2”, posuwające się po spągu. Dopiero kombajny posuwające się po przenośnikach pancernych, takie jak „Anderton – „Shearer” dały początek normalnemu ich zastosowaniu.

Zwiększanie się wydobywania pociągnęło za sobą również rozwój kopalnianych dróg transportowych, które z niespełna 9 km w 1955 roku wydłużyły się do ponad 21 km w ciągu 3 lat.

W omawianym czasie doszło też do modernizacji systemu odwadniania kopalni. Do tego celu zastosowano w 1958 roku elektryczne, automatycznie sterowane, pompy wirnikowe. Modernizacja nie ominęła też oddziałów mechanicznej przeróbki węgla. Przy wspomnianych wcześniej szybach „Waleska” już w 1953 roku oddano do użytku nową sortownię przy wybudowanym w 1914 roku zakładzie przeróbki, a 6 lat później unowocześniono sortownię obok szybu „Aleksander”, wybudowaną jeszcze w 1901 roku.

Dalsze inwestycje w kopalni „Bolesław Śmiały” miały miejsce już na przełomie dekad oraz w latach sześćdziesiątych. W 1959 roku przebudowano szyb „Małgorzata”, a w 1960 roku szyb „Motor V”.

Ostatnią wysłużoną parową maszynę wyciągową zastąpiono maszyną o napędzie elektrycznym na szybie „Aleksander I” w roku 1959.

Wielkie wydarzenie w historii kopalni miało miejsce 4 grudnia 1963 roku. Wtedy to oddano do użytku szyb „Aleksander III” o wieży zbudowanej na trzech podporach i wyposażony w czterolinową maszynę wyciągową umieszczoną na wieży. Sam szyb do dnia dzisiejszego jest chyba najbardziej charakterystycznym, łatwo rozpoznawalnym, bo widocznym z daleka, symbolem kopalni „Bolesław Śmiały”. Warto dodać, że termin uruchomienia szybu nie był przypadkowy. Z okazji „Barbórki”, z wielką pompą obchodzonej w czasach PRL, do łaziskiej kopalni przybył I sekretarz KC PZPR Władysław Gomułka. Dni Górnika obchodzono w tamtym czasie szczególnie uroczystie. Tego samego dnia uroczystej akademii barbórkowej w Miejskim Domu Kultury w centrum Łazisk Górnych, oprócz Gomułki, pojawili się m.in. Edward Gierek, Mieczysław Moczar, Zdzisław Grudzień, Jan Szydlak i Jan Mitrega. Byli to przedstawiciele najwyższych władz państwowych, partyjnych, wojewódzkich oraz resortu górnictwa.

Tymczasem rozwój techniczny kopalni postępował dalej. W roku 1965 uruchomiono szyb wentylacyjny „Aleksander IV”. Również w latach sześćdziesiątych na nadszybiu szybu Aleksander I zastosowano kolejki łańcuchowe, automatyczne wywroty wózków z węglem, a w roku 1967 oddano do użytku stację kolejową wraz z bocznica. Rok wcześniej rozpoczął pracę nowoczesny zakład mechanicznej przeróbki węgla wraz z krytymi pomostami prowadzącymi do kopalnianej łaźni. Inwestycja ta pozwoliła na rozszerzenie produkowanego przez kopalnię „Bolesław Śmiały” asortymentu węgla. W tym samym roku 1967 zakład wzbogacił się też o nowe warsztaty mechaniczne. Powyższe inwestycje pozwoliły na nie tylko zwiększenie wydobywania, lecz także na skoncentrowanie całej produkcji w jednym zakładzie i rozpoczęcie tym samym likwidacji jednostek peryferyjnych. Wraz ze skupieniem produkcji w jednym miejscu przy eksploatacji zaczęto używać kompleksy obudów zmechanizowanych osłonowych typu OMKT.

Warto w tym miejscu zaznaczyć, że jesienią 1962 roku kopalnia „Bolesław Śmiały” trafiła na pierwsze strony gazet. W nich ówczesny dyrektor zakładu Tadeusz Czechowicz szczycił się uzyskaniem przez kopalnię rekordu świata w szybkościowym drażeniu chodnika. Wynosił on 1008 metrów bieżących w ciągu miesiąca. W roku 1969 górnicy „Bolesława” pobili też rekord w drażeniu chodnika w cyklu trzymiesięcznym. Od 1 października do 31 grudnia uzyskali oni wynik 1756 metrów bieżących, a rekord ten poprawiali jeszcze kilkakrotnie w późniejszych latach.

W dekadzie Edwarda Gierka górnictwo, będące oczkiem w głowie I sekretarza KC PZPR, stale zwiększało wydobywanie i wysyłkę węgla za granicę. W tamtym okresie można odnotować też sporo inwestycji i nowinek technicznych w łaziskich kopalniach. W 1971 roku w głównym transporcie dołowym powszechne już stały się przenośniki taśmowe. Rok później oddano pod ziemią do użytku pierwszą jednoszynową kolejkę podwieszoną, która transportowała materiały i urządzenia na trasie o długości ponad 2 kilometrów. W tym samym roku na poziomie 300 uruchomiono urządzenia głównego odwadniania, natomiast w roku 1976 wybudowano pod ziemią warsztaty naprawcze. Pozwoliło to na remontowanie maszyn i urządzeń na dole bez konieczności wywożenia ich na powierzchnię. Zaadaptowano też wówczas przenośnik taśmowy do przewożenia załogi. Również w 1976 roku w kopalni opracowano i zastosowano agregat do rabowania obudowy chodnikowej oraz urządzenie do odwadniania mulów węglowych.

W drugiej połowie lat siedemdziesiątych w „Bolesławie” stawiano na polską myśl techniczną, stąd też wprowadzono do urobku kombajny węglowe krajowej produkcji, podobnie jak zastosowany po raz pierwszy w 1979 roku zestaw odbudowy zmechanizowanej „Fazos”. Tego samego roku w zakładzie mechanicznej przeróbki węgla zainstalowano 2 kruszarki kamienia, umożliwiające likwidację ręcznego wybierania kamienia z urobku. Wtedy też uruchomiono nową stację transformatorową 110/6kV. Wszystkie te inwestycje sprzyjać miały ciągłemu wzrostowi wydobywania, które pod koniec lat siedemdziesiątych wyniosło prawie 3 mln ton w skali rocznej. Dla porównania, w 1970 roku wydobyto ponad 2,2 mln ton, a w 1960 1,7 mln ton.

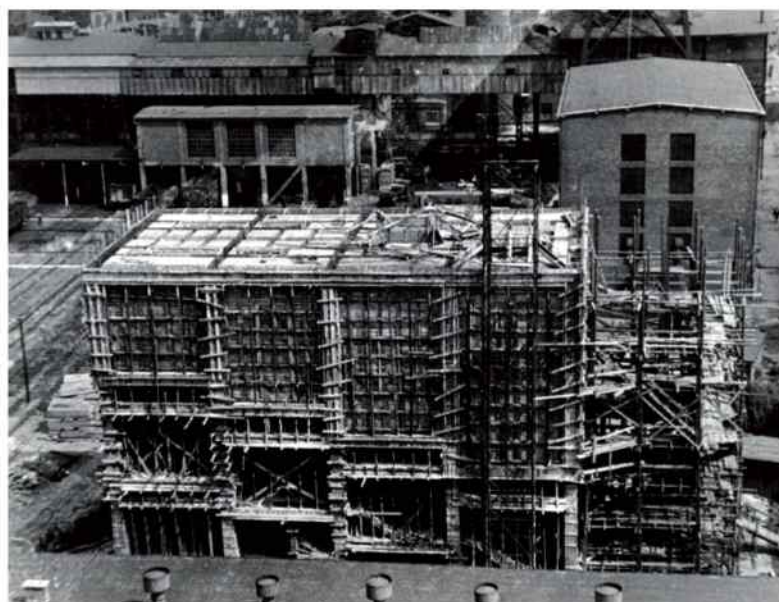
Kolejne innowacje w kierunku poprawienia strony technicznej kopalni, choć na nieco mniejszą skalę, przeprowadzono w latach osiemdziesiątych. Górnictwo pozostawało wówczas nadal bardzo ważną dziedziną gospodarki, pomimo kryzysu gospodarczego, który zaczął się na początku dekady. Chronologicznie rzecz ujmując, w 1980 roku na podszybiu szybu „Aleksander III” wybudowano skarpowy zbiornik wyrównawczy o pojemności 1 550 ton urobku, a rok później uruchomiono nową dyspozytornię.

W 1982 roku szyb „Aleksander III” wyposażono w dwa skipy 11 – tonowe, w miejsce dotychczasowego jednego 18 – tonowego z przeciwwagą. Wtedy też oddano do użytku nową centralę telefoniczną. Rok później

Budowa Zakładu Mechanicznej Przeróbki Węgla.
Początek lat sześćdziesiątych XX wieku.

Budowa Zakładu Mechanicznej Przeróbki Węgla.
Zbiornik Węgla Surowego – czerwiec 1963 roku.

Zakład Mechanicznej Przeróbki Węgla w latach
osiemdziesiątych XX wieku.

przystosowano przenośnik taśmowy do przewozu załogi na górnej i dolnej taśmie oraz rozpoczęto przebudowę nadszymbia i wieży szybowej „Aleksander I”. Wtedy też wybudowano zakładową oczyszczalnię ścieków „Bioblok” oraz uruchomiono urządzenia głównego odwadniania na poziomie 420. Rok 1984 przyniósł pierwsze próby lokowania pyłów dymnicowych z Elektrowni „Łaziska” w podziemnych wyrobiskach kopalni oraz zastosowanie po raz pierwszy tzw. „bezciegnowego” kombajnu węglowego typu „Poltrak”. W kolejnym roku uruchomiono stację transformatorowo – rozdzielczą 16 000 kVA wraz z linią zasilającą 110 kV, zaś w roku 1986 zakończono budowę rurociągu, którym odprowadzano wody podziemne kopalni do Elektrowni „Łaziska”. Największym osiągnięciem II połowy lat osiemdziesiątych było opracowanie i wybudowanie we własnym zakresie pierwszej w Europie instalacji przemysłowej do podsadzania wyrobisk górniczych pyłami dymnicowymi pochodzącymi z elektrowni. Patent ten wdrożono w 1987 roku, a jego model wystawiono w 1988 roku na Międzynarodowych Targach Górnictwa w New Delhi w Indiach. W roku 1987 rozpoczęto przebudowę zakładu mechanicznej przeróbki węgla oraz – po raz pierwszy – zastosowano zestaw obudowy zmechanizowanej „Glinik”. Tym samym wybieranie cienkich pokładów węgla zostało w KWK „Bolesław Śmiały” całkowicie zmechanizowane. Rok później wybudowano urządzenia ujęcia i pompowania wody, dzięki czemu do miejskiej sieci wodociągowej kopalnia zaczęła dostarczać 1,5 m³ na minutę. Pod koniec 1988 roku zakończono trwające 2 lata głębienie szybu Bujaków 2, który głębiony był od nowa obok starego zasypanego i była to ostatnia większa inwestycja zrealizowana w kopalni w latach PRL.

Wspomnieć należy, że wiele wymienionych wyżej udoskonaleń nie byłoby możliwych bez racjonalizacji pracy i rozwojowi wynalazczości wśród samych pracowników kopalni. Wzrost wynalazczości był możliwy m.in. dzięki założonemu w 1950 roku kopalnianemu Klubowi Techniki i Racjonalizacji. Od roku 1950 do końca lat siedemdziesiątych pracownicy kopalni stworzyli kilka tysięcy przyjętych i nagrodzonych projektów racjonalizatorskich, patentów i wzorów użytkowych.

Kopalnia węgla kamiennego, oprócz różnych urządzeń technicznych położonych zarówno pod ziemią, jak i na powierzchni, to przede wszystkim jej pracownicy. Jeszcze w latach II wojny światowej obie łaziskie kopalnie „Zjednoczona Aleksander” i „Waleska” zatrudniały razem średnio 2621 pracowników. W momencie przejścia przez Łaziska linii frontu w styczniu 1945 roku liczba zatrudnionych zmniejszyła się o ponad pół tysiąca osób. Kolejne zmniejszanie się załóg nastąpiło w lutym tamtego roku, kiedy kopalnie zaczęły być administrowane przez Centralny Zarząd Przemysłu Węglowego w Katowicach. Oblicza się, że wówczas w łaziskim górnictwie przy uruchamianiu kopalń pracowało 1325 osób. W następnych miesiącach, gdy front przesunął się stopniowo za zachód i powoli zaczęło odradzać się życie gospodarcze, do pracy w kopalniach powracało z wojny coraz więcej górników. Do osiągnięcia normalnego stanu produkcyjnego oba zakłady potrzebowały jednak jeszcze większej liczby rąk do pracy. Tak jak w warunkach wojennych władze hitlerowskie rozwiązywały ten problem jeńcami radzieckimi, tak teraz po wojnie komunistyczni decydenci postanowili zatrudnić w tym celu jeńców niemieckich. W sierpniu 1945 roku doszło do porozumienia pomiędzy CZPW, a radzieckim generałem Miłowskim na mocy, którego do pracy w górnośląskich kopalniach skierowano ponad 3000 jeńców niemieckich. Porozumienie dotyczyło również kopalń łaziskich, przy których utworzono dwa obozy jenieckie. Pierwszy z nich zorganizowano przy kopalni „Bolesław Śmiały” 20 października 1945 roku. Nosił on nazwę CZPW – „Bolesław Śmiały” i numer 27/I/6, MZPW. Według danych z 31 maja 1946 roku osadzono w nim 296 osób, które w komplecie pracowały w kopalni. Drugi obóz pracy przymusowej jeńców wojennych utworzono dla potrzeb kopalni „Waleska”. Znajdował się on przy dzisiejszej ulicy Bojowników, pomiędzy nie istniejącymi już dzisiaj budynkami mieszkalnymi dla urzędników i rodzin górniczych. Gdy na początku 1947 roku kopalnię „Waleska” włączono do „Bolesława Śmiałego”, zdecydowano również jeńców tego obozu przesiedlić do obozu pracy przy kopalni „Bolesław Śmiały”. Nastąpiło to 10 lipca 1947 roku. Połączony obóz w styczniu 1948 roku liczył 286 osób, a według oficjalnych danych śmierć w nim poniosło 11 jeńców. Funkcjonował on aż do likwidacji, która miała miejsce 19 czerwca 1949 roku. Oblicza się, że mniej więcej rok przed likwidacją niemieccy jeńcy stanowili około 13% pracowników zjednoczonej już wtedy kopalni.

W miesiącach letnich 1945 roku do pracy w kopalni „Bolesław Śmiały” zwierzbowano także znaczną ilość osób ze zniszczonej działaniami wojennymi Kielecczyny.

Natomiast wcześniej, bo w lutym 1945 roku doszło na terenie Łazisk do dramatycznych wydarzeń. Władze radzieckie, traktując tereny Górnego Śląska jako obszary poniemieckie, uwięziły tysiące

tutejszych mężczyzn wywożąc ich następnie do niewolniczej pracy w głąb ZSRR. Aresztowania dotyczyły także osób posądzanych o tzw. „działalność antyradziecką”, czy osób zaangażowanych w działalność podziemia niepodległościowego. W Łaziskach byli to w przeważającej części górnicy, których uwięziono w podziemiach zniszczonego działaniami wojennymi ratusza w Łaziskach Górnych. Zostali oni następnie przetransportowani do ZSRR, aby pracować m.in. na obszarze Kazachstanu, bądź Uralu. Część z nich nigdy już nie powróciła do Łazisk, a liczba wywiezionych osób nie jest do końca znana. W dokumentach Instytutu Pamięci Narodowej figuruje 188 łaziszczan, z których udało się potwierdzić 65. Ich los upamiętnia pamiątkowa tablica odsłonięta na ścianie frontowej Urzędu Miasta Łaziska Górne w 2005 r.

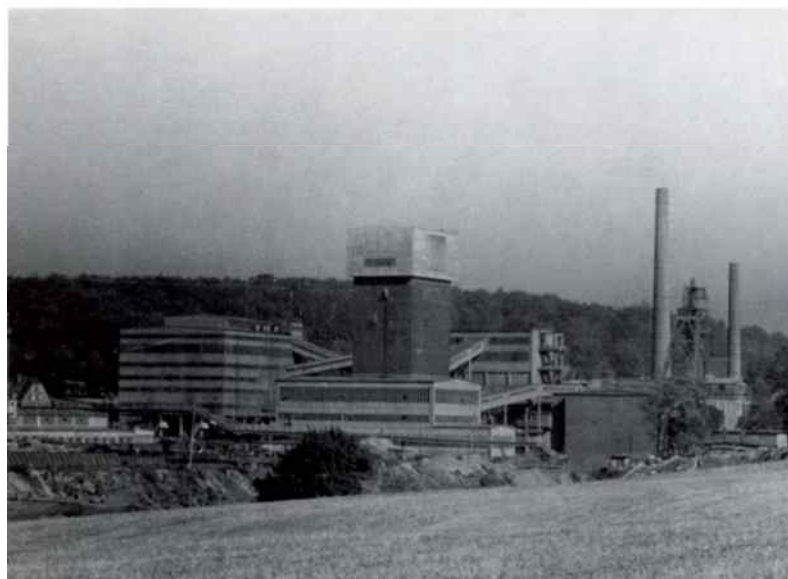
W latach pięćdziesiątych stały niedobór siły roboczej częściowo wyrównywano, angażując do pracy junaków Powszechnej Organizacji „Służba Polsce”. Niechlubną kartą, choć bez winy kopalni, było zatrudnienie w kopalni żołnierzy Wojska Polskiego. Do tworzonych najpierw wojskowych batalionów pracy, a potem w ramach Wojskowego Korpusu Górniczego batalionów górniczych wcielano żołnierzy o „niesłusznym pochodzeniu” tj. z rodzin, które w jakiś sposób nie odpowiadały ówczesnym władzom, czyli były niepewne politycznie. Jeden z takich batalionów – 28 Batalion Górniczy stacjonował w Łaziskach, a jego żołnierze przymusowo pracowali w kopalni. Bataliony zaczęły powstawać w 1949 roku z rozkazu Edwarda Ochaba – wtedy szefa Głównego Zarządu Politycznego Wojska Polskiego. Ostatecznie zlikwidowano je w 1958 roku. Do pracy łaziskich kopalniach zaczęto też werbować pracowników spoza Łazisk i najbliższej okolicy. Same Łaziska Górne i Średnie wspólnie na początku lat pięćdziesiątych przekroczyły liczbę 10 tysięcy mieszkańców. Mniej więcej tyle samo osób pracowało we wszystkich łaziskich zakładach przemysłowych. Dlatego też kierownictwo „Bolesława Śmiałego” zaczęło szukać pracowników najpierw w południowej części powiatu pszczyńskiego, a następnie na obszarach poza Górnym Śląskiem. W Łaziskach pracę masowo zaczęli podejmować głównie mieszkańcy centralnych i wschodnich województw, a więc raczej rolniczych terenów Polski. Tym samym w ciągu dekady 1950 – 1960 liczba zatrudnionych w kopalni wzrosła o ponad 42%. Niestety wzrost liczby pracowników był zdecydowanie szybszy niż wzrost wydajności produkcji. W łaziskiej kopalni mieliśmy wówczas do czynienia z klasycznym dla lat PRL ukrytym przerostem zatrudnienia. Inną negatywną kwestią była niewystarczająca baza mieszkaniowa dla nowo przyjmowanych górników. Konieczne było kwaterowanie ich w hotelach robotniczych, co z kolei nie sprzyjało zawodowej stabilizacji. Stąd dużym problemem „Bolesława” była duża płynność załogi. Jak obliczono, w 1960 roku zaledwie niecałe 10% załogi zamieszkiwało w Łaziskach Średnich, czyli w miejscu gdzie znajdowała się kopalnia. Aby rozwiązać tę kwestię zakład zmuszony został do zorganizowania autobusowych przewozów pracowniczych. Rekordowym dla łaziskiego górnictwa czasem pod względem zatrudnienia był rok 1961, kiedy to kopalnia zatrudniała 5936 osób. W drugiej połowie lat sześćdziesiątych liczba pracowników zaczęła systematycznie spadać. Według danych statystycznych w latach 1966–1977 liczba zatrudnionych zmniejszyła się o prawie 25%. Dzięki większym nakładom na budownictwo mieszkaniowe w latach siedemdziesiątych pod koniec tej dekady prawie połowę załogi stanowili już mieszkańcy Łazisk.

Pierwsze lata funkcjonowania kopalni po wyzwoleniu były utrudnione ze względu na brak odpowiednich kadr w dozorcze technicznym. We wcześniejszych latach trzon zarządu oraz dozoru pełnili inżynierowie i technicy niemieccy. Przebrana przez III Rzeszę wojna zmusiła ich do wyjazdu z Górnego Śląska. Starano się jednak stopniowo wyrównać te straty i postawić na kształcenie istniejącej już oraz przyszłej kadry pracowniczej. Jeszcze w 1945 roku w pomieszczeniach administracyjno – biurowych dawnej kopalni „Brada” uruchomiono Szkołę Przemysłowo – Górniczą, która edukowała przyszłych górników oraz górniczych mechaników i elektromonterów. W pierwszym roku szkolnym naukę podjęło tu 106 osób.

Wkrótce też zaczęły tu funkcjonować kursy przyuczające do zawodu dla dorosłych. W 1951 roku istniejącą szkołę przekształcono w dwuletnią Zasadniczą Szkołę Górniczą, a 2 lata później czas nauki w niej wydłużono do 3 lat. 1 kwietnia 1959 roku placówka ta zaczęła funkcjonować jako Zasadnicza Szkoła Górnicza przy KWK „Bolesław Śmiały”. Tym samym na długie lata ta jednostka oświatowa została ściśle związana z kopalnią. Przy szkole, w latach 1961 – 1969 istniała filia Zaocznego Technikum Górniczego w Katowicach-Brynowie, a od 1969 roku Technikum Górniczego dla Pracujących w Tychach.

Ważnym wydarzeniem dla górniczej oświaty w Łaziskach było oddanie do użytku nowego budynku szkoły wraz z całym zapleczem (np. salą gimnastyczną) przy ul. Chopina, które funkcje edukacyj-

KWK „Bolesław Śmiały” – lata sześćdziesiąte XX wieku. Widok od strony południowo-wschodniej.

KWK „Bolesław Śmiały” – lata siedemdziesiąte XX wieku. Widok ze składowiska odpadów pogórnich „Skalny”

KWK „Bolesław Śmiały” – widok współczesny ze składowiska odpadów pogórnich „Skalny”

nią spełnia do dziś. Przy tej samej ulicy, w 1977 roku, uruchomiono internat na 184 miejsca, w którym współcześnie działa m.in. Powiatowy Urząd Pracy. W 1968 roku na terenie dawnej kopalni „Waleska” oddano do dyspozycji uczniów warsztaty szkolne, a w kopalni pole szkoleniowe pod ziemią oraz sztolnię ćwiczebną na powierzchni. W 1978 roku nowe warsztaty zlokalizowano już przy samej kopalni. Jako ciekawostkę można dodać, że w latach 1970 – 1973 w łaziskiej szkole kształciło się ponad 40 uczniów z komunistycznego Wietnamu, którzy, po uzyskaniu zawodu górnik technicznej eksploatacji złóż, rozpoczęli pracę w swym kraju. 28 listopada 1978 roku ZSG otrzymała imię wybitnego specjalisty górniczego, prof. Wacława Cybulskiego, a w samej szkole odsłonięto tablicę pamiątkową ku jego czci. Placówka ta w ciągu swego istnienia znacznie przyczyniła się do wykształcenia górniczych kadr, nie tylko dla kopalni „Bolesław Śmiały”.

Pierwsze miesiące po zakończeniu działań wojennych oznaczały również olbrzymie przemiany w życiu związkowym i politycznym załóg łaziskich kopalń. Nowa komunistyczna władza, która została zaprowadzona z Polsce wraz z przesuającą się na zachód Armią Czerwoną, miała grupę zwolenników również wśród tutejszych górników. Na terenie kopalni „Bolesław Śmiały”, już przed wyzwoleniem działała komórka Polskiej Partii Robotniczej, licząca ponad 40 osób. Jej członkowie w momencie wkraczania Rosjan zajmowali się najpierw ochroną urządzeń technicznych kopalni, a następnie kierowali uruchamianiem produkcji, współpracując z sowieckimi oficerami. Oni też w nocy z 27 na 28 stycznia 1945 roku podpisali z przedstawicielami Armii Czerwonej akt przekazania kopalni. Część załóg kopalni „Bolesław Śmiały” i „Waleska”, tak jak w okresie międzywojennym aktywnie działała również w Polskiej Partii Socjalistycznej, aż do momentu zjednoczenia PPR i PPS w grudniu 1948 roku.

Jednym z podstawowych zadań, jakie postawiły przed sobą kopalniane władze tuż po zakończeniu wojny była szybka poprawa spraw socjalnych, a zwłaszcza zaopatrzenia górniczych rodzin. Wiosną 1945 roku w tym celu uruchomiono stołówki pracownicze oraz konsumy, w których zaopatrywano się w żywność. Następnie czuwały nad tym rady zakładowe, które odrodziły się w październiku 1945 roku. Miały one zajmować się problemami socjalno – bytowymi i współpracować z dyrekcjami kopalni. W tym czasie uregulowano też czas pracy, który wynosił tygodniowo 46 godzin pod ziemią i 48 godzin na powierzchni.

Górnice płace powoli zaczęły rosnąć dopiero od końca 1949 roku, kiedy to wprowadzono w życie dokument zwany Kartą Górnika. W 1957 roku wprowadzono 45 – godzinną tygodniówkę pod ziemią i 46 – godzinną na powierzchni, a w latach 1965 – 1968 zrezygnowano z tzw. niedziel wydobywczych.

Po latach względnego spokoju społecznego w łaziskim górnictwie pod koniec lat siedemdziesiątych nastąpił kryzys. Miał on związek m.in. z wprowadzonym w 1979 roku w kopalni „Bolesław Śmiały” 4 – brygadowym systemem pracy, na miejsce 3 - zmianowego. System ten polegał na podziale załogi na 4 jednakowe brygady pracujące, z których trzy miały pracować, a czwarta wypoczywać. Każda z brygad miała pracować przez 6 dni, po czym następowały 2 dni wolne. Pomimo skrócenia czasu pracy takiej brygady do 42 godzin tygodniowo system zakładał pracę ciągłą, również w soboty i niedziele. Stąd wzięło się niezadowolenie załogi. Również płace realne w górnictwie od 1976 roku zaczęły spadać, w porównaniu z rosnącymi cenami podstawowych artykułów, których niedobór stale występował na rynku. Podobna sytuacja występowała też w innych śląskich kopalniach, dlatego w sierpniu 1980 roku, gdy zastrajkowała gdańska stocznia im. Lenina, a fala strajków ogarnęła Wybrzeże, do protestu przyłączyli się górnicy. KWK „Bolesław Śmiały”, jako pierwsza kopalnia przerwała pracę, począwszy od 3 zmiany 29 sierpnia 1980 roku. Powstała wówczas 10 – osobowa Zakładowa Komisja Robotnicza, na czele której stanął górnik Eugeniusz Sopa. Komisja przedstawiła dyrekcji 65 postulatów wysuniętych przez załogę i rozpoczęły się trudne negocjacje z władzami kopalni. 30 sierpnia, w czasie spotkania przedstawicieli strajkujących z dyrekcją kopalni i samorządem pracowniczym część postulatów wyeliminowano ze względu na brak możliwości ich realizacji. Postulaty dotyczyły m.in. regulacji siatki płac, poprawy bezpieczeństwa i higieny pracy, zlikwidowania systemu 4 – brygadowego i przyspieszenia budowy mieszkań dla górników. Ostatecznie osiągnięto kompromis i podpisano porozumienie. „Bolesław Śmiały” wznowił wydobywanie, zaczynając od pierwszej zmiany 31 sierpnia 1980 roku.

3 września tego samego roku w kopalni „Manifest Lipcowy” w Jastrzębiu, Międzyzakładowy Komitet Strajkowy podpisał ze stroną rządową tzw. „porozumienia jastrzębskie”, na mocy których należało znosić system 4 – brygadowy w górnictwie oraz wprowadzać wolne wszystkie soboty i niedziele, począwszy od 1 stycznia 1981 roku. W łaziskiej kopalni doszło wcześniej do referendum załogi w sprawie

4 – brygadówki. Aż 95,8% pracowników opowiedziało się w nim przeciwko temu systemowi, który został tu zniesiony ostatecznie 15 września 1980 r. 5 dni wcześniej na terenie kopalni doszło do uroczystości, związanej z jednym z postulatów strajkujących. Tego dnia miało miejsce uroczyste wprowadzenie do kopalnianej cechowni figury św. Barbary. Jej poświęcenia dokonał miejscowy proboszcz, ks. Bernard Starosta, a św. Barbara – patronka górników znajduje się w tym miejscu do dnia dzisiejszego. Porozumienia sierpniowe to także zgoda władz na powstanie Niezależnego Samorządnego Związku Zawodowego „Solidarność”. Wspomniana wcześniej, organizująca strajk w kopalni, Zakładowa Komisja Robotnicza, która czuwała nad realizacją przyjętych postulatów stała się czymś w rodzaju załączka zakładowej „Solidarności”. Najpierw odbyły się wybory do komisji oddziałowych tej organizacji, a 24 listopada 1980 roku doszło do ogólnozakładowej konferencji wyborczej. Na tej konferencji rozwiązała się ZKR, wybrano natomiast 10 – osobowe prezydium zakładowej „Solidarności”. Na jego czele stanął Andrzej Fedurek, technik – elektronik. Tym samym „Bolesław Śmiały” stał się pierwszym zakładem w Łaziskach, gdzie powołano komórkę NSZZ „Solidarność”. Warto wspomnieć, że w grudniu 1980 roku do „Solidarności” należało aż około 3900 pracowników kopalni. Tymczasem do prorządowego Związku Zawodowego Górników, którego przewodniczącym został Andrzej Kłęczek, zapisanych było niespełna 1000 osób. Kopalniana „Solidarność” angażowała się w ogólnokrajowe strajki ostrzegawcze i akcje protestacyjne, lecz jej stosunki z dyrekcją zakładu układały się poprawnie. Poświęcenie sztandaru „Solidarności” i ołtarza w cechowni odbyło się 27 czerwca 1981 r.

Położenie związku, podobnie jak w całej Polsce, uległo diametralnej zmianie pod koniec 1981 roku. Pogarszająca się sytuacja gospodarcza kraju, a następnie wprowadzenie stanu wojennego, doprowadziło do kolejnych strajków. „Solidarność”, na wieść o wprowadzeniu stanu wojennego, zorganizowała strajk okupacyjny na terenie „Bolesława Śmiałego”. Zaczął się on jeszcze 13 grudnia w godzinach porannych. Zakład został zmilitaryzowany, lecz na szczęście, dzięki interwencji dyrektora Stanisława Gałeczki, nie doszło do pacyfikacji strajku, jak miało to miejsce w katowickiej kopalni „Wujek”. Protest został przerwany 14 grudnia o godzinie 21.00. Załoga wróciła do pracy po negocjacjach dyrekcji zakładu z przedstawicielami „Solidarności”, której przewodniczył Aleksander Ćwik. Przywrócono wówczas pracę w soboty, za dodatkowym, wyższym wynagrodzeniem.

Oczywiście wprowadzenie stanu wojennego oznaczało zdelegalizowanie wszystkich związków zawodowych, w tym „Solidarności”. W miejsce wolnych związków zawodowych w 1982 roku utworzono całkowicie podporządkowany władzom Niezależny Związek Zawodowy Pracowników KWK „Bolesław Śmiały”. W 1985 roku skupiał on w swych szeregach ponad 50% pracowników kopalni. W 1983 roku powołano tu samorząd robotniczy. Sytuacja górników oraz związków zawodowych zmieniła się dopiero u schyłku epoki PRL. Rozmowy przy „okrągłym stole” strony rządzącej i opozycji oraz ponowne zarejestrowanie „Solidarności” miały swój wydźwięk także dla tutejszego górnictwa.

Łaziska kopalnia, wówczas już po likwidacji gwarectw, podlegała (od 31 grudnia 1988 r.) Przedsiębiorstwu Eksploatacji Węgla „Południe” w Jastrzębiu. Zakładowa Komisja Związkowa NSZZ „Solidarność” wznowiła działalność w „Bolesławie” 17 kwietnia 1989 roku. W kwietniu i maju doszło tu do krótkotrwałych strajków wszystkich zmian. Górnicy odmówili pracy z powodu niezrealizowania postulatów placowych przez Ministerstwo Przemysłu. Były to już ostatnie strajki w latach realnego socjalizmu w łaziskiej kopalni.

Inwestycje kopalni po II wojnie światowej to, oprócz produkcji, także przeznaczanie środków na poprawę sytuacji socjalnej pracowników. W 1945 roku kopalnie „Bolesław Śmiały” i „Waleska” dysponowały 124 budynkami mieszkalnymi, w których znajdowało się 2187 mieszkań. Były one zlokalizowane w Łaziskach Górnych, Łaziskach Średnich oraz Wyrach. Oprócz tego, zakłady te administrowały domami noclegowymi. Liczba wszystkich tych budynków była niewystarczająca w stosunku do rosnącej wciąż załogi. Pierwszą inwestycją mieszkaniową kopalni było przekształcenie na mieszkania 3 baraków w Łaziskach Średnich, przejętych po zlikwidowanej jednostce wojskowej. Dzięki powstałemu wtedy funduszowi zakładowemu zaczęto pomagać pracownikom, chcącym wybudować własny dom w ramach budownictwa indywidualnego.

W roku 1958 powołano przy kopalni Spółdzielnię Mieszkaniową „Górnik”, która wkrótce przystąpiła do budowy domów wielorodzinnych. Tylko do 1970 roku oddano do użytku 29 budynków mieszkalnych dla ponad 600 górniczych rodzin. Stale modernizowano też kopalniane mieszkania w starym budownictwie. Następnie w ciągu lat 1972 – 1977 przydzielono pracownikom „Bolesława” 675 mieszkań.

Modernizacja szybu *Aleksander I* w latach 1983-1984

Początki głębenia szybu *Bujaków 2* - 1986 rok

Budowa stacji wentylatorów głównych przy szybie *Bujaków 2* – 1986 rok

Natomiast największą inwestycją mieszkaniową kopalni w latach osiemdziesiątych była budowa osiedla Kościuszki w Łaziskach Średnich.

Lata PRL – u to także dbałość kopalni na niespotykaną dotąd skalę o pozostałe sprawy socjalne, takie jak wypoczynek czy sprawy kultury. Już 2 lata po zakończeniu wojny kopalnia zorganizowała letnie kolonie dla około 300 dzieci górników w Ćwiklicach koło Pszczyny. W późniejszych latach tego typu formę wypoczynku urządzano m.in. w Szczecinie, Jeleniej Górze, Warszawie, Poznaniu, Szklarskiej Porębie, Sławnie, Opaleniu czy Zawoi. Główny ośrodek kolonijny KWK „Bolesław Śmiały”, poczynawszy od połowy lat sześćdziesiątych, mieścił się w Elblągu, a 10 lat później w Hajnówce. W roku 1983 zakład kupił na własność ośrodek w Trzebieży nad Zalewem Szczecińskim. Od roku 1966 organizowano dla dzieci z problemami zdrowotnymi tzw. kolonie zdrowotne w różnych miejscowościach uzdrowiskowych, m.in. w Busku – Zdroju. W roku 1973 zapoczątkowano zimowiska, które lokalizowano najczęściej w Białce Tatrzańskiej, a następnie w ośrodku „Barbara” w Ustroniu – Jaszowcu. Oczywiście w tym czasie organizowano też wczasy dla górniczych rodzin, najczęściej w administrowanych przez kopalnię domach wczasowych: „Barbarze” w Ustroniu – Jaszowcu i „Górnictwej Radości” w Lebie. W 1980 roku zakończono budowę należącego do kopalni ośrodka wczasowego „Gród Piastów” w Dźwirzynie. Ponadto zakład często organizował wczasy w innych państwach socjalistycznych.

Kopalnia „Bolesław Śmiały” starała się również o warunki do aktywnego wypoczynku w swoim pobliżu. Już 18 marca 1945 roku w pochodzącej z 1908 roku dawnej willi dyrektora kopalni utworzono Zakładowy Dom Kultury, pierwszą tego typu placówkę na terenie Łazisk. W tym samym czasie przy kopalni „Waleska” otwarto bibliotekę. 12 lat później przekazano do użytku małą salkę kinowo – teatralną, a w 1964 roku w czynie społecznym wybudowano dla ZDK nową salę widowiskową. Rok później do tego obiektu dobudowano nowe skrzydło wraz z biblioteką, czytelnią i siedzibą Klubu Stowarzyszenia Inżynierów i Techników Górniczych (STIG). W roku 1972 rozpoczęto zagospodarowywanie parku leśnego w pobliżu ZDK (na tzw. Kamienicy), gdzie utworzono m.in. kręgielnię, miasteczko ruchu drogowego oraz amfiteatr. W samym ZDK funkcjonowało kilkanaście klubów i kół zainteresowań i tyle samo zespołów artystycznych. A w latach świetności tą placówką kierował Józef Granieczny.

W dziedzinie aktywnego wypoczynku dużą rolę odgrywał kopalniany ruch sportowy. Zaraz po wyzwoleniu miejscowi górnicy reaktywowali istniejący od 1927 roku klub sportowy. Przed wojną nosił on nazwy: „Polonia”, „Stowarzyszenie Młodzieży Polskiej”, a następnie „Ursus”. W 1945 roku przyjął on nazwę „Łaziski Klub Sportowy”, a następnie „Górnik” i od 1973 roku GKS „Bolesław Śmiały”. Jego zawodnicy odnosili sukcesy głównie w takich dyscyplinach jak piłka nożna, piłka ręczna, szermierka, podnoszenie ciężarów, siatkówka i kolarstwo.

W 1977 roku zjednoczono wszystkie kluby sportowe w Łaziskach, tworząc Międzyzakładowy Klub Sportowy „Polonia”. Ponadto w kopalni funkcjonowało wówczas zakładowe ognisko Towarzystwa Krzewienia Kultury Fizycznej. Ważnym wydarzeniem dla sportowców górników było oddanie do użytku w 1968 roku hali sportowej, którą zlokalizowano w budynku po byłej jednostce wojskowej.

Poprawa spraw socjalnych pracowników nastąpiła również dzięki innym, prowadzonym przez kopalnię, inwestycjom. W 1950 roku rozpoczął działalność zakładowy ośrodek zdrowia, a w 1973 roku uruchomiono ambulatorium rehabilitacyjne. 10 lat później zakończono budowę Międzyzakładowej Przychodni Lekarskiej, by po sześciu latach powiększyć ją o nowoczesny ośrodek rehabilitacyjny.

Oprócz poprawiania bazy kopalnianej służby zdrowia, w 1958 roku oddano do użytku przedszkole dla dzieci górników, a w 1972 wybudowano kopalnianą stołówkę wraz z portiernią. 6 lat później powstał nowy budynek administracyjny (cechownia), zaś w 1983 roku nowa łaźnia górnicza na 1100 miejsc. W pobliżu zakładu w 1973 roku oddano do użytku parking samochodowy z myjnią oraz stanowiskiem dla rowerów. Dla udoskonalenia transportu pracowników w 1987 roku uruchomiono przykopalniany dworzec autobusowy.

Przeznaczanie dużych środków na inwestycje socjalne w latach PRL miało kilka aspektów. Chciano w ten sposób przede wszystkim poprawić warunki pracy i wypoczynku załogi. Kolejnym dyrektorom kopalni zależało też jednak na przyciągnięciu, a następnie związaniu pracowników z zakładem. Chodziło o to, aby osoba zatrudniona w KWK „Bolesław Śmiały” miała poczucie względnej stabilizacji, aby utożsamiała się z tą firmą i powiązała z nią na dłużej swe zawodowe losy.

Wprowadzenie figury św. Barbary
do cechowni kopalni.
10 września 1980 roku.

Uroczyste ustawienie figury
św. Barbary w cechowni kopalni.
10 września 1980 roku.

Ołtarz z figurą św. Barbary
w cechowni kopalni.

VI 1989 – 2009 KWK Bolesław Śmiały w suwerennej Polsce

Przemiany społeczno – polityczne, które nastąpiły po 1989 roku, wywarły bardzo duży wpływ również na dzieje KWK „Bolesław Śmiały”. Jeszcze w tym samym roku kopalnia stała się samodzielną jednostką gospodarczą. W listopadzie 1990 roku nastąpiła również zmiana na stanowisku dyrektora zakładu. Pełniący tę funkcję przez 13 lat Stanisław Gałęczka został w czerwcu 1989 roku posłem na Sejm RP (tzw. sejm kontraktowy). Jako poseł Gałęczka pracował m.in. w sejmowej komisji budżetowej, starając się o większe środki finansowe dla górnictwa. Nowym dyrektorem kopalni został natomiast Krystian Bednaręka, który został powołany na to stanowisko przez Radę Pracowniczą w wyniku wygrania ogłoszonego przez nią konkursu. Wybory do Samorządu Robotniczego (Rady Pracowniczej i ogólnego Zebrania Delegatów Kopalni) odbyły się 20 marca 1990 roku. „Bolesław Śmiały”, podobnie jak większość zakładów w Polsce, został zmuszony do radzenia sobie w warunkach gospodarki rynkowej.

Po niespełna 4 latach funkcjonowania kopalni jako samodzielnego zakładu pracy 1 marca 1993 roku nastąpiła zmiana. Utworzono wówczas Gliwicką Spółkę Węglową S.A., która grupowała 7 kopalń, w tym m.in. „Bolesława Śmiałego”. Oznaczało to, że łaziski zakład utracił osobowość prawną. Po 10 latach od istnienia GSW doszło do kolejnej reorganizacji w polskim górnictwie. W 2003 roku powstała, istniejąca do dziś, największa firma górnicza w Europie – Kompania Węglowa S.A. z siedzibą w Katowicach. Łaziska kopalnia stała się wówczas jej częścią, a od 2007 roku wchodząc w skład jej Centrum Wydobywczego „Wschód” (Centra Wydobywcze powstały w wyniku reorganizacji Kompanii Węglowej S.A.).

Warto również wspomnieć, że na przełomie XX i XXI wieku podjęto próbę restrukturyzacji kopalni poprzez podział przedsiębiorstwa na dwie odrębne jednostki. W tym celu 8 marca 2000 roku spisany został notarialnie akt założycielski Zakładu Produkcji i Wzbogacania Miałów Węglowych „Łaziska”, który miał funkcjonować jako spółka z ograniczoną odpowiedzialnością. Trzy miesiące później do Komisji Zasobów Złóż Ministerstwa Środowiska wystosowano wniosek o podział obszaru górniczego kopalni. W styczniu 2001 roku ministerstwo to udzieliło promesy dla uzyskania koncesji na wydobywanie węgla przez ZPiWMW „Łaziska” Sp. z o.o. W lutym tego samego roku restrukturyzacja została zaakceptowana przez załogę podczas spotkania z dyrekcją kopalni i przewodniczącymi organizacji związkowych. Następnym krokiem było podwyższenie kapitału zakładowego ZPiWMW przez Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy Gliwickiej Spółki Węglowej S.A. o składniki majątkowe KWK „Bolesław Śmiały”. GSW S.A. zwróciła się też z wnioskiem do ówczesnego wicepremiera i ministra gospodarki Janusza Steinhoffa o wpisanie Zakładu Produkcji i Wzbogacania Miałów Węglowych „Łaziska” S. A. do rejestru przedsiębiorstw górniczych. Natomiast pracownicy mającego powstać zakładu mieli zostać objęci przepisami Ponadzakładowego Układu Zbiorowego Pracy dla Pracowników Zakładów Górniczych. Wszystkie te zamierzenia zostały jednak przekreślone 26 marca 2001 roku. Wtedy to zarząd GSW S.A. poinformował dyrekcję KWK „Bolesław Śmiały”, że ZPiWMW „Łaziska” nie może rozpocząć działalności z powodu nałożonej na majątek kopalni hipoteki. Jeszcze tego samego dnia działające na terenie „Bolesława” związki zawodowe wystosowały pismo w tej sprawie do premiera Jerzego Buzka, zaś dwa dni później do arcybiskupa metropolity katowickiego Damiana Zimonia. Pomimo działań związkowców restrukturyzacja kopalni tą drogą została zaniechana.

Gospodarka rynkowa, która po 1989 roku zastąpiła PRL – ową gospodarkę centralnie planowaną (nakazowo – rozdzielczą) wymusiła przystosowanie zakładu do nowych warunków. W całym polskim

Podpisanie umowy na budowę Zakładu Wzbogacania i Odsiarczania Miałów Energetycznych pomiędzy Gliwicką Spółką Węglową S.A., a KHD Humboldt-Wedag AG – 23 maja 1997 roku.

Uroczystość uruchomienia Zakładu Wzbogacania i Odsiarczania Miałów Energetycznych – 26 listopada 1999 roku

Zakład Wzbogacania i Odsiarczania Miałów Energetycznych

górnictwie nastąpił wówczas spadek wydobycia z około 170 mln ton w 1989 roku do 110 mln w 1999 roku. Po tym roku odnotowano dalszą tendencję spadkową. Także w kopalni „Bolesław Śmiały” wydobywano coraz mniej węgla, co nastąpiło po rekordowym roku 1988, gdy wyprodukowano tu ponad 3 mln ton rocznie. Jeszcze w 1989 w łaziskim zakładzie wydobywano 10 177 ton dziennie, podczas gdy już rok później dzienny urobek zaczął spadać i wynosił około 6 000 ton na początku XXI wieku. Położona w sąsiedztwie Elektrownia „Łaziska” również w tym czasie systematycznie zmniejszała zapotrzebowanie na węgiel z „Bolesława”.

Spadek wydobycia nastąpił na skutek utraty rynków zbytu węgla w krajach zachodnich w wyniku nierytmiczności jego dostaw oraz wstrzymaniem jego eksportu. Prawie każdy polski rząd po 1989 roku próbował restrukturyzować górnictwo, głównie poprzez ograniczenie wydobycia, likwidację niektórych kopalń oraz znaczne zmniejszenie zatrudnienia w tym sektorze gospodarki. W momencie transformacji ustrojowej w polskim górnictwie pracowało ponad 420 tys. osób, by po zaledwie 10 latach spaść do 180 tys. W KWK „Bolesław Śmiały”, gdzie w II połowie lat dziewięćdziesiątych pracowało ponad 4,5 tysiąca osób, zatrudnienie spadło do zaledwie około 1,7 tys. osób dzisiaj. Częściowo ubytek pracowników wynikał z przekształcenia niektórych wydziałów kopalni w samodzielne przedsiębiorstwa, bądź z przejścia ich przez inne firmy. W ten sposób w 1994 roku oddział budowlany został przejęty przez Zakład Budowlano – Produkcyjny „Wubex” Wojciech Wycisło. Wcześniej, bo od 1993 roku obsługę łaźni górniczej nr 1 i 2, sprzątanie pomieszczeń biurowych, placów i chodników kopalnianych przejęło Przedsiębiorstwo Handlowo – Usługowe „Unirem”, a obsługę łaźni nr 3 i usługi pralnicze Przedsiębiorstwo Handlowo – Usługowe „Gracja”. Z kolei na bazie zlikwidowanego oddziału transportu i sprzętu ciężkiego powstała firma „Auto – trans”. Rok później oddział kolejowy kopalni został przejęty przez Przedsiębiorstwo Transportu Kolejowego i Gospodarki Kamieniem, spółka z o.o., które zajmowało się transportem na powierzchni zakładu.

Kopalnia „Bolesław Śmiały”, aby przetrwać na górnictwym rynku była zmuszona do nieustannych inwestycji oraz modernizacji. Najbardziej spektakularną inwestycją kopalni w III RP była budowa Zakładu Wzbogacania i Odsiarczania Miałów Energetycznych. Budowa zakładu rozpoczęła się w listopadzie 1997 roku i trwała 2 lata. 26 listopada 1999 roku zakład został uroczystie uruchomiony z udziałem m.in. wiceministra gospodarki Jana Szlązaka. Inwestycja ta została zrealizowana przez niemiecką firmę KHD Humboldt–Wedag AG z Kolonii. Zakład ten umożliwił w pełni zautomatyzowane wzbogacanie węgla, głównie dla największego odbiorcy, czyli Elektrowni „Łaziska”. Gotowy produkt zaczął docierać do celu przenośnikami taśmowymi, które połączyły kopalnię z elektrownią. Zresztą już 17 czerwca 1998 roku dyrektorzy zarządów Elektrowni i Gliwickiej Spółki Węglowej podpisali list intencyjny, wyrażając w nim wolę pełniejszej integracji „Bolesława Śmiałego” z Elektrownią „Łaziska”.

Z pozostałych innowacji technologicznych w latach dziewięćdziesiątych należy wymienić przekazanie do ruchu obiektów wstępnej klasyfikacji węgla (wydzielania miału) w zakładzie przerobczym w 1991 roku. Rok później zastosowano kombajn nowej generacji KGS – 275B, a w roku 1994 uruchomiono warsztat B-IV wraz z częścią socjalną oraz halę remontową obudów zmechanizowanych. W 1995 roku rozpoczęto komputeryzację działu wentylacji, zaczęto też drażyć upadową nr 696 z poziomu 420 do poziomu 530. Rok 1996 przyniósł zakończenie wybierania węgla systemem ścianowym z podsadzką pyłami elektrownianymi na ścianie nr 145 w pokładzie 318. Była to również ostatnia już w tej kopalni ściana wyposażona w kombajn z łańcuchowym systemem posuwu. Z kolei w 1997 roku po raz pierwszy zastosowano komplet stalowej obudowy rozgałęzień chodników typu „Łabędy”, rozpoczęto też rozcinanie pokładu 325 na poziomie 530. Jednocześnie zaczęto drażnienie wyrobisk dla odwadniania tego poziomu. Modernizacji uległy urządzenia załadownicze, ponieważ pojemność skipów zwiększono z 11 do 12 ton. Rok później dział robót górniczych KWK „Bolesław Śmiały” samodzielnie rozpoczął drażnienie chodników kamiennych, gdyż do tej pory czynności te wykonywały firmy spoza kopalni. Wtedy też, z sieci wentylacyjnej wyłączono stację wentylatorów głównych zlokalizowanych przy szybie „Bolko II”. Wszystkie te inwestycje i modernizacje miały poprawić stan techniczny kopalni, zwiększyć rentowność oraz poprawić bezpieczeństwo pracy.

W 2000 roku Burmistrz Miasta Łaziska Górne wydał pozwolenie na użytkowanie estakady napowietrznej transportu węgla z KWK „Bolesław Śmiały” do elektrowni „Łaziska”.

Chodnik 420a w pokładzie 324/3 - roboty montażowe

Fot. M. Rosolska

Eksplotacja ściany 432 oddział G-3 w pokładzie 324/3

Fot. Krzysztof Matuszyński

fot. Piotr Andrews

Eksplotacja ściany 527 oddział G-9 w pokładzie 325

XXI wiek przyniósł kolejne inwestycje. W 2001 roku uruchomiono nowoczesną elektroniczną centralę telefoniczną DGT 3450K, w 2002 roku oddano do użytku nową dyspozytornię zakładową oraz uruchomiono główny taśmowy układ transportowy w przekopie nr 610 na poziomie 300, co pozwoliło na całkowitą likwidację transportu urobku w wozach.

W tym samym roku zakończono eksploatację węgla na poziomie 300, a w rejonie ściany nr 421, w chodniku badawczym nr 420 na poziomie 420 stwierdzono występowanie metanu. Kopalnia od tego momentu stała się kopalnią metanową, co wymusiło stosowanie w podziemiach kopalni urządzeń budowy iskrobezpiecznej. W 2003 roku uruchomiony został stojak separacji iskrobezpiecznej dla urządzeń systemu telekomunikacyjnego kopalni oraz dyspozytorski system kontroli parametrów produkcji i bezpieczeństwa z ciągłym pomiarem i rejestracją stężeń metanu. W 2008 roku w dyspozytorni zakładowej dokonano odbioru technicznego nowego systemu telemetrycznego typu CST – 40 wraz z stanowiskiem nadzoru pozwalającego na pomiar stężeń gazów w powietrzu kopalnianym (CH_4 , CO , CO_2 , O), prędkości przepływu powietrza w wyrobiskach górniczych oraz sygnalizacji pracy maszyn i urządzeń.

Jednym z większych osiągnięć kopalni w latach III RP było rozwiązanie największego problemu ekologicznego Łazisk i okolicy, jaką była hałda „Skalny”, którą usypywano od 1912 roku aż po rok 1998. Zwałowisko to, rozciągające się na powierzchni 30 ha, posiada kubaturę 10 mln m^3 , masę 17 mln ton i wznosi się 389 m n.p.m. Była to wówczas jedna z największych w Europie płonących hałd, która wydzielala m.in. tlenek węgla, dwutlenek siarki oraz tlenki azotu, stając się utrapieniem dla okolicznych mieszkańców. Zadania ugaszenia składowiska nie potrafili podjąć się fachowcy zagraniczni m.in. ze Szwecji oraz USA. W 1999 roku „Bolesław Śmiały” przystąpił do wygaszania hałdy „Skalny” według koncepcji opracowanej w katowickim Głównym Instytucie Górnictwa. Metoda polegała na wtłoczeniu w głąb hałdy specjalnej mieszanki (tzw. pulpy wodno–popiołowej). Jednocześnie ruszyły też prace związane z rekultywacją składowiska. Po 5 latach wysiłków, we wrześniu 2004 roku, oficjalnie ogłoszono ugaszenie hałdy. Na „Skalnym” wówczas urządzono piknik oraz konferencję naukową. Kopalnia mogła się pochwalić zarybionym stawem o powierzchni 3500 m^2 , utworzonym na szczycie hałdy oraz powracającym tu światem przyrody. W tym miejscu można bowiem spotkać m.in. bażanty, zajęce czy sarny. Łaziska hałda, choć zrehabilitowana, nie doczekała się jeszcze jakiegoś konkretnego planu zagospodarowania. Jednak miejsce to może w przyszłości stać się największą atrakcją turystyczną okolicy.

W 2005 roku kopalnia zajęła III miejsce w VI edycji Narodowego Konkursu Ekologicznego „Przyjaźni Środowisku w kategorii „technologia godna polecenia”, organizowanym pod patronatem Prezydenta RP, natomiast w 2007 roku została uhonorowana statuetką „Bocianiego Gniazda” za osiągnięcia w dziedzinie ochrony środowiska naturalnego przez Kapitułę Mężów Stanu powiatu mikołowskiego i rybnickiego.

Przemiany polityczne w Polsce zainaugurowane w 1989 roku spowodowały również zwiększenie aktywności politycznej załogi łaziskiej kopalni. Nowa ustawa o związkach zawodowych z 1992 roku przyczyniła się do powstania różnorodnych związków zawodowych, w miejsce istniejącego wcześniej jedyne go związku podporządkowanego władzom. Już 17 kwietnia 1989 roku odrodziła się, zdelegalizowana po wprowadzeniu stanu wojennego, Zakładowa Komisja Związkowa NSZZ „Solidarność”. W styczniu 1991 roku w „Bolesławie” powstał Związek Zawodowy Dozoru Górniczego „Kadra”, a rok później Niezależny Związek Zawodowy Pracowników KWK „Bolesław Śmiały”, istniejący od 1982 roku, przekształcił się z komórkę Związku Zawodowego Górników w Polsce. Rok 1993 przyniósł powołanie na terenie zakładu Związku Zawodowego Maszynistów Wyciągowych Kopalń Węgla Kamiennego w Polsce oraz Związku Zawodowego Pracowników Zakładów Mechanicznej Przeróbki Węgla „Przeróbka”. Największy „wysyp” nowych związków w kopalni przyniósł rok 1994. Wtedy to utworzono tu kolejno Związek Zawodowy Pracowników Ekonomicznych i Administracyjnych KWK „Bolesław Śmiały”, Związek Zawodowy Pracowników Powierzchni, który po półrocznym działaniu przejął ideę i program działania Wolnego Związku Zawodowego „Sierpień 80” oraz Związek Zawodowy „Kontra”. 2 lata później zarejestrował się Związek Zawodowy Pracowników Kopalnianej Kolei Podziemnej KWK „Bolesław Śmiały” - od 2005 roku – Związek Zawodowy Pracowników Dołowych, zaś w 1997 roku powstał Związek Zawodowy Ratowników Górniczych w Polsce.

Aktywność załogi w trosce o swój oraz zakładu los przejawiała się również w działalności Samorządu Robotniczego – Rady Pracowniczej i Ogólnego Zebrania Delegatów Kopalni, do których

pierwsze wybory przeprowadzono 20 marca 1990 roku. Rada Pracownicza po 3 latach została rozwiązana, w momencie, gdy sama kopalnia stała się częścią Głiwickiej Spółki Węglowej, tracąc tym samym osobowość prawną. Również w 1990 roku, od lipca, zaczął ukazywać się kwartalnik „Nasze Sprawy”, stając się pierwszą w dziejach „Bolesława” gazetą zakładową, będącą symbolem nowych, demokratycznych czasów.

Lata III RP nie były niestety wolne od licznych napięć społecznych i górniczych protestów. Ich podłożem, oprócz kwestii finansowych i socjalnych, były także plany restrukturyzacji branży, proponowane przez kolejne odpowiedzialne za reformowanie górnictwa osoby. 17 września 1991 roku doszło do pierwszego w tym okresie strajku, który zorganizowała druga zmiana. Łaziska kopalnia wzięła udział w strajku generalnym w górnictwie, ogłoszonym przez Komisję Krajową Górnictwa NSZZ „Solidarność”. Załoga „Bolesława Śmiałego” przerwała wówczas pracę od 14 grudnia 1992 roku do 4 stycznia 1993 roku. Problemy ze zbytem węgla spowodowały, że kopalnia przerywała pracę w pojedyncze dni. Taka sytuacja miała miejsce np. 4 i 18 czerwca oraz 5 lipca 1999 roku. Podobna sytuacja wystąpiła w 2002 roku, kiedy to w czerwcu Elektrownia „Łaziska” wstrzymała odbiór węgla, a w dniach 2 – 5 lipca nastąpiła przerwa w pracy kopalni.

1 czerwca 2000 roku powstał Komitet Obrony Kopalni. Był on skutkiem długotrwałej nagonki na działalność kopalni ze strony niektórych mieszkańców dzielnic Kąty i Brada oraz ulicy Wyrskiej, co objawiało się pojawianiem komitetów obywatelskich żądających zaniechania eksploatacji pod tymi osiedlami oraz zakazu transportu odpadów pogórnich na składowisko „Waleska” ulicą Wyrską. Realizacja tych żądań mogła doprowadzić do zamknięcia kopalni. Pierwszym przewodniczącym był Andrzej Kowal, a założenia Komitetu obejmowały: współpracę ze społecznością lokalną, z organami samorządowymi wszystkich szczebli, podejmowanie wspólnych działań z kierownictwami podmiotów gospodarczych funkcjonujących w obrębie działalności kopalni oraz reprezentowanie załogi kopalni. Powoływały go komisje i zarządy związków zawodowych i organizacji społecznych działających w kopalni.

25 sierpnia 2003 roku zarząd Kompanii Węglowej publicznie ogłosił decyzję o likwidacji czterech z 23 należących do niej kopalń. Zakończenie wydobywania planowano w zakładach „Centrum” i „Bytom II” w Bytomiu, „Polska Wirek” w Rudzie Śląskiej i w „Bolesławie Śmiałym”. Kompania argumentowała ten krok niską wydajnością, wysokimi kosztami jednostkowymi, niskimi parametrami jakościowymi złóż i tym samym nieopłacalnością ich wzbogacania. Nie wzięto wówczas pod uwagę faktu, że „Bolesław Śmiały” posiada stałego odbiorcę węgla w postaci Elektrowni „Łaziska”, której na dodatek kopalnia dostarcza 80% wody. Zapomniano też, że łaziski zakład to jedna z najbezpieczniejszych kopalń w Polsce, posiadająca udokumentowane zasoby na 20 lat wydobywania. Większość załogi o decyzji kompanii dowiedziała się wieczorem tego samego dnia z telewizji.

Następnego dnia od rana dochodziło w samym zakładzie do masówek, na każdej ze zmian. Górnicy wyrażali swe oburzenie i zdeterminowanie w celu ratowania kopalni i około 2000 miejsc pracy. Zaktywizował się, wspomniany już wcześniej, Komitet Obrony Kopalni, na czele z Alojzym Rojem oraz wszystkie działające na terenie „Bolesława” związki zawodowe. Jednocześnie dyrekcja kopalni z dyrektorem Jackiem Korskim, rozpoczęła rozmowy z władzami resortu gospodarki oraz parlamentarzystami w sprawie zmiany negatywnej dla zakładu decyzji. Jedną z szans na uratowanie kopalni mogło też być ewentualne jej przejęcie przez Południowy Koncern Energetyczny, którego część stanowiła Elektrownia „Łaziska”. Tymczasem cały czas trwały protesty załogi. Górnicy najpierw demonstrowali, blokując Drogę Krajową 81, chodząc po przejściu dla pieszych w okolicy salonu samochodowego „Etransu”. Rankiem protestowało ich około 50, a po południu już ponad 300, z wszystkich reprezentowanych w kopalni organizacji związkowych. W podobny sposób demonstrowano także we wrześniu blokując trasę DK81 w Mikołowie – Kamionce oraz drogę w Piasku koło Pszczyny.

Już 28 sierpnia górnicy wraz z rodzinami zorganizowali protest pod budynkiem Starostwa Powiatowego w Mikołowie, a dzień później pod Urzędem Miasta w Łaziskach Górnych. W budynku tym trwała nadzwyczajna sesja Rady Miasta, poświęcona przyszłości kopalni. Łaziscy górnicy demonstrowali również w Warszawie, natomiast ich żony wybrały się do Krakowa. Tutaj, 17 września, protestowały przed domem wicepremiera, ministra gospodarki, pracy i polityki społecznej Jerzego Hausnera, chcąc zapoznać ze swymi i kopalni losami jego żonę. Po żonach górników

Fot. H. Borkowska

Blokada DK81 przez pracowników KWK „Bolesław Śmiały” w związku z ogłoszeniem decyzji Zarządu Kompanii Węglowej S.A. o wygaszaniu wydobycia w kopalni. 25 sierpnia 2003 roku.

Manifestacja załogi wraz z rodzinami pod Starostwem Powiatowym w Mikołowie w obronie kopalni i miejsc pracy. 28 sierpnia 2003 roku.

Fot. H. Borkowska

Fot. H. Borkowska

Manifestacja załogi wraz z rodzinami pod Urzędem Miasta w Łaziskach Górnych w trakcie nadzwyczajnej sesji Rady Miasta, dotyczącej obrony kopalni i miejsc pracy. 29 sierpnia 2003 roku.

i pracownikach „Bolesława Śmiałego” następne 3 dni pod kamienicę Hausnera przyjeżdżały kobiety związane z pozostałymi przeznaczonymi do likwidacji kopalniami.

W omawianym czasie za ratowaniem łaziskiego zakładu zdecydowanie opowiedziały się władze miasta z burmistrzem Mirosławem Dużym na czele oraz władze powiatowe na czele ze starostą Henrykiem Jaroszkim. Swą solidarność z kopalnią wyrażali też inni samorządowcy, dyrekcje pozostałych łaziskich zakładów, miejscowe duchowieństwo i zwykli obywatele. W sprawie ratowania kopalni zaangażowali się również śląscy parlamentarzyści, niezależnie od politycznej opcji, a zwłaszcza senator Adam Graczyński i poseł Eugeniusz Wycisło oraz były minister przemysłu i handlu Klemens Ściński, szef Elektrowni „Łaziska”.

Oprócz wspomnianego Komitetu Obrony Kopalni rozgłos uzyskały pracownice kopalni: Barbara Kisielewicz, Katarzyna Scheer, Anna Myszor, Teresa Janecko, Anna Cebula, Joanna Antys, Janina Brychcy i Anna Kubal. Aby nagłośnić dramatyczną sytuację „Bolesława” odwiedzały one znane i wpływowe osoby. Dotarły m.in. do odpowiedzialnego za górnictwo sekretarza stanu w Ministerstwie Gospodarki Jacka Piechoty, premiera Leszka Millera i żony prezydenta RP Jolanty Kwaśniewskiej, która w późniejszym czasie dwukrotnie odwiedziła łaziską kopalnię. Pracownice zakładu interweniowały też u osób duchownych, odwiedzając m.in. prymasa Józefa Glempa, arcybiskupa Damiana Zimonia, a nawet papieża Jana Pawła II. W audyencji u papieża wzięli udział Barbara Kisielewicz, Anna Cebula, Andrzej Janasik i Witold Rogóż. Ze względu na trudną sytuację kopalni, w grudniu 2003 roku odwołano huczne obchody Barbórki, rezygnując z tradycyjnych górniczych „Karczem Piwnych” i „Babskiego Combru”.

Wszystkie te działania protestacyjne oraz prowadzone na różnych szczeblach rozmowy po ponad roku wysiłków przyniosły pozytywny efekt. We wrześniu 2004 roku Zarząd Kompanii Węglowej S.A. uchwałą nr 1929/2004 z dnia 20 października 2004 r. zmienił uchwałę nr 267/2003 z dnia 25 lipca 2003 r. i wyłączył z procesu wygaszania wydobycia między innymi kopalnię „Bolesław Śmiały”. Do uratowania zakładu przyczyniła się również trwająca wówczas koniunktura na węgiel kamienny, zarówno w Polsce, jak i na świecie. Łaziski zakład zaczął przynosić zyski i kompania nie zamierzała pozbywać się kopalni, która pozostała w jej strukturach. Jednak zgodnie z wolą większości załogi od tego momentu rozpoczęły się żmudne i długotrwałe rozmowy na temat ewentualnego włączenia kopalni do struktur Południowego Koncernu Energetycznego. Pomimo upływu lat i licznych negocjacji „Bolesław Śmiały” nadal pozostaje częścią Kompanii Węglowej. Niełatwe dla kopalni lata dostosowywania się do zasad wolnego rynku oznaczały także stopniowe pozbywanie się majątku niezwiązanego bezpośrednio z produkcją. Szczególnie zjawisko to nasiliło się w momencie, gdy Bolesław Śmiały stał się częścią Gliwickiej Spółki Węglowej. W ten sposób w 1994 roku Gliwicka Agencja Turystyczna przejęła kopalniany ośrodek wczasowy „Barbara” w Ustroniu – Jaszowcu. Właściciela zmieniły też ośrodki w Trzebieży i Dźwirzynie.

W 1995 roku zakład przekazał aktem notarialnym Urzędowi Rejonowemu w Tychach zabudowania Zasadniczej Szkoły Górniczej wraz z gruntem. Szkoła w tym budynku funkcjonuje do dziś, lecz ostatnia klasa górnicza ukończyła tu naukę w czerwcu 1996 roku. Obecnie, po kilkunastu latach przerwy, znowu myśli się o otworzeniu klasy górniczej w tym zespole szkół ze względu na brak fachowców w tej branży.

Należące do kopalni budynki mieszkalne były systematycznie od 1997 roku przekazywane Spółdzielni Mieszkaniowej przy Elektrowni „Łaziska”, przemianowanej w późniejszym okresie na Spółdzielnię Mieszkaniową „Razem”. Również istniejąca do dziś Międzyzakładowa Górnicza Spółdzielnia Mieszkaniowa zachowała jedynie luźny związek z zakładem. W lipcu 1998 r. „Bolesław Śmiały” przekazał miastu budynek Zakładowego Domu Kultury wraz z przylegającymi terenami i obiektami (park, amfiteatr). Władze Łazisk nie zaniechały na szczęście działalności kulturalnej i obiekt ten zaczął funkcjonować jako jedna z filii Miejskiego Domu Kultury. Z budynków służących wypoczynkowi i rekreacji kopalnia zachowała jedynie kręgielnię. Tutaj nawet dotychczasowy dwutorowy obiekt zastąpiła w 1991 roku nowa 6-torowa kręgielnia. Także wspomagany przez kopalnię Międzyzakładowy Klub Sportowy „Polonia” zmienił swój status. Co prawda, jeszcze w październiku 1989 roku, przemianowano go na Górniczy Klub Sportowy „Polonia” i związane tylko z kopalnią, lecz już 4 lata później klub wzięło pod swą pieczę miasto i przemianowało na KS „Polonia”. Jedyna sekcja pozostająca do dzisiaj w związkach kopalnią jest zespół skata sportowego występujący pod nazwą „Bolesław Śmiały”. Sekcja ta powstała w 1984, by dwa lata później awansować do II ligi i ponownie w 1994 roku. Sześć lat później drużyna awansowała do I ligi i w latach 2001, 2003 oraz 2008 sięgnęła po mistrzostwo Polski a w 2002 zdobyła wicemistrzostwo kraju. Rok 2004

przyniósł z kolei II miejsce w rozgrywkach Pucharu Polski. Kopalniani skaciorze osiągnęli również sukcesy w indywidualnych mistrzostwach Polski. W latach 1997 i 2007 triumfował w tych rozgrywkach Krzysztof Noga, a w 1999 Tadeusz Mazur. W tym samym roku III lokatę zajął Bogusław Bartuś. Oprócz nich zawodnikami „złotej drużyny” byli, bądź są nadal Henryk Pukocz, Ernest Waloszyński i Dominik Siwy.

Wracając do przemian strukturalnych i własnościowych, nie oparły się im również obiekty zakładowej służby zdrowia oraz przekazany miastu plac autobusowy, gdzie utworzono parking dla samochodów.

Symbolem wykorzystania pokopalnianej infrastruktury do potrzeb rynku przez inne podmioty gospodarcze stał się jeden ze zlikwidowanych kopalnianych szybów – Motor V, gdzie w 2005 roku otwarto pierwszą w województwie śląskim stację recyklingu samochodów. Natomiast 5 lat wcześniej sprywatyzowana została kopalniana straż pożarna, którą przekształcono w spółkę cywilną pod nazwą Terenowa Służba Ratownicza. O przemianach dokonujących się w kopalni świadczy też wdrożony Zintegrowany System Zarządzania ISO 9001: 2000 i ISO 14001: 2004. W ostatnich latach zakład otrzymał też wiele prestiżowych nagród. Między innymi w 2006 roku kopalnia zajęła I miejsce w konkursie „Kopalnia Roku”, w którym Górnośląska Izba Przemysłowo – Handlowa doceniła największy postęp w branży górniczej. Z innych ważnych wydarzeń dla zakładu warto odnotować jubileusz 220 – lecia kopalni, uroczystie obchodzony w 1999 roku. Wtedy to m.in. w Barbórce na budynku kaplicy cmentarnej pod wezwaniem Zmartwychwstania Pańskiego w Łaziskach Średnich odsłonięto tablicę upamiętniającą wszystkich tragicznie zmarłych w latach 1779 – 1999 górników łaziskich kopalń. Z okazji jubileuszu kopalni wydana została też okolicznościowa publikacja.

Podsumowując dzieje kopalni „Bolesław Śmiały” w ostatnich kilkunastu latach należy stwierdzić, że nie był to na pewno łatwy dla zakładu czas. Lecz dzięki podjętym przemianom i restrukturyzacji łaziska kopalnia wygrała walkę o przetrwanie. Poradziła sobie także z konkurencją na nowym rynku i raczej ze spokojem może patrzeć w przeszłość.

PRZYNALEŻNOŚĆ
DO STRUKTUR
ORGANIZACYJNYCH
GÓRNICTWA
WĘGLA KAMIENNEGO

Przynależność KWK „Bolesław Śmiały” do struktur organizacyjnych górnictwa węgla kamiennego w okresie od roku 1945

03.03.1945 – 31.12.1946	Mikołowskie Zjednoczenie Przemysłu Węglowego w Mikołowie
01.01.1947 – 30.09.1982	Jaworznicko – Mikołowskie Zjednoczenie Przemysłu Węglowego w Mysłowicach
01.10.1982 – 30.09.1984	Zrzeszenie Kopalń Węgla Kamiennego w Mysłowicach
01.10.1984 – 31.12.1988	Jaworznicko – Mikołowskie Gwarectwo Węglowe Przedsiębiorstwo Wielozakładowe w Mysłowicach
01.01.1989 – 21.12.1989	Przedsiębiorstwo Eksploatacji Węgla „Południe” w Jastrzębiu
22.12.1989 – 28.02.1993	KWK „Bolesław Śmiały” samodzielna jednostka gospodarcza
01.03.1993 – 31.01.2003	Gliwicka Spółka Węglowa S.A. w Gliwicach
01.02.2003 – 31.01.2007	Kompania Węglowa S.A. w Katowicach
01.02.2007 –	Kompania Węglowa S.A. w Katowicach Centrum Wydobywcze „Wschód”

**KOMPAKIA
WĘGŁOWA S.A.**

fot. Krzysztof Matuszyński

ZWIĄZKI ZAWODOWE

KWK „BOLESŁAW ŚMIAŁY”

Związki Zawodowe

Związki Zawodowe są dobrowolnymi i samorządnymi organizacjami ludzi pracy powołanymi do reprezentowania i obrony ich praw, interesów zawodowych i socjalnych.

Są niezależne w swej działalności statutowej od pracodawców, administracji państwowej, samorządu terytorialnego oraz innych organizacji.

Rodowód organizacji związkowych wywodzi się z osiemnastowiecznej Anglii gdzie powstały pierwsze, tworzone na zasadzie cechowej organizacje skupiające w swoich szeregach pracowników manufaktur jednej specjalności.

Na ziemiach polskich pierwsze związki zawodowe zaczęły powstawać pod koniec XIX wieku., a proces ten rozpoczął się na Górnym Śląsku, przede wszystkim w Gliwicach, Bytomiu, Katowicach i Tarnowskich Górach. Teren Górnego Śląska stał się kolebką pierwszej masowej organizacji o charakterze związku zawodowego, którym był powstały z inicjatywy działaczy socjalistycznych i katolickich w 1889 roku Związek Wzajemnej Pomocy o przynależności, do którego nie decydowała przynależność zawodowa.

Zakończenie I wojny światowej i odrodzenie się państwa polskiego miało ogromny wpływ na rozwój ruchu związkowego. Masowo powstające w tym okresie organizacje cechowały się różnorodnym zabarwieniem politycznym, wyznaniowym i narodowościowym, a także zawodowym i branżowym. W latach okupacji niemieckiej obowiązywał zakaz wszelkiej działalności organizacji polskich, w tym i związków zawodowych. Nie mniej część związków podjęła działalność konspiracyjną i dywersyjno-sabotażową.

W okresie PRL –u związki zawodowe miały charakter branżowy i scentralizowany, a ich działaniami kierowała Centralna Rada Związków Zawodowych. Odgrywały one znaczącą rolę w życiu politycznym i społecznym poprzez uczestnictwo w działaniach rad narodowych, rad zakładowych, rad pracowniczych i konferencji samorządu robotniczego na terenie zakładów pracy. Brały udział w akcjach organizowanych przez Komisję Specjalną do Walki z Nadużyciami i Szkodnictwem Gospodarczym oraz innych organów kontroli. Zarządzały również Funduszem Wczasów Pracowniczych. Centralna Rada Związków Zawodowych miała też prawo inicjatywy ustawodawczej. Związki zawodowe w tym okresie głosiły kult pracy, organizowały współzawodnictwo pracy, walczyły o wzrost jej wydajności, realizując w ten sposób zadania postawione przez partyjne kierownictwo. Władze związkowe popierały rząd w okresie wszystkich wystąpień robotniczych i przesileń politycznych w całym okresie istnienia PRL.

Pogarszająca się sytuacja polityczna i ekonomiczna kraju spowodowała powstanie opozycji politycznej i doprowadziła do wyłomu w systemie organizacji związkowych poprzez utworzenie przez działaczy opozycji Wolnych Związków Zawodowych na Górnym Śląsku, Wybrzeżu Gdańskim, w Szczecinie i Łodzi. Działacze WZZ kierowali wieloma strajkami robotniczymi, a ich owocem była zgoda władz na utworzenie w 1980 roku Niezależnego Samorządnego Związku Zawodowego „Solidarność”, pierwszej niezależnej organizacji związkowej działającej po II wojnie światowej w Polsce i na obszarze Europy Wschodniej. Stan wojenny ogłoszony 13 grudnia 1981 r. zawiesił działalność wszystkich związków zawodowych na prawie roczny okres. Uchwała Sejmu PRL z dnia 8 października 1982 r. w sprawie zasad i sposobu tworzenia związków zawodowych rozwiązywała wszystkie organizacje związkowe działające do czasu wprowadzenia stanu wojennego, a jednocześnie pozwalała na tworzenie nowych organizacji związkowych na terenie zakładów pracy. Większość nowopowstałych w tym okresie związków zawodowych zrzeszyła się w Ogólnopolskim Porozumieniu Związków Zawodowych, centrali związkowej o charakterze branżowym powstałej w 1984 r.

W kwietniu 1989 roku na mocy porozumień okrągłego stołu dochodzi do ponownej rejestracji Niezależnego Samorządnego Związku Zawodowego „Solidarność”. Utworzony zostaje również Niezależny Samorządny Związek Zawodowy „Solidarność 80” skupiający w swoich szeregach przeciwników ponownej rejestracji NSZZ „Solidarność” i działaczy będących w opozycji do jego przewodniczącego Lecha Wałęsy.

Transformacja systemowa 1989 roku zapewniła związkom zawodowym pełnię swobód i praw związkowych, pozwoliła skupić się na działalności w obronie praw pracowników, bezrobotnych, emerytów i rencistów, a podstawę ich działania stanowi ustawa sejmowa z dnia 23 maja 1991 r. Na dzień dzisiejszy w Kopalni Węgla Kamiennego „Bolesław Śmiały” działają następujące organizacje związkowe :

- Związek Zawodowy Górników w Polsce
- Niezależny Samorządny Związek Zawodowy „Solidarność”
- Związek Zawodowy Pracowników Zakładów Mechanicznej Przeróbki Węgla Kamiennego „Przeróbka”
- Związek Zawodowy „Kadra”
- Wolny Związek Zawodowy „Sierpień 80”
- Związek Zawodowy „Kontra”
- Związek Zawodowy Ratowników Górniczych w Polsce
- Związek Zawodowy Pracowników Dołowych
- Związek Zawodowy Pracowników Ekonomiczno – Administracyjnych
- Związek Zawodowy Maszynistów Wyciągowych Kopalń w Polsce

Dyrektor d/s Pracy mgr inż. Krzysztof Janik w czasie narady z Przewodniczącymi organizacji związkowych

Związek Zawodowy Górników w Polsce

Związek Zawodowy Górników w Polsce jest najstarszym i najliczniejszym związkiem zawodowym pracowników przemysłu górniczego w Polsce, walczącym o prawo do ochrony przed ubóstwem i marginalizacją społeczną oraz prawa do sprawiedliwego wynagrodzenia, wystarczającego do zapewnienia godziwego poziomu życia. Opowiada się za prawem do poszanowania godności w pracy oraz równego traktowania w sprawach zatrudnienia i wykonywania zawodu. Wywodzi swą tożsamość z idei i poszanowania tradycji górniczych zapoczątkowanych przez organizacje związkowe powstałe pod koniec XIX wieku. Kontynuuje tradycję ruchu związkowego pracowników górnictwa i przemysłów pokrewnych tych związków zawodowych, które jako podstawę swego działania przyjmowały zasadę sprawiedliwości społecznej, a w szczególności: Centralnego Związku Górników w Polsce, Związku Zawodowego Górników w Polsce, Federacji Związków Zawodowych Górników

W KWK „Bolesław Śmiały” związek kontynuuje również tradycję zarejestrowanego 26 października 1982 roku w Sądzie Wojewódzkim w Katowicach Niezależnego Związku Zawodowego Pracowników KWK „Bolesław Śmiały”. Związek ten powstał w oparciu o Uchwałę Rady Państwa z dnia 12 października 1982 roku w sprawie zasad i sposobu tworzenia związków zawodowych w miejsce zdelegalizowanych przez dekret o stanie wojennym z dnia 13 grudnia 1981 roku organizacji związkowych. Jego grupę inicjatywną tworzyli między innymi: Konrad Kisiel, Alojzy Twardzik, Bolesław Tęcza, Marian Machil, Jan Złotecki, Tadeusz Raszka, Jerzy Marek, Andrzej Nowicki, Zygmunt Rybok, Anna Giemra i Adam Rosik. Pierwszym jego przewodniczącym został wybrany Bolesław Tęcza.

Do czasu transformacji ustrojowej w 1989 roku związek był jedynym przedstawicielem pracowników, a jego aktywna działalność spotkała się z sporym zainteresowaniem załogi, co w konsekwencji przyniosło jego szybki rozwój. Związkiem w tym okresie kierowali Marian Machil w latach 1985–90 i Ryszard Pieter w latach 1990–92.

Na bazie nowej ustawy związkowej z dnia 23 maja 1991 r. zapewniającej związkom zawodowym pełnię swobód i praw związkowych na terenie kopalni rozpoczęły działalność inne organizacje związkowe reprezentujące pracowników różnych grup zawodowych górnictwa. Wychodząc naprzeciw wymaganiom ustawy, a co za tym idzie nowym wyzwaniom oraz zadaniom stojącym przed organizacją związkową dążącą do konsolidacji działań w całym sektorze górnictwa, delegaci związku na Konferencji Delegatów w dniu 18 listopada 1992 roku podjęli decyzję o włączeniu go w struktury krajowe Związku Zawodowego Górników w Polsce. Funkcję przewodniczącego zarządu delegaci powierzyli Ryszardowi Pietrowi, który sprawował ją do chwili swej rezygnacji czyli dnia 28 kwietnia 2000 roku. Rezygnacja Ryszarda Pietra oraz przeprowadzone i planowane zmiany własnościowe w strukturze organizacyjnej kopalni stały się przyczyną zwołania w dniu 18 maja 2000 roku Nadzwyczajnego Zebrania Delegatów związku. Decyzją delegatów Zarząd Zakładowy przekształcony został w Zarząd Międzyzakładowy Związku Zawodowego Górników w Polsce, a funkcja przewodniczącego powierzona została Czesławowi Synowcowi.

Na dzień dzisiejszy związek liczy 248 członków, jego pracami kierują władze wybrane przez Konferencję Sprawozdawczą – Wyborczą obradującą w dniu 27 października 2005 roku w składzie:

Prezydium Zarządu:

1. Janusz Ludwig	- przewodniczący
2. Janusz Fuchs	- wiceprzewodniczący
3. Andrzej Nowakowski	- członek

Zakładowa Komisja Rewizyjna :

1. Danuta Ulczok	- przewodniczący
2. Urszula Nowak	- członek
3. Mariola Poloczek	- członek

Członkowie Zarządu:

1. Czesław Synowiec
2. Robert Kozdroń
3. Damian Jędrysik
4. Mariusz Podkowik
5. Joachim Kisiel

Niezależny Samorządny Związek Zawodowy „Solidarność” zrodził się na fali strajków i protestów robotniczych 1980 roku, które to wśród postulatów o charakterze ekonomiczno – bytowym, obronie ludzi zwolnionych za przekonania polityczne wysuwały na czoło swoich żądań akceptację niezależnych od władz i pracodawców wolnych związków zawodowych.

Po podpisaniu porozumień szczecińskich, gdańskich i jastrzębskich Międzyzakładowe Komitety Strajkowe przekształcając się w Międzyzakładowe Komisje Związkowe oraz Międzyzakładowe Komisje Robotnicze rozpoczęły proces tworzenia się struktur związku w zakładach pracy.

17 września 1980 r. w Gdańsku przedstawiciele MKZ - ów i MKR - ów z całego kraju powołali do życia ogólnopolski Niezależny Samorządny Związek Zawodowy „Solidarność” oraz Krajową Komisję Porozumiewawczą, a wniosek o jego rejestrację i statut został złożony w Sądzie Wojewódzkim w Warszawie w dniu 24 września 1980 roku.

Historia zakładowej organizacji związkowej NSZZ „Solidarność” w kopalni „Bolesław Śmiały” jest niezrozzerwalnie związana z historią wolnych związków zawodowych na przestrzeni ostatnich dziesięcioleci. Docierające na kopalnię wiadomości o wydarzeniach na wybrzeżu poparte przywozonymi z tego regionu kraju ulotkami i materiałami propagandowymi przyczyniły się do wybuchu w kopalni w dniach 29 – 30 sierpnia 1980 roku strajku solidarnościowego z robotnikami wybrzeża. Spośród strajkującej załogi wyłoniona zostaje Zakładowa Komisja Robotnicza w składzie: Eugeniusz Sopa, Józef Kubicki, Antoni Pluta i Bolesław Borowiec, która nawiązuje współpracę z Międzyzakładowym Komitetem Strajkowym w Jastrzębiu i współuczestniczy w podpisaniu Porozumień Jastrzębskich, a także aktywnie przystępuje do organizacji struktur zakładowych nowego samorządnego i niezależnego związku. Jednym z pierwszych sukcesów ZKR jest wprowadzenie na teren kopalni w dniu 10 września 1980 roku figury św. Barbary, patronki górników i umieszczenie jej w cechowni kopalni zgodnie z wielowiekową tradycją górnictwem.

24 listopada 1980 roku odbyło się zebranie delegatów nowego związku reprezentujących poszczególne oddziały kopalni. Zebranie dokonało wyboru pierwszych władz związku powołując w skład Zakładowej Komisji Robotniczej NSZZ „Solidarność” Andrzeja Fedurka, Józefa Kubickiego, Bolesława Tannhausera i Stefana Honisza. W tym też okresie członkowie związku fundują swojej organizacji sztandar, którego uroczyste poświęcenie miało miejsce w dniu 27 czerwca 1981 roku na terenie amfiteatru Zakładowego Domu Kultury i połączone zostało z poświęceniem ołtarza św. Barbary w cechowni kopalnianej.

Po prawie rocznym okresie działalności na terenie nie tylko zakładu ale także miasta i regionu, zdobywania doświadczeń 27 października 1981 roku odbyła się konferencja sprawozdawczo – wyborcza Zakładowej Komisji Związkowej NSZZ „Solidarność” podsumowująca ten okres. Wybrane zostały nowe władze Zakładowej Komisji Związkowej, a jej przewodniczącym został Aleksander Ćwik.

Ogłoszenie stanu wojennego 13 grudnia 1981 roku spowodowało delegalizację działalności związków zawodowych i internowanie wielu spośród działaczy NSZZ „Solidarność”. Komisja Zakładowa związku staje się w dniach 13 – 14 grudnia 1981 roku organizatorem i koordynatorem strajku okupacyjnego załogi kopalni żądającej jego zniesienia. Związek rozpoczyna działalność podziemną powołując Tymczasową Komisję Koordynacyjną stanowiącą jego podziemne kierownictwo. W okresie grudzień 1980 – kwiecień 1989 roku działalność zakładowej organizacji związku prowadzona jest w konspiracji i skupia się przede wszystkim na prowadzeniu akcji rozpowszechniania ulotek oraz organizowania zbiórek pieniężnych na rzecz osób internowanych i prześladowanych przez ówczesne władze.

17 kwietnia 1989 r. działacze zdelegalizowanej w grudniu 1981 roku Zakładowej Komisji Związkowej Aleksander Ćwik, Sylwester Danielczyk, Jan Sikorski rozpoczynają proces wznowienia działalności struktur Niezależnego Samorządnego Związku Zawodowego „Solidarność” na terenie kopalni, doprowadzając do wyboru w dniu 26 czerwca 1989 roku Tymczasowej Zakładowej Komisji Związkowej NSZZ „Solidarność” w składzie: Bolesław Borowiec – przewodniczący, Andrzej Kowal - z-ca przewodniczącego i Jan Sikorski – członek.

Po okresie działań organizacyjnych mających na celu reaktywację komórek związkowych w oddziałach kopalni i opracowaniu zakresu ich działania w dniu 29 września 1989 roku odbyło się walne zebranie delegatów zakładowej organizacji Niezależnego Samorządnego Związku Zawodowego „Solidarność”. Przewodniczącym Zakładowej Komisji Związkowej wybrany został Andrzej Kowal. Po prawie trzyletniej aktywnej działalności przyszedł czas na podsumowanie działalności związku w nowych warunkach ustrojowych. 19 grudnia 1991 r. po przeprowadzeniu kampanii wyborczej w oddziałach kopalni odbyło się walne zebranie delegatów aprobujące dotychczasowe działania władz związku i jednocześnie wybrało jego nowe władze w składzie: Stanisław Jaroszek - przewodniczący, Andrzej Kowal - z-ca przewodniczącego, Jan Byrtek - skarbnik. W kolejnych latach związkiem kierowali Sylwester Danielczyk 1998 – 2002 i Czesław Cichoń 2002 – 2006. Na dzień dzisiejszy związek liczy 170 członków, jego działalnością kierują władze wybrane na Walnym Zebraniu Delegatów w dniu 30 marca 2006 roku w składzie :

Prezydium Komisji Zakładowej:

1. Gabriel Gustaw - przewodniczący
2. Bogdan Syposz - wiceprzewodniczący
3. Adam Szczok - wiceprzewodniczący
4. Henryk Fajkus - członek
5. Andrzej Kolon - członek

Członkowie Komisji Zakładowej: Adam Skrzypczyk, Bogdan Morawski, Krzysztof Jarosiński, Grzegorz Misztela, Dariusz Bończyk, Czesław Cichoń, Grzegorz Nieszporek, Kazimierz Biegajło.

Komisja Rewizyjna: Adam Bartuś - przewodniczący, Waldemar Słaboń, Czesław Loska, Leszek Kuś, Dariusz Waloszyński - członkowie

fot. M. Rosolska

Związek Zawodowy Pracowników Zakładów Mechanicznej Przeróbki Węgla „Przeróbka”

Związek Zawodowy Pracowników Zakładów Mechanicznej Przeróbki Węgla „Przeróbka” powstał w lutym 1993 roku na bazie sprzeciwu i niezadowolenia wobec stanowiska innych central związkowych w stosunku do postulatów wysuwanych przez pracowników kopalń zatrudnionych w zakładach przeróbki mechanicznej. Chcąc mieć realny wpływ na obronę i rozszerzanie praw oraz interesów pracowniczych tej grupy zawodowej działacze związkowi wywodzący się z tego środowiska postanowili powołać w dniu 25. 02. 1993 roku do życia Komitet Założycielski Związku, a jednocześnie zwołać w Katowicach na dzień 05.05.1993 roku I Krajowe Zebranie Delegatów Związku.

Historia związku w kopalni „Bolesław Śmiały” związana jest z datą 2 kwietnia 1993 r., kiedy to zebrała się 10 osobowa grupa założycielska dążąca do powołania struktury zakładowej Związku Zawodowego Pracowników Zakładów Mechanicznej Przeróbki Węgla.

Grupa ta w pełni podzielała stanowisko wyrażone przez Komitet Założycielski Związku o stosunku innych central związkowych do problemów i oczekiwań wyrażanych przez pracowników zakładów przeróbczych, ponieważ z tymi samymi problemami spotkała się w kopalni.

Z grupy tej wyłoniony został Komitet Założycielski w składzie: Leszek Jaros, Bronisław Rajnoga, Alojzy Roj, Tadeusz Chrobok i Bogdan Dytko.

Po kilkutygodniowym działaniu komitetu, opracowaniu i wytyczeniu kierunków i celów działania, pozyskiwaniu członków i przeprowadzonej kampanii wyborczej 29 kwietnia 1993 roku odbyło się pierwsze Zakładowe Zebranie Delegatów Związku Zawodowego Pracowników Zakładów Mechanicznej Przeróbki Węgla, które dokonało wyboru pierwszego Zarządu Zakładowego związku, a z jego składu wyłoniono Prezydium w osobach :

- Alojzy Roj - przewodniczący
- Leszek Jaros - z-ca przewodniczącego
- Ryszard Filip - sekretarz

Aktywne działanie spowodowało, że związek w szybkim czasie znalazł swoje miejsce w strukturach zakładu, a z jego zdaniem i opinią zaczęli liczyć się zarówno przedstawiciele pracodawcy jak i innych związków zawodowych. Związek stoi twardo na stanowisku obrony praw i przywilejów pracowników zakładu mechanicznej przeróbki węgla uważając, że w procesie produkcyjnym węgla, mechaniczna jego przeróbka ma nie mniej istotne znaczenie jak jego urobek. Związek aktywnie włączył się w obronę miejsc pracy w momencie ogłoszenia przez Zarząd Kompanii Węglowej S.A. decyzji o wygaszaniu wydobywania w KWK „Bolesław Śmiały”, a jego przewodniczący Alojzy Roj stanął na czele Komitetu Obrony Kopalni. Na dzień 31 grudnia 2008 roku związek liczył 121 członków, a jego pracami kierują władze wybrane na Zebraniu Sprawozdawczo – Wyborczym w dniu 20.05.2005 roku w składzie:

Zarząd Zakładowy

1. Alojzy Roj	- przewodniczący
2. Andrzej Nadolski	- I z-ca przewodniczącego
3. Krzysztof Duda	- II z-ca przewodniczącego
4. Bernadeta Podsiadło	- członek
5. Romualda Tkocz	- członek
6. Józef Wiesiołek	- członek
7. Adam Tarka	- członek

Zakładowa Komisja Rewizyjna

1. Emil Ebert	- przewodniczący
2. Andrzej Tomasik	- członek
3. Zenon Tudzież	- członek

Związek Zawodowy „KADRA”

Historia związku zawodowego dozoru górniczego i służb technicznych kopalni „Bolesław Śmiały” ma swoją genezę w dacie 1 stycznia 1991 roku, kiedy to rozpoczął działalność w kopalni Związek Zawodowy Dozoru Górniczego „KADRA”. Działające w owym czasie na terenie kopalni związki zawodowe nie zabezpieczały w pełni interesów kadry inżynieryjno-technicznej, a wręcz przeciwnie w osobach dozoru widziały swoich wrogów i reprezentantów pracodawcy. Ich stanowisko stało się impulsem do powołania przez kadrę inżynieryjno-techniczną kopalni grupy inicjatywnej mającej na celu powołanie do działania związku zawodowego, który stałby się reprezentantem tej grupy zawodowej. Postulaty i argumenty grupy inicjatywnej, do której należeli między innymi Krzysztof Janik, Tadeusz Widłok, Zdzisław Wróbel, Tomasz Klag, Ryszard Rogalski, Stanisław Pająk w szybkim czasie znalazły zrozumienie i poparcie kadry inżynieryjno-technicznej.

Powstanie związku zawodowego reprezentującego interesy kadry pozwoliło na zabezpieczenie jej podstawowych interesów socjalnych i indywidualnych takich jak obrona praw pracowniczych, wynagrodzenia za pracę, zabezpieczenia miejsc pracy oraz opieki prawnej i pozaprawnej. Pierwszy zarząd związku składał się z sześciu osób, funkcję przewodniczącego powierzono Zdzisławowi Wróblowi, a jego zastępcami zostali Ryszard Rogalski i Tomasz Klag.

Dla bardziej efektywnego działania związek zgłasza swój akces do ponad zakładowej struktury, Porozumienia Związków Zawodowych Dozoru Górniczego „Kadra”, a następnie Porozumienia Związków Zawodowych „Kadra”.

Po czteroletniej kadencji w czasie której działalność związku skupiona była głównie na rozbudowie jego zaplecza wśród kadry inżynieryjno-technicznej i umacnianiu jego pozycji w zakładzie 24.01.1995 r. odbyło się zebranie sprawozdawczo – wyborcze członków, które podsumowało efekty tej pracy i wytyczyło kierunki działania na przyszłość. Dokonało ono wyboru nowych władz i powierzyło funkcję przewodniczącego Andrzejowi Guzowi. Po osiągnięciu reprezentatywności jako przedstawiciel związku do prac na forum zakładu i w strukturach ponad zakładowych oddelegowany został Marian Nowak - nadsztygar urządzeń mechanicznych. Kolejne zebranie sprawozdawczo – wyborcze odbywające się w dniu 24.02.1999 roku powierzyło funkcję przewodniczącego Andrzejowi Janasikowi, sztygarowi oddziałowemu oddz. GPD, który sprawował ją przez prawie dwie kadencje do czasu złożenia rezygnacji i przejścia na emeryturę.

8 listopada 2000 roku w związku z przeprowadzaną prywatyzacją niektórych oddziałów oraz planowanymi zmianami w strukturze kopalni walne zebranie członków dokonuje zmiany nazwy na Związek Zawodowy „Kadra” w Łaziskach Górnych i otwiera możliwość członkostwa w związku dla pracowników o wykształceniu średnim nie będących w składzie kadry inżynieryjno-technicznej. Po rezygnacji Andrzeja Janasika do końca kadencji związkiem kieruje Ryszard Rogalski – kierownik robót górniczych, a jego mandat na kolejną kadencję przedłużony został przez zebranie sprawozdawczo – wyborcze odbywające się 19 kwietnia 2007 roku.

Na chwilę obecną związek liczy 206 członków, a kierowanie jego działalnością spoczywa w rękach następujących członków:

Prezydium Zarządu:

1. Ryszard Rogalski - przewodniczący
2. Bogusław Koziara - wiceprzewodniczący
3. Jan Sowa - wiceprzewodniczący
4. Jędrzej Balcer - członek
5. Piotr Radomski - członek

Komisja Rewizyjna:

1. Krzysztof Sajdok - przewodniczący
2. Andrzej Guz - wiceprzewodniczący
3. Norbert Sternisko - członek
4. Bogusław Żurek - członek

Członkowie Zarządu: Tomasz Klose, Janusz Wróbel, Janusz Antys, Sebastian Jeziorski.

Wolny Związek Zawodowy „Sierpień 80” – Konfederacja wyłonił się z komisji zakładowych wchodzących w skład Regionalnej Komisji Organizacyjnej Regionu Śląsko – Dąbrowskiego NSZZ „Solidarność 80” przeciwstawiających się rozgrywkom personalnym wśród działaczy regionalnych i krajowych tego związku oraz partykularnym działaniom sprzecznym z ideą związkowej i narodowej solidarności. Tworzą go osoby i skonfederowane związki zawodowe, których celem jest skuteczne realizowanie oczekiwań świata pracy i gwarantowanie ich interesów pracowniczych, socjalnych i obywatelskich.

WZZ „Sierpień 80” jest zarejestrowany w Krajowym Rejestrze Sądowym – Rejestr Stowarzyszeń, innych organizacji społecznych i zawodowych, fundacji i zakładów opieki zdrowotnej.

Wolny Związek Zawodowy „Sierpień 80” jest związkiem apolitycznym, nie zmierzającym do przejęcia władzy i skutecznego jej sprawowania. Współpracuje z partnerami społecznymi, instytucjami państwowymi i innymi organizacjami w zakresie realizacji interesów pracowniczych, obywatelskich i związkowych.

Prekursorem działania Wolnego Związku Zawodowego „Sierpień 80” wśród załogi kopalni „Bolesław Śmiały” był Związek Zawodowy Pracowników Powierzchni zarejestrowany w Sądzie Wojewódzkim w Katowicach w dniu 14 lutego 1994 roku, którego grupę założycielską tworzyli Aleksander Bołdyn, Kazimierz Kopański, Wojciech Nowicki i Jerzy Czylok. Początkowo związek ten skupił w swoich szeregach pracowników oddziałów elektrycznego i mechanicznego zatrudnionych na powierzchni kopalni. Po ponad półrocznym działaniu i poszukiwaniu swojego miejsca wśród załogi i struktur ponad zakładowych, związek przyjął ideę i program działania Wolnego Związku Zawodowego „Sierpień 80”, a z dniem 5 października 1994 roku decyzją jego Zarządu przekształcił się w Komisję Zakładową Wolnego Związku Zawodowego „Sierpień 80” przy Kopalni Węgla Kamiennego „Bolesław Śmiały”. Od tego momentu związek bardziej aktywnie włączył się w działalność na forum zakładu, podejmując wiele inicjatyw i akcji dążących do poprawy sytuacji finansowej i socjalnej załogi. Funkcję przewodniczącego Komisji Zakładowej w owym czasie pełnił Aleksander Bołdyn powołany na to stanowisko przez Komisję Krajową, a po jego odwołaniu w styczniu 1998 roku funkcję tę pełnili kolejno Ryszard Kuberek, Janusz Wyrchowy i Grzegorz Sikora. 18 marca 1999 roku Komisja Krajowa związku powierzyła kierowanie Komisją Zakładową Andrzejowi Zatorskiemu.

Zebranie Sprawozdawczo – Wyborcze Delegatów organizacji zakładowej WZZ „Sierpień 80” odbywające się w dniu 21 maja 2005 roku dokonało podsumowania ponad dziesięcioletniej działalności związku wśród załogi kopalni oraz zmieniło dotychczasowy tryb wyłaniania władz. Po raz pierwszy w historii organizacji zakładowej delegaci w wyborach bezpośrednich dokonali wyboru przewodniczącego, komisji zakładowej i komisji rewizyjnej. Funkcję przewodniczącego Komisji Zakładowej delegaci powierzyli Andrzejowi Zatorskiemu, który pełnił ją do chwili przejścia na emeryturę. Od dnia 26 lutego 2007 roku pracami Komisji Zakładowej kieruje Robert Zatorski mianowany do pełnienia funkcji przewodniczącego przez Komisję Krajową związku.

Aktualnie związek liczy 128 członków, a skład jego władz przedstawia się następująco :

Komisja Zakładowa :

1. Robert Zatorski - przewodniczący
2. Janusz Kantor - z-ca przewodniczącego
3. Eugeniusz Dziekan - z-ca przewodniczącego
4. Henryk Mędrala - sekretarz
5. Emil Widuch - skarbnik
6. Leon Kolaska - członek
7. Zbigniew Dębecki - członek

Komisja Rewizyjna :

1. Henryk Kieburg - przewodniczący
2. Stanisław Chmielnicki - członek
3. Eugeniusz Donder - członek

Związek Zawodowy „Kontra” powstał na bazie lipcowych strajków górniczych 1992 roku, stając się w krótkim czasie jedną z największych central związkowych w tej branży. Powołany został z inicjatywy działaczy jednej z wielu gałęzi ruchu niepodległościowego i nie jest zaangażowany politycznie.

W początkowym okresie swej działalności największe wpływy związek posiadał na Śląsku, a rozbudowując stopniowo swoje struktury na terenie całego kraju skupił w swoich szeregach pracowników wszystkich gałęzi przemysłu, górników, hutników, kolejarzy, pocztowców i wielu innych, stając się ważnym partnerem społecznym przy rozwiązywaniu problemów społecznych i pracowniczych. Zajmuje się ochroną praw pracowniczych, wpływa na kształtowanie polityki gospodarczej i społecznej, zwalcza niegospodarność i nadużycia.

W Kopalni Węgla Kamiennego „Bolesław Śmiały” związek rozpoczął działalność 21 kwietnia 1994 roku, a jego grupę założycielską stanowili Damian Płaszczyk, Franciszek Rola, Grzegorz Grzenczyk i Jan Fornal. Po trzymiesięcznym okresie działań organizacyjnych grupa założycielska zwołała na dzień 10 lipca 1994 roku walne zebranie członków związku mające na celu wybór i ukonstytuowanie się jego władz. W wyniku przeprowadzonych wyborów powołano do działania pierwszą Komisję Zakładową związku w składzie :

1. Franciszek Rola - przewodniczący
2. Lech Podurgiel - zastępca przewodniczącego
3. Jan Fornal - skarbnik

oraz członkowie Komisji: Grzegorz Grzenczyk, Grzegorz Jaróg, Bogdan Piórkowski, Tadeusz Kopiec i Zbigniew Grzeszczyk.

Po trzyletniej działalności na terenie kopalni w czasie której na pierwszy plan wysunięte zostały działania zmierzające do zdobycia zaufania załogi i rozbudowy szeregów na dzień 21 marca 1997 roku zwołane zostało Walne Zebranie Delegatów podsumowujące ten okres działania związku. Jednocześnie zebranie ponownie powierzyło funkcję przewodniczącego Komisji Zakładowej Franciszkowi Roli, który decyzją kolejnych zebrań delegatów nieprzerwanie pełni tę funkcję do dnia dzisiejszego.

Związek Zawodowy „Kontra” w okresie swej wieloletniej działalności wśród załogi kopalni „Bolesław Śmiały” udowodnił, że priorytetem jego działań jest ochrona godności praw i interesów pracowniczych, a przede wszystkim obrona interesów materialnych, socjalnych i kulturalnych nie tylko członków związku i ich rodzin, ale także pozostałej załogi. Zabezpieczenie praw pracowniczych w zakresie wykonywanej pracy, wynagrodzenia, warunków socjalno – bytowych oraz bezpieczeństwa i higieny pracy to główne cele na których skupia się związek w swoim działaniu.

W chwili obecnej związek liczy 160 członków, czynnych zawodowo, a skład jego władz przedstawia się następująco:

Komisja Zakładowa:

1. Franciszek Rola - przewodniczący
2. Lech Podurgiel - z-ca przewodniczącego
3. Jan Fornal - skarbnik

Członkowie Komisji Zakładowej: Tomasz Nikiel, Marek Nikiel, Tadeusz Kopiec, Andrzej Gaik, Zbigniew Kokot, Zbigniew Kosiński, Marek Smorzik,

Komisja Rewizyjna:

1. Jerzy Rejniak - przewodniczący,
2. Zdzisław Przewłoka - członek
3. Marek Miara - członek

Związek Zawodowy Ratowników Górniczych w Polsce

Historyczne korzenie Związku Zawodowego Ratowników Górniczych w Polsce sięgają roku 1995, a protoplastą jego utworzenia była grupa 120 ratowników górniczych KWK „Szczygłowice”, która w październiku tegoż roku powołała do działania Komitet Założycielski pierwszego związku zawodowego skupiającego w swoich szeregach ratowników górniczych.

Po miesiącu działań organizacyjnych, opracowania statutu i przeprowadzeniu formalności rejestracyjnych Komitet zdołał zarejestrować w Sądzie Wojewódzkim w Katowicach Związek Zawodowy Ratowników Górniczych przy KWK „Szczygłowice”.

Podstawowym celem powołania związku zawodowego tak wąskiej grupy zawodowej jaką są ratownicy górniczy była ochrona praw pracowniczych, płacowych, a przede wszystkim praw związanych z bezpieczeństwem pracy pracowników tak niebezpiecznej i odpowiedzialnej profesji. Rozproszeni w owym czasie w innych organizacjach związkowych ratownicy nie posiadali odpowiedniej siły przebicia, a problemy ratowników traktowane były przez działaczy związkowych w sposób doraźny i niechętny bez wystarczającej znajomości szczegółowych przepisów dotyczącej tej grupy zawodowej.

Szlak przetarty przez organizację związkową KWK „Szczygłowice” pozwolił w krótkim czasie na powstanie podobnej organizacji zakładowej przy KWK „Zabrze – Bielszowice”.

Powstanie organizacji związkowej ratowników górniczych było zaskoczeniem dla kierownictwa kopalń i innych central związkowych, a ich odpowiedzią na to działanie było hamowanie na wszelkie sposoby powstawanie nowych ogniw związkowych. Działania te stały się symptomem do zorganizowania struktury ogólnokrajowej związku.

9 maja 1996 r. w Sądzie Wojewódzkim w Warszawie zarejestrowany został Związek Zawodowy Ratowników Górniczych w Polsce. Z chwilą rejestracji nastąpiło lawinowe powstawanie struktur zakładowych, a w rocznicę powstania związek posiadał już na szczeblu krajowym 21 organizacji zakładowych. Na dzień dzisiejszy związek nie jest organizacją zrzeszającą w swoich szeregach tylko ratowników górniczych, ale jego członkami są i mogą być wyłącznie pracownicy zatrudnieni w zakładach górniczych wydobywających surowce na terenie całej Rzeczypospolitej Polskiej o ile w tych zakładach istnieją podmioty trudniące się ratownictwem górniczym lub wykonują usługi na rzecz ratownictwa górniczego.

27 czerwca 1997 r. akces do struktur Związku zgłosili ratownicy KWK „Bolesław Śmiały”, którzy na spotkaniu założycielskim, w którym uczestniczyło 28 ratowników, powołali do życia organizację zakładową Związku Zawodowego Ratowników Górniczych w Polsce.

Pierwszym przewodniczącym Zarządu Zakładowego został wybrany Stanisław Czerwieński, a w jego skład weszli również Jerzy Syryjczyk, Eugeniusz Chmielnicki i Wojciech Niewiadomski. Organizacja została wpisana do rejestru organizacji zakładowych Związku Zawodowego Ratowników Górniczych w Polsce w dniu 30 czerwca 1997 r. i z tym dniem rozpoczęła działalność statutową na terenie kopalni „Bolesław Śmiały”.

Po dwuletnim okresie działania w czasie którego położono nacisk głównie na umacnianie struktury związku w zakładzie i rozbudowę jego szeregów, w dniu 18.02.2000 r. odbyło się walne zebranie członków organizacji zakładowej ZZRGwP, w którym uczestniczyło 41 członków, podsumowujące ten okres oraz zatwierdzające plan działania i rozwoju związku na dalszą część kadencji.

Podsumowanie efektów działania związku w I kadencji tj. w okresie 1997 – 2001 dokonało zebranie sprawozdawczo - wyborcze obradujące w dniu 23.06.2001 r. Uczestnicy zebrania stwierdzili, że w tym okresie związek okrzepł w swoim działaniu i znalazł swoje miejsce wśród załogi kopalni, stając się reprezentantem nie tylko ratowników górniczych ale także innych profesji zatrudnionych w kopalni.

Zebranie dokonało również wyboru nowych władz organizacji, a na funkcję przewodniczącego powołało Bogusława Skowrona sztygara zmianowego oddziału GPD, który kierował organizacją zakładową w latach 2001 – 2005.

Na dzień 31 grudnia 2008 r. związek liczył 80 członków, a jego działalnością kierują władze wybrane na zebraniu sprawozdawczo – wyborczym w dniu 27.06. 2009 roku w składzie:

Ireneusz Październy	- przewodniczący
Dariusz Wesołowski	- wiceprzewodniczący
Wacław Marek	- wiceprzewodniczący d/s organizacyjnych
Krzysztof Kasperek	- skarbnik

oraz członkowie Zarządu : Adam Jaromin, Wojciech Myszor, Antoni Szostok, Marek Mundała, Robert Pach

Komisję Rewizyjną tworzą : Wojciech Janosz - przewodniczący
Tomasz Pogorel, Janusz Piszczek - członkowie

fol. Dan White

Związek Zawodowy Pracowników Dołowych

Związek powstał na bazie założonego w dniu 1 września 1993 roku Związku Zawodowego Pracowników Dołowych KWK „Piaśń” w Bieruniu. Zrodził się on z bólu i frustracji niezadowolonych z swego położenia pracujących na dole górników. Swą działalność związek skupił przede wszystkim wokół spraw pracowniczych, związanych z obroną miejsc pracy, obroną interesów pracowniczych w zakresie wykonywanej pracy, wynagrodzenia, bezpieczeństwa pracy oraz organizacji wypoczynku dla pracowników i członków ich rodzin.

Obrona podstawowych górniczych wartości oraz działania i inicjatywy podjęte przez działaczy związku spotkały się z dużym zainteresowaniem górników innych kopalń gdzie zaczęły powstawać kolejne Komisje Zakładowe. Zaskutkowało to zarejestrowaniem przez Sąd Wojewódzki w Katowicach struktury regionalnej związku z siedzibą w Szczygłowicach.

Wyśmiewany, wyszydzany początkowo i pozbawiony w swoim działaniu życzliwości związek stał się powoli silnym Związkiem z zdaniem którego zaczęli liczyć się wszyscy. Stojąc twardo w obrobie praw do godziwej zapłaty za ciężką pracę, prawa do godnych emerytur górniczych związek przekonał również do siebie załogi kopalń i zakładów górniczych górnictwa miedziowego oraz rud cynku i ołowiu stając się tym samym związkiem o zasięgu krajowym.

16 października 1996 r. związek został zarejestrowany przez Sąd Wojewódzki w Warszawie jako Związek Zawodowy Pracowników Dołowych z siedzibą w Katowicach. Skupia on na dzień dzisiejszy Komisje Zakładowe z 20 kopalń i zakładów górniczych górnictwa węgla kamiennego, górnictwa miedziowego, rud cynku i ołowiu.

Historia związku w kopalni „Bolesław Śmiały” rozpoczęli tworzyć członkowie zarejestrowanego w dniu 18.04.1996 roku w Sądzie Wojewódzkim w Warszawie, Związku Zawodowego Pracowników Kolei Podziemnej przy KWK „Bolesław Śmiały”, którzy postanowili przekształcić ten związek z dniem 23 maja 2005 roku w Komisję Zakładową Związku Zawodowego Pracowników Dołowych. Jej pierwszym przewodniczącym został Krystian Brożek.

Zmiana przynależności związkowej wpłynęła mobilizująco na aktywność członków, a w szczególności na jego władze wykonawcze. Związek poprzez swój upór w działaniu przyczynił się do realizacji wielu postulatów z którymi na co dzień borykała się załoga. Zaliczyć można do nich między innymi: przeniesienie magazynu odzieżowego bliżej łazni górniczej, wprowadzenie na terenie kopalni dystrybutorów z wodą do picia, rozszerzenie realizacji bonów żywnościowych na różne placówki handlowe, umożliwienie przejścia załogi przy bramie nr 3 przy parkingu samochodowym, przywrócenie stawek osobistego zaszeregowania całej załozde na mocy porozumienia z stycznia 2005 roku oraz całkowite zniesienie nadgodzin wydobywczych tzw. „rolek”.

Organizacja związkowa jako jedna z nielicznych posiada swój sztandar, którego poświęcenie miało miejsce w kościele p.w. Męczeńskiej Śmierci św. Jana Chrzciciela w Łaziskach Średnich w trakcie mszy barbórkowej w 2005 roku. Działania związku dotyczące zarówno sfery zawodowej jak i socjalno – bytowej są wspierane i zrozumiane nie tylko przez jego członków ale również przez liczną rzeszę jego sympatyków. Związek na dzień 31 grudnia 2008 r. liczył 256 członków, a jego działaniem kierują władze wybrane na zebraniu sprawozdawczo – wyborczym w dniu 27 czerwca 2009 roku w składzie:

Prezydium Komisji Zakładowej:

1. Grzegorz Bojdoł	- przewodniczący
2. Piotr Widak	- wiceprzewodniczący
3. Stanisław Gucwa	- wiceprzewodniczący
4. Krzysztof Moroń	- wiceprzewodniczący

5. Arkadiusz Porwolik	- skarbnik
6. Piotr Biela	- członek
7. Janusz Targiel	- członek

Członkowie Komisji Zakładowej: Jan Czapla, Grzegorz Czechowicz, Piotr Pope, Grzegorz Winkler, Adam Grabiński, Jan Kukla, Jarosław Kwaśny, Marek Smyła, Wiesław Mazurkiewicz, Bogusław Szoltys,

Komisja Rewizyjna: Grzegorz Płaczek – przewodniczący
Dariusz Galata i Andrzej Pawlus – członkowie.

Okolicznościowe kasowniki pocztowe związane z KWK „Bolesław Śmiały

Związek Zawodowy Pracowników Ekonomicznych i Administracyjnych KWK „Bolesław Śmiały”

Związek Zawodowy Pracowników Ekonomicznych i Administracyjnych KWK „Bolesław Śmiały”, co wynika z jego nazwy jest reprezentantem pracowników zatrudnionych w pionach ekonomicznym i administracyjnym kopalni. Historia jego powstania związana z burzliwym okresem lat 90 – tych dwudziestego wieku, gdzie akcja strajkowa goniła kolejną akcję. W początkowym okresie interesy tej grupy zawodowej reprezentował Związek Zawodowy „Kadra”, lecz w skutek radykalizacji się nastrojów załogi kopalni związek ten stał się przede wszystkim wyrazicielem spraw i problemów grupy inżynierjno – technicznej pracowników etatowych. Konsekwencją takiego stanowiska był znaczny spadek zarobków pracowników ekonomiczno – administracyjnych.

Toczące się w tym czasie akcje protestacyjne i negocjacje dotyczące zmian w regulaminie premiowania wpłynęły mobilizująco na grupę pracowników ekonomiczno – administracyjnych, którzy postanowili czynnie włączyć się w negocjacje prowadzone przez związki zawodowe z pracodawcą. Dla realizacji tych zadań i zamierzeń postanowiono zorganizować i zarejestrować nowy związek zawodowy. W styczniu 1994 roku powstała grupa inicjatywna w składzie: Witold Rogóż, Kazimierz Cebula, Sławomir Rubin i Stefania Nowrot, która swoim działaniem doprowadziła do tego, że już 5 lutego 1994 roku Sąd Wojewódzki w Katowicach zarejestrował Związek Zawodowy Pracowników Ekonomicznych i Administracyjnych KWK „Bolesław Śmiały”. Nowopowstały związek był 6 związkiem działającym na kopalni, a członkowie grupy inicjatywnej weszli w skład jego pierwszego prezydium.

Powołanie do działania związku zawodowego będącego wyrazicielem interesów pracowników ekonomiczno – administracyjnych pozwoliło na zabezpieczenie ich spraw socjalnych i indywidualnych do których zalicza się obrona praw pracowniczych, wynagrodzenia za pracę i zabezpieczenie miejsc pracy.

Związek jest stroną obowiązującą jeszcze do dnia dzisiejszego zakładowej umowy zbiorowej dla pracowników Gliwickiej Spółki Węglowej S.A. oraz uczestniczy w negocjacjach płacowych i socjalnych. Działalność związku nie skupia się tylko i wyłącznie na sprawach czysto formalnych, a dotyczących zarobków i premiowania lecz również na organizacji wolnego czasu dla członków i ich rodzin. Od kilkunastu lat związek współuczestniczy w organizowaniu wspólnie z Związkiem Zawodowym „Kadra” i Kołem Zakładowym Stowarzyszenia Inżynierów i Techników Górnictwa wycieczek turystyczno – krajoznawczych, festynów oraz corocznego wrześniowego rajdu samochodowego im. Krzysztofa Palenty, byłego Naczelnego Inżyniera kopalni.

Jednocześnie związek jest samodzielnym organizatorem wielu cyklicznych imprez typu: wyjazdy do teatru, wycieczki krajoznawcze oraz zawody kręglarskie z okazji Dnia Dziecka i św. Mikołaja.

W okresie swej 15 – letniej działalności przez związek przewinęło się ponad stu kilkudziesięciu członków w większości pracowników służb ekonomicznej i administracyjnej kopalni. Związek okrzepł w swoim działaniu i znalazł swoje miejsce wśród załogi kopalni. Na dzień dzisiejszy związek liczy 50 członków, a jego działalnością kieruje Zarząd w składzie:

Prezydium Zarządu:

1. Witold Rogóż	- przewodniczący
2. Sławomir Rubin	- z-ca przewodniczącego
3. Małgorzata Rozmus	- sekretarz
4. Gabriela Botor	- skarbnik

Komisja Rewizyjna:

1. Grażyna Dziewiątka	- przewodnicząca,
2. Irena Olsza	- sekretarz
3. Krystyna Borowska	- członek

Członkowie Zarządu:

Joanna Antys,
Joanna Wiśniewska,
Mariusz Oleksik

Związek Zawodowy Maszynistów Wyciągowych Kopalń w Polsce

Jest to organizacja związkowa, która skupiła w początkowym etapie organizacji w swoich szeregach tylko maszynistów wyciągowych kopalń węgla kamiennego. Powstał w celu zahamowania procesu stałego obniżania się prestiżu zawodowego i społecznego oraz obrony niezbywalnych praw tej grupy zawodowej górnictwa.

Historycznych źródeł powstania związku należy szukać wśród przedstawicieli maszynistów wyciągowych kopalń „Wesoła” i „Wujek”. 17 września 1992 roku stanowi datę powstania w kopalni „Wujek” w Katowicach komitetu założycielskiego Związku Zawodowego Maszynistów Wyciągowych Kopalń Węgla Kamiennego z siedzibą w Katowicach, który został wpisany do rejestru związków zawodowych przez Sąd Wojewódzki w Katowicach w dniu 7 października 1992 roku.

Oferta programowa związku, podejmowane działania w zakresie obrony praw pracowniczych oraz chęć przekształcenia związku w centralę związkową mającą wpływ na przemiany ustrojowo – gospodarcze w kraju przyczyniły się do stałego poszerzenia jego szeregów i zasięgu jego działania, a co za tym idzie do konieczności zmiany nazwy związku i jego wpisu do rejestru ogólnopolskich związków zawodowych.

4 maja 1993 roku Sąd Wojewódzki w Warszawie wpisał do ogólnopolskiego rejestru związków zawodowych Związek Zawodowy Maszynistów Wyciągowych Kopalń z siedzibą w Katowicach.

W kopalni „Bolesław Śmiały” związek rozpoczął działalność 18 stycznia 1993 roku skupiając w początkowej fazie w swoich szeregach maszynistów wyciągowych będących na etacie oraz pracowników oddziału szybowego posiadających uprawnienia maszynisty wyciągowego. Grupę założycielską organizacji zakładowej tworzyli : Jan Gruszka, Jan Piszczek, Jerzy Nierada, Krystian Koźlik, Henryk Bromboszcz, Andrzej Bula.

Pierwszym przewodniczącym Zarządu Zakładowego został wybrany Jan Gruszka pełniący tę funkcję nieprzerwanie w latach 1993 – 2003 do chwili przejścia na emeryturę.

W swej ponad piętnastoletniej działalności związek stale poszerza swoją ofertę związkową, stał się bardziej otwarty na problemy związane z sytuacją finansową i socjalną innych pracowników oddziału szybowego i elektrycznego bezpośrednio związanego z obsługą i konserwacją szybów i urządzeń wyciągowych. Od 2004 roku pracownicy ci mogą również być członkami związku i współtworzyć jego program.

Aktualnie związek liczy 59 członków a kierują nim władze wybrane na zebraniu sprawozdawczo – wyborczym w dniu 20.06.2006 r. w składzie :

Zarząd Zakładowy

1. Krystian Koźlik	- przewodniczący
2. Andrzej Bula	- wiceprzewodniczący
3. Henryk Bromboszcz	- wiceprzewodniczący
4. Mirosław Franke	- sekretarz
5. Witold Błaszczuk	- skarbnik

Komisja Rewizyjna

1. Henryk Gibiec	- przewodniczący
2. Tadeusz Bilgoń	- członek
3. Adam Andrzejewski	- członek

Festyn letni załogi kopalni – Zielona 2006

Festyn zimowy załogi kopalni – Korbielów 2007

Spotkanie noworoczne członków Klubu Seniora przy KWK „Bolesław Śmiały” w 2008 roku

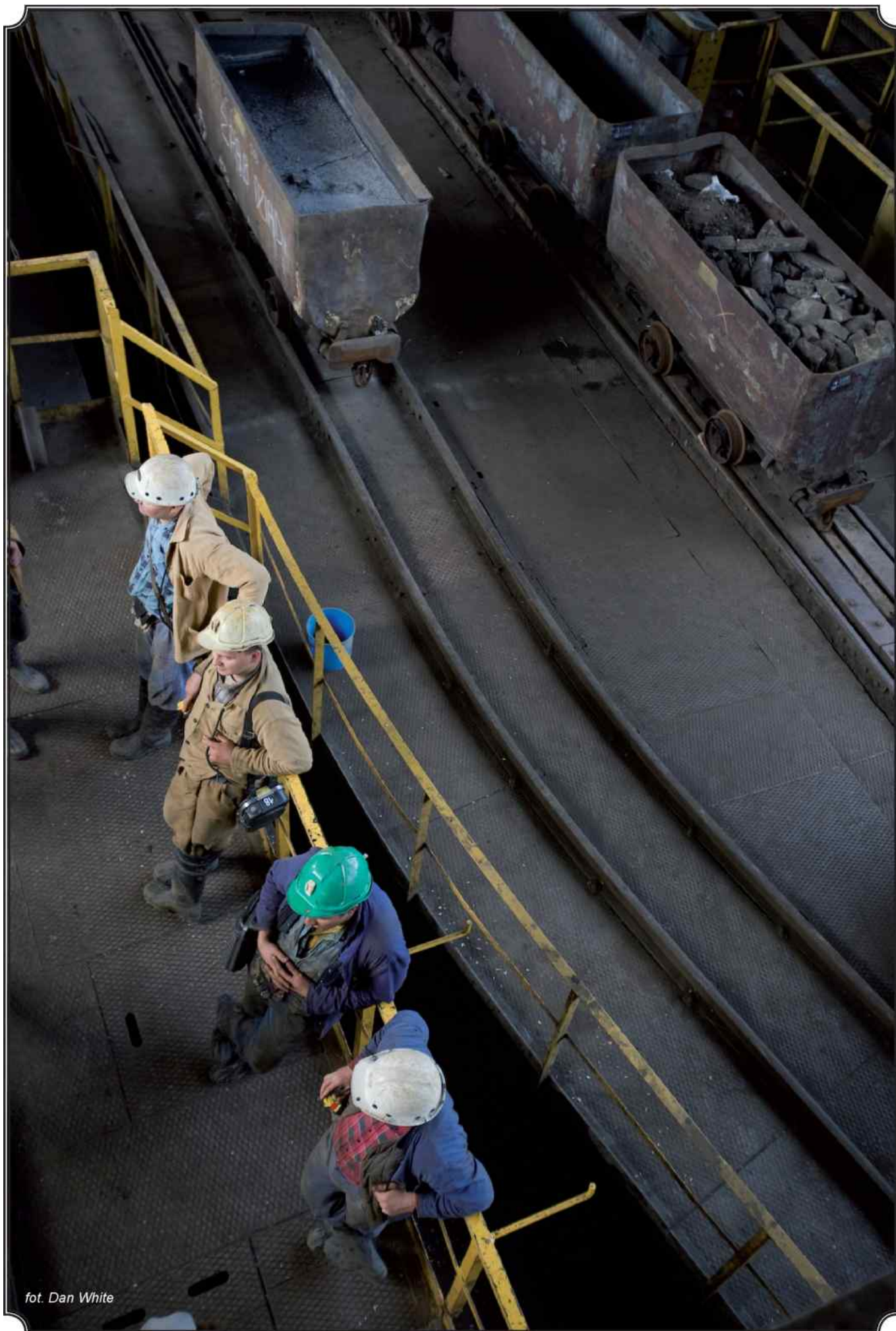

Złaz górski załogi kopalni – Szczzyrk 2008

Festyn letni załogi kopalni – Woszczyce 2008

Złaz górski załogi kopalni – Komorní
Lhotka 2009

fot. Dan White

STOWARZYSZENIA

KWK „BOLESŁAW ŚMIAŁY”

Polski Czerwony Krzyż Klub Honorowego Dawcy Krwi

Polski Czerwony Krzyż jest najstarszą polską organizacją humanitarną zajmującą się udzielaniem pomocy humanitarnej w czasie klęsk i wojen, pomocą socjalną, nauką pierwszej pomocy, prowadzeniem zabezpieczeń medycznych imprez masowych, propagowaniem idei honorowego krwiodawstwa oraz rozpowszechnianiem znajomości prawa międzynarodowego konfliktów zbrojnych. W swoim działaniu kieruje się siedmioma zasadami ruchu, a mianowicie: humanitaryzmem, bezstronnością, neutralnością, niezależnością, dobrowolnością, jednością i powszechnością. Istotną rolę w działalności PCK odgrywa honorowe krwiodawstwo, które dla oddających krew jest powodem do satysfakcji, a dla potrzebujących krwi szansą i bezcennym darem życia. Krew jest lekiem, którego współczesna medycyna nie umie zastąpić niczym innym, a ponadto zawsze była i jest symbolem poświęcenia. Oddanie krwi jest największym dowodem ludzkiej solidarności i miłości. Jej wartość doceniają wszystkie środowiska, a w szczególności pracownicy zakładów pracy gdzie występują najcięższe warunki pracy – w kopalniach, hutach, stoczniach i na kolei. Tam też działały i działają najaktywniejsze Kluby Honorowych Dawców Krwi.

Wśród nich jest również powstały w 1970 roku Klub Honorowego Dawcy Krwi Koła PCK przy KWK „Bolesław Śmiały” zrzeszający w swoich szeregach nie tylko pracowników kopalni, ale także innych zakładów pracy z terenu miasta, mieszkańców i uczniów szkół ponadgimnazjalnych. W początkowym okresie swej działalności Klub skupiał w swoich szeregach 150 ofiarnych i bezinteresownych krwiodawców. W latach 1970 – 1985 jego członkowie oddali około 6000 litrów krwi. Aktywna działalność, promocja oraz upowszechnianie ideałów ruchu honorowego krwiodawstwa prowadzona przez Klub zjednała mu nowych sympatyków i na dzień dzisiejszy ilość dawców uczestniczących w akcjach organizowanych na terenie miasta Łaziska Górne wzrosła do 450. Każdego roku członkowie Klubu oddają średnio około 400 litrów krwi, co zostało docenione przez władze Polskiego Czerwonego Krzyża w 2005 roku przyznaniem Klubowi Odznaki Zasłużonego Honorowego Dawcy Krwi I stopnia.

Wysiłki i działania Klubu doceniają również władze miasta Łaziska Górne, kierownictwa zakładów pracy i liczni prywatni przedsiębiorcy, którzy poprzez sponsoring umożliwiają organizowanie dla członków Klubu i ich rodzin imprez o charakterze turystyczno – krajoznawczym, sportowym i okolicznościowym.

Zarząd Koła PCK – Klubu HDK

1. Henryk Kieburg	- prezes
2. Grzegorz Bryk	- wiceprezes
3. Piotr Biskup	- skarbnik
4. Robert Zatorski	- sekretarz
5. Andrzej Nowakowski	- członek

Komisja Rewizyjna

Marek Nikiel	- przewodniczący
Eugeniusz Dziekan	- wiceprzewodniczący
Michał Mędrała	- członek

Spotkanie członków Koła PCK - Klubu HDK z władzami Rejonowymi PCK, miasta Łaziska Górne i kopalni „Bolesław Śmiały”.
21 listopada 2007 roku.

Polskie Towarzystwo Turystyczno - Krajoznawcze Koło Zakładowe

Polskie Towarzystwo Turystyczno – Krajoznawcze jest najstarszym w Polsce stowarzyszeniem skupiających w swoich szeregach miłośników kwalifikowanej turystyki i krajoznawstwa we wszystkich jego formach. Towarzystwo kultywuje tradycję i dorobek ideowy powstałych w 1873 roku Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego i w 1906 roku Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego. Powstało w 1950 roku w wyniku ich połączenia stając się prawnym następcą i spadkobiercą ich majątku. Od chwili swojego powstania pasją i społecznym zaangażowaniem swoich członków rozwija i upowszechnia krajoznawstwo i turystykę kwalifikowaną. Do najpopularniejszych dyscyplin turystyki kwalifikowanej należą: turystyka górską, pieszą, kajakowa, kolarska, motorowa i narciarska.

Forma działania i wartości upowszechniane przez Towarzystwo znalazły również podatny grunt wśród pracowników kopalni „Bolesław Śmiały”. Dlatego też działający dotychczas w oddziale mikolowskim PTTK działacze turystyczni postanowili utworzyć w marcu 1961 roku jego Koło Zakładowe. Głównym inspiratorem powstania koła i jego pierwszym prezesem był Tadeusz Apollo, który skupił wokół siebie grupę około 30 pasjonatów turystyki pieszej i wycieczek turystyczno – krajoznawczych. Kierował on działalnością Koła do 1974 roku. Później obligatoryjnie funkcja prezesa przypisana była urzędującemu Naczelnemu Inżynierowi kopalni. Dlatego też kolejnymi prezesami byli Bogdan Muszer (1974-76) i Krystian Skupnik (1976-78). Dopiero w końcówce lat siedemdziesiątych dwudziestego wieku powrócono do demokratycznej formy wybierania władz Koła. Prezesem Koła wybrany został Leopold Skowron sprawujący tę funkcję w latach 1978 – 1992. Z biegiem lat następował stopniowy rozwój Koła zarówno pod względem ilości członków jak i form czynnego wypoczynku. W 1988 roku w kole zrzeszonych było prawie 300 członków, rekrutujących się nie tylko z pracowników kopalni, ale także z członków ich rodzin. Działali oni na zasadzie pełnej dobrowolności i według swoich upodobań w sekcjach turystyki górskiej, pieszej, narciarskiej, żeglarskiej, kajakowej i kolarskiej. W owym czasie głównym celem, jaki stawiali sobie działający w Kole było zainteresowanie jak największej grupy pracowników aktywnym, masowym wypoczynkiem po pracy. Służyły temu i służą do dziś wszelkiego rodzaju rajdy, złazy, spływy i wycieczki krajoznawcze organizowane we współpracy z oddziałem mikolowskim PTTK jak również z działem socjalnym kopalni. O aktywności Koła w tym okresie świadczą mogą realizowane przez kopalnię przedsięwzięcia, w których aktywnie uczestniczyli jego członkowie, a do których zaliczyć można: budowę wyciągu orczykowego na Palenicy wraz z zapleczem noclegowym dla 28 osób, budowa wyciągu orczykowego w przykopalnianym lesie Kamienickim, powstanie funkcjonującego do 1991 Ośrodka Sportów Wodnych na Mazurach jak również mini bazy przy jeziorze Paprocańskim oraz powstanie wypożyczalni sprzętu sportowego.

Transformacja ustrojowa roku 1989 niekorzystnie odbiła się na działalności Koła, nie mniej dzięki grupie autentycznych miłośników i zapaleńców turystyki udało się powstrzymać jego rozpad.

Od 1992 roku działalnością Koła kierował Jerzy Mendecki, który wspólnie z zarządem starał się podtrzymywać wypracowane przez lata formy działania oraz proponując nowe ich kształty. Na dzień dzisiejszy działalnością Koła kieruje zarząd wybrany na zebraniu sprawozdawczo – wyborczym w dniu 28 listopada 2008 roku w składzie: Krzysztof Walus – prezes, Tadeusz Rygulski – wiceprezes, Andrzej Rygulski – skarbnik, Jerzy Mendecki – sekretarz, a nad prawidłowością działania zarządu czuwa komisja rewizyjna pod przewodnictwem Piotra Kapłyty, a jej skład uzupełniają Jan Piecha i Krystian Wawrzynek.

Na stałe w kalendarzu imprez organizowanych przez Koło zagościły imprezy, mające od lat grono swych stałych uczestników, a co warto jest podkreślenia nie tylko członków PTTK.

Należą do nich między innymi:

- powitanie Nowego Roku w pierwszy weekend stycznia połączone z rozpoczęciem sezonu;
- marcowa ogólnopolska pielgrzymka przewodników PTTK na Jasną Górę;
- autokarowe wycieczki turystyczno – krajoznawcze;

- nocny rajd „Wschód słońca na Babiej Górze”, będący sztandarową imprezą Koła odbywający się corocznie od kilkunastu lat w ostatniej dekadzie czerwca;
- spotkanie „po latach”, impreza okolicznościowa dla byłych i aktualnych członków Koła;
- rajdy rowerowe;
- spotkanie „ludzi gór”, połączone z prezentacją przeżyci, zdjęć i widokówek oraz wymianą doświadczeń.

Pogłębiła została również współpraca Koła z oddziałem mikołowskim PTTK, a wśród jego władz można znaleźć nazwiska aktualnych i byłych pracowników kopalni członków Koła, a mianowicie: Andrzej Rygulski, Piotr Wawrzynek, Emil Paroth, Tadeusz Rygulski.

W swej ponad 47 – letniej działalności Koło może również pochwalić się tym, że jego prężna i aktywna działalność została zauważona i doceniona nie tylko przez załogę kopalni ale również przez czynniki zewnętrzne czego dowodem są przyznane dyplomy i wyróżnienia takie jak:

- dyplom Zarządu Oddziału PTTK Tychy / 1980 /;
- dyplom Zarządu Wojewódzkiego PTTK w Katowicach / 1983 /;
- dyplom Ministra Górnictwa / 1985 /;
- Srebrna Odznaka Honorowa PTTK / 1985 /;
- Medal za zasługi dla Turystyki Zakładowej / 1987 /;
- Złota Odznaka Honorowa PTTK / 1998 /.
- List gratulacyjny posła na Sejm RP Eugeniusza Wycisła z okazji 45-lecia istnienia Koła /2006/.

Obecnie Koło liczy 28 członków

Na dzień dzisiejszy jedną z sekcji wyróżniającą się w swej aktywności jest sekcja turystyki górskiej, której promotorem i głównym animatorem jest posiadający uprawnienia przewodnika turystyki górskiej Andrzej Rygulski. Z jego to inicjatywy pasjonaci wspinaczek górskich zdobywają coraz wyższe góry i pasma górskie. Rozpoczynali od Beskidów i poprzez Tatry Polskie i Słowackie przenieśli swój entuzjazm na zdobywanie szczytów alpejskich. W najbliższym czasie planują także poznanie i zdobycie szczytów innych europejskich pasm górskich.

Liga Kobiet Polskich Koło Zakładowe

Liga Kobiet Polskich jest największym w Polsce stowarzyszeniem skupiającym w swoich szeregach kobiety bez względu na ich światopogląd, przekonania i przynależność do innych organizacji społeczno – politycznych, kościołów lub związków wyznaniowych. Odwołuje się do tradycji organizacji o tej samej nazwie założonej w Warszawie wiosną 1913 roku. Dąży do pełnej realizacji zasady równouprawnienia kobiet w różnych dziedzinach życia społecznego oraz działa na rzecz obrony praw i interesów kobiety, dziecka i rodziny.

W swoim działaniu Liga koncentruje się na trzech istotnych obszarach:

- obrona praw kobiety i rodziny,
- wspieranie kobiet w rozwiązywaniu ich problemów życiowych,
- prowadzeniu edukacji dla kobiet.

Poprzez współpracę z innymi organizacjami społecznymi, organami administracji państwowej i samorządowej włącza się w rozwiązywanie problemów społecznych środowisk, które w okresie przemian ustrojowych poczuły się zagubione i zagrożone degradacją.

Koło Zakładowe Ligi Kobiet Polskich przy KWK „Bolesław Śmiały” utworzone zostało 1 września 1983 roku. Impuls do działania dała 25 osobowa grupa pracowników uważająca, że przywileje typu wycieczki, grzybobrania, karczmy i inne, dostępne dotychczas tylko męskiej części załogi mogą być również ich udziałem. Ówczesne kierownictwo kopalni z przychylnością, choć z pewnym dystansem zaaprobowало tę inicjatywę. Niemniej po pierwszych działaniach wszyscy przekonali się, że inicjatywa ta ma sens i przynosi oczekiwane efekty. Dzięki działalności Koła w codzienne szare i nerwowe życie kobiet pracujących zawodowo udało wprowadzić trochę radości.

Z organizowanych przez Koło imprez kulturalno – oświatowych typu wycieczki turystyczno – krajoznawcze, turnieje kręglarskie, grzybobrania skorzystało setki pań.

Hitem stała się organizowana corocznie karczma piwna kobiet „Babski Comber”, której sława rozniosła się nie tylko po Łaziskach i najbliższej okolicy, ale trafiła nawet do Pałacu Prezydenckiego czego dowodem jest udział w jednej z nich Jolanty Kwaśniewskiej. Własny program artystyczny opracowany przez członkinie Koła i kufelek piwa zapewniał wspaniałą zabawę.

Koło inicjuje również i organizuje dla mieszkanek miasta, a w szczególności pracowników kopalni akcje badań cytologicznych, na osteoporozę, mammografię i USG.

Członkinie Koła nie są obojętne na potrzeby innych organizacji społecznych, a przede wszystkim dzieci wspierając finansowo Dom Dziecka w Orzeszu i Stowarzyszenie na Rzecz Osób Niepełnosprawnych „Białe Misie”.

Działalność Koła opiera się na zasadzie pełnej dobrowolności i pasji społecznikowskiej jego członkiń. Pierwszą przewodniczącą Koła była przez 25 lat Leokadia Supryn, której długoletnia, aktywna działalność na polu inicjatyw i współrealizacji imprez kulturalno-oświatowych oraz profilaktyki zdrowotnej kobiet doceniona została poprzez umieszczenie jej na ogłoszonej w marcu 2008 roku liście 100 najpopularniejszych kobiet województwa śląskiego.

Śladem pań z kopalni poszły onegdaj pracownice elektrowni i huty „Łaziska”, lecz ich działalność nie wytrzymała próby czasu.

Koło Zakładowe Ligi Kobiet Polskich jest jedynym kołem stowarzyszenia działającym na terenie powiatu mikołowskiego, do którego należy 65 członkiń, a jego pracami od marca 2009 r. kieruje Zarząd Koła w składzie:

1. Anna Cebula - przewodnicząca
2. Anna Żmija - wiceprzewodnicząca
3. Danuta Ulczok - skarbnik
4. Krystyna Moskała - sekretarz

- 5. Krystyna Pucher - członek
- 6. Barbara Kolonko - członek
- 7. Aleksandra Piszczek - członek

oraz Komisja Rewizyjna w osobach:

- 1. Wiesława Migdałek - przewodnicząca
- 2. Beata Gorzawska - członek
- 3. Bożena Goc - członek

Stowarzyszenie Inżynierów i Techników Górnictwa Koło Zakładowe

Dzieje Stowarzyszenia Inżynierów i Techników Górnictwa sięgają roku 1892, gdy grupa absolwentów Akademii Górniczej w Leoben na spotkaniu w Krakowie zorganizowała tajne stowarzyszenie reprezentujące interesy inteligencji technicznej związanej z górnictwem i hutnictwem. Ze względu na ówczesną sytuację polityczną utworzonej organizacji nadano konspiracyjną nazwę „DELEGACJA”. W początkowej fazie istnienia organizacji wykształcenie nie miało wpływu na przynależność do niej, jednakże w późniejszym okresie funkcjonowania stowarzyszenia członkostwo zostało ograniczone tylko dla inżynierów, co w konsekwencji spowodowało tworzenie się licznych grup zrzeszających techników – absolwentów szkół górniczych i sztygarskich.

W latach trzydziestych XX wieku występujące nieporozumienia i konflikty pomiędzy grupami inżynierów i techników doprowadziły do powstania dwóch odrębnych organizacji:

- Naczelnej Organizacji Inżynierów, skupiającej stowarzyszenia inżynierskie
- Naczelnej Organizacji Stowarzyszeń Technicznych, w skład której weszły organizacje integrujące techników.

Rozłam pomiędzy tymi organizacjami trwał do wybuchu II wojny światowej, po której z grupy około 800 inżynierów górników pracujących przed jej rozpoczęciem pozostała zaledwie połowa, natomiast sztygarów ocalało około tysiąca. Należy tu dodać, że w okresie międzywojennym wszyscy oni zatrudnieni byli w przedsiębiorstwach należących do wielkiego kapitału, natomiast zmiany ustrojowe następujące po wyzwoleniu przyczyniły się do jeszcze większej dezintegracji środowiska. Spowodowało to konieczność konsolidacji kadry technicznej i stworzenia organizacji będącej reprezentantem jej interesów. Tak więc w 1946 roku reaktywowano na nowych zasadach „Stowarzyszenie Inżynierów” oraz „Stowarzyszenie Techników” tworząc Stowarzyszenie Inżynierów i Techników Polskiego Przemysłu Węglowego SITPPW z siedzibą w Katowicach. Stowarzyszenie liczyło wówczas około 1700 członków zrzeszonych w 7 oddziałach.

Od roku 1953 stowarzyszenie rozszerzyło swoją działalność na inne branże górnicze w związku z czym na VIII Walnym Zjeździe Delegatów przyjęto nowy statut oraz nazwę Stowarzyszenie Naukowo – Techniczne Inżynierów i Techników Górnictwa SNTITG.

Przełomowy dla organizacji stał się rok 1956, w którym nie tylko zmieniono nazwę na Stowarzyszenie Inżynierów i Techników Górnictwa (skrót początkowo SITGórnictwa, ostatecznie SITG), ale również zdecydowano ograniczyć wpływ Naczelnej Organizacji Technicznej, pełniącej do tego czasu nadrzędną rolę nad działalnością stowarzyszeń branżowych.

Na dzień dzisiejszy Stowarzyszenie jest apolityczną, samorządną i trwałą naukowo – techniczną organizacją skupiającą w swoich szeregach inżynierów i techników górnictwa, geologii i specjalności pokrewnych współdziałających z górnictwem. Celem Stowarzyszenia jest między innymi integrowanie środowiska inżynierów i techników, kształtowanie opinii i ocen dotyczących górnictwa, krzewienie kultury technicznej i upowszechnianie doświadczeń w dziedzinie nauki i techniki, kultywowanie tradycji górniczych, budowanie i zacieśnianie więzi koleżeńskich poprzez organizowanie życia kulturalnego i towarzyskiego członków i ich rodzin.

W tworzeniu historii Stowarzyszenia jest również miejsce dla kadry inżynieryjno-technicznej kopalni „Bolesław Śmiały”, a jest ona ściśle powiązana z utworzeniem w 1948 roku w Mysłowicach Oddziału SITPPW oraz połączeniem w jeden organizm wydobywczy dwóch łaziskich kopalń „Waleski” i „Bolesława Śmiałego”.

Posiedzenie Zarządu Głównego SITPPW w maju 1948 roku podjęło uchwałę o powierzeniu zadania utworzenia i organizacji nowego oddziału stowarzyszenia przy Jaworznicko – Mikołowskim Zjednoczeniu Przemysłu Węglowego w Mysłowicach, inżynierom Karolowi Fabrisowi i Witoldowi Parysiewiczowi.

W skład oddziału weszły zorganizowane grupy przedstawicieli kadry technicznej reprezentujące poszczególne kopalnie J-MZPW w tym 10-cio osobowe grono pracowników kopalni „Bolesław Śmiały”.

Jako datę założenia Koła w kopalni „Bolesław Śmiały” przyjmuje się rok 1949, pomimo, że pojęcie „koło zakładowe” do statutu SITPPW wprowadzono dopiero w 1951 roku. Znaczący wzrost liczby członków nastąpił w 1950 roku, kiedy to z inicjatywy Naczelnej Organizacji Technicznej przeprowadzono akcję rejestracji wszystkich inżynierów i techników oraz innych osób pełniących funkcje techniczne.

W latach 1949 – 1960 praca Koła była utrudniona, ze względu na brak własnych funduszy, działalność opierała się tylko na przychylności i pomocy dyrekcji kopalni. Jednak pomimo tych trudności, dzięki ścisłej współpracy Koła z dyrekcją kopalni, udało się wprowadzić nowe typy maszyn i urządzeń, takie jak ładowarki ROK i LZK 1P, przenośniki zgrzeblowe PZL-1, kombajn ścianowy „Donbas” i inne. Wprowadzenie nowych maszyn i urządzeń wymagało przeszkolenia zarówno robotników, jak i osób dozoru, co spowodowało, że członkowie SITG zaczęli brać udział w coraz liczniej organizowanych konferencjach naukowo – technicznych oraz kursach pogłębiających wiedzę fachową. W latach pięćdziesiątych ubiegłego stulecia Koło zaangażowało się również w organizowanie spotkań towarzyskich – zaczęto organizować zabawy taneczne, a w 1953 roku zorganizowano pierwszą zabawę sylwestrową.

Lata sześćdziesiąte to okres wprowadzania szybkościowej metody drażenia wyrobisk korytarzowych, a w wyrobiskach eksploatacyjnych nowego typu wyposażenia jak obudowa OSM-1 i kombajny „Gorniak”, „Kirowiec”, „Anderson – Boys” i inne. W tym okresie Koło, wspólnie z Zarządem Oddziału, zorganizowało 21.03.1962 konferencję naukowo – techniczną pod tytułem: „Szybkościowe pędzenie chodników w kopalni „Bolesław Śmiały”, w której wzięło udział około 500 uczestników z przedstawicielami Ministerstwa Górnictwa na czele. W 1964 roku zorganizowano drugą podobną konferencję dotyczącą tym razem ekonomicznej strony szybkościowego drażenia chodników, w której udział wzięło ponad 150 uczestników ze wszystkich kopalń i przedsiębiorstw górniczych. Pod koniec lat sześćdziesiątych koło SITG zaangażowało się w program modernizacji kopalni i koncentracji produkcji w wyniku przechodzenia na ścianowe systemy eksploatacji oraz likwidacji w 1969 roku szybów „Brada”, „Książętko”, „Powstańców” i „Waleska”.

Lata siedemdziesiąte charakteryzowały się dużym przyspieszeniem w zakresie mechanizacji i automatyzacji procesu wydobywczego. Koło SITG przy KWK „Bolesław Śmiały” w czynny sposób uczestniczyło we wszystkich przedsięwzięciach mających na celu wdrożenie najnowszych osiągnięć nauki i techniki górniczej, z których wyróżnić można zastosowanie automatyki w przenośnikach taśmowych, zastosowanie centralnego zasilania stojaków hydraulicznych, wprowadzenie obudów OMKTM, Rheinstahl oraz prototypów obudów Fazos i Glinik, wprowadzenie kombajnów chodnikowych PK-9R, Alpine i AM-50, nowych typów organów urabiających kombajnów ścianowych, a także zastosowanie kolejek podwieszanych typu Becorit i SKL-5000H. Dla realizacji tak szerokiego programu działania utworzono w kole 5 sekcji problemowych: górnictw, maszynową, elektryczną i automatyki, przeróbki mechanicznej oraz postępu technicznego. W wyniku prac tych sekcji powstało kilkanaście projektów, z których można wyróżnić:

- zorganizowanie dołowych stanowisk remontowych obudów zmechanizowanych.
- wykonanie stanowisk do hydraulicznego czyszczenia wozów kopalnianych.
- uruchomienie urządzenia do odwadniania sflokulowanych mułów węglowych (tzw. „Krokodyl”).
- zaprojektowanie i wykonanie zbiornika pionowego przy szybie Aleksander III.
- wprowadzenie sygnalizacji pracy kombajnów ścianowych w centralnej dyspozytorni.

W celu zapoznania członków Koła z najnowszymi osiągnięciami techniki górniczej zorganizowano w tym okresie około 50 wyjazdów na Międzynarodowe Targi w Poznaniu, Lipsku, Ostrawie i Budapeszcie.

Bardzo ważnym wydarzeniem dla Koła SITG stało się 200-lecie kopalni „Bolesław Śmiały”.

Członkowie Koła wykazali szczególne zaangażowanie w organizację jego obchodów sporządzając zbiór zabytkowych dokumentów i fotografii. Została także z tej okazji zorganizowana konferencja pod tytułem „200-lecie Kopalni „Bolesław Śmiały”.

Lata osiemdziesiąte to dalszy rozwój prac Koła nad udoskonalaniem metod eksploatacji złóż, a także utylizacji odpadów przemysłowych. Ponieważ w latach osiemdziesiątych zaczęto poważnie traktować sprawy związane z ekologią, członkowie Koła SITG przy naszej kopalni opracowali sposób lokowania pyłów dymnicowych z Elektrowni „Łaziska” w wyrobiskach podziemnych oraz współuczestniczyli w pracach nad nowymi typami obudów podsadzkowych (Glinik 08/22 – wersja podsadzkowa, Glinik 12/22 Ozkpp). Zastosowanie podsadzki w kopalni, oprócz aspektów czysto ekologicznych, umożliwiło wejście z eksploatacją w obręb filarów ochronnych, zaś pyły lotne okazały się bardzo dobrym materiałem podsadzkowym.

Koło SITG było także inicjatorem prac związanych z wybieraniem niskich pokładów, dzięki czemu w 1986 roku w kopalni rozpoczęto eksploatację tych pokładów z zastosowaniem kompleksu zmechanizowanego z obudową Glinik 066/16. W zakresie uatrakcyjnienia działalności, Koło organizuje Karczmy Piwne, a w 1986 roku został wybudowany i wyposażony Klub Technika, w którym rozwijano różne formy działalności Koła. 29 listopada 1988 roku z okazji zbliżającej się rocznicy 40-lecia Koła SITG przy KWK „Bolesław Śmiały” odbyła się uroczysta akademicka, na której wręczony został, w obecności władz SITG i resortu górnictwa, ufundowany przez kopalnię sztandar stowarzyszeniowy Koła.

Lata dziewięćdziesiąte to okres przekształceń zarówno w górnictwie, jak i w całej gospodarce kraju. Wprowadzona po roku 1989 gospodarka rynkowa zaczęła ujemnie wpływać na kondycję finansową kopalń. Trudności z tym związane nie ominęły także naszej kopalni, a co za tym idzie działających w niej organizacji społeczno – zawodowych w tym także Koła SITG. Działalność Koła SITG skupiła się w tym czasie głównie na dostosowaniu kopalni do istniejących warunków ekonomicznych oraz dalszej poprawie bezpieczeństwa i efektywności pracy. Trudne czasy spowodowały pozbywanie się przez kopalnię zbędnego majątku, w wyniku czego Koło na początku lat dziewięćdziesiątych musiało się pożegnać z Klubem Technika. W dniu 20 października 1995 roku wspólnie z Elektrownią „Łaziska” i PPH „UTEX” zorganizowano w ZDK konferencję p.t. „Milion ton popiołów lotnych z Elektrowni „Łaziska” ulokowanych w podziemiach kopalni „Bolesław Śmiały” w której uczestniczyło około 100 osób na czele z przedstawicielami Ministerstwa Przemysłu i Handlu. Z początkiem 1991 roku powstał na kopalni Związek Zawodowy Dozoru Górniczego „Kadra” z którym Koło SITG nawiązało ścisłą współpracę organizując pod wspólnym patronatem festyny „na Ynzli”, coroczne karczmy piwne oraz reaktywując w 1997 roku organizowany już w latach osiemdziesiątych Rajd Samochodowy nazwany później im. Krzysztofa Palenty, przedwcześnie zmarłego Naczelnego Inżyniera kopalni i prezesa Koła SITG. Podkreślić należy, że do niektórych z tych form współpracy włącza się również, od chwili swego powstania Związek Zawodowy Pracowników Ekonomicznych i Administracyjnych KWK „Bolesław Śmiały”

1 lipca 1999 roku Zakładowe Koło SITG weszło w skład Gliwicko – Zabrzeńskiego Oddziału SITG, co zostało spowodowane reorganizacją górnictwa i wejściem kopalni w strukturę Gliwickiej Spółki Węglowej S.A. W tym też okresie Koło obchodziło 50 – lecie swej działalności. Ze względu na trudną sytuację kopalni obchody te miały bardzo skromny charakter.

Końcówka XX i początek XXI wieku nie przyniósł dobrej koniunktury dla górnictwa. W wyniku prowadzenia jego restrukturyzacji zlikwidowano wiele kopalń – w roku 2003 Zarząd Kompanii Węglowej S.A. podjął decyzje o likwidacji kolejnych czterech, w tym kopalni „Bolesław Śmiały”. Był to cios nie tylko dla załogi kopalni, ale również dla lokalnej społeczności. Członkowie Koła wraz z załogą podjęli walkę o jej uratowanie. Walka zakończyła się sukcesem – 20 października 2004 roku Zarząd KW S.A. wycofał się z decyzji o wygaszaniu wydobywania w kopalni. Kopalnia mogła rozpocząć spokojne funkcjonowanie. Członkowie Koła aktywnie włączyli się w proces jej przekształcania i modernizacji. Dzięki ich staraniom i zaangażowaniu w kopalni wprowadzono szereg nowoczesnych rozwiązań wpływających na obniżenie kosztów wydobywania, wzrostu bezpieczeństwa i wydajności

pracy. Zaliczyć do nich należy likwidację transportu urobku w wozach i uruchomienie odstawy głównej z poziomu 530 na poziom 300 bezpośrednio do zbiorników, modernizację dyspozytorni zakładowej czy uruchomienie transportu spalinowymi kolejkami podwieszanymi.

Ostatnie lata pokazują, że kopalnia jest w dobrej formie, dowodem czego są liczne nagrody, wyróżnienia i certyfikaty w tym między innymi: zajęcie III miejsca w VI edycji organizowanego pod patronatem Prezydenta RP Narodowego Konkursu Ekologicznego „Przyjaźni Środowisku” w kategorii „Technologia godna polecenia” / 2005 r. /, zajęcie I miejsca w organizowanym przez Górnictwą Izbę Przemysłowo – Handlową i Komitet Organizacyjny Szkoły Eksploatacji Podziemnej konkursie „Kopalnia Roku 2006” w kategorii kopalnia osiągająca największy postęp, uhonorowanie statuetką „Bocianiego Gniazda” za osiągnięcia w dziedzinie ochrony środowiska naturalnego przez Kapitułę Mężów Stanu powiatu mikołowskiego i rybnickiego / 2007 r. /. Z satysfakcją można stwierdzić, że we wszystkich tych sukcesach swój udział mieli również członkowie Koła.

Zakładowe Koło Stowarzyszenia Inżynierów i Techników Górnictwa obchodzi równolegle z jubileuszem 230 – lecia eksploatacji węgla na terenie obszaru górniczego Łaziska II, 60 - tą rocznicę swej działalności i wartym jest przypomnieć, że w tym okresie pracami Koła kierowali: Jan Tańczyk, Andrzej Chrobok, Andrzej Marcinkiewicz, Jerzy Zapala, Hubert Marschall, Zenon Glanc, Marian Bocheński, Czesław Gellner, Bogdan Muszer, Krystian Skupnik, Zygmunt Srokosz, Krzysztof Palenta, Jacek Korski, Rudolf Raszowski.

Od grudnia 2006 roku pracami Koła kieruje Edward Latusik – główny inżynier d/s energomechanicznych, a w działaniu wspomagają go pozostali członkowie zarządu:

Krzysztof Janik - wiceprezes

Krzysztof Walus - wiceprezes

Aleksander Wyra - skarbnik

Piotr Cebula - sekretarz

oraz Komisja Rewizyjna, którą tworzą Franciszek Smykla i Stanisław Swadźba.

Członkowie Koła SITG przy KWK „Bolesław Śmiały” podczas „Mining Expo” w Sosnowcu, w roku 2008

NAGRODY I WYRÓŻNIENIA

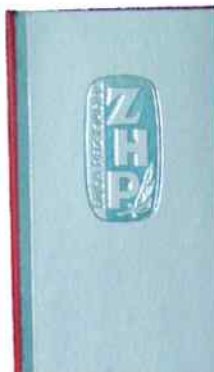
KWK „BOLESŁAW ŚMIAŁY”

Wyróżnienia

- 1956 - zdobycie przez załogę Sztandaru Przechodniego Ministerstwa Górnictwa i Zarządu Głównego Związku Zawodowego Górników – wręczenie nastąpiło 04.12.1956 r.
- 1966 - nadanie przez Ogólnopolski Komitet Frontu Jedności Narodu załodze KWK „Bolesław Śmiały” Oznaki Tysiąclecia (22.07.).
- 1971 - zajęcie pierwszego miejsca w konkursie z zakresu likwidacji hałd i zagospodarowania nieużytków.
- 1972 - zajęcie pierwszego miejsca w konkursie „Kultura Pracy w Zakładzie”.
- 1974 - wyróżnienie kopalni Medalem Pamiątkowym z okazji 200 – lecia Komisji Edukacji Narodowej.
- 1976 - zdobycie we współzawodnictwie międzyzakładowym Sztandaru Przechodniego Ministerstwa Górnictwa i Zarządu Głównego Związku Zawodowego Górników.
- 1977 - przyznanie kopalni przez Przewodniczącego CRZZ i Ministra Kultury i Sztuki nagrody za przodujące osiągnięcia w rozwoju uczestnictwa ludzi pracy w kulturze i socjalistycznym mecenacie nad twórczością artystyczną.
- 1977 - nadanie przez Radę Państwa PRL kopalni „Bolesław Śmiały” Orderu Sztandaru Pracy I klasy (01.12.).
- 1977 - zdobycie po raz drugi we współzawodnictwie międzyzakładowym Sztandaru Przechodniego MG i ZG ZZG.
- 1978 - Kwatera Główna ZHP przyznaje kopalni Odznakę Przyjaciół Harcerstwa (14.01.)
- 1978 - zdobycie po raz trzeci (na własność) we współzawodnictwie międzyzakładowym Sztandaru Przechodniego MG i ZG ZZG.
- 1979 - Centralna Rada Związków Zawodowych przyznaje kopalni Odznakę Przyjaciół Szkoły za wybitne osiągnięcia w rozwoju społecznej pomocy szkole w wychowaniu młodego pokolenia (04.1979).
- 1979 - zdobycie po raz czwarty Sztandaru Przechodniego MG i ZG ZZG.
- 1979 - Wojewódzki Komitet Ochrony Pomników Walki i Męczeństwa przyznał kopalni Odznakę Opiekuna Miejsc Pamięci Narodowej (29.09.).
- 1985 - Zarząd Główny ZBoWiD nadaje kopalni Odznakę za Zasługi dla Związku Bojowników o Wolność i Demokrację (01.10.).
- 1986 - Senat Politechniki Śląskiej nadaje kopalni Odznakę Zasłużonemu dla Politechniki Śląskiej za szczególne zasługi dla rozwoju uczelni (27.10.).
- 1986 - nadanie kopalni przez MG i E złotej odznaki „Zasłużony dla Górnictwa PRL” (4.12.).
- 1987 - zdobycie pierwszej nagrody w konkursie pt. „Śląsk Czysty i Zdrowy”, organizowanym przez redakcję „Trybuny Robotniczej” i Urząd Wojewódzki w Katowicach (15.04.).
- 1987 - nadanie dla KWK „Bolesław Śmiały” przez Ministra Oświaty i Wychowania honorowej odznaki „Za Zasługi dla Oświaty”.
- 1988 - nadanie kopalni medalu „Przyjaciel Pomnika – Centrum Zdrowia Dziecka” (24.11.).
- 2001 - przyznanie KWK „Bolesław Śmiały” przez Sąd Konkursowy przy Szkole Eksploatacji Podziemnej III miejsca w konkursie „Bezpieczna Kopalnia w latach 1998 -2000” (22.02.).
- 2004 - kopalnia otrzymała nominację do udziału w VI edycji Narodowego Konkursu Ekologicznego „Przyjaźni Środowisku” (17.11)

- 2005 - Kopalnia zajęła III miejsce w VI edycji Narodowego Konkursu Ekologicznego „Przyjaźni Środowisku” w kategorii „Technologia godna polecenia” (18.01.)
- 2005 - kopalnia otrzymała Certyfikat Systemu Zarządzania Bezpieczeństwem i Higieną Pracy Głównego Instytutu Górnictwa w Katowicach w obszarze działalności: górnictwo i wzbogacanie węgla kamiennego (25.11.).
- 2005 - Kopalni przyznano Certyfikat Innowacyjności 2005 w rankingu 500 najbardziej innowacyjnych firm programu badawczego Instytutu Nauk Ekonomicznych PAN (13.12.)
- 2006 - Komitet Organizacyjny Szkoły Eksploatacji Podziemnej oraz Fundacja im. W. Cybulskiego „Bezpieczne Górnictwo” przyznała kopalni Wyróżnienie w konkursie „Bezpieczna kopalnia za lata 2003-2005” w kategorii Kopalnie Węgla Kamiennego (23.02.).
- 2007 - kopalnia zostaje wyróżniona Złotym Laurem Umiejętności i Kompetencji za rok 2006 w kategorii polskie przedsiębiorstwo przez Regionalną Radę Gospodarki przy Regionalnej Izbie Gospodarczej w Katowicach. (27.01.)
- 2007 - kopalnia zwycięża w organizowanym przez Górnictw Izbę Przemysłowo – Handlową i Komitet Organizacyjny Szkoły Eksploatacji Podziemnej konkursie Kopalnia Roku 2006 w kategorii kopalnia osiągająca największy postęp (22.02.).
- 2007 - kopalnia została uhonorowana statuetką „Bocianiego Gniazda” za osiągnięcia w dziedzinie ochrony środowiska naturalnego przez Kapitułę Mężów Stanu powiatu mikołowskiego i rybnickiego (1.06.).
- 2007 - kopalnia otrzymała certyfikat potwierdzający spełnienie wymogów zarządzania jakością zgodnie z normą ISO 9001 : 2000 Zintegrowanego Systemu Zarządzania w zakresie: planowanie wydobywania, przeróbka i sprzedaż węgla kamiennego z ważnością w okresie 16.11.2007 – 15.11.2010. (16.11.).
- 2007 - kopalnia otrzymała certyfikat potwierdzający spełnienie wymogów zarządzania środowiskowego zawartych w normie ISO 14001 : 2004 Zintegrowanego Systemu Zarządzania w zakresie: planowanie wydobywania, przeróbka i sprzedaż węgla kamiennego z ważnością w okresie 28.11.2007 – 28.11.2010. (28.11.).
- 2008 - Kapituła Odznaki Honorowej PCK w uznaniu zasług na rzecz Polskiego Czerwonego Krzyża nadała kopalni Odznakę Honorową PCK III stopnia (26.09.)

HONOROWA
ODZNACZA
PRZEMISŁOWA
HARMONISTY

fot. Dan White

GALERIA DYREKTORÓW

KWK „BOLESŁAW ŚMIAŁY”

Dyrektorzy

KWK „Bolesław Śmiały” od 1945 roku

mgr inż. Aleksander Sorokin 15.02.1945 – 18.04.1945

Herman Skaba 11.05.1945 – 21.07.1945
Kop. „Waleska”

mgr inż. Stanisław Mazurkiewicz 16.04.1945 – 31.12.1946
01.01.1949 – 31.01.1950

mgr inż. Franciszek Białek 23.06.1945 – 31.12.1946
Kop. „Waleska”
01.01.1947 – 22.02.1948

mgr inż. Józef Żyła 01.03.1948 – 31.12.1948

mgr inż. Jan Tańczyk 01.02.1950 – 10.06.1955

mgr inż. Tadeusz Czechowicz

16.05.1955 – 30.06.1956
08.10.1958 – 28.02.1967

mgr inż. Marian Szary

02.07.1956 – 10.10.1958

mgr inż. Hubert Marschall

01.03.1967 – 31.10.1971

dr inż. Antoni Zieliński

27.09.1971 – 28.02.1974

mgr inż. Zygmunt Skimina

01.03.1974 – 30.09.1977

mgr inż. Stanisław Gałeczka

01.10.1977 – 19.11.1990

mgr inż. Krystian Bednaręka

19.11.1990 – 07.06.1995

mgr inż. Marek Chrobok

08.06.1995 – 31.03.2001

dr inż. Jacek Korsi

01.04.2001 – 06.06.2006

mgr inż. Bernard Bugla*

07.06.2006 – 31.01.2007

* z dniem 01.02.2007 r. mgr inż. Bernard Bugla w wyniku zmian organizacyjnych w Kompanii Węglowej S.A. i powstaniem Centrów Wydobywczych objął stanowisko Dyrektora Technicznego – Kierownika Ruchu Zakładu Górniczego

fol. Krzysztof Matuszyński

POCZET
NACZELNYCH INŻYNIERÓW

KWK „BOLESŁAW ŚMIAŁY”

Naczelnicy Inżynierowie

KWK „Bolesław Śmiały” od 1945 roku

inż. Wiktor Steuer	01.1945 – 31.05.1945
Jan Związek	01.06.1954 – 30.11.1955
mgr inż. Hubert Marschall	01.07.1955 – 28.02.1967
mgr inż. Stanisław Grabiec	01.05.1967 – 30.09.1970
mgr inż. Antoni Piszczek	14.09.1970 – 31.03.1973
mgr inż. Ernest Szpek	25.04.1973 – 31.01.1974
mgr inż. Czesław Gellner	03.01.1974 – 31.07.1976
mgr inż. Bogdan Muszer	21.06.1976 – 06.02.1980
mgr inż. Krystian Skupnik	13.09.1979 – 26.11.1990
mgr inż. Zygmunt Srokosz	26.11.1990 – 07.06.1995
mgr inż. Krzysztof Palenta	08.06.1995 – 03.09.1998
dr inż. Jacek Korski	21.09.1998 – 31.03.2001
mgr inż. Roman Friede*	01.04.2001 – 31.01.2007

* z dniem 01.02.2007 r. w wyniku zmian organizacyjnych w Kompanii Węglowej S.A. i powstaniem Centrów Wydobywczych likwidacji uległo stanowisko Naczelnego Inżyniera, a piastujący je dotychczas mgr inż. Roman Friede objął stanowisko Głównego Inżyniera Górniczego – I Zastępcy Kierownika Ruchu Zakładu Górniczego.

ZASŁUŻENI

DLA GÓRNICTWA I KOPALNI

Zasłużeni Górniczy PRL pracownicy KWK „Bolesław Śmiały”

Tytuł honorowy „Zasłużony Górnik PRL” wprowadzony został w życie Uchwałą Rady Ministrów z dnia 30 listopada 1949 r. w sprawie szczególnych przywilejów w górnictwie węglowym / M.P. nr 100 poz.175/, a późniejsze zasady przyznawania tego tytułu uregulowane zostały Uchwałą Rady Państwa PRL z dnia 9 kwietnia 1955 r. Miała ona na celu wyróżnienie pracowników górnictwa węglowego, rud i kruszców, soli, glinki ogniotrwałej i glin szlachetnych, kaolinów, magnezytów i gipsów, którzy w trakcie długoletniej pracy wyróżnili się osiągnięciami w dziedzinie wydajności pracy, ulepszania metod pracy, wprowadzania i upowszechniania postępu technicznego, obniżania kosztów własnych, poprawy warunków bezpieczeństwa i higieny pracy. W latach 1949 – 89 nadano 1590 tytułów honorowych „Zasłużonego Górnika PRL”, a wśród nich 23 pracownikom Kopalni „Bolesław Śmiały”.

Odnaka uchylona została Uchwałą Sejmu RP z dnia 21 grudnia 1992 r.

1.	Stanisław Górnioczek	górnik przodowy	1950
2.	Jan Pukocz	górnik przodowy	1954
3.	Wincenty Woźny	szttygar zmianowy	1959
4.	Hubert Kubica	cieśla górniczy	1964
5.	Teodor Ćmiel	szttygar zmianowy	1966
6.	Emil Żmuda	górnik przodowy	1968
7.	Paweł Biela	górnik przodowy	1970
8.	Jan Mach	górnik przodowy	1972
9.	Antoni Jastrzębski	górnik przodowy	1974
10.	Bronisław Górski	górnik kombajnista	1975
11.	Józef Cichoń	górnik przodowy	1976
12.	Jan Koziara	nadszttygar maszynowy	1978
13.	Kazimierz Paleczny	górnik przodowy	1979
14.	Roman Garbocz	górnik przodowy	1980
15.	Jan Kamiński	górnik przodowy	1981
16.	Ewald Badura	ślusarz przodowy	1982
17.	Józef Prachowski	szttygar objazdowy	1983
18.	mgr inż. Stanisław Gałeczka	dyrektor kopalni	1985

19.	Augustyn Bańczyk	górnik przodowy	1986
20.	Alojzy Ociepa	szttygar objazdowy	1987
21.	Gerard Jarek	górnik kombajnista	1987
22.	Zygmunt Czempa	nadszttygar górniczy	1988
23.	inż. Paweł Jadamus	kierownik robót górniczych	1989

Zasłużony Pracownik KWK „Bolesław Śmiały”

Honorowa Odznaka „Zasłużony Pracownik KWK „Bolesław Śmiały” stanowi formę wyróżnienia tych pracowników Kopalni, którzy swoją postawą osobistą oraz wieloletnią nienaganną, sumienną i zaangażowaną pracą zawodową stanowią przykład godny naśladowania dla innych pracowników oraz młodego pokolenia.

Idea wyróżniania zasłużonych pracowników zrodziła się w 1971 roku, a już w dniu 13 stycznia 1972 r. decyzją Konferencji Samorządu Robotniczego przyjęty został regulamin przyznawania tytułu i odznaki. Pierwsze wyróżnienia pracowników miały miejsce w 1974 roku i prowadzone były corocznie do 1988 roku z przerwą w latach 1981 – 1982.

Po przemianach społeczno – politycznych w kraju na okres trzech lat zaniechano tej formy wyróżniania pracowników. Do tradycji tej powrócono w 1992 roku powołując w dniu 28 października Komisję Honorową Odznaki, której członkami zostali przedstawiciele organizacji związkowych i dyrekcji kopalni. Opracowano nowy regulamin trybu i formy jej przyznawania oraz zatwierdzono jej nową formę plastyczną.

W latach 1974 – 2008 Honorową Odznaką „Zasłużony Pracownik KWK „Bolesław Śmiały” wyróżnionych zostało 762 pracowników.

1974 r.

- Adamik Małgorzata
- Arendarczyk Jerzy
- Augustyn Stefania
- Baron Gertruda
- Baryła Roman
- Bienioszek Emil
- Bohem Franciszek
- Bożek Ferdynand
- Cimala Stefan
- Czardybon Paweł
- Ćmiel Alojzy
- Danielczyk Jan
- Dusza Paweł
- Dziekan Maksymilian
- Fabian Benon
- Filip Eryk
- Foltyn Ludwik
- Foltyn Paweł
- Gałaszek Augustyn
- Gałaszek Herbert
- Gałuszka Stanisław
- Gazda Jakub
- Gembala Ludwik
- Górski Bronisław
- Grzesik Wincenty
- Heider Stanisław
- Jureczko Józef
- Kalinowski Zygmunt
- Kalisz Emil
- Kołeczko Stefania

- Kopel Adam
- Kopel Alojzy
- Kopiec Stefan
- Krasoń Antoni
- Marek Jerzy
- Michalek Czesław
- Niedzielski Emil
- Niewiadomski Ryszard
- Nowak Walter
- Ogierman Emil
- Oleksy Jan
- Orlik Franciszek
- Paszek Lucja
- Pawelczyk Franciszek
- Pilarski Jan
- Ratka Teodor
- Rzyczniok Augustyn
- Seemann Erna
- Skrzypczyk Eryk
- Smerczek Alfred
- Smykla Józef
- Sornek Bartłomiej
- Spendel Dominik
- Sztuk Zygfryd
- Szyba Czesław
- Świerkot Brunon
- Tomala Edward
- Ulman Józef
- Wilkos Franciszek
- Wojtyczka Jerzy
- Wolnik Edward
- Wróbel Alfons

- Wyleżoł Paweł
- Związek Józef, mgr inż.

1975 r.

- Balas Józef
- Budniok Ignacy
- Czech Henryk
- Czyżewski Michał
- Danielczyk Florian
- Debudaj Jan
- Dłucik Paweł
- Duda Augustyn
- Duży Ryszard
- Dziendziel Antoni
- Ebert Aleksy
- Harupa Józef
- Jaworski Karol
- Kocima Paweł
- Koziara Jan
- Leśniewski Franciszek
- Majcher Werner
- Marek Jan
- Mazur Jan
- Mika Władysław
- Morciński Ryszard
- Moroń Antoni
- Nowak Józef
- Pająk Gerard
- Piecha Alojzy
- Rzepka Herbert
- Siewior Franciszek

28. Szopa Jan
29. Szulczyk Tadeusz
30. Urbaniec Józef, mgr
31. Wita Sylwester
32. Wojtyczka Roman
33. Zieliński Eryk

1976 r.

1. Anderson Józef
2. Balcarek Marta
3. Baranowski Ignacy
4. Bodynek Bernard
5. Bojdoł Teodor
6. Bugiel Tadeusz
7. Chlebek Florian
8. Dubiel Stefania
9. Hawranek Jan
10. Herko Paweł
11. Hlubek Florian
12. Janusz Stanisław
13. Jędrzejek Zbigniew
14. Kołodziej Waław
15. Mańdok Augustyn
16. Marszałek Karol
17. Nowak Bernard
18. Piasecki Stanisław
19. Pytel Kazimierz
20. Sitko Sylwester
21. Słupik Karol
22. Tiebler Piotr
23. Zborala Franciszek

1977 r.

1. Buchta Adolf
2. Groński Bronisław
3. Grzesiak Wincenty
4. Hetmański Narcyz
5. Jaszczyk Józef
6. Klęczek Andrzej
7. Kokot Hubert
8. Kołodziejczyk Bolesław
9. Krukówka Zygmunt
10. Krymer Bernard
11. Machulik Eryk
12. Mikołowicz Ryszard
13. Nieradzik Herman
14. Pinocy Gerard
15. Przybytek Augustyn
16. Przybytek Ludwik
17. Pudełko Paweł

18. Skimina Zygmunt, mgr inż.
19. Szopa Kazimierz
20. Szwed Zygmunt
21. Wojtynek Stefan

1978 r.

1. Badura Ewald
2. Bies Hubert
3. Danielczyk Józef
4. Dunaj Alojzy
5. Kempny Paweł
6. Leffler Stanisław
7. Macioł Elżbieta
8. Misztela Paweł
9. Paruzel Stanisław
10. Rzepiak Wojciech
11. Skrzyniowski Piotr
12. Słomka Tadeusz
13. Szmajduch Józef
14. Wróbel Albin
15. Wróbel Józef

1979 r.

1. Babiak Edward
2. Borowski Adolf
3. Borowski Czesław
4. Bylica Jan
5. Granieczny Józef, mgr
6. Grzybowski Ryszard
7. Gwóźdź Józef
8. Hetmański Teodor
9. Jarczyk Alfred
10. Jarosz Werner
11. Kasprzyk Albert
12. Kieczka Alfred, mgr
13. Liszka Florian
14. Malcharek Jan
15. Marek Władysław
16. Morawiec Henryk
17. Muszer Bogdan, mgr inż.
18. Ociepa Alojzy
19. Pajak Ernest
20. Pajak Henryk
21. Pawlas Józef
22. Październy Alfred
23. Rakoczy Józef
24. Skopiński Franciszek
25. Sojka Józef
26. Spula Reinhold
27. Stanieczko Wincenty

28. Strzoda Romuald
29. Strzymczok Józef
30. Tłolka Cecylia

1980 r.

1. Ciałoń Konrad
2. Fojcik Henryk
3. Gałeczka Stanisław, mgr inż.
4. Grodoń Ryszard
5. Macura Karol
6. Pieter Felicjan
7. Pokorski Tadeusz, inż.
8. Sielecki Józef
9. Sumera Anna
10. Szczyrba Zygmunt

1983 r.

1. Cieślewicz Benon
2. Dziurosz Czesław
3. Eichner Alfons
4. Foks Zygmunt
5. Gajownik Maria
6. Homan Henryk
7. Jastrzębski Józef
8. Kantorski Jan
9. Kisiel Konrad
10. Kuśmider Czesław
11. Lichosik Bolesław
12. Machil Marian
13. Mierzwa Jan
14. Niewiadomski Stefan
15. Prasol Florian
16. Sikora Joachim
17. Suchy Wincenty
18. Ścieżka Henryk
19. Świerkot Henryk
20. Ulbrych Rafał
21. Warzecha Czesław

1984 r.

1. Bąk Adolf
2. Blaski Bolesław
3. Blaut Marian
4. Drobný Jerzy
5. Dzięwoński Tadeusz
6. Gibiec Ernest
7. Gojny Jerzy
8. Góra Franciszek

9. Grabowski Marian
10. Kiecka Hubert, inż.
11. Kołodziej Antoni
12. Krawczyk Roman
13. Krymer Wiktor
14. Parot Emil
15. Piecha Alfred
16. Rybok Zygmunt
17. Sikora Jan
18. Skowron Leopold, inż.
19. Skupnik Krystian, mgr inż.
20. Sojka Adolf
21. Spendel Eligiusz
22. Tęcza Bolesław
23. Wiązek Gerard

1986 r

1. Bocheński Marian, mgr inż.
2. Brząkalik Wacław
3. Cebula Teofil
4. Danielczyk Wiktor, mgr
5. Florek Hubert, inż.
6. Gorol Jerzy
7. Jadamus Paweł, inż.
8. Janasik Józef
9. Kaliński Mieczysław
10. Kiecka Maksymilian
11. Koszmar Zbigniew, mgr inż.
12. Kraus-Florek Irena, mgr inż.
13. Krotofil Edward, mgr
14. Kukula Stanisław
15. Machalica Józef
15. Moroń Tadeusz
16. Płaza Henryk
17. Pudółko Anna
18. Siewior Kazimierz
19. Suchoń Józef
20. Szydło Franciszek
21. Walus Czesław
22. Winnicki Tadeusz, mgr inż.
23. Wróblewska Eugenia

1987 r.

1. Bolcek Maria
2. Danielczyk Paweł
3. Frysz Stanisław, mgr inż.
4. Gatner Józef, inż.
5. Gonera Józef
6. Górnicki Mieczysław, mgr inż.

7. Jadamus Małgorzata
8. Kiecka Zygmunt
9. Kołodziej Antoni
10. Kost Józef
11. Leśniewski Mirosław
12. Paterman Agnieszka
13. Pilszek Stefan
14. Płaza Otton, inż.
15. Płonka Hildegarda
16. Raszka Feliks, mgr inż.
17. Rygoł Henryk
18. Stankiewicz Krzysztof
19. Synowiec Czesław
20. Szczyrba Alojzy
21. Wolnik Henryk
22. Wolnik Jerzy
23. Zwyrtek Jan

1988 r.

1. Jastrzębski Zbigniew
2. Jurowicz Henryk, inż.
3. Mazur Lech, mgr inż.
4. Szafraniec Ernest
5. Świerkot Paweł, inż.
6. Trombik Jan
7. Witek Benon

1992 r.

1. Bednaręka Krystian, mgr inż.
2. Czardyboń Jerzy
3. Figuła Eryk
4. Golda Konrad
5. Jureczko Ludwik
6. Jastrzębski Jerzy
7. Jegła Sylwester
8. Kopiec Jan
9. Kolenderska Maria
10. Loska Leon
11. Laskowski Henryk
12. Mroczo Stanisław
13. Mazur Henryk
14. Nowak Tadeusz
15. Parysiewicz Witold, mgr inż.
16. Plazzer Andrzej
17. Roj Stefan
18. Radecki Michał
19. Srokosz Zygmunt, mgr inż.
20. Swadźba Józef
21. Szopa Roman
22. Suchy Eugeniusz

23. Tylki Jan
24. Wolny Joachim

1993 r.

1. Danielczyk Henryk
2. Drapacz Norbert
3. Gałeczka Jerzy
4. Gaj Alojzy
5. Kampka Adam
6. Karkus Antoni
7. Kiebzak Tadeusz, inż.
8. Klakus Brygida, mgr inż.
9. Lanuszny Andrzej
10. Leśniewska Gertruda
11. Loda Jan
12. Majnert Stefan
13. Mrowiec Jan
14. Pisarek Józef
15. Rajwa Jerzy
16. Schier Ryszard
17. Sikora Piotr
18. Suchoń Leon
19. Swadźba Andrzej
20. Szopa Konrad
21. Toman Józef
22. Urbańska Krystyna
23. Wróbel Zdzisław
24. Zdunek Maria

1994 r.

1. Budzik Jan
2. Białas Jacek
3. Borowian Andrzej
4. Bończyk Jan
5. Ćwiąkała Aleksander
6. Danielczyk Józef
7. Fornal Jan
8. Fojcik Piotr
9. Foks Jan
10. Grzesiak Helena
11. Just Jerzy
12. Janasik Andrzej
13. Kaczyński Kazimierz
14. Kosiński Mieczysław
15. Kopiec Janusz
16. Kopiec Kazimierz
17. Kroczek Eugeniusz
18. Krzyżowski Jan
19. Maślanka Tadeusz
20. Mirosław Jerzy

21. Martyniak Rudolf
22. Mildner Jerzy
23. Nowak Marian, mgr inż
24. Nowak Stanisław
25. Pająk Stanisław, mgr
26. Paterman Karol
27. Piątek Ryszard, inż.
28. Początek Małgorzata
29. Porwolik Szczepan
30. Pukocz Maria
31. Redzik Bernard
32. Rybok Eugeniusz
33. Skrzypacz Kazimierz
34. Słomka Jerzy, inż.
35. Słupik Jan
36. Szczepanek Henryk
37. Szemraj Adam
38. Szopa Andrzej
39. Ścieżka Paweł
40. Wojtyczka Zenon
41. Wojtynek Eugeniusz
42. Zadroga Stanisław
43. Złotecki Jan

1995 r.

1. Borkowski Andrzej
2. Bukol Karol
3. Fichtner Teodor
4. Folejewska Władysława
5. Gizdoń Eugeniusz
6. Kania Antoni
7. Kasperczyk Bolesław
8. Kisiel Sylwester
9. Kobiór Krystyna
10. Kściuk Jan
11. Kwaśniewska Urszula
12. Lach Janusz
13. Liszka Stefan
14. Mateja Małgorzata
15. Michalczyk Roman
16. Paszek Roman
17. Pilorz Jan
18. Pilszek Andrzej
19. Rybak Jan
20. Sitko Henryk
21. Smolorz Bolesław
22. Spyra Szczepan
23. Szczepanek Ernest
24. Turek Stefania
25. Urbanek Jerzy
26. Wilkos Janusz

1996 r.

1. Biel Jan
2. Burczyk Zygmunt
3. Cichoń Czesław
4. Dyrda Alojzy
5. Gasz Józef
6. Gawlik Józef
7. Głabała Stanisław
8. Górnicki Mieczysław, mgr inż.
9. Gryglicki Marian
10. Janasik Andrzej
11. Just Feliks
12. Karpowicz Romuald
13. Kempa Stefan
14. Kisiel Sylwester
15. Korus Jan
16. Lewandowski Józef
17. Lichecka Małgorzata
18. Ludwik Sylwester
19. Michalak Grzegorz
20. Otręba Jerzy
21. Pawlik Andrzej
22. Rams Ryszard
23. Rogier Teresa
24. Roj Alojzy
25. Ryszka Bolesław
26. Siedlis Włodzimierz
27. Siewior Roman
28. Słupik Jan
29. Swadźba Józef
30. Swadźba Leon
31. Szczeppek Henryk
32. Warzecha Jan
33. Wiązek Jerzy
14. Wiązek Józef
15. Wierzbiś Leszek
16. Włochińska Urszula
17. Zapiór Piotr

1997 r.

1. Brudys Karol
2. Brzoza Kazimierz
3. Danielczyk Krystyna
4. Duda Krzysztof
5. Dziędziel Marian
6. Gałuszka Leon
7. Geisler Andrzej
8. Godoń Robert
9. Hajduk Marian
10. Hojny Bogdan, mgr inż.

11. Kamiński Piotr
12. Kamyk Jan, mgr inż
13. Kochańczyk Mirosław
14. Korus Piotr
15. Kumor Alojzy
16. Lupa Aniela
17. Machalica Jan
18. Mazur Stanisław
19. Piórkowski Bogdan
20. Raszka Tadeusz, inż
21. Raszowski Rudolf, mgr inż.
22. Rogóż Witold
23. Rzymek Stefan
24. Skupnik Paweł
25. Smolka Piotr
26. Spendel Karol
27. Szendera Tadeusz
28. Śmietana Stefan
29. Tabacki Stanisław
30. Talarczyk Ludwik
31. Więcek Piotr
32. Wojtynek Eugeniusz
33. Wolnik Stefan
34. Wróbel Krystyna
35. Żaczek Jan
36. Żok Zygmunt

1998 r.

1. Bączkiewicz Marian
2. Biłka Krzysztof
3. Brząkalik Roman
4. Cebula Kazimierz, mgr
5. Czylok Franciszek
6. Dyrda Antoni
7. Foreiter Norbert
8. Gasz Stanisław
9. Gibaszek Marian
10. Janasik Roman
11. Jureczko Stefan
12. Kaczmarczyk Andrzej
13. Koczy Bogdan
14. Koziół Jerzy
15. Kroczek Bronisław
16. Krupa Jerzy
17. Kuchta Stefan
18. Kudela Urszula
19. Kurpas Bernard
20. Loska Ryszard
21. Mazur Eugeniusz
22. Mędrala Władysław
23. Muzyczuk Wojciech

24. Myszor Jan
25. Niewiadomski Gerard
26. Noga Marian
27. Papuga Stanisław
28. Pryczek Edward
29. Roj Alojzy
30. Sikora Jan
31. Słowik Kazimierz
32. Stawecki Roman
33. Stencel Andrzej
34. Syc Stanisław
35. Wańczura Jerzy
36. Wolińska Anna
37. Żmija Adam

1999 r.

1. Ankes Andrzej
2. Bilgoń Kazimierz
3. Bryłka Andrzej
4. Bugiel Jan
5. Chodźdło Jan
6. Czerwiński Stanisław
4. Dolecki Andrzej
5. Friede Roman, mgr inż.
6. Fuchs Werner
7. Gabrys Jan
8. Gałuszka Henryk
9. Gazda Erwin
10. Jastrzębski Zbigniew
11. Jędrzejko Jan
12. Kajdos Jacek
13. Kawa Wiesław
14. Kocima Stefan
15. Kret Piotr
16. Kuś Leszek
17. Larysz Stanisław
18. Loska Czesław
19. Mamok Stefan
20. Ożanna Helena
21. Pietrasz Czesław, inż.
22. Pinocy Józef
23. Rajda Roman
24. Raszka Jerzy
25. Rogalewicz Jerzy
26. Rogalski Ryszard, mgr inż.
27. Rola Franciszek
28. Rożek Józef
29. Ryszka Elżbieta
30. Siewior Roman
31. Sitko Czesław
32. Sitko Czesław, mgr

33. Sornek Jerzy
34. Stobik Czesław
35. Suchy Eugenia
36. Szlęzak Józef
37. Szolc Antoni
38. Walczak Marian

2000 r.

1. Baron Bogusław
2. Bryłka Zygmunt
3. Chrobok Marek, mgr inż.
4. Chrostek Krzysztof
5. Danielczak Mirosław
6. Dzierżyński Marian
7. Gimlik Jan
8. Gizdoń Gabriela
9. Gruszka Jan
10. Hojny Urszula, mgr
11. Janik Krzysztof, mgr inż.
12. Janusz Tadeusz, inż.
13. Kaleta Józef, mgr inż.
14. Karkus Andrzej
15. Kolonko Andrzej
16. Kosiński Zbigniew
17. Mach Jan, mgr inż.
18. Mazur Jacek
19. Mendecki Jerzy, mgr inż.
20. Muzyk Józef
10. Nadolski Andrzej
11. Nierada Jerzy
12. Nowok Grzegorz, mgr inż.
13. Ochojski Mirosław, mgr inż.
14. Pajak Krzysztof
15. Pinocy Adam
16. Podurgiel Lech
17. Przybyła Jerzy
18. Roczniak Piotr, mgr
19. Rzepka Ryszard
20. Ryguła-Szpunar Krystyna
21. Sikora Marcela
22. Sikorski Henryk
23. Sitko Danuta
24. Skiba Joachim
25. Skrzyńska Barbara
26. Skutela Krystyna
27. Stencel Kazimierz, mgr inż.
28. Szmajduch Krystyna
29. Świerczek Roman, inż.
30. Waligóra Leszek
31. Wyleżoł Zbigniew
32. Wyra Aleksander, mgr inż.

33. Wyrobek Marcelli
34. Zatorski Andrzej

2001 r.

1. Brożek Krystian
2. Chodzyński Henryk
3. Dębecki Zbigniew
4. Fajkus Jerzy
5. Foreiter Agata
6. Górniołek Ireneusz
7. Gulec Krzysztof
8. Jarosz Irena
9. Kamińska-Szostok Danuta
10. Kamycki Krzysztof
11. Kaps Teresa
12. Lata Wojciech
13. Liszka Donata
14. Łagun Irena
15. Mrowiec Piotr
16. Oltman Dariusz
17. Październy Ireneusz
18. Piszczek Jan
19. Plinta Jerzy
20. Polc Wojciech, mgr inż.
21. Raszka Krystian
22. Saletnik Ryszard
23. Skowron Bogusław
24. Słaboń Waldemar
25. Solich Mirosław
26. Steczek Tadeusz
27. Szafraniec Piotr, inż.
28. Szczyrba Alfred
29. Ścieszka Krzysztof
30. Trepczyński Stanisław
31. Wieczorek Grażyna

2002 r.

1. Chmielnicki Eugeniusz
2. Czechowski Stanisław
3. Czyż Maria
4. Kaganek Barbara
5. Kasperek Andrzej
6. Kołodziejczyk Marek, mgr inż.
7. Kowal Andrzej
8. Krawczyk Henryk, mgr inż.
9. Lokwenc Stefan
10. Łytek Czesław
11. Marszałek Bogdan, mgr inż.
12. Nowak Józef
13. Pach Mirosław

14. Paździor Jan
15. Porządny Józef
16. Smykla Franciszek

2003 r.

1. Filip Ryszard
2. Gustaw Gabriel
3. Jendrysik Damian
4. Kasza Roman, mgr inż.
5. Kisielewicz Barbara
6. Misztalski Bogusław
7. Myszor Andrzej, mgr inż.
8. Plazzer Teresa
9. Pyrek Andrzej
10. Radoszewski Janusz
11. Smolka Stanisława
12. Szwed Piotr
13. Waloszyński Dariusz
14. Wawrzynek Piotr
15. Żyrek Marek

2004 r.

1. Bojdoł Grzegorz
2. Bromboszcz Henryk
3. Cholewa Jan
4. Górnik Nikodem
5. Kisielewicz Marian
6. Kiecka Janusz
7. Koźlik Krystian
8. Król Tadeusz
9. Luks Genowefa
10. Mędrała Henryk
11. Nowrot Stefania
12. Piątek Lidia
13. Pogorel Tomasz
14. Sawicz Zbigniew
15. Scheer Katarzyna
16. Sznepka Antoni, mgr inż.
17. Wojtas Janusz

2005 r.

1. Bula Andrzej
2. Byrtek Jan
3. Czardybon Krystian
4. Czechelius Andrzej
5. Dyczka Jadwiga
6. Dziekan Eugeniusz
7. Hajduk Andrzej
8. Kasperek Krzysztof

9. Koloń Andrzej
10. Kuś Krystian
11. Muras Teresa
12. Onderka Piotr
13. Pałgan Marek
14. Październy Teresa
15. Różecki Roman
16. Rubin Sławomir, mgr
17. Szmajduch Jan
18. Widak Piotr

2007 r.

1. Biegajło Kazimierz
2. Bąk Joanna
3. Czechowicz Grzegorz
4. Gibiec Henryk
5. Jezierski Mieczysław
6. Kisiel Joachim
7. Kwaśny Jarosław
8. Moroń Eugeniusz, inż.
9. Mundała Marek
10. Olsza Renata
11. Pope Piotr
12. Smorzik Marek
13. Spendel Aleksander
14. Syposz Bogdan
15. Szombara Danuta
16. Szostok Antoni
17. Tarka Adam
18. Wiśniewska Joanna

2008 r.

1. Biegajło Anna
2. Biela Piotr
3. Czagan Kornelia
4. Dreszer Krzysztof
5. Dziadek Ryszard
6. Fajkus Henryk
7. Faruga Jacek
8. Filip Małgorzata
9. Goc Bożena
10. Gołasz Andrzej
11. Gwóźdź Krystian
12. Korski Jacek, dr inż.
13. Kuberek Ryszard
14. Nowrot Marek
15. Palka Lidia
16. Próba Janusz

17. Przewłoka Krystyna
18. Radomski Piotr
19. Rutkowska Eugenia
20. Sowa Jan
21. Szoltyś Bogusław
22. Walus Krzysztof, mgr inż.

Dzień Górnika 2008

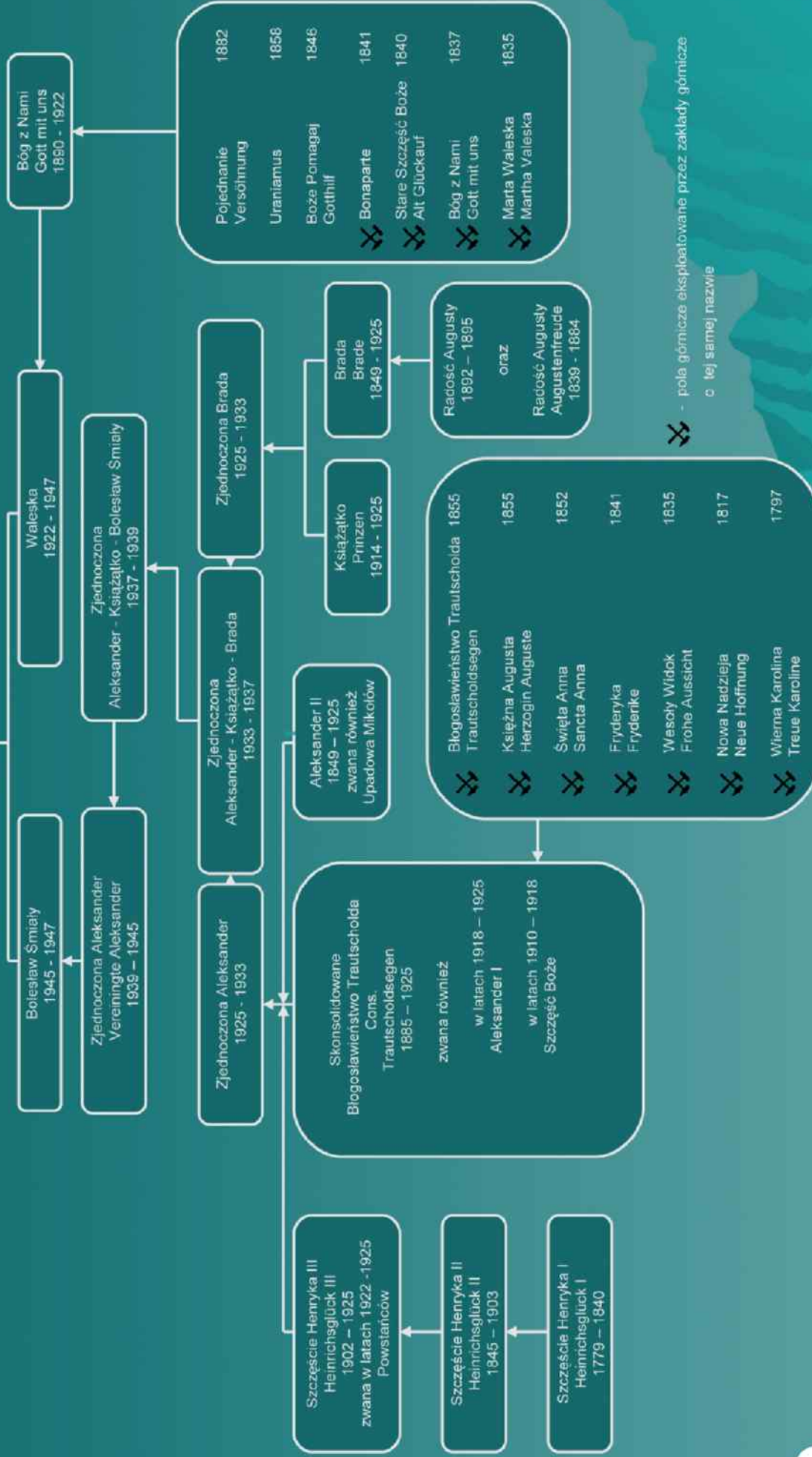
Uroczyste wręczenie Honorowych Szpad Górnich

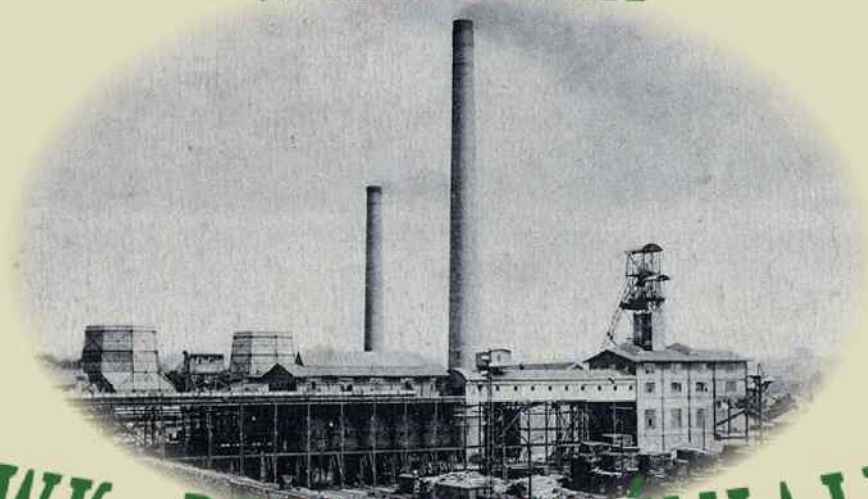
Genealogia

Kopalni Węgla Kamiennego „Bolesław Śmiały”

Kopalnia Węgla Kamiennego
„Bolesław Śmiały”

WAŻNIEJSZE DATY
W HISTORII

KWK „BOLESŁAW ŚMIAŁY”

Ważniejsze daty z historii KWK „Bolesław Śmiały”

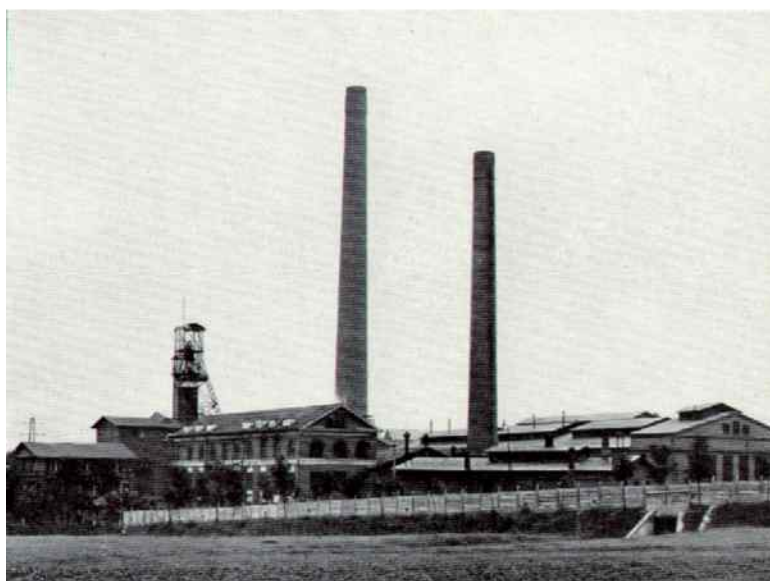
- 1770 - pierwsze wiadomości o wydobywaniu węgla na terenie obecnego obszaru górniczego „Łaziska II”.
- 1779 - uruchomienie kopalni „Heinrichsglück - Szczęście Henryka” w Łaziskach Dolnych na pograniczu z Łaziskami Górnymi i Mokrego.
- 1797 - uruchomienie w Łaziskach Średnich kopalni „Treue Karoline - Wierna Karolina”.
- 1817 - uruchomienie w Łaziskach Średnich kopalni „Neue Hoffnung - Nowa Nadzieja”.
- 1835 - uruchomienie w Łaziskach Średnich kopalni „Frohe Aussicht - Wesoły Widok”.
- 1835 - uruchomienie w Łaziskach Średnich kopalni „Martha Walesca – Marta Waleska”.
- 1837 - uruchomienie w Łaziskach Średnich kopalni „Gott mit uns - Bóg z nami”, od 1922 r. nazwana „Waleska”.
- 1839 - uruchomienie w Łaziskach Górnych kopalni „Augustensfreude – Radość Augusty”.
- 1841 - uruchomienie w Łaziskach Średnich kopalń „Bonaparte” i „Friederike - Fryderyka”.
- 1845 - uruchomienie w Łaziskach Dolnych kopalni „Neue Heinrichsglück – Nowe Szczęście Henryka” lub „Szczęście Henryka II”
- 1849 - uruchomienie w Łaziskach Górnych kopalni „Brade - Brada”.
- 1852 - uruchomienie w Łaziskach Średnich kopalni „Sankta Anna - Święta Anna”.
- 1855 - uruchomienie w Łaziskach Średnich kopalni „Herzogin Auguste - Księżna Augusta”.
- 1855 - uruchomienie w Łaziskach Średnich kopalni „Trautscholdsegen - Błogosławieństwo Trautscholda”. Późniejsza kopalnia „Szczęść Boże” lub „Aleksander”.
- 1858 - zastosowanie w kopalniach łaziskich energii parowej (do napędu maszyny wyciągowej i pompy odwadniającej).
- 1865 - połączenie kopalń łaziskich linią kolejową z Jaśkowicami.
- 1870 - w kopalni „Gott mit uns - Bóg z nami” do transportu urobku pod ziemią zaczęto używać koni.
- 1889 - wielki strajk górników górnośląskich (maj). Po raz pierwszy akcję strajkową podejmują załogi kopalń „Brade” i „Gott mit uns - Bóg z nami”

- 1889 - przeniesienie kopalni „Gott mit uns - Bóg z nami” na teren przy dzisiejszej ulicy Wyrskiej.
- 1890 - uruchomienie szybu „Małgorzata” o głębokości 70 m w kopalni „Gott mit uns - Bóg z nami”.
- 1891 - rozpoczęcie wydobywania węgla szybem „Hoffman” (obecny szyb „Aleksander II”).
- 1894 - szyb „Małgorzata” kopalni „Gott mit uns - Bóg z nami” osiągnął głębokość 128 m
- 1895 - rozpoczęcie głębiania szybu „Betty” późniejszy „Iwona” 82 m na terenie kopalni „Gott mit uns - Bóg z nami”.
- 1896 - szyb „Betty” osiągnął głębokość 144 m (sierpień).
- 1896 - modernizacja i rozbudowa sortowni w kopalni „Gott mit uns - Bóg z nami”.
- 1897 - w kopalniach „Brade” i „Szczęście Henryka II” do transportu węgla zaczęto używać koni.
- 1899 - zastosowanie w kopalniach łaziskich energii elektrycznej (początkowo tylko do oświetlenia).
- 1900 - odwiercenie w Łaziskach Średnich głębokiego otworu badawczego 500 m w rejonie dzisiejszego placu szkolnego Gimnazjum nr 3.
- 1902 - uruchomienie w Wyrach kopalni „Heinrichsglück III – Szczęście Henryka III”, późniejsza kopalnia „Powstańców”.
- 1906 - zakończenie głębiania szybu Oberman (obecny szyb Aleksander I) do głębokości 126 m. Głębianie rozpoczęto w 1904 r.
- 1907 - rozpoczęto stosowanie rynien wstrząsalnych.
- 1909 - Spółka „Gottmitungrube” kupuje część dóbr rycerskich Łaziska Średnie. (aby nie płacić odszkodowań za szkody górnicze).
- 1909 - strajk załogi kopalni „Trautscholdsegen - Błogosławieństwo Trautscholda”. Na 476 zatrudnionych strajkowało 208 osób (28 kwietnia).
- 1909 - strajk górników kopalni „Brade - Brada” (18 – 30 czerwca).
- 1910 - do urabiania calizny węglowej zastosowano wrębiarki i wiertarki o napędzie pneumatycznym (Flottmann).
- 1910 - w kopalni „Brade - Brada” do transportu urobku zaczęto używać lokomotywy elektrycznej o mocy 36 KM.
- 1913 - w kopalni „Gott mit uns - Bóg z Nami” do transportu urobku pod ziemią zaczęto stosować bezpaleniskowe lokomotywy parowe.

Szyb wydobywczy *Hoffman* kopalni „Trautschold-segen” („Błogosławieństwo Trautscholda”) na przełomie XIX i XX wieku.
Czynny od roku 1891. Obecnie szyb wentylacyjny *Aleksander II*, wyłączony z ruchu w roku 2003.

Wizyta księcia pszczyńskiego w kopalni „Brade” („Brada”) w roku 1903.

Kopalnia „Zjednoczona Aleksander”, obecnie „Bolesław Śmiały” w Łaziskach Średnich.
Widok z roku 1929.

- 1913 - wielki strajk górników powiatu pszczyńskiego w strajku uczestniczyły również załogi kopalń łaziskich (19 kwiecień – 16 maj).
- 1914 - kopalnia „Brade - Brada” uzyskała jako pierwsza w tym rejonie zezwolenia na przewóz załogi pod ziemią kolejką elektryczną. (26 kwietnia).
- 1914 - uruchomienie w Gostyni kopalni „Prinzen - Książątko”.
- 1915 - w kopalni „Gott mit uns - Bóg z Nami” zatrudniono 300 jeńców rosyjskich.
- 1916 - w kopalni „Trautscholdsegen - Błogosławieństwo Trautscholda” przekazano do użytku centralę elektryczną o mocy 3,3 MW.
- 1917 - przy kopalni „Prinzen - Książątko” uruchomiono elektrownię – załazek dzisiejszych Elektrowni „Łaziska” i Huty „Łaziska”.
- 1917 - w kopalni „Trautscholdsegen - Błogosławieństwo Trautscholda” zastosowano pierwszą pompę głównego odwadniania o napędzie elektrycznym.
- 1918 - w kopalni „Gott mit uns - Bóg z Nami” do transportu urobku zastosowano lokomotywy spalinowe (benzolinowe).
- 1919 - zakończenie sukcesem strajku górników łaziskich, domagających się uwolnienia działaczy ruchu narodowo – wyzwolenieckiego oraz usunięcia „grenzschtzu” z terenu kopalń (13 maja – 5 wrzesień).
- 1921 - uruchomienie w Mikołowie kopalni „Aleksander II” (upadła Mikołów).
- 1922 - włączenie części Górnego Śląska do Polski. Zmiana niemieckich nazw kopalń na polskie.
- 1924 - strajk powszechny, w którym uczestniczyli również robotnicy z Łazisk (31 marca – 11 kwietnia).
- 1925 - wprowadzenie zarządu konkursowego (komisaryczno – przymusowego) dla kopalni „Waleska” (od 6 maja 1925 do 19 maja 1927). Z kopalni zwolniono 550 pracowników.
- 1925 - połączenie kopalni „Brada” z kopalnią „Książątko” oraz przeniesienie głównego wydobycia w rejon kopalni „Książątko”.
- 1928 - początki stosowania w kopalniach łaziskich ścianowego systemu wybierania węgla.
- 1929 - przy kopalni „Waleska” uruchomiono własną cegielnię.
- 1930 - wstrzymanie wydobycia węgla w kopalni „Powstańców” poprzez zalanie wodą.
- 1933 - połączenie łaziskich kopalń książęcych w jedną kopalnię pod nazwą „Aleksander – Książątko – Brada” (późn. „Zjednoczona Aleksander”).

- 1934 - zastosowanie zarządu komisaryczno – przymusowego dla kopalń książęcych (od 15 września 1934 do 31 grudnia 1938).
- 1937 - nadanie oddziałowi „Brada” nazwy „Bolesław Śmiały”.
- 1937 - strajk głodowy załogi kopalni „Waleska” (7 -18 maja).
- 1942 - zatrudnienie w kopalniach łaziskich radzieckich jeńców wojennych jako robotników przymusowych.(pierwszy transport 31 lipca).
- 1945 - wyzwolenie Łazisk przez wojska radzieckie (27 stycznia).
- 1945 - powołanie Centralnego Zarządu Przemysłu Węglowego (24 lutego).
- 1945 - nadanie kopalni „Zjednoczona Kopalnia Aleksander” nazwy „Bolesław Śmiały”.
- 1945 - kopalnie „Bolesław Śmiały” i „Waleska” wchodzi w skład Mikołowskiego Zjednoczenia Przemysłu Węglowego (3 marca).
- 1945 - rozpoczyna działalność przyzakładowa szkoła zawodowa.
- 1945 - w kopalniach łaziskich zatrudniono niemieckich jeńców wojennych.
- 1946 - upaństwowienie kopalń – dekret z 3 stycznia.
- 1947 - połączenie kopalń „Bolesław Śmiały” i „Waleska” w jedno przedsiębiorstwo Kopalnia Węgla Kamiennego „Bolesław Śmiały”.
- 1947 - utworzenie Jaworznicko – Mikołowskiego Zjednoczenia Przemysłu Węglowego (1 stycznia).
- 1948 - powstanie koła zakładowego Stowarzyszenia Inżynierów i Techników Przemysłu Węglowego (obecnie SITG).
- 1950 - rozpoczęcie działalności Zakładowego Ośrodka Zdrowia.
- 1952 - odwodnienie i ponowne uruchomienie kopalni „Powstańców” (31.08.)
- 1953 - uruchomienie odkrywki „Kasia I” w Wyrach pokład 215 czynna od kwietnia 1953 do kwietnia 1954 r.
- 1955 - rozpoczęcie wdrażania w ścianach zgrzeblowych przenośników pancernych, kombajnów węglowych i obudowy stalowo – członowej.
- 1955 - uruchomienie odkrywki „Zosia” w Łaziskach Górnych pokład 215 czynnej w okresie lipiec 1955 – maj 1956 r. oraz „Kasia II” w Wyrach pokład 215 czynnej w okresie luty 1955 – listopad 1959 r.

Żerdziowa wrębówka ścianowa o napędzie pneumatycznym w ścianie wydobywczej pokładu Maks kopalni „Waleska” w roku 1935.

Ściana wydobywcza z obudową stalowo-członową w kopalni „Bolesław Śmiały”. Lata sześćdziesiąte XX wieku.

Ściana wydobywcza nr 527 w oddziale G-9, pokład 325,

fol. Piotr Andrews

- 1956 - uruchomienie odkrywki „Hanka I” w Łaziskach Średnich pokład 215 czynnej w okresie stycznia 1956 do grudnia 1956.
- 1956 - zdobycie przez załogę Sztandaru Przechodniego Ministerstwa Górnictwa i Zarządu Głównego Związku Zawodowego Górników – wręczenie nastąpiło 04.12.1956 r.
- 1957 - uruchomienie odkrywki „Hanka II” w Łaziskach Średnich czynnej w okresie od lipca 1957 do sierpnia 1958.
- 1958 - przejęcie od Przedsiębiorstwa Płytkich Kopalń kopalni „Kasia III” w Wyrach .
- 1958 - uruchomienie odkrywki „Łaziska Dolne” w Łaziskach Dolnych pokład 218/2 czynnej w okresie od marca do sierpnia 1958.
- 1958 - przejęcie od Przedsiębiorstwa Budowy Płytkich Kopalń upadowych „Brada”, „Bujaków I”, „Bujaków II”, „Mikołów” oraz odkrywki „Kłyta” od 1 września.
- 1959 - wycofanie z ruchu ostatniej maszyny parowej (maszyna wyciągowa szybu Aleksander I).
- 1960 - uruchomienie odkrywki „Kasia VI” w Wyrach pokład 215 czynnej w okresie od grudnia 1960 do października 1964.
- 1962 - uzyskanie rekordowych wyników przy drażeniu chodników węglowo – kamiennych (425 m w styczniu, 776 m w marcu i 1000 m w październiku).
- 1962 - wybudowanie nowej lampowni i wprowadzenie w kopalni pod ziemią światła zamkniętego.
- 1963 - rozpoczęcie wdrażania ścianowej obudowy zmechanizowanej typu OSM.
- 1963 - przekazanie do eksploatacji szybu Aleksander III z czterolinową maszyną wyciągową na wieży szybowej (4 grudnia).
- 1964 - zakończenie odkrywkowej eksploatacji węgla (odkrywka „Kasia VI” październik).
- 1965 - oddanie do eksploatacji szybu wentylacyjnego Aleksander IV w Mikołowie.
- 1966 - nadanie przez Ogólnopolski Komitet Frontu Jedności Narodu załodze KWK „Bolesław Śmiały” Odznaki Tysiąclecia .
- 1966 - wybudowanie nowego Zakładu Mechanicznej Przeróbki Węgla oraz pomostów dojściowych do szybów Aleksander I i III.
- 1966 - przyznanie dla pocztu sztandarowego kopalni honorowych szpad górniczych.
- 1967 - przekazanie do ruchu warsztatu mechanicznych i stacji kolejowej wraz z bocznica.

- 1968 - osiągnięcie przez oddział KG – I rekordowego wydobycia - średnio 3 532 tony węgla rynkowego na dobę.
- 1968 - wybudowanie nowego budynku dla Zasadniczej Szkoły Górniczej.
- 1968 - uzyskanie przy drażeniu chodnika węglowo – kamiennego rekordowego wyniku 657 m w ciągu miesiąca (wrzesień).
- 1969 - uzyskanie przy drażeniu chodnika węglowo – kamiennego rekordowego wyniku 943 m w ciągu miesiąca (styczeń).
- 1969 - skoncentrowanie całego wydobycia kopalni na szybach Aleksander I i III. Likwidacja jednostek peryferyjnych.
- 1969 - uzyskanie rekordowych wyników przy drażeniu chodników węglowo – kamiennych w ciągu trzech miesięcy (1 507 m od 01.07 – 30.09 i 1 756 mb od 01.10. do 31.12).
- 1971 - uzyskanie rekordowego wyniku przy drażeniu chodnika węglowo – kamiennego 2 067 mb w ciągu trzech miesięcy od 17.05. do 16.08.
- 1971 - zastosowanie w głównym transporcie dołowym przenośników taśmowych.
- 1971 - zajęcie pierwszego miejsca w konkursie z zakresu likwidacji hałd i zagospodarowania nieużytków.
- 1972 - wdrażanie obudów zmechanizowanych typu osłonowego (OMKT).
- 1972 - wprowadzenie do transportu materiałów i urządzeń pod ziemią jednoszynowych kolejek podwieszanych.
- 1972 - przekazanie do użytku urządzeń głównego odwadniania na poziomie 300 m.
- 1972 - zastosowanie przy drażeniu chodników kombajnu chodnikowego PK – 9r
- 1972 - wykonanie 2 302 m chodnika węglowo – kamiennego w ciągu 79 dni (od 01.08. do 31.10.)
- 1972 - oddanie do użytku załogi stołówki kopalnianej wraz z portiernią.
- 1972 - zajęcie pierwszego miejsca w konkursie „Kultura Pracy w Zakładzie”.
- 1974 - wyróżnienie kopalni Medalem Pamiątkowym z okazji 200 – lecia Komisji Edukacji Narodowej.
- 1976 - uruchomienie warsztatów naprawczych pod ziemią.
- 1976 - zaadoptowanie przenośnika taśmowego do przewozu załogi.
- 1976 - opracowanie i zastosowanie w kopalni agregatu do rabowania obudowy chodnikowej.

Maszyna wyciągowa szybu *Aleksander III*
(przedział klatkowy)

Maszyna wyciągowa szybu *Aleksander I*
(wyciąg główny)

Maszyna wyciągowa szybu *Aleksander III*
(przedział skipowy)

- 1976 - opracowanie i zastosowanie w kopalni metody i urządzenia do ciągłego odwadniania sflokulowanych mułów węglowych.
- 1976 - zdobycie we współzawodnictwie międzyzakładowym Sztandaru Przechodniego Ministerstwa Górnictwa i Zarządu Głównego Związku Zawodowego Górników.
- 1977 - wybudowanie dla uczniów ZSG nowego internatu w Łaziskach Górnych.
- 1977 - zastosowanie w ścianie obudowy radzieckiej KM-87DN współpracującej z przenośnikiem „Rybnik – 73” i kombajnem węglowym KBW - 3RDU produkcji krajowej. Wdrażanie do przodków napięcia 1 000 V.
- 1977 - przyznanie kopalni przez Przewodniczącego CRZZ i Ministra Kultury i Sztuki nagrody za przodujące osiągnięcia w rozwoju uczestnictwa ludzi pracy w kulturze i socjalistycznym mecenacie nad twórczością artystyczną.
- 1977 - nadanie przez Radę Państwa PRL kopalni „Bolesław Śmiały” Orderu Sztandaru Pracy I klasy.
- 1977 - zdobycie po raz drugi we współzawodnictwie międzyzakładowym Sztandaru Przechodniego MG i ZG ZZG.
- 1978 - oddanie do użytku nowego budynku administracyjnego (cechowni).
- 1978 - zdobycie po raz trzeci (na własność) we współzawodnictwie międzyzakładowym Sztandaru Przechodniego MG i ZG ZZG.
- 1979 - obchody 200 – lecia Kopalni Węgla Kamiennego „Bolesław Śmiały”.
- 1979 - w kopalni rozpoczął pracę pierwszy kombajn chodnikowy AM – 50 produkcji krajowej (14 lutego).
- 1979 - uroczystość przekazania Sztandaru Przechodniego MG i ZG ZZG na własność kopalni (20 kwietnia).
- 1979 - w nowoudostępnionej partii pokładu 318 w rejonie przekopu Mikołowskiego zainstalowano pierwszy w kopalni zestaw krajowej obudowy zmechanizowanej FAZOS 12/23 ozk (10 maja).
- 1979 - w zakładzie przeróbczym zamontowano 2 kruszarki typu KWK -1000 umożliwiające likwidację ręcznego wybierania kamienia z urobku (czerwiec).
- 1979 - przekazanie do ruchu nowej stacji transformatorowej 110/6 kV w rejonie ul. Źródlanej (lipiec) .
- 1979 - w oddziale G – I pokład 314 ściana nr 125 zastosowano pierwszy zestaw obudowy zmechanizowanej typu GLINIK 08/22 (sierpień).
- 1979 - zdobycie po raz czwarty Sztandaru Przechodniego MG i ZG ZZG.

- 1980 - strajk załogi (29 – 30 sierpnia). Powołanie Zakładowej Komisji Robotniczej, przekształconej w Zakładową Komisję Niezależnego Samorządnego Związku Zawodowego „Solidarność”.
- 1980 - uroczyste wprowadzenie figury św. Barbary do cechowni kopalnianej (10 września).
- 1980 - likwidacja w kopalni 4 – brygadowego systemu pracy (15 września).
- 1980 - zakończono wybieranie ostatniej w kopalni ściany wyposażonej w obudowę stalową indywidualną (październik, ściana nr 717 w oddziale G – VII, pokład 318).
- 1980 - na podszybiu szybu Aleksander III wybudowano wyrównawczy zbiornik skarpowy o pojemności 1 550 t urobku (grudzień).
- 1981 - w budynku administracyjnym uruchomiono i przekazano do użytku nową dyspozytornię zakładową (od 1 stycznia).
- 1981 - uroczyste poświęcenie sztandaru Zakładowej Komisji Związkowej NSZZ „Solidarność” (27 czerwca).
- 1981 - rozpoczęto roboty przygotowawcze w pokładzie 317 dotychczas w kopalni nie eksploatowanym.
- 1981 - ogłoszenie stanu wojennego. Zawieszenie działalności związków zawodowych. Strajk załogi (13–14 grudnia).
- 1982 - zaniechanie prób udostępnienia z poziomu 420 partii złoża za Rowem Belckim. (decyzja 2 marca).
- 1982 - wymiana w szybie Aleksander III skipu 18 – tonowego na dwa skipy 11 tonowe (15–25 sierpnia).
- 1982 - oddanie do ruchu nowej krzyżowej centrali telefonicznej typu CKK – 70 (30 września).
- 1982 - Jaworznicko – Mikołowskie Zjednoczenie Przemysłu Węglowego przekształcono w Zrzeszenie Kopalń Węgla Kamiennego w Mysłowicach (1 październik).
- 1982 - powołanie komitetu założycielskiego Niezależnego Związku Zawodowego Pracowników KWK „Bolesław Śmiały” (21 październik).
- 1983 - powołano Samorząd Robotniczy (10 czerwca powołano Komisję Wyborczą, 13 -14 lipca przeprowadzono wybory).
- 1983 - przekazano do użytku budynek nowej łaźni górniczej na 1100 miejsc (czerwiec).
- 1983 - rozpoczęto przebudowę szybu Aleksander I, wieży szybowej i nadszybia (od 2 sierpnia).

- 1983 - przekazano do ruchu urządzenia głównego odwadniania na poziomie 420.
- 1984 - rozpoczęto próby lokowania elektrownianych pyłów dymnicowych w podziemnych wyrobiskach kopalni (17 kwietnia).
- 1984 - zastosowano pierwszy w kopalni kombajn węglowy z beźłańcuchowym mechanizmem posuwu POLTRAK (7 czerwca).
- 1984 - utworzono Jaworznicko – Mikołowskie Gwarectwo Węglowe – Przedsiębiorstwo Wielozakładowe. KWK „Bolesław Śmiały” stała się Zakładem nr 7 (1 październik).
- 1984 - przekazano do ruchu nową tyrystorową maszynę wyciągową dla szybu Aleksander I o mocy 1 450 kW wraz z budynkiem.
- 1985 - oddano do ruchu stację transformatorowo – rozdzielczą 16 000 kVA wraz z linią zasilającą 110 kV.
- 1985 - w zakładzie przeróbczym zastosowano zmechanizowany pomiar cieczy ciężkiej we wszystkich wzbogacalnikach, włącznie z rejestracją danych.
- 1986 - rozpoczęto głębinie szybu wentylacyjno – materiałowo – zjazdowego „Bujaków 2” o projektowanej głębokości 700 m (2 czerwca).
- 1986 - zakończono układanie rurociągu o przekroju 700 mm, odprowadzającego wody dołowe kopalni do elektrowni „Łaziska”.
- 1986 - nadanie kopalni przez MGİE złotej odznaki „Zasłużony dla Górnictwa PRL” (4 grudnia).
- 1987 - w oddziale G – I, pokład 317 zastosowano po raz pierwszy w kopalni zestaw obudowy zmechanizowanej GLINIK 066/16 ozk, rozpoczynając tym samym w pełni zmechanizowane wybieranie pokładów cienkich (marzec).
- 1987 - rozpoczęto modernizację zakładu wzbogacania węgla.
- 1987 - zdobycie pierwszej nagrody w konkursie pt. „Śląsk Czysty i Zdrowy”, organizowanym przez redakcję „Trybuny Robotniczej” i Urząd Wojewódzki w Katowicach (15 kwietnia).
- 1987 - opracowanie i wybudowanie we własnym zakresie pierwszej w Europie przemysłowej instalacji do podszadania wyrobisk górniczych pyłami dymnicowymi (październik).
- 1987 - nadanie KWK „Bolesław Śmiały” przez Ministra Oświaty i Wychowania honorowej odznaki „Za Zasługi dla Oświaty”.
- 1988 - uruchomienie ściany nr 301. Początek wybierania pokładu 318 w parceli między uskokiem Książęcym, a przekopem Wschodnim na poziomie 420 m.

- 1988 - obchody 40 – lecia działalności Zakładowego Koła Stowarzyszenia Inżynierów Techników Górnictwa. Wręczenie Koła Sztandaru (29 listopada).
- 1988 - na Międzynarodowych Targach Górnictwa w New Delhi (Indie) wystawiono model kopalnianej instalacji podszadzenia wyrobisk górniczych pyłami elektrownianymi (listopad).
- 1988 - zakończono głębenie szybu „Bujaków 2” (10 grudnia).
- 1988 - podział gwarectw i utworzenie Przedsiębiorstw Eksploatacji Węgla. KWK „Bolesław Śmiały” weszła w skład PEW „Południe” w Jastrzębiu (31 grudnia).
- 1989 - w kopalni wznowiła działalność Zakładowa Komisja Związkowa NSZZ „Solidarność” (17 kwietnia).
- 1989 - załogi zmian II i III odmówiły pracy z powodu niezrealizowania postulatów płacowych przez Ministerstwo Przemysłu (29 kwietnia).
- 1989 - kopalnia stała się samodzielną jednostką gospodarczą (22 grudnia).
- 1990 - wybory do Samorządu Robotniczego – Rady Pracowniczej i Ogólnego Zebrania Delegatów Kopalni (20 marca).
- 1990 - ukazał się pierwszy numer kwartalnika zakładowego „Nasze Sprawy” – pierwszej w historii kopalni gazety zakładowej (20 lipca).
- 1990 - Elektrownia „Łaziska” stopniowo ogranicza odbiór węgla z kopalni (4 000 ton dziennie w marcu, 2 000 ton w maju, 1 300 do 1 500 ton w październiku).
- 1990 - po przeprowadzonym konkursie, dyrektorem kopalni wybrany został przez Radę Pracowniczą mgr inż. Krystian Bednaręka (19 listopada).
- 1990 - w oddziale G – II uruchomiono ścianę nr 228, zapoczątkowując wybieranie pokładu 318 w rejonie przekopu Wschodniego na poziomie 420 m (21 listopada).
- 1991 - w kopalni rozpoczął działalność Związek Zawodowy Dozoru Górniczego „KADRA” (1 stycznia).
- 1991 - w kopalni wydobyto 100 milionową tonę węgla w okresie powojennym (29 sierpnia).
- 1992 - w ścianie nr 532, pokład 318 zastosowano kombajn nowej generacji KGS – 275B.
- 1992 - podpisanie Zakładowej Umowy Zbiorowej (25 maja).
- 1992 - w chodniku podścianowym ściany nr 306 zastosowano kompleks „Valbot” (3 sierpnia).
- 1992 - wszedł w życie nowy Regulamin Pracy dla Pracowników KWK „Bolesław Śmiały” (17 sierpnia).

Masówka załogi w trakcie najdłuższego strajku w górnictwie od 14 grudnia 1992 do 4 stycznia 1993 roku.

Dyrekcja kopalni podczas rozmów z Komitetem Strajkowym w czasie strajku generalnego w górnictwie od 14 grudnia 1992 do 4 stycznia 1993 roku.

Strajk ostrzegawczy załogi kopalni, popierający ogólnopolską akcję strajkową przeciwko likwidacji kopalń i obronie miejsc pracy w górnictwie. 22 października 2003 roku.

Fot. J. Pasierbek - Konieczny

- 1992 - powołanie komisji honorowej odznaki „Zasłużony Pracownik KWK „Bolesław Śmiały” (28 października).
- 1992 - przekształcenie Niezależnego Związku Zawodowego Pracowników KWK „Bolesław Śmiały” w Związek Zawodowy Górników w Polsce.
- 1992 - Komisja Krajowa Górnictwa Węgla Kamiennego NSZZ „Solidarność” ogłosiła strajk generalny w górnictwie. Strajk poparły inne organizacje związkowe. W kopalni strajk trwał od 14 grudnia 1992 r. do 4 stycznia 1993 r.
- 1993 - w kopalni rozpoczął działalność Związek Zawodowy Maszynistów Wyciągowych Kopalń Węgla Kamiennego w Polsce (18 stycznia).
- 1993 - utworzenie Gliwickiej Spółki Węglowej Spółki Akcyjnej, grupującej 7 kopalń w tym również KWK „Bolesław Śmiały”. Kopalnie utraciły osobowość prawną. Rozwiązanie Rad Pracowniczych. (1 marca).
- 1993 - w kopalni rozpoczął działalność Związek Zawodowy Pracowników Mechanicznej Przeróbki Węgla „PRZERÓBKA” (2 kwietnia).
- 1993 - podpisanie Zakładowej Umowy Zbiorowej dla Pracowników Gliwickiej Spółki Węglowej S.A. (23 listopada).
- 1994 - W Sądzie Wojewódzkim w Katowicach zarejestrowano i rozpoczął działalność w kopalni Związek Zawodowy Pracowników Ekonomicznych i Administracyjnych KWK „Bolesław Śmiały” (5 lutego).
- 1994 - w Sądzie Wojewódzkim w Katowicach zarejestrowano i rozpoczął działalność w kopalni Związek Zawodowy Pracowników Powierzchni (14 lutego).
- 1994 - podpisano Protokół Dodatkowy nr 1 do ZUZ wprowadzający od 01.04 jednolity system wynagrodzeń w GSW S.A. oraz likwidację akordu.
- 1994 - w kopalni rozpoczął działalność Związek Zawodowy „KONTRA” (21 kwietnia).
- 1994 - Sekcja Krajowa Górnictwa Węgla Kamiennego NSZZ „Solidarność” ogłasza strajk generalny. Załoga kopalni do strajku nie przystępuje lecz postulaty popiera (25 kwietnia).
- 1994 - rozpoczęto przygotowanie infrastruktury technicznej dla składowiska odpadów pogórnich „Waleska” (1 sierpnia).
- 1994 - KWK „Bolesław Śmiały” przechodzi pod nadzór Okręgowego Urzędu Górniczego w Gliwicach (1 września).
- 1994 - zakładowa organizacja Związku Zawodowego Pracowników Powierzchni przekształciła się w Komisję Zakładową Wolnego Związku Zawodowego „Sierpień 80” (5 października).

- 1994 - zakończono wybieranie pokładu 318 w parceli między uskokami Książęcy – Kasia VI – Wyrski na poziomie 420 m (7 października).
- 1994 - w oddziale G – III, pokład 318, poziom 420 w rejonie przekopu Bełckiego uruchomiono ścianę nr 232 o przewidywanym wydobyciu rzędu 4 000 ton na dobę (12 października).
- 1994 - przekazano do użytku warsztat B – IV z częścią socjalną oraz halę remontu obudów zmechanizowanych (23 grudnia).
- 1995 - wznowiono roboty przygotowawcze dla udostępnienia pokładu 308 między uskokami Emil – Kąty na poziomie 300 m (10 marca).
- 1995 - zakończono wybieranie pokładu 318 w parceli między uskokami Wojciech – Hucisko – Mokierski , oddział G – IX, ściana 926.
- 1995 - w kopalni rozpoczęła działalność Spółdzielcza Kasa Oszczędnościowo – Kredytowa „SKOK” (3 lipca).
- 1995 - w Sądzie Rejonowym w Katowicach zarejestrowano Spółkę „ECOCARBON” dla budowy i eksploatacji zakładu odsiarczania węgla z KWK „Bolesław Śmiały” (10 lipca).
- 1995 - odbiór techniczny linii napowietrznej 110 kV do szybu Bujaków 2 (19 lipca).
- 1995 - rozpoczęto drażenie upadowej nr 696 z poziomu 420 do poziomu 530 (2 października).
- 1995 - w ZDK obradowała Konferencja Naukowo – Techniczna pt. „Milion ton popiołów Elektrowni „Łaziska” ulokowanych w podziemiach kopalni „Bolesław Śmiały” (20 października).
- 1995 - dopuszczenie do ruchu przez OUG Gliwice obiektów wentylatora głównego Bujaków 2 (8 listopada).
- 1995 - dopuszczenie do ruchu przez Urząd Górniczy do Badań Kontrolnych Urządzeń Energomechanicznych w Katowicach urządzeń elektro – energetycznych szybu Bujaków 2 (15 grudnia).
- 1996 - zakończono wybieranie węgla systemem ścianowym z podsadzką pyłami elektrownianymi – ściana nr 145 w pokładzie 318. Była to również ostatnia ściana wyposażona w kombajn z łańcuchowym mechanizmem posuwu (3 kwietnia).
- 1996 - w Sądzie Wojewódzkim w Warszawie zarejestrowano Związek Zawodowy Pracowników Kopalnianej Kolei Podziemnej przy KWK „Bolesław Śmiały” (18 kwietnia).

Taśmociąg łączący kopalnię „Bolesław Śmiały” z elektrownią „Łaziska”.

Zakład Mechanicznej Przeróbki Węgla oraz Zakład Wzbogacania i Odsiarczania Miałów Energetycznych.

Składowisko odpadów pogórnictwa „Skalny”.
Widok z lotu ptaka.

- 1996 - w chodniku badawczo – ścianowym nr 0728, pokład 318, oddział GRP – I, poziom 420 rozpoczęto próby kombajnu chodnikowego KR – 150 (30 kwietnia).
- 1996 - dokonano wymiany silnika elektrycznego (wschodniego) w skipowym urządzeniu wyciągowym szybu Aleksander III (1–5 maja).
- 1996 - zakończyła naukę ostatnia klasa Zasadniczej Szkoły Górniczej (czerwiec).
- 1996 - ścianą nr 239, oddział G – III, rozpoczęto wybieranie pokładu 318 na poziomie 420 w parceli ograniczonej przez rów Bełcki i uskoki Graniczny Wschodni oraz Gustaw – Henryk (20 listopada).
- 1997 - rozpoczęto drażnienie z poziomu 420 pochylni odstawczej nr 600, która ma połączyć poziom 530 z poziomem 300 (styczeń).
- 1997 - z powodu złej jakości węgla zaniechano w kopalni eksploatacji węgla w pokładzie 317. Ostatnia ściana nr 112, oddział G – I (12 lutego).
- 1997 - nastąpiło uroczyste podpisanie kontraktu z niemiecką firmą KDH Humboldt Wedag AG na budowę zakładu wzbogacania i odsiarczania miałów energetycznych (23 maja).
- 1997 - w kopalni rozpoczął działalność Związek Zawodowy Ratowników Górniczych w Polsce (27 czerwca).
- 1997 - w zakładzie przeróbczym rozpoczął normalną pracę układ technologiczny automatycznego tworzenia jednorodnych mieszanek energetycznych węgla (01 lipca).
- 1997 - zastosowano pierwszy w kopalni komplet stalowej obudowy rozgałęzień chodników typu LABĘDY (lipiec).
- 1997 - sprowadzenie świeżego prądu powietrza z poziomu 420 na poziom 530. Utworzenie głównego połączenia wentylacyjnego na poziomie 530 (24 lipca).
- 1997 - w ścianie nr 244, oddział G – III, pokład 318, poziom 420 zastosowano kombajn węglowy KSW 500 – 2A2V/2 BP, wyposażony w komputer kombajnowy (14 października).
- 1997 - rozpoczęto rozcinanie pokładu 325 na poziomie 530 (30 października).
- 1997 - rozpoczęto drażnienie wyrobisk systemu odwadniania na poziomie 530 (październik).
- 1997 - rozpoczęcie budowy Zakładu Wzbogacania i Odsiarczania Miałów Energetycznych (03 listopada).
- 1997 - modernizacja skipowych urządzeń załadowniczych – zwiększenie pojemności skipów z 11 do 12 ton (14 – 16 listopada).

- 1998 - dyrektorzy zarządów Elektrowni „Łaziska” i Gliwickiej Spółki Węglowej S.A. podpisali list intencyjny, wyrażający wolę pełniejszej integracji organizacyjno – gospodarczej Elektrowni „Łaziska” i KWK „Bolesław Śmiały” (17 czerwca).
- 1998 - rozpoczęto drażnienie drugiej części pochylni odstawczej nr 600 z poziomu 530 do poziomu 420 (16 czerwca).
- 1998 - przekazano do użytku system łączności typu KAR – 97T przeznaczony do prowadzenia i kierowania akcjami ratowniczymi (06 sierpnia).
- 1998 - w ścianie nr 540, oddział G –IX, pokład 318 zainstalowano przenośnik zgrzeblowy NOWOMAG Psz – 750/2x200/65 z napędami nie wymagającymi rozpierania lub kotwienia (13 sierpnia).
- 1998 - z sieci wentylacyjnej kopalni wyłączono stację wentylatorów głównych przy szybie Bolko II (27 września).
- 1999 - rozpoczęto rozcinanie chodnikami pokładu 324/3, dotychczas w kopalni nieeksploatowanego. Chodnik nr 400 (22 lutego).
- 1999 - zakończono drażnienie pochylni nr 600 łączącej poziom 530 z poziomem 300 (16 kwietnia).
- 1999 - na terenie kopalni obradowała sesja Miejskiej Rady Łazisk Górnych, połączona z zjazdem radnych w podziemia kopalni (11 maja).
- 1999 - pożar w rozdzielni 6 kV nr R – 10, przy szybie Bujaków 2 (11 maja).
- 1999 - oberwanie się mas skalnych na składowisku kamienia „Skalny” (25 maja).
- 1999 - z powodu trudności ze zbytem węgla ogłoszono dni wolne od pracy (04 i 18 czerwca oraz 05 lipca).
- 1999 - z okazji 220 – lecia kopalni Związki Zawodowe zorganizowały festyn w parku przy amfiteatrze obok byłego Domu Kultury (11 września).
- 1999 - uroczyste uruchomienie Zakładu Wzbogacania i Odsiarczania Miałów Energetycznych (26 listopada).
- 1999 - Obchody 220 – lecia KWK „Bolesław Śmiały”.
 - Zarząd GSW S.A. organizuje uroczystości barbórkowe w KWK „Bolesław Śmiały” z udziałem przedstawicieli władz centralnych.
 - otrzymanie okolicznościowych życzeń od Prezydenta RP Aleksandra Kwaśniewskiego,
 - odsłonięcie na cmentarzu w Łaziskach Średnich tablicy pamiątkowej ku czci tragicznie zmarłych górników (04 grudnia).
- 2000 - rozpoczęcie, pierwszy raz w dziejach kopalni transportu kompletnych sekcji obudowy zmechanizowanej jednoszynową kolejką podwieszaną (24 stycznia).

- 2000 - odbyła się wypłata wynagrodzeń za styczeń 2000 r. zamiast 10 lutego. Brak środków płatniczych w GSW S.A.. Wypłatę zrealizowano ze środków Funduszu Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych (22 lutego).
- 2000 - odbył się wstępny rozruch taśmociągu na estakadzie łączącej ZWiOME z elektrownią „Łaziska” (3 marca).
- 2000 - w pochylni nr 600 uruchomiono przenośnik taśmowy BOGDA – 1200 o długości 1313 m, wyposażony w 4 silniki elektryczne zasilane z przemienników częstotliwości (6 marca).
- 2000 - spisano notarialnie akt założycielski Zakładu Produkcji i Wzbogacania Miałów Węglowych „Łaziska” Sp. z o.o. (08 marca).
- 2000 - w pokładzie 325, poziom 530 rozpoczęła eksploatację pierwsza ściana nr 510. Wyposażono ją w zmodernizowaną obudowę zmechanizowaną GLINIK 08/22 POz (21 marca).
- 2000 - centrale wszystkich związków zawodowych (bez WZZ „Sierpień 80) pikietowały siedzibę Zarządu Związku Pracodawców Górnictwa Węgla Kamiennego w Katowicach (30 maja).
- 2000 - w rejonie szybu wentylacyjnego Bujaków – 2 zostały zamontowane 4 wentylacyjne tamy przejazdowe o napędzie mechanicznym. Tamy zostały zaprojektowane i wykonane przez pracowników kopalni (maj).
- 2000 - Zarządy i Komisje Zakładowe związków zawodowych utworzyły Komitet Obrony KWK „Bolesław Śmiały” (01 czerwca).
- 2000 - wystosowano do Komisji Zasobów Złóż Kopalin Ministerstwa Środowiska wniosek o podział obszaru górniczego kopalni (14 czerwca).
- 2000 - rozpoczęto roboty badawcze w parceli pokładu 325 na poziomie 530 ograniczonej uskokiem Brada i przewidywanym uskokiem Północnym – chodnik nr 519 (14 sierpnia).
- 2000 - w ramach likwidacji skutków szkód górniczych zakończono prostowanie czterech budynków mieszkalnych. Metodę prostowania przechylonych budynków zastosowano w kopalni po raz pierwszy (1 września).
- 2000 - wznowiono wybieranie pokładu 317 na poziomie 300, ściana nr 930 (17 października).
- 2000 - zakończono w kopalni wybieranie pokładu 314. Ostatnia zakończona ściana nr 153 na poziomie 300 (16 listopada).
- 2000 - Burmistrz Miasta Łaziska Górne wydał pozwolenie na użytkowanie estakady napowietrznej transportu węgla z KWK „Bolesław Śmiały” do Elektrowni „Łaziska” (1 grudnia).

Obraz św. Barbary, eksponowany w starej cechowni kopalni. Usunięty w latach pięćdziesiątych XX wieku.

Tablica poświęcona „Pamięci Tragicznie Zmarłym Górnikom”, umieszczona na ścianie kaplicy cmentarnej w Łaziskach Górnych. Odsłonięta 4 grudnia 1999 roku.

Ołtarz z figurą św. Barbary w cechowni kopalni.

- 2000 - pomiędzy Południowym Koncernem Energetycznym S.A. a GSW S.A. została podpisana wieloletnia i roczna umowa na dostawę węgla z KWK „Bolesław Śmiały” do Elektrowni „Łaziska” (29 grudnia).
- 2001 - Okręgowy Urząd Górniczy w Gliwicach wydał decyzję o dopuszczeniu do użytkowania obiektów urządzeń i instalacji Zakładu Wzbogacania i Odsiarczania Miałów Energetycznych (10 stycznia).
- 2001 - Minister Środowiska udzielił promesy dla uzyskania koncesji na wydobywanie węgla przez Zakład Produkcji i Wzbogacania Miałów Węglowych „Łaziska” Sp. z o.o. (29 stycznia).
- 2001 - Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy GSW S.A. podejmuje uchwałę o podwyższeniu kapitału zakładowego Zakład Produkcji i Wzbogacania Miałów Węglowych „Łaziska” Sp. z o.o. składnikami majątkowymi KWK „Bolesław Śmiały” (7 lutego).
- 2001 - Zarząd GSW S.A. wystąpił z wnioskiem do wicepremiera, Ministra Gospodarki Janusza Steinhoffa o wpisanie do rejestru przedsiębiorstw górniczych Zakładu Produkcji i Wzbogacania Miałów Węglowych „Łaziska” Sp. z o.o. (8 lutego).
- 2001 - przyznanie KWK „Bolesław Śmiały” przez Sąd Konkursowy przy Szkole Eksploatacji Podziemnej III miejsca w konkursie „Bezpieczna Kopalnia w latach 1998 -2000” (22 lutego).
- 2001 - Zarząd GSW S.A. informuje kierownictwo kopalni, że z powodu nałożenia hipoteki brak jest możliwości rozpoczęcia działalności Zakład Produkcji i Wzbogacania Miałów Węglowych „Łaziska” Sp. z o.o. (26 marca).
- 2001 - w oddziale G – 3, w pokładzie 324/3, poziom 420 uruchomiono ścianę nr 411, pierwszą w tym pokładzie (25 kwietnia).
- 2001 - z inicjatywy senatora RP Adama Graczyńskiego odbyło się spotkanie na temat rekultywacji składowiska odpadów „Skalny” (25 maja).
- 2001 - dokonano odbioru technicznego nowoczesnej elektronicznej centrali telefonicznej DGT 3450K (20 czerwca).
- 2001 - w Głównym Instytucie Górnictwa w Katowicach podpisano list intencyjny w sprawie ugaszenia i rekultywacji zwałowiska „Skalny” (27 czerwca).
- 2001 - pracownicy Konsorcjum PRG i PBSz przystąpili do drążenia trzeciego odcinka przekopu nr 610, od przekopu NW II w kierunku chodnika nr 611 (24 lipca).
- 2001 - w oddziale G – 9, w pokładzie 325, poziom 530 uruchomiono ścianę nr 511, wyposażoną w pierwszy na kopalni kombajn ścianowy KSW – 460N (1 sierpnia).
- 2001 - zrezygnowano z organizowania przez kopalnię dowozu pracowników (1 września).

- 2001 - powołanie kopalnianego zespołu d/s likwidacji zapożarowania i rekultywacji zwałowiska „Skalny” (26 września).
- 2001 - dokonano odbioru i wyrażono zgodę na uruchomienie urządzeń i układu transportowego na trasie z obcinki ściany nr 510 do rozcinaki nr 412. Po raz pierwszy w kopalni zastosowano napęd hydrauliczny kolejek typu HNK – 2 (27 września).
- 2002 - Urząd Górniczy Badań Kontrolnych Urządzeń Energomechanicznych dokonał odbioru urządzeń nowej dyspozytorni zakładowej (4 marca).
- 2002 - przebiecie przekopu nr 610 na poziomie 300 (3 kwietnia).
- 2002 - zakończono eksploatację węgla na poziomie 300, ostatnia ściana nr 118 w pokładzie 308 (24 kwietnia).
- 2002 - elektrownia „Łaziska” wstrzymuje odbiór węgla (21czerwca).
- 2002 - przerwa w pracy kopalni spowodowana trudnościami w sprzedaży wydobytego węgla (2 – 5 lipca).
- 2002 - całkowite zamknięcie rejonu wschodniego kopalni na poziomie 420 (30 sierpnia).
- 2002 - uruchomienie głównego taśmowego układu transportowego w przekopie nr 610 na poziomie 300 (9 września).
- 2002 - w rejonie ściany nr 421, w chodniku badawczym nr 420 w oddziale G – III na poziomie 420 stwierdzono występowanie metanu (23 września).
- 2002 - podpisanie umowy pomiędzy Zarządem PKE S.A. i Zarządem GSW S.A. na dostawę w 2003 roku 1 100 tys. ton węgla z KWK „Bolesław Śmiały” dla Elektrowni „Łaziska” (8 października)
- 2002 - powołany został sztab Protestacyjno – Strajkowy Górniczych Central Związkowych z siedzibą w Katowicach (8 listopada).
- 2002 - referendum w sprawie zorganizowania strajku generalnego w górnictwie. Uczestniczyło 74,5 % uprawnionych (6 grudnia).
- 2003 - KWK „Bolesław Śmiały” włączona została w struktury Kompanii Węglowej S.A. (1 lutego).
- 2003 - uruchomiony zostaje stojak separacji iskrobezpiecznej dla urządzeń sytemu telekomunikacyjnego kopalni (17 kwietnia).
- 2003 - uruchomiony zostaje dyspozytorski system kontroli parametrów produkcji i bezpieczeństwa z ciągłym pomiarem i rejestracją stężeń metanu (14 lipca).
- 2003 - Zarząd Kompanii Węglowej S.A. uchwałą nr 267/2003 podjął decyzję w sprawie wygaszania mocy produkcyjnej w kopalniach i zakładach ZG „Bytom II”, KWK „Polska – Wirek”, ZG „Centrum” i KWK „Bolesław Śmiały” (25 lipca).

- 2003 - organizacje związkowe i załoga kopalni rozpoczynają walkę o uratowanie kopalni przed likwidacją, a tym samym swoich miejsc pracy. Blokada DK 81 przy salonie „Daewoo” w godzinach rannych i popołudniowych (25 sierpnia).
- 2003 - manifestacja pracowników kopalni wraz z rodzinami przed Starostwem Powiatowym w Mikołowie. Rada Powiatu poparła walkę załogi o utrzymanie wydobywania w kopalni (28 sierpnia).
- 2003 - manifestacja przed Urzędem Miasta kilkuset pracowników wraz z rodzinami w czasie nadzwyczajnej sesji Rady Miasta Łaziska Górne dotyczącej przyszłości kopalni (29 sierpnia).
- 2003 - manifestacja rzeszy ponad 10 000 pracowników kopalń i zakładów górniczych przeznaczonych do likwidacji przed siedzibą Zarządu Kompanii Węglowej S.A. w Katowicach (2 września).
- 2003 - Rada Nadzorcza Kompanii Węglowej S.A. podtrzymała decyzję Zarządu zawartą w uchwale nr 295/03 dotyczącą wygaszania mocy produkcyjnych kopalń i zakładów górniczych (5 września).
- 2003 - kilkunastotysięczna rzesza pracowników kopalń zagrożonych bezrobociem manifestowała w Warszawie pod Ministerstwem Gospodarki, Kancelarią Premiera i Sejmem. (11 września).
- 2003 - grupa około 40 pracowników kopalni demonstrowało w Krakowie przed kamienicą za mieszkałą przez Jerzego Husnera wicepremiera i ministra pracy i polityki społecznej w obronie kopalni i miejsc pracy (17 września).
- 2003 - ponowna blokada DK 81 przez pracowników w rejonie osiedla Leśnego w Łaziskach Górnych (17 września).
- 2003 - delegacja pracowników kopalni w składzie : Barbara Kisielewicz, Janina Brychcy, Anna Cebula i Katarzyna Scheer spotkała się z prezydentową Jolantą Kwaśniewską w obecności Jacka Piechoty wiceministra gospodarki i pracy (17 września).
- 2003 - wizyta delegacji kobiet u prymasa Józefa Glempa (29 września).
- 2003 - w czasie audiencji u Jana Pawła II przedstawiciele załogi Anna Cebula, Barbara Kisielewicz, Andrzej Janasik i Witold Rogóż przedstawiają sytuację kopalni i proszą o wstawiennictwo w sprawie uratowania kopalni przed likwidacją (8 października).
- 2003 - wizyta pracowników kopalni u arcybiskupa Damiana Zimonia metropolity katowickiego (15 października).
- 2003 - strajk ostrzegawczy załóg kopalń w sprawie obrony miejsc pracy (22 października).
- 2003 - uruchomiony został transport materiałów z użyciem kolejki podwieszanej o napędzie ciągnikami spalinowymi (15 grudnia).

- 2004 - Rada Miejska Łazisk Górnych przesłała rezolucję do rządu RP, zarządu PKE S.A. i zarządu KW S.A. w sprawie podjęcia decyzji odnośnie włączenia kopalni „Bolesław Śmiały” w struktury Południowego Koncernu Energetycznego S.A. (20 stycznia).
- 2004 - Zarząd KW S.A. uchwałą nr 1929/2004 zmienił uchwałę z dnia 25 lipca 2003 roku i wyłączył z procesu wygaszania wydobywania KWK „Polska – Wirek”, ZG „Centrum” oraz KWK „Bolesław Śmiały” (20 października).
- 2005 - Kopalnia zajęła III miejsce w VI edycji Narodowego Konkursu Ekologicznego „Przyjaźni Środowisku” w kategorii „Technologia godna polecenia” (18 stycznia).
- 2005 - pod egidą organizacji związkowych odbyło się referendum w sprawie prywatyzacji kopalni (10 marca).
- 2005 - po raz pierwszy kopalnia otrzymała dopuszczenie OUG Gliwice do prowadzenia jazdy ludzi kolejką podwieszaną o napędzie spalinowym (19 maja).
- 2005 - po przejęciu struktur Związku Zawodowego Pracowników Kolei Podziemnej w kopalni rozpoczyna działalność Związek Zawodowy Pracowników Dołowych (23 czerwca).
- 2007 - kopalnia zostaje wyróżniona Złotym Laurem Umiejętności i Kompetencji za rok 2006 w kategorii polskie przedsiębiorstwo przez Regionalną Radę Gospodarki przy Regionalnej Izbie Gospodarczej w Katowicach. (27 stycznia)
- 2007 - kopalnia zostaje włączona w struktury Centrum Wydobywczego „Wschód” Kompanii Węglowej S.A. (1 lutego).
- 2007 - kopalnia zwycięża w organizowanym przez Górnictwską Izbę Przemysłowo – Handlową i Komitet Organizacyjny Szkoły Eksploatacji Podziemnej konkursie Kopalnia Roku 2006 w kategorii kopalnia osiągająca największy postęp (22 lutego).
- 2007 - kopalnia została uhonorowana statuetką „Bocianiego Gniazda” za osiągnięcia w dziedzinie ochrony środowiska naturalnego przez Kapitułę Mężów Stanu powiatu mikołowskiego i rybnickiego (1 czerwca).
- 2007 - referendum zorganizowane przez Komitet Protestacyjno – Związkowy w sprawie organizacji strajku w kopalniach Kompanii Węglowej S.A. w celu realizacji żądań wzrostu wynagrodzeń w 2007 i 2008 roku (10 grudnia).
- 2008 - w dyspozytorni zakładowej dokonano odbioru technicznego nowego systemu telemetrycznego typu CST – 40 wraz z stanowiskiem nadzoru pozwalającego na pomiar stężeń gazów w powietrzu kopalnianym / CH₄, CO, CO₂, O₂/, prędkości przepływu powietrza w wyrobiskach górniczych oraz sygnalizacji pracy maszyn i urządzeń. (31 marca).
- 2008 - Kapituła Odznaki Honorowej PCK w uznaniu zasług na rzecz Polskiego Czerwonego Krzyża nadała kopalni Odznakę Honorową PCK III stopnia (26 września)

Izba Tradycji KWK „Bolesław Śmiały”

Uczniowie Gimnazjum Nr 3 w Łaziskach Górnych podczas zwiedzania Izby Tradycji

Przedшкоlaki z Przedszkola Nr 6 w Łaziskach Górnych z życzeniami z okazji Dnia Górnika.

Uroczysta Akademia z okazji Dnia Górnika 2008
– poczty sztandarowe

Uroczysta Akademia z okazji Dnia Górnika 2008
– przemawia Dyrektor mgr inż. Bernard Bugla

Uroczysta Akademia z okazji Dnia Górnika 2008
– występy artystyczne

Uroczysta Akademia z okazji Dnia Górnika 2008

Dzień Górnika 2008 – dekoracja wyróżnionych pracowników

Dzień Górnika 2008 – życzenia od władz samorządowych Łazisk Górnych i Orzesza

Dzień Górnika 2008 – przemarsz delegacji załogi KWK „Bolesław Śmiały” na uroczystą mszę świętą

Dzień Górnika 2008 – uroczysta msza święta w intencji załogi kopalni „Bolesław Śmiały”

Dzień Górnika 2008 – składanie kwiatów pod tablicą upamiętniającą tragicznie zmarłych górników

foto. Dan White

Wywiad z dyrektorem kopalni „Bolesław Śmiały” w latach 1998 – 2006 dr inż. Jackiem Korskim

Marcin Rudy: W sierpniu 2003 roku media podały informację o planowanej likwidacji KWK „Bolesław Śmiały”. Jak Pan przyjął tę decyzję?

Jacek Korski: Gdyby taką decyzję podjęto np. w roku 1997 lub 1998, przyjąłbym ją z najwyższą pokorą. Wtedy „Bolesław Śmiały” był jedną z najgorszych kopalń w Polsce, osiągając bardzo słabe wyniki finansowe. Jednak ogłoszenie informacji o planach zamknięcia „Bolesława” w 2003 roku były prawdziwym szokiem, bowiem od kilku lat prowadzony był program restrukturyzacji zakładu. Ponadto rok 2002 był dla kopalni rokiem bez strat operacyjnych, po raz pierwszy od 14 lat. Jeszcze 25 sierpnia 2003 roku na jednym ze spotkań, informowałem załogę o wynikach finansowych dwudziestu kilku kopalń, wchodzących wówczas w skład kompanii węglowej. „Bolesław Śmiały” plasował się wówczas powyżej środka zestawienia ilustrującego kondycję finansową wszystkich zakładów kompanii. Tymczasem już tego samego dnia, 25 sierpnia wieczorem, przekazano informację o likwidacji „Bolesława”. Ja, podobnie jak większość załogi, dowiedziałem się o tym fakcie z telewizji! Natychmiast wtedy pojechałem do kopalni, gdzie zbulwersowana załoga III zmiany nie chciała zjechać na dół. Powiedziałem wówczas górnikom, że jeszcze nie ma oficjalnej decyzji w sprawie zamknięcia kopalni. A jeżeli takową dostanę na piśmie, stanę naprzeciwko załogi i powiem im to wprost.

MR: Czy rzeczywiście nie było wówczas oficjalnej decyzji o likwidacji „Bolesława”?

JK: Nigdy nie otrzymałem tej decyzji pisemnie, jedynie media informowały o planach likwidacji czterech kopalń, w tym KWK „Bolesław Śmiały”. Najgorsze było to, że kompania nie przedstawiła żadnych racjonalnych argumentów przemawiających za likwidacją zakładu. Rozgłaszano jedynie, że zakończone zostanie wydobywanie w czterech najgorszych pod względem finansowym kopalniach, co było oczywiście niezgodne ze stanem faktycznym. Wtedy największym moim zmartwieniem było to, aby troska załogi o zachowanie miejsc pracy i związany z tym niepokój nie przełożył się na bezpieczeństwo pracy. Nie złożyłem wówczas dymisji, nie chcąc uciekać od problemu i od pracujących tu ludzi. Wówczas naczelnym zadaniem stało się dotarcie do osób decydujących o losach górnictwa i pokazanie im prawdy o „Bolesławie Śmiałym”. Przekazanie im informacji o znaczeniu zakładu dla lokalnego środowiska i pozytywnych zmianach, jakie w nim zaszły.

MR: Co zrobiono wcześniej, aby zmienić wizerunek i wyniki finansowe kopalni?

JK: Gdy w 1998 roku zaczynałem pracę w „Bolesławie Śmiałym”, miałem wizję przeobrażeń tego zakładu w stabilną, efektywną kopalnię. Dzięki restrukturyzacji, która byłaby niemożliwa bez przyzwolenia załogi i jej poświęcenia udało się to zrealizować. Jako prosty przykład podam, że w roku 1998 średnio 14% załogi przebywało na zwolnieniach lekarskich, natomiast w roku 2003 wskaźnik ten wyniósł zaledwie 5,5%. W tym okresie załoga i dyrekcja zrobiła praktycznie wszystko, aby kopalnia mogła przetrwać.

MR: Wracając do 2003 roku, jak potoczyły się dalej wypadki po ogłoszeniu zamiarów likwidacji zakładu?

JK: 26 sierpnia zostałem wezwany do siedziby Kompanii Węglowej i dostałem polecenie wstrzymania robót górniczych przygotowawczych w kopalni. Fakt ten potwierdzał plany jej likwidacji. Udało mi się wówczas przekonać władze Kompanii, aby jeszcze przynajmniej przez miesiąc czy dwa nie wstrzymywać tych prac. Zdawałem sobie sprawę, że ten czas należało wygrać dla celów ratowania „Bolesława”, aby ostateczna decyzja o likwidacji nie zapadła. Wkrótce zadzwonił do mnie dyrektor Elektrowni „Łaziska”, były minister przemysłu i handlu Klemens Ścierański. Przedstawił on informację, że Południowy Koncern Energetyczny wystąpi z inicjatywą przejęcia „Bolesława Śmiałego”, zakładu, który pod wieloma względami sprzężony jest z pobliską elektrownią. Rozpoczęły się rozmowy na ten temat, a kopalnia mogła normalnie funkcjonować, gdyż już nikt nie myślał o wstrzymywaniu robót przygotowawczych. Jednocześnie delegacja pracowników zakładu jeździła po kraju, docierając z informacjami na jej temat do najwyższych decydentów i autorytetów.

MR: Kto, Pana zdaniem, najbardziej przyczynił się do uratowania łaziskiej kopalni?

JK: Nie chciałbym nikogo tutaj wyróżniać. Zawsze sukces ma wielu ojców, a porażka jest sierotą. Wtedy wiele osób, chcąc ratować zakład, musiało iść po prąd ówczesnej linii politycznej i propagandowej, której uparcie trzymały się media. Nastąpiła pełna mobilizacja załogi, która pokazała klasę, wykonując często rzeczy, o których przed sierpniem 2003 roku mówiła, że jest to niemożliwe do zrealizowania. Nie bez znaczenia był fakt, że wszelkie protesty i manifestacje załogi przeprowadzone zostały w cywilizowany sposób. Dla przykładu jedynie blokowano drogi, chodząc po przejściach dla pieszych. Natomiast miało dojść również do wiecu poparcia górników przed siedzibą PKE w celu przyśpieszenia integracji kopalni z tym koncernem. W manifestacji tej swój udział zapowiedzieli górnicy z innych kopalń. Powiedziałem wówczas związkowcom, że jeśli dojdzie do jakichś burd i jeśli wybita zostanie choć jedna szyba w budynku PKE, to stanę po stronie zwolenników likwidacji kopalni. Nasi związkowcy przed wyznaczoną godziną wiecu pojechali do PKE z kwiatami i czekoladkami pokazując sympatyczną twarz górników z „Bolka” i ostatecznie do tego wiecu nie doszło. Mówiąc o tym, jak zmieniała się kopalnia muszę powiedzieć, że kilka lat wcześniej doszło również do mego spotkania ze związkami zawodowymi działającymi na terenie „Bolesława Śmiałego”, dla których byłem człowiekiem nowym i obcym (przeszedłem na „Bolka” z kopalni „Makoszowy”). Wtedy zapytałem związkowców: „Komu potrzebna jest kopalnia „Bolesław Śmiały”?”. Padły różne odpowiedzi. „Elektrowni Łaziska”, „Polskiej gospodarce”, „Bezpieczeństwu energetycznemu Unii Europejskiej” itp. Wówczas ja powiedziałem: „Przede wszystkim jest potrzebna nam, osobom, które tu pracują, jest potrzebna lokalnemu środowisku, bo polska i europejska gospodarka poradzą sobie bez tego zakładu. Zaś w Warszawie władze nawet nie orientują się, gdzie leżą Łaziska Górne”. Myślę, że ten argument trafił do związkowców i załogi. Stąd wzięła się jej zgoda na trudne, czasem bolesne zmiany i determinacja w walce o zachowanie miejsc pracy.

MR: Co, oprócz uratowania kopalni, było największym sukcesem, w czasie gdy był Pan dyrektorem „Bolesława Śmiałego”?

JK: Największą satysfakcję daje mi świadomość, że w ciągu 8 lat mojej pracy na „Bolku” nie zginął w wypadku żaden pracownik i coraz bardziej ciążyła mi myśl, że szczęście kiedyś się kończy... Myślę, że , obok kompletnej przebudowy technicznej „Bolka”, największym osiągnięciem było ugaszenie hałdy „Skalny”. Gdy zaczynałem tu pracę wiedziałem, że to składowisko jest największym „zewnątrznym” problemem kopalni. Wierzyłem jednak, że uda się go rozwiązać i będą z tego korzyści w przyszłości. Gdy faktycznie rozpoczęliśmy prace przy gaszeniu hałdy, lokalna społeczność zobaczyła, że traktujemy problem z powagą. Dotyczyło to również dziennikarzy. Wcześniej kopalnia posiadała fatalny wizerunek medialny, m.in. poprzez niewłaściwe podejście do przedstawicieli czwartej władzy. Zaczęliśmy wówczas dbać o to, jak zakład postrzegany jest w prasie, poprzez zmianę podejścia do dziennikarzy, których teraz traktowano po partnersku. Drugim sukcesem było konsekwentne naprawianie rzeczywistych szkód górniczych, wyrządzonych przez kopalnię, co również poprawiło wizerunek zakładu w oczach miejscowej społeczności. Trzecim osiągnięciem była zdecydowana poprawa bezpieczeństwa i warunków pracy. Były szef Okręgowego Urzędu Górniczego przez 1,5 roku nie miał powodu, aby przyjeżdżać na teren kopalni ze względu na brak poważnych wypadków i zagrożeń. Natomiast, gdy już pojawił się, to komplementował zakład mówiąc, że w życiu nie widział tak dobrej i dobrze zorganizowanej kopalni. Zresztą, osiągnięcia

zakładu mogę podsumować przytoczeniem rozmowy z pewnym wysoko postawionym przedstawicielem górniczych władz z 1998 roku. Osoba ta współczuła mi, że zostałem szefem najgorszej kopalni, która i tak będzie przeznaczona do likwidacji. Ja wówczas odparłem, że pokażę wszystkim, że z „Bolesława” zrobię jeszcze dobrą kopalnię. Bo, choć nie mówiłem tego głośno, dostrzegałem możliwość wyjścia „na prostą”, zwłaszcza z tą załogą. Mogłem mieć najlepszą koncepcję, ale generał bez szeregowców niczego nie osiągnie. Przy okazji bardzo się cieszę, że po latach ta sama, współczująca mi kiedyś, osoba pogratulowała mi trafnej oceny i sukcesu. Po latach zostawiałem Kopalnię uproszczoną, z nowoczesnymi rozwiązaniami technicznym w transporcie dołowym, wydajną i sterowalną – przygotowaną na nowe wyzwania.

MR: Czy były jednak jakieś porażki, jakieś zamierzenia, których nie udało się zrealizować?

JK: Gdyby mówić o niezrealizowanych pomysłach czy marzeniach zebrałaby się spora lista niepowodzeń czy błędów – często wracam myślami do dawno podjętych decyzji i dziś pewnie postąpiłbym inaczej niż kiedyś. Ciągłe nasz „romans” z sąsiednią elektrownią nie kończy się ślubem – choć kiedyś wydawało się to koniecznością dziś jest to bardziej przywiązanie do pewnej idei. Było jednak kilka takich zamierzeń, które i wtedy i dziś oceniam tak samo, ale nie udało się ich zrealizować. Na przykład, z powodu braku funduszy nie powstała upadowa na powierzchnię. Z tego samego powodu nie zrealizowano remontów budynku dyrekcji oraz cechowni. W latach, gdy byłem dyrektorem, zapowiadałem, że jeszcze doczekamy czasów, gdy kopalnia będzie przyjmować nowych pracowników. W Łaziskach, gdzie od wielu lat z „Bolesławem” związane były kolejne pokolenia górniczych rodzin był to ważny problem. Co prawda, wtedy jeszcze nie udało się tego zrealizować, ale obecnie jest to już możliwe, gdyż zakład zatrudnia nowych pracowników, w tym kolejne pokolenie rodzin związanych z Kopalnią. Tym bardziej cieszy mnie, że zakład, który stał się swego czasu częścią mego życia, dobrze sobie radzi na rynku. Ze względu na dobre wyniki ekonomiczne i produkcyjne ta najmniejsza w Kompanii Węglowej kopalnia nazywana jest nawet „lokomotywką” Kompanii Węglowej (za małą na wielką lokomotywę!). Oznacza to, że droga, jaką obraliśmy około 10 lat temu była właściwa.

I jeszcze pewne wspomnienie:

4 grudnia 2002 roku w jednej z gazet ukazał się tekst o planie likwidacji 14 kopalń, w tym „Bolesława Śmiałego”. Rano zebraliśmy się, aby pójść pochodem z kopalni do kościoła na mszę. Nastroje były okropne. Koncelebrowanej mszy przewodniczył miejscowy proboszcz ks. Adam Michalski. On też już przeczytał ten złowróżbny artykuł i mimo, że bardzo wtedy chory postanowił. Będzie prowadził mszę. Zwrócił się też do mnie, abym po zakończeniu mszy powiedział coś do zgromadzonych. W czasie nabożeństwa siedziałem w pierwszej ławce. Kiedy przyszło mi stanąć za stołem słowa i spojrzałem przed siebie zobaczyłem „zawieszony” na moich ustach oczy kilku pokoleń łaziskich górników. Poczułem olbrzymi ciężar i ugięły się pod mną nogi. Mocna konstrukcja pulpitu sprawiła, że się nie przewróciłem. Podobno wlałem nadzieję w serca zebranych, ale tak naprawdę, nie pamiętam nic prócz oczu wpatrzonych we mnie.

Spalinowa kolejka podwieszana
„FERRIT”

Wywiad z dyrektorem kopalni „Bolesław Śmiały” w latach 1977– 1990 mgr inż. Stanisławem Gałeczka

Marcin Rudy: Pełnił Pan funkcję dyrektora kopalni w trudnym czasie. Na początku lat osiemdziesiątych dochodziło często do napięć społecznych. Między innymi w sierpniu 1980 doszło do strajku załogi. Jakie postulaty przedstawili strajkujący?

Stanisław Gałeczka: Na początek chcę podkreślić jedną ważną rzecz, o której dzisiaj mało kto pamięta. Otóż KWK „Bolesław Śmiały” była pierwszą kopalnią, która zastrajkowała w sierpniu 1980 roku. Dopiero później pracę przerwały inne kopalnie, m.in. w Jastrzębiu. Natomiast postulatów przedstawionych przez załogę było początkowo 12, bądź 13. Gdy podjąłem rozmowy ze strajkującymi ich liczba wzrosła do 65. Jako ciekawostkę dodam, że postulaty te zostały spisane przez protestujących w... moim gabinecie. Domagano się w nich przede wszystkim zniesienia czterobrygadowego systemu pracy, utworzenia wolnych związków zawodowych i wzrostu płac. Komitet Strajkowy, na czele z Eugeniuszem Sopą, chciał również przejąć zarządzanie kopalnią na czas protestu. Od tego pomysłu odstąpiono jednak, gdy na terenie zakładu doszło do wypadku, na szczęście nie śmiertelnego. Za ten wypadek Komitet nie mógł wziąć odpowiedzialności w przypadku gdyby kierował kopalnią.

MR: Czy były wówczas jakieś postulaty, których nie udało się zrealizować?

SG: Oczywiście. Jednym z nich było żądanie wyprowadzenia kopalnianej komórki PZPR poza teren zakładu. W tamtym czasie przy obowiązującej sytuacji politycznej postulat ten był zupełnie nierealny. Trzeba jednak przyznać, że prawie wszystkie żądania strajkujących miały charakter socjalno – bytowy, a nie polityczny.

MR: Jak układała się Pana współpraca z powstałą po wydarzeniach sierpnia 1980 roku Zakładową Komisją Związkową NSZZ „Solidarność”?

SG: Muszę przyznać, że stosunki na linii dyrektor – związki zawodowe układały się bardzo dobrze. Nie dochodziło do większej różnicy zdań, a w wielu sprawach toczyliśmy rozmowy w przyjaznej atmosferze. Zresztą nie mogło być inaczej, skoro wielu związkowców pracowało ze mną wcześniej w „Bolesławie Śmiałym” na różnych stanowiskach. Ja swą pracę zawodową z tym zakładem związałem już w 1956 roku i znałem załogę bardzo dobrze. Część działaczy była po prostu moimi kolegami od wielu lat. Innym argumentem przemawiającym za dobrą współpracą było stosunkowo rzadkie angażowanie się kopalnianej „Solidarności” w spory o charakterze ogólnopolitycznym. Tutejszy związek skupiał się na pracownikach i ich problemach.

MR: Kolejny dramatyczny moment w dziejach KWK „Bolesław Śmiały” nastąpił 13 grudnia 1981 roku w momencie wprowadzenia stanu wojennego. Czy mógłby Pan przybliżyć tamte wydarzenia?

SG: Załoga kopalni na wieść o wprowadzeniu stanu wojennego po skończonej dniówce została

na cechowni. Ogłoszono wówczas strajk, którego jednym z organizatorów był szef zakładowej „Solidarności” Aleksander Ćwik. „Bolesław Śmiały” ponownie stał się jedną z pierwszych kopalń, które przerwały pracę, a na pewno pierwszym zakładem w Łaziskach, który zastrajkował w grudniu 1981 roku. Wkrótce do mego gabinetu przyszedli przedstawiciele „Solidarności” Bolesław Tannhauser i Józef Kubicki przekazując dramatyczne informacje. Dowiedzieli się oni, że w mikołowskim szpitalu przygotowywane są wolne łóżka. Miały one być przeznaczone dla rannych górników z „Bolesława”. Oznaczało to, że władze zamierzają przywrócić porządek w kopalni siłą i doprowadzić do spacyfikowania strajku przez oddziały wojska lub ZOMO. Skontaktowałem się wtedy natychmiast z podpułkownikiem Borowcem, który w momencie wprowadzenia stanu wojennego objął władzę w łaziskim ratuszu, stojąc na czele grupy operacyjnej. Składała się ona z przedstawicieli wojska i pracowników SB. Dzięki tej interwencji oraz decyzji ówczesnego wojewody katowickiego gen. Romana Paszkowskiego nie doszło w Łaziskach do przelewu krwi, tak jak miało to miejsce kilka dni później w KWK „Wujek”. Oddział, który miał spacyfikować strajk w „Bolesławie”, podążał już w stronę zakładu i został zawrócony najprawdopodobniej w Mikołowie – Kamionce. Jednocześnie na terenie kopalni przestraszeni pracownicy, wśród których były także kobiety oraz towarzyszące im dzieci zjechali na dół. Około 1500 osób przebywało pod ziemią zakładu, nie posiadając odpowiedniego do tego celu sprzętu. Prowadziłem wówczas rozmowy ze związkowcami – Aleksandrem Ćwikiem i Andrzejem Fedurkiem na temat zaprzestania protestu i bezpieczeństwa strajkujących. Po zapewnieniu podpułkownika Borowca, że nie zostaną wyciągnięte żadne konsekwencje wobec strajkujących, wszyscy wyjechali na powierzchnię. Tak więc strajk bez żadnych ofiar zakończył się po dwóch dniach.

MR: Co uważa Pan za swój największy sukces w ciągu kilkunastu lat piastowania funkcji dyrektora?

SG: Sukcesy kopalni to zasługa całej załogi, ale z trzech rzeczy jako były dyrektor „Bolesława” jestem szczególnie dumny. Pierwsza kwestia dotyczy poprawy warunków socjalnych. Za mojej kadencji oddano do użytku pracowników 1046 nowych mieszkań, z czego 540 na osiedlu Kościuszki w Łaziskach. Jednocześnie cały czas modernizowano dotychczasowe lokale mieszkalne np. w starym budownictwie. Dzięki temu staliśmy się jedyną kopalnią w regionie, która posiadała rozwiązany problem mieszkaniowy swych pracowników. Drugim sukcesem była stała poprawa i udoskonalanie bazy technicznej zakładu. Szczególnie mam tu na myśli unowocześnienie szybu „Aleksander III”, gdzie osiemnastotonowy skip zastąpiono dwoma skipami jedenastotonowymi. Manewr ten znacznie poprawił efektywność wydobywania. Trzeci z nich to zgłębienie szybu „Bujaków 2”. W 1985 roku z analizy udostępnionych zasobów wynikało, że partia pokładu 318 na poziomie 420 jest trudna tektonicznie i w krótkim czasie jej zasoby zostaną wyeksploatowane. Zdecydowana większość zasobów zalegała w pokładach w partii zachodniej obszaru górniczego poniżej poziomu 420. Głównym problemem uniemożliwiającym ich eksploatację był brak szybu wentylacyjnego. Zachodziła więc pilna potrzeba udostępnienia tych zasobów szybem wentylacyjnym. Miał to być szyb nie tylko wentylacyjny, ale również materiałowo – zjazdowy. W tym czasie nie było już pieniędzy na inwestycje górnicze. Ale dobra opinia o załodze kopalni, dobre wyniki ekonomiczne, intensywne przekonywanie władz resortowych, górniczych oraz terenowych przez przedstawicieli dyrekcji kopalni odniosły pożądany skutek i w czerwcu 1986 roku rozpoczęto zgłębienie szybu. Ze względu na trudności uzyskania nowej lokalizacji stary szyb zasypano, a nowy powstał w tym samym miejscu, jako jedna z ostatnich inwestycji górniczych tego typu. Jak się później okazało, szyb ten stał się podstawą egzystencji dla sprawnie funkcjonującej dziś kopalni „Bolesław Śmiały”.

MR: Czy były jakieś zamierzenia, których nie udało się zrealizować?

SG: Tak, były plany, które nie doczekały się realizacji. Częściowo z braku środków, lecz także z powodu zmian związanych z transformacją ustrojową rozpoczętą w 1989 roku. Między innymi miał powstać szyb wydobywczy w rejonie obecnego placu drzewnego kopalni. Również wspomniany wcześniej i funkcjonujący współcześnie szyb „Bujaków 2” w początkowych zamierzeniach miał być zorganizowany zupełnie inaczej. W kwestii spraw socjalnych nie udało się wówczas rozpocząć budowy pełnowymiarowej hali sportowej w pobliżu kąpieliska „Żabka”. Zależało mi na realizacji tego obiektu także dlatego, ponieważ przez wiele lat byłem prezesem klubu „Polonia” Łaziska. Tym bardziej cieszy mnie budowa hali współ-

wcześnie, choć już w innym miejscu niż planowano wcześniej i bez udziału kopalni.

MR: We wspomnianym 1989 roku, a więc pod koniec pełnienia funkcji dyrektora, został Pan posłem na Sejm. Czy jako parlamentarzysta udało się Panu wtedy coś zrobić dla KWK „Bolesław Śmiały”?

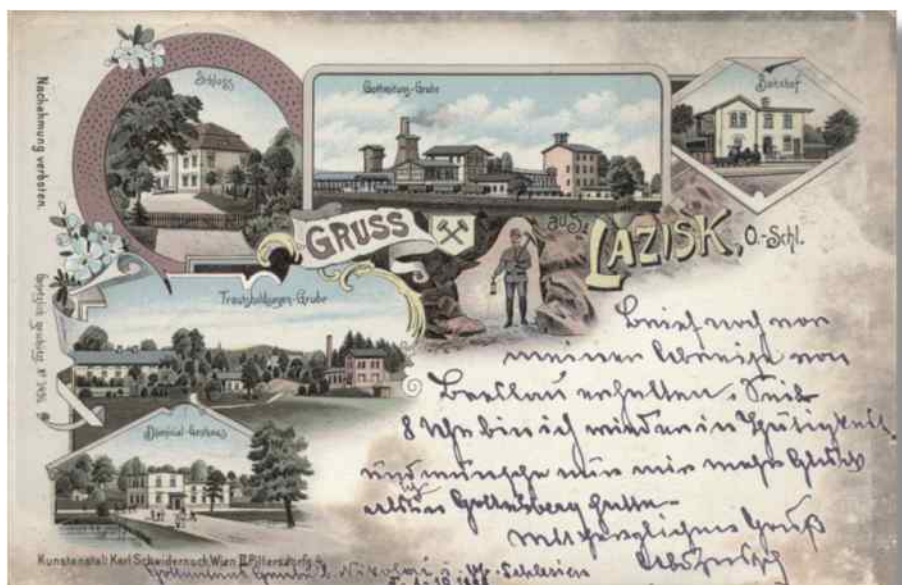
SG: Jako poseł pracowałem w komisji budżetowej i podkomisji górnictwa. Szczególnie aktywny byłem w tej pierwszej z nich. Udało się wówczas, m.in., wywalczyć większe środki dla wszystkich kopalń w Polsce. Istniał wtedy ratalny system dotowania górnictwa. Pieniądze dla tej branży były przekazywane przez władze centralne w transzach, również te środki, które przeznaczano na wypłaty pracowników. Stąd moje starania o sprawność i terminowość przesyłania tych kwot do poszczególnych kopalń.

Model przemysłowej instalacji podszadania wyrobisk górniczych za pomocą pyłów dymnicowych z Elektrowni „Łaziska”, opracowanej w 1987 roku przez inżynierów kopalni i elektrowni

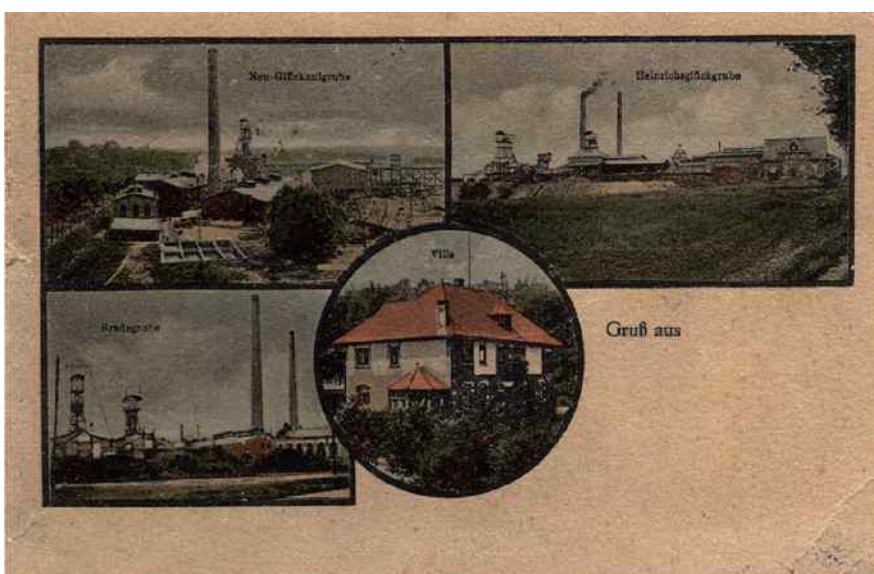
Wyposażenie ściany wydobywczej w końcu lat 70-tych XX wieku

Widokówka przedstawiająca
Laziska Średnie w roku 1898.
(ze zbiorów F. Leśniewskiego)

Widokówka przedstawiająca
Laziska Średnie w roku 1908.
(ze zbiorów dr M. Rudego)

Widokówka przedstawiająca kopalnie
Księcia Pszczyńskiego na terenie La-
zisk i Wyr oraz budynek mieszkalny
dyrektora tychże kopalni.
(ze zbiorów PTP Muzeum Energetyki)

foto. Dan White

RATOWNICTWO

GÓRNICZE

Drużyna Ratownicza KWK „Bolesław Śmiały

Ratownictwo Górnicze

Symbolem ratowników górniczych jest Krzyż Maltański. Wzorowany jest na godle Zakonu Maltańskiego – najstarszego zakonu rycerskiego, którego głównym zadaniem jest niesienie pomocy potrzebującym. W części centralnej krzyża umieszczona jest tarcza herbowa przedstawiająca atrybuty górnictwa oraz wizerunek skrzydeł orła górnośląskiego, stanowiącego element herbów książąt piastowskich.

Kopalniana Stacja Ratownictwa Górniczego przy KWK „Bolesław Śmiały” wchodzi w skład Działu Wentylacji. Jednakże w strukturach kopalni pełni szczególną rolę. Podstawowym zadaniem drużyny ratowniczej jest zabezpieczanie załogi kopalni poprzez pełnienie stałych dyżurów w wyrobiskach dołowych na wszystkich zmianach oraz niezwłoczne niesienie pomocy w razie zagrożenia życia lub zdrowia osób pracujących na dole kopalni.

Do zadań KSRG należy utrzymywanie sprzętu ratowniczego w stałej gotowości do akcji, prowadzenie prac na zasadach akcji, prac profilaktycznych oraz szkolenie ratowników i całej załogi kopalni. Drużynę ratowniczą stanowią ratownicy, mechanicy, zastępowi, specjaliści oraz kierownik KSRG i jego zastępcy.

Praca w kopalni zawsze wiązała się z ryzykiem utraty życia lub zdrowia. Na początku działalności łaziskich kopalń górnicy sami pomagali sobie w trudnych sytuacjach. Pierwsze kroki zmierzające do poprawy bezpieczeństwa zostały podjęte przez władze kopalń pod koniec XIX wieku: poprawiano wentylację przodków, starszych rębaczy i dozorców objęto szkoleniem w zakresie udzielania pierwszej pomocy.

Przełom w organizacji ratownictwa górniczego nastąpił po katastrofie we francuskiej kopalni Courrieres, gdzie w 1906 roku w wyniku wybuchu pyłu węglowego i pożaru zginęło 1099 osób. Tragedia zapoczątkowała zmiany w organizacji europejskiego ratownictwa, ustanowiono przepisy, ustalano obowiązkowe wyposażenie w sprzęt, budowano stacje ratownicze. Pierwsza centralna stacja powstała w Bytomiu w 1907 roku. W kopalniach łaziskich również zaczęto organizować drużyny ratownicze. W kopalni „Aleksander” wydzielono chodnik doświadczalny i wybudowano stację ratowniczą dla kopalń książęcych, którą wyposażono w niezbędny sprzęt ratowniczy. Począwszy od 1911 roku opracowywano plany wentylacji, które miały zapewnić odpowiednią ilość powietrza dla górników w miarę postępu robót.

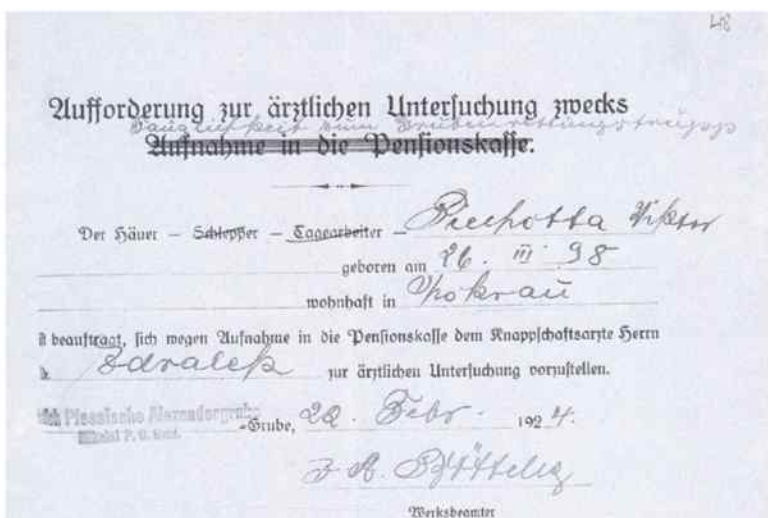
Po odzyskaniu przez Polskę niepodległości i plebiscycie Bytom pozostał w granicach Niemiec, dlatego w 1925 roku w Pniowcu koło Tarnowskich Gór utworzono Centralę Ratownictwa Górniczego dla polskich kopalń, którą w 1926 roku przeniesiono do Mikołowa. W Łaziskach Średnich funkcjonowała nowoczesnie wyposażona centrala ratownicza wyposażona w 14 aparatów i urządzeń do ćwiczeń. Prócz tego istniało 5 stacji ratowniczych przy kopalniach: „Brada”, „Książątka”, „Szczęść Boże”, „Szczęście Henryka” i „Aleksander”, gdzie znajdowały się w sumie 34 aparaty oddechowe. Na taką organizację ratownictwa zezwolił Okręgowy Urząd Górniczy w Katowicach pismem z dnia 2 listopada 1923 roku. W miarę łączenia kopalń reorganizowano również służbę ratowniczą dopasowując ją do aktualnych potrzeb.

W 1936 roku w kopalni „Waleska” w związku z koncentracją robót górniczych zreorganizowano służbę ratowniczą. Stacja ratownicza prócz aparatów ratowniczych wyposażona była w aparaty do sztucznego oddychania, nosze oraz środki opatrunkowe i lekarstwa. Drużyna ratownicza liczyła 25 osób i dzieliła się na 4 zastępy. Szkolenie drużyny ratowniczej, jak również organizowanie akcji powierzono Stacji Ratownictwa Górniczego w Mikołowie. W 1945 roku stacja ratunkowa kopalni „Waleska” posiadała 12 szt. aparatów firmy Dräger typu 160A, 130 pochłaniaczy, maski gumowe, przyrząd do ocucania firmy „Ihabad”, 2 telefony ratownicze z zapasem kabla długości 600 m, przyrządy do kontroli aparatów, mapę pogładową przewietrzania i rower.

W miarę rozwoju kopalni i wzrostu zagrożeń zwiększano liczebność drużyny ratowniczej. Już w latach 50 było ponad 100 ratowników.

W latach 1947 – 1958 kopalnia podlegała pod okręgową stację ratowniczą w Sosnowcu, następnie w Tychach a od 1999 pod OSRG w Zabrze. W tym okresie pracami Kopalnianej Stacji Ratownictwa

Centrala Ratownicza kopalni „Zjednoczona Aleksander” w latach 20-tych XX wieku.

Zaświadczenie o odbyciu badań ratowniczych z 1924 roku

Drużyna Ratownicza kopalni „Zjednoczona Aleksander” Ruch I

Drużyna Ratownicza kopalni „Waleska”
– rok 1935

Pogotowie Ratownicze w OSRG Tychy
– rok 1958

Zastępy ratownicze po zakończeniu akcji
ratowniczej w kopalni „Ziemowit” w 1975 roku

Zastępy ratownicze po zakończeniu akcji ratowniczej w kopalni „Halemba” w 2006 roku

Zwycięska Drużyna Ratownicza kopalni „Bolesław Śmiały” po zawodach w OSRG w Zabrzu w 2004 roku

Obsada KSRG „Bolesław Śmiały” – rok 2008

Górniczego kierowali: Maksymilian Zieleźny (do 1958), Józef Harupa (1959), Emil Bienioszek (1960 – 74) Czesław Walus (1975 – 86), Józef Widłok (1987 – 90), Jan Szołtysek (1990 – 98), Henryk Wróbel (1998 – 2004). Od 2004 roku stacją kieruje mgr inż. Krzysztof Walus, kontynuując tradycję swojego ojca, Czesława – długoletniego kierownika stacji.

Obecnie drużyna ratownicza liczy 105 członków. W jej skład prócz ratowników wchodzi 38 zastępowych, 18 mechaników sprzętu ratowniczego i 5 specjalistów. Funkcję pierwszego mechanika sprawuje Bogdan Koczy. Stałymi mechanikami sprzętu ratowniczego są: Piotr Hanus, Adam Jaromin i Ireneusz Październy. KSRG wyposażona jest w 36 wielogodzinnych aparatów oddechowych typu W-70, 8 aparatów ewakuacyjnych AU-9E1, nowoczesny sprzęt do pomiarów atmosfery kopalnianej, sprzęt do udzielania pierwszej pomocy. Ratownicy stale podnoszą swoje kwalifikacje biorąc udział w specjalistycznych kursach, seminariach i ćwiczeniach.

Nie łatwo jest zostać ratownikiem. Kandydat na ratownika musi ukończyć 21 lat, mieć roczny staż pracy pod ziemią. Musi dysponować odpowiednim stanem zdrowia, potwierdzonym specjalistycznymi badaniami oraz spełniać surowe wymogi z zakresu wykształcenia i umiejętności. Przynależność do drużyny jest dobrowolna. Jednak po złożeniu uroczystego ślubowania ratownik musi stawiać się każde wezwanie do akcji, jest zobowiązany do udziału w pogotowiach, ćwiczeniach, kursach i badaniach. Badania ratownicze zawsze stały na bardzo wysokim poziomie. Nawet w początkowych latach działalności ratownictwa wielu kandydatów ich nie przechodziło. Np. w 1931 roku na 29 przebadanych ratowników tylko 23 zaliczyło badania.

Ratownicy z kopalni „Bolesław Śmiały” brali udział w wielu trudnych akcjach. Licząc od 1960 roku było ich ponad 100. „Silesia” 1974, 1979, „Brzeszcze” 1978, „Staszic” 1977, 1978, „Knurów” 2001, „Sośnica” 2003, 2005, „Halemba” 2006, „Budryk” 2006, 2007. Szczególnie trudna akcja miała miejsce w 1979 roku w kopalni „Silesia”, gdzie szybko rozprzestrzeniający się pożar, zapoczątkowany zapaleniem taśmy przenośnika był przyczyną śmierci 22 górników. Ratownicy z kopalni „Bolesław Śmiały” pracowali na „Silesii” przez 52 dni. Bardzo trudna akcja prowadzona była w kopalni „Halemba” w 2006 roku. W wyniku wybuchu metanu i pyłu węglowego poniosło śmierć 23 górników. Ratownicy z „Bolesława” uczestniczyli w wynoszeniu tragicznie zmarłych górników z rejonu zagrożenia pracując w beztlenowej atmosferze i skrajnie trudnych warunkach. Udział w akcjach zawsze wiąże się z narażeniem życia. 18.07.1956 roku w Kopalni „Boże Dary” podczas wybuchu zginęło 2 ratowników: Jerzy Haśnik i Stanisław Wrona. Ich nazwiska umieszczono na tablicy pamiątkowej odsłoniętej w centralnej stacji w Bytomiu z okazji 100-lecia zorganizowanego ratownictwa górniczego.

Ratownicy należący do drużyny ratowniczej KWK „Bolesław Śmiały” cenią się za sumienne wywiązywanie się ze swoich obowiązków, fachowość i dobre wykształcenie, dlatego też często wzywani są do udziału w akcjach ratowniczych prowadzonych na sąsiednich kopalniach. Jednym z ważniejszych zadań stacji ratowniczej jest działalność szkoleniowa. Prowadzone są tu obowiązkowe ćwiczenia ratownicze, seminaria dla zastępowych oraz szkolenia załogi w użytkowaniu sprzętu ochrony dróg oddechowych i posługiwaniu się sprzętem pomiarowym. Do sukcesów drużyny należą również bardzo dobre wyniki uzyskiwane w zawodach ratowniczych organizowanych przez Centralną Stację Ratownictwa Górniczego (1985, 2002, 2004 - I miejsce, 2001, 2003 - II miejsce), w konkursach BHP na poziomie kopalni (I miejsce 2007, 2008), w Kompanii Węglowej (2007 rok I miejsce), konkursie wiedzy kierowników KSRG (I miejsce w 2008) oraz liczne zwycięstwa w turniejach sportowych.

ORKIESTRA DĘTA

KWK „BOLESŁAW ŚMIAŁY”

Orkiestra Dęta KWK „Bolesław Śmiały”

Dla nikogo nie ulega wątpliwości, że w orkiestrach dętych zwłaszcza górniczych, tkwi jakaś nieodparta siła, dzięki której setki muzyków i dziesiątki tysięcy słuchaczy przeżywa za każdym razem autentyczne emocje i wzruszenia – jedni gdy grają – drudzy gdy słuchają i oglądają okazale prezentujące się w galowych mundurach zespoły górnicze.

Z ustnych przekazów wynika, że działalność orkiestry górniczej na terenie Łazisk Górnych pojawiła się już w 1905 roku, ponieważ byli już w tamtych latach ludzie grający na instrumentach i pracujący w łaziskich kopalniach, którzy po pracy w wolnych chwilach i okazjonalnie, z zamiłowania grywali w trakcie różnych świąt, nabożeństw i zabaw.

A gdy były to występy na konkretnych imprezach, miały już one swoją uroczystą oprawę i znaczenie. Z działalności przed rokiem 1918 w pamięci pozostały między innymi takie nazwiska jak: Wawrzyn Biela, Franciszek i Ludwik Wrona, Wilhelm Plisz, Franciszek Rygulski, Franciszek Lupa, Ignacy Pietraszek, którego uznano za pierwszego kapelmistrza górniczej orkiestry dętej w Łaziskach. Po nim kierowanie orkiestrą przejął Bolesław Wawrzynek, który okazał się bardzo dobrym organizatorem, a nawet aranżerem, co z uwagi na duży brak materiałów nutowych, jaki wtedy występował, ułatwiało mu pracę z orkiestrą. Pierwsze zorganizowane próby odbywały się w skromnych warunkach w cechowni kopalni. Zadaniem orkiestry było obsługiwanie uroczystości zakładowych, kościelnych, zarówno w Łaziskach jak i okolicach. Od momentu powstania w Łaziskach chórów „Echo” i „Moniuszko”, a było to w latach dwudziestych, orkiestra towarzyszyła im na Zjazdach Śpiewaczych.

Lata dwudzieste szczególnie zaznaczyły się szeroką działalnością orkiestry i przyczyniły się do bujnego rozwoju życia muzycznego na terenie Łazisk. Są to najchlubniejsze lata w historii naszej górniczej orkiestry przed II wojną światową.

Wrzesień 1939 roku zahamował działalność orkiestry, ale jej członkowie nadal spotykali się w prywatnych domach i stale grali, choć nie w tak zorganizowanej formie jak poprzednio. Dlatego też, natychmiast po wyzwoleniu orkiestra bez przeszkód mogła wznowić swą oficjalną działalność, która trwa nie przerwanie do dziś.

Pierwszym powojennym kapelmistrzem został Józef Jeleń, a orkiestra przybrała oficjalną nazwę Orkiestra Dęta Kopalni „Bolesław Śmiały”. Jej prezesem został Teodor Woźnikowski. Dzięki opiece władz kopalni, a szczególnie jej dyrektora Jana Tańczyka, orkiestra dobrze się rozwijała i była ważnym czynnikiem życia kulturalnego załogi.

Od roku 1958 orkiestrę przejął pod swoje kierownictwo Henryk Fojcik – absolwent Wojskowej Szkoły Muzycznej w Katowicach. Za jego kadencji kapelmistrzowskiej zespół brał udział we wszelkiego rodzaju imprezach organizowanych przez władze kopalni, władze miejskie oraz ówczesne władze resortowe.

Orkiestra dawała koncerty w Łaziskach jak i poza miastem. Występowała między innymi w radio i telewizji. Do większego osiągnięcia tego okresu należy zaliczyć udział w Wojewódzkim Przeglądzie Orkiestr Górniczych w Katowicach w 1962 roku i zajęcia w nim II miejsca. Za kadencji Henryka Fojcika, przeprowadzono kolejny udany nabór młodzieży do orkiestry, który zaowocował zwłaszcza silną grupą doboszy. Najczęściej jednak orkiestra prezentowała swój kunszt na koncertach w parku Zakładowego Domu Kultury organizowanych dla społeczeństwa Łazisk i okolicy. Na repertuar tych koncertów składały się gotowe opracowania popularnych melodii - walce, marsze, polki oraz opracowania własne Henryka Fojcika.

W maju 1985 roku po przejściu Henryka Fojcika na emeryturę, kapelmistrzem orkiestry został Jan Plisz, absolwent Akademii Muzycznej w Katowicach. Dzięki jego zaangażowaniu, ofiarnej pracy Zarządu Orkiestry oraz jej członków, orkiestra może się już poszczycić znaczącymi wynikami, są to:

I miejsce w Przeglądzie Orkiestr Dętych JMGW w Jaworznie i udział w finale ogólnopolskim w Jastrzębiu Zdroju, IV miejsce w Przeglądzie Orkiestr Dętych Jaworznicko-Mikołowskiego Gwarectwa Węglowego w 1986 roku w Sierszy, III miejsce na Przeglądzie Orkiestr Dętych JMGW w Łaziskach.

Z inicjatywy Jana Plisza w 1988 roku orkiestra rozpoczęła zorganizowany nabór i naukę gry młodzieży na instrumentach dętych spośród uczniów Zasadniczej Szkoły Górniczej przy kopalni „Bolesław Śmiały”, co dało już konkretne efekty w postaci zaangażowania się w działalność zespołu kilkunastu młodych osób. Aby jeszcze bardziej zachęcić muzyków do pracy w orkiestrze za sprawą kapelmistrza gruntownie zmieniono repertuar, przez co stał się bardziej atrakcyjny zarówno dla muzyków jak i słuchaczy. W okresie od 1985 roku pod batutą Jana Plisza orkiestra wystąpiła pięciokrotnie na antenie Polskiego Radia, kilkakrotnie także dokonywała nagrań we własnej siedzibie i z własnymi niemalymi już możliwościami technicznymi. W czasie trzykrotnych pobytów zagranicznych w Niemczech – Eisleben, orkiestra dała w sumie 11 koncertów. Dzięki nawiązaniu współpracy z orkiestrą dętą z Klimkowic w Czechach, orkiestra koncertowała tam z dużym powodzeniem, poszerzając tym samym kontakty z innymi czeskimi orkiestrami. Do szczególnych osiągnięć kapelmistrza trzeba zaliczyć zorganizowanie Rewii Orkiestr Dętych o „Łaziskie Liście”, która cieszyła się wielkim zainteresowaniem występujących na niej orkiestr jak i słuchaczy.

Jan Plisz zapamiętany został jako człowiek, który wielkim oddaniem i miłością do muzyki pozostawił orkiestrę na wysokim poziomie artystycznym i zaszczepił zamiłowanie do muzykowania w wielu młodych ludziach.

Rok 1999 przynosi zmianę na stanowisku prowadzącego orkiestrę oraz nowe spojrzenie na jej miejsce w środowisku muzycznym jak i górniczym. W wieku 23 lat jako jeszcze student Akademii Muzycznej w Krakowie, kierownictwo orkiestry obejmuje Aleksander Fojcik.

Będąc bardzo blisko, bo już jako uczeń mając 13 lat jest klawecistą w zespole z „Bolesława”, jest również związany z orkiestrą poprzez dziadka Henryka Fojcika - byłego kapelmistrza oraz ojca Piotra Fojcika – muzyka orkiestry.

Duża baza doświadczeń pomimo młodego wieku, pozwala na zupełnie świeże podejście do kierowania i wprowadzania nowych wizji działalności zespołu.

Znowu jak u poprzedników następuje zmiana repertuaru, zostaje wprowadzony nowy system prowadzenia prób, znajdują w orkiestrze miejsce nowi dobrzy muzycy. Następuje przebudowa sekcji perkusyjnej, wprowadzona zostaje na stałe gitara basowa, powstają nowe aranżacje przebojów z lat 60-tych, 70-tych, 80-tych i 90-tych. Zespół nie brzmi już tylko jak orkiestra dęta, bowiem w utworach muzyki rozrywkowej przybiera brzmienie big bandu. Chęć pogodzenia preferencji muzyków, co do gatunku wykonywanych utworów oraz zapotrzebowanie publiczności przynosi dobry efekt. Z roku na rok rośnie potrzeba koncertowania na imprezach na których orkiestra nie tylko towarzyszy, ale występuje w roli głównej.

W 2003 roku zostaje nagrana płyta CD, orkiestra daje rocznie około 35 koncertów, występuje na festiwalach oraz konkursach krajowych i zagranicznych. W 2008 roku zostaje nawiązana współpraca z orkiestrą z Margroningen w Niemczech, na której to zaproszenie zespół z Bolesława wyjeżdża koncertować jako główny gość festiwalu muzycznego.

Nowa rzeczywistość jest niestety coraz trudniejsza dla muzycznego świata w jakim porusza się Górnicza Orkiestra Kopalni „Bolesław Śmiały”, ale pełni zapału, dobrego humoru i miłości do muzyki, wszyscy patrzą z optymizmem w przyszłość chcąc kontynuować to co zaczęli ponad 90 lat temu ich przodkowie.

Kapelmistrz Bolesław Wawrzynek
z muzykami - początki działalności
Orkiestry, lata 20-te XX wieku.

Kapelmistrz Józef Jeleń z Orkiestrą Dętą
KWK „Bolesław Śmiały”
- lata 50-te XX wieku.

Kapelmistrz Henryk Fojcik na czele
Orkiestry Dętej KWK „Bolesław
Śmiały” - koniec lat 70-tych XX wieku.

Kapelmistrz Jan Plisz na czele
Orkiestry Dętej KWK „Bolesław
Śmiały” - lata 80-te XX wieku.

Kapelmistrz Aleksander Fojcik na czele
Orkiestry Dętej KWK „Bolesław Śmiały”
w grudniu 2008 roku.

Koncert orkiestry na schodach Miejskiego Domu
Kultury w Łaziskach Górnych z okazji Dnia
Górnika w 2008 roku

Koncert orkiestry na schodach Miejskiego Domu Kultury w Łaziskach Górnych z okazji Dnia Górnika w 2008 roku.

Kapelmistrz Orkiestry mgr Aleksander Fojcik.

Aktualnie członkami orkiestry dętej są następujący muzycy:

FLETY:

Maria Humeniuk, Barbara Kempka - Rosłaniec, Aneta Suchoń.

KLARNETY:

Hubert Rudek, Henryk Kucza, Henryk Mały, Fabio Ferrara, Damian Brzęk.

TRĄBKI:

Andrzej Turczyk, Krzysztof Kowalski, Jacek Wuzik, Wiesław Bulsza, Norbert Jastrzębski,
Paweł Siembieda, Konrad Hajduk

SAKSHORNY TENOROWE:

Jan Pinkowski, Eugeniusz Stolarz, Roman Wita, Marian Kurdas

SAKSHORNY BARYTONOWE:

Marek Hajduk, Leszek Wysocki

WALTORNIE:

Magdalena Woźniak, Stanisław Mich, Krystian Olsza

SAKSOFONY:

Piotr Fojcik, Kazimierz Kalyta, Paweł Hadasz, Marian Koziak

PUZONY:

Wacław Mitko, Marcin Lis, Grzegorz Pytlik, Marcin Respondek

TUBY:

Mirosław Grochala, Alojzy Kurzyca, Łukasz Kalonowski,

PERKUSJA:

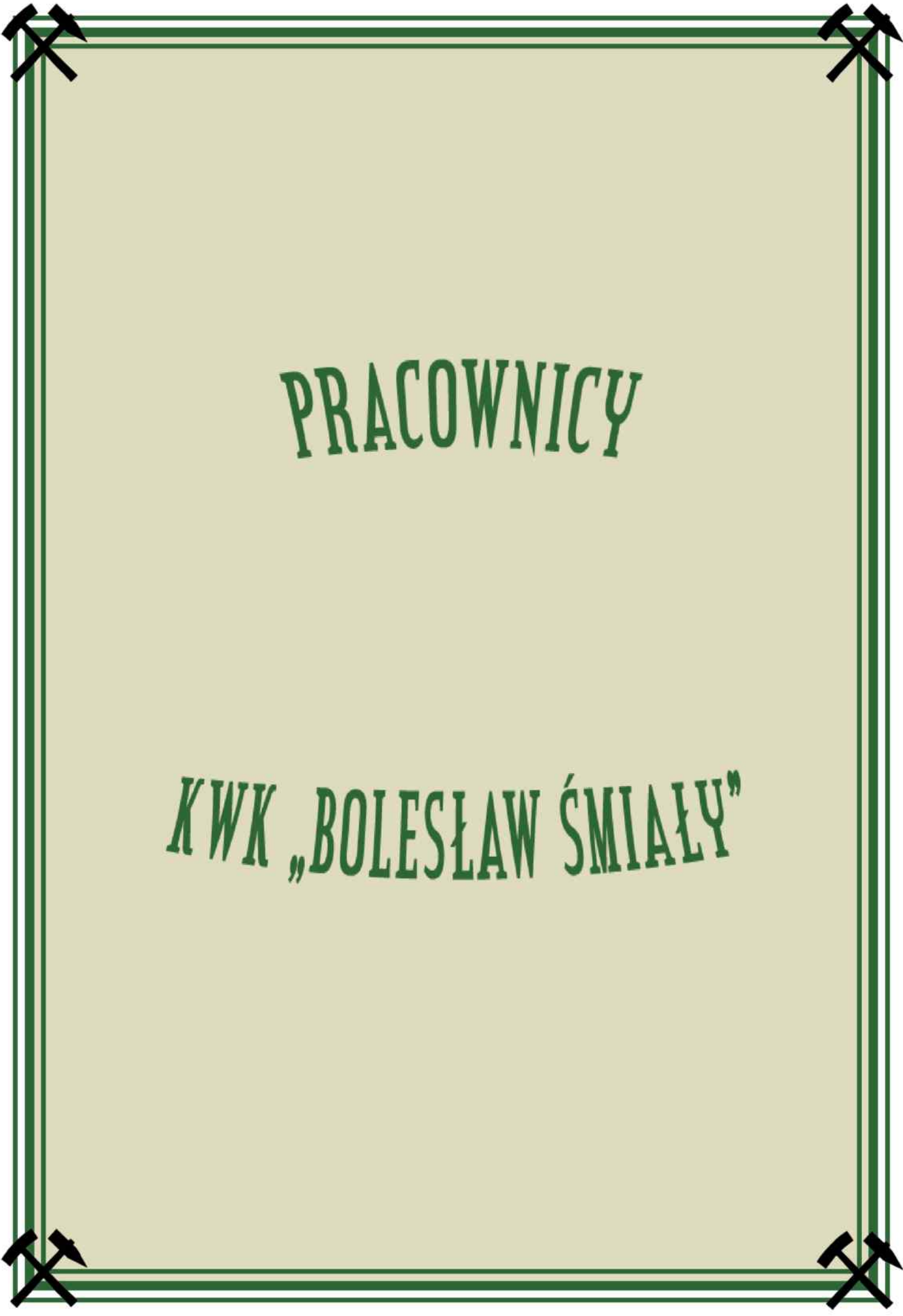
Kazimierz Paliński, Jerzy Gorol,

śpiew gościnnie: Krystyna i Edmund Pucher, Katarzyna Muller - Wantuła, Artur Szczęsny

Dyrekcja i kierownictwo KW „Bolesław Śmiały”

PRACOWNICY

KWK „BOLESŁAW ŚMIAŁY”

Dyspozytorzy Ruchu Kopalni

Dział Zintegrowanego Systemu Zarządzania
i Dział Budżetowania

Dział Magazynów

Dział Gospodarki Materiałowej

Dział Jakości

Pracownicy KWK „Bolesław Śmiały”*

mgr inż. Bernard Bugla – Dyrektor Techniczny

Bernadeta Eichner – sekretariat

Dyspozytorzy Ruchu Kopalni

Marian Kisielewicz
mgr inż. Mirosław Jarek

Tadeusz Król
mgr inż. Janusz Botor

mgr inż. Zbigniew Maj

Dział Organizacyjny – Prawny

Radcy Prawni:

mgr Piotr Rocznik
Wiesława Migdalek – inspektor

mgr Urszula Hojny

Dział Zintegrowanego Systemu Zarządzania

Sebastian Piskula – kierownik

Klaudiusz Rożek
Arkadiusz Krawczyk

mgr inż. Mariusz Oleksik

mgr inż. Grzegorz Rakoczy

Dział Zarządzania i Restrukturyzacji Aktywów Trwałych

Ewa Pawlus – kierownik

Katarzyna Szulc

Dział Budżetowania

mgr Sławomir Rubin – kierownik

Danuta Adamczyk
Bernadeta Twarkiewicz

mgr inż. Anna Cebula

mgr Urszula Kiecka

Dział Kontroli Wewnętrznej

mgr inż. Adam Narbutt – kierownik

Dział Spraw Obronnych i Ochrony

Ewelina Plinta – kierownik

Aurelia Sączuk

Dział Ochrony Środowiska

mgr inż. Joanna Fojeik – kierownik

mgr inż. Patrycja Henzlok-Kraczla

mgr inż. Monika Trojanowska

Dział Magazynów

Witold Rogóż – kierownik

Krystian Kuś
Ewa Bogusz
Maria Kobos
Ilona Lubaszewska

Małgorzata Dziędziel
Gabriela Kozdroń
Urszula Nowak

Bożena Herman
Teresa Kruszelnicka
Janina Uszok

Dział Gospodarki Materialowej

Jan Knop – kierownik

mgr Grzegorz Stawowy
Grzegorz Bogocz

Eugenia Rutkowska
Czesław Październy

Krzysztof Kasperek

Dział Obsługi Klienta

Dział BHP i Szkolenia

Dział Inwestycji
i Przygotowania Produkcji

Dział Mierniczy i Geologiczny

Dział Jakości

mgr inż. Jolanta Klag – kierownik

Elżbieta Sitko
Renata Leszczyńska
Bernadeta Podsiadło
Mirosława Bandzerewicz
Krystyna Klammer

Katarzyna Kopel
Danuta Lorek
Beata Gorzawska
Lidia Palka

Halina Niedziela
Bożena Staehr
Irena Jagiela
Ewa Kowal

Dział Obsługi Klienta

Franciszek Botor – kierownik

Piotr Bednarz
Nina Gołosz
Aniela Matuła
Alicja Poppe
Krystyna Wróbel

Elżbieta Bugiel
Lidia Gustyn
Urszula Moroń
Maria Słaba

Gabriela Florczyk
Urszula Kolarczyk
Alodia Pieczka
Mariola Tudzierz

Dział BHP i Szkolenia

mgr inż. Mariusz Widera – Główny Inżynier d/s BHP i Szkolenia

Bożena Goc – sekretariat

mgr inż. Tadeusz Gałeczka – kierownik zespołu BHP

mgr inż. Zbigniew Szafraniec – koordynator d/s zarządzania BHP

Nadsztygarzy BHP:

inż. Piotr Plaza

mgr inż. Antoni Buczek

mgr inż. Michał Piecha

Zespół d/s szkoleń i adaptacji zawodowej

Wojciech Nowicki – kierownik zespołu

Justyna Fojcik

Dział Inwestycji i Przygotowania Produkcji

mgr inż. Józef Kaleta – Główny Inżynier d/s Inwestycji i Przygotowania Produkcji

mgr inż. Andrzej Guz – zastępca kierownika działu

Anna Kubal – sekretariat

Zespół Inwestycji:

mgr inż. Krzysztof Sajdok
mgr Jerzy Swadźba

inż. Franciszek Fiegler
mgr inż. Marek Cebula
Kazimierz Kopański

mgr inż. Stanisław Swadźba
Jerzy Ormanin
Tomasz Szoltysek

Zespół Przygotowania Produkcji:

mgr inż. Grzegorz Musiol – kierownik

Marek Jastrząbek

Piotr Kurasz

Zespół Gospodarki Remontowej i Maszynami Górniczymi:

mgr inż. Wiesław Miczek – kierownik

mgr inż. Grzegorz Szymon

Zenon Suchoń
Piotr Grylicki

Eugeniusz Bieg
Dariusz Wesolowski

Dział Mierniczy i Geologiczny

mgr inż. Wojciech Surma – Główny Inżynier Mierniczy i Geologiczny

Anna Myszor – sekretariat

mgr Roman Jaroszek
inż. Kazimierz Wróbel
mgr inż. Tomasz Szoltysek
Krystyna Moskała

mgr inż. Marian Mendecki
mgr inż. Wojciech Muras
mgr Sebastian Lokwenc
Joanna Gutorska

mgr inż. Dariusz Wuwer
inż. Łukasz Kubista
Andrzej Pawlas
Irena Pogorel

Oddział Techniki Strzałowej

Oddział Wiertniczy

Oddział G-3

Pomiarowi:

Sebastian Brzóska
Michał Świerkot

Daniel Ostrowski
Wojciech Wawrzyniak

Grzegorz Guzik
Marek Żyrek

Krzysztof Kowalski
Andrzej Świerkot

Oddział Szkód Górniczych:

Maria Gasz

Jan Kiecka

Andrzej Botor

Stanisława Liszka

Dział d/s Obudowy, Kierowania Stropem, Techniki Strzałowej i Wierceń

mgr inż. Aleksander Wyra – Kierownik Działu

inż. Piotr Cebula – nadsztygar d/s techniki strzałowej, obudowy, kierowania stropem i wierceń

Instruktorzy strzałowi, wydawcy materiałów wybuchowych:

Lucjan Borowski
Piotr Pope

Ryszard Dziadek
Janusz Radoszewski

Jacek Faruga
Jan Szymański

Piotr Onderka

Oddział Wiertniczy:

Marek Tomiczek – sztygar oddziałowy

Andrzej Wieczorek – sztygar zmianowy

Marek Banaś
Krzysztof Dreszer
Szymon Piątek

Piotr Bańka
Krystian Herdzina
Adam Stanek

Krzysztof Chlebek
Mariusz Kafkowski
Sławomir Wiśniewski

Damian Dreszer
Jan Kukła
Janusz Wojtas

Dział Robót Górniczych

mgr inż. Roman Friede – Główny Inżynier Górniczy

Tadeusz Dębecki – inspektor

inż. Krystian Górny – Kierownik Robót Górniczych

mgr inż. Ryszard Rogalski – oddelegowany do prac związkowych

Nadsztygarzy:

inż. Krzysztof Skupnik
Dariusz Wodowski – inspektor

mgr inż. Bogusław Kozłara

mgr inż. Dariusz Wiener

Oddział G – 3

Mirosław Swadźba – sztygar oddziałowy

Dozór oddziałowy:

mgr inż. Ciechacki Mariusz
Roman Ludwiczowski

inż. Damian Nieradzik
mgr inż. Sebastian Szczyrba

Janusz Wróbel
inż. Adam Gałęczyka

Zaloga:

Marian Adam
Adam Bartuś
Robert Bielawski
Marcin Bilgoń
Grzegorz Bojdoł
Andrzej Borkowski
Marian Brandys
Ireneusz Brysch
Jarosław Buszkiewicz
Marcin Cembrzyński
Czesław Ciałoń
Andrzej Czecheliński
Grzegorz Czechowicz
Romuald Czuczejko
Artur Domański
Jacek Dragon
Witold Dragon
Eugeniusz Dusik
Jan Dworak
Leszek Drybuś

Piotr Dytko
Andrzej Eichner
Fryderyk Fityka
Jacek Frydrych
Hubert Gajda
Mirosław Gancarz
Piotr Grudziński
Piotr Hapeta
Dariusz Hensel
Mirosław Janosz
Grzegorz Jeleń
Robert Kaczyński
Marek Kalyta
Leszek Kiecka
Przemysław Klima
Bogdan Knapczyk
Jan Kocima
Janusz Kozdroń
Jacek Król

Witold Kściuk
Marcin Kuliński
Piotr Kurkowski
Andrzej Kuś
Czesław Langer
Dawid Lanuszny
Adam Lichecki
Krzysztof Magdziorz
Jacek Mazur
Ryszard Mazurkiewicz
Jakub Mędrala
Adam Modrzyński
Marcin Mysior
Marek Nieszporek
Grzegorz Niewiadomski
Andrzej Ogórek
Zbigniew Olszański
Piotr Ostrycharz
Janusz Pacha

Krzysztof Pawlewicz
Jan Paździor
Mirosław Pierz
Mirosław Petruczenik
Adam Pilorz
Bogdan Podgórczyk
Krzysztof Podgórczyk
Sabastian Pope
Krzysztof Pośpiech
Krzysztof Profaska
Janusz Przechrzt
Krzysztof Pyrek
Andrzej Rajwa
Andrzej Rezner
Adam Rzepka
Adam Rzepka
Zbigniew Spizewski
Andrzej Strzelczyk
Bogusław Szołtyś

Oddział G-9

Oddział GZL

Piotr Szwed
Janusz Świączny
Łukasz Świątowski
Bogusław Tajstra

Marek Teper
Mariusz Tkacz
Marian Tomala
Mateusz Tryzna

Waldemar Trzebuniak
Marek Tyczyński
Henryk Wagner
Grzegorz Węgerski

Zbigniew Wiatrowski
Piotr Widak
Grzegorz Winkler
Marek Woźniak
Marek Wuzik

Oddział G-9

mgr inż. Damian Hapeta – sztygar oddziałowy

Dozór oddziałowy:

Marek Chlebek
Grzegorz Kolonko

Sebastian Palenta
mgr Jacek Domagała

Szymon Kaczor

Zaloga:

Piotr Ajchsztet
Dawid Bendkowski
Dariusz Bialecki
Dariusz Bończyk
Tadeusz Bończyk
Adam Borowski
Andrzej Cenker
Adam Chlebek
Marek Czech
Mirosław Dworaczynski
Grzegorz Fabian
Andrzej Gacek
Dariusz Galata
Grzegorz Gatner
Dariusz Gerc
Kazimierz Gizdol
Bogdan Górny
Jan Grzyb
Eugeniusz Hanusek
Dariusz Janasik
Andrzej Janko
Wojciech Janosz
Jerzy Jaworski
Adrian Just
Mariusz Kapala

Wojciech Kapala
Dariusz Karpowicz
Grzegorz Kasza
Jacek Kiecok
Piotr Kobiór
Krzysztof Kocima
Mariusz Kolodziej
Tadeusz Kondziolka
Feliks Kopański
Tadeusz Kopiec
Zbigniew Kosiński
Józef Kotowicz
Sebastian Kowalski
Andrzej Kozdroń
Grzegorz Kozyra
Aleksander Krawczyk
Wojciech Krętosz
Grzegorz Kulik
Łukasz Leśnik
Zbigniew Majerek
Adam Małek
Jacek Marciniak
Robert Migas
Marek Młyńczak
Bogdan Morawski

Roman Muras
Andrzej Niedziela
Piotr Nita
Bogusław Pacha
Mariusz Pająk
Stanisław Pawlica
Henryk Piecha
Piotr Pieter
Janusz Piszczek
Piotr Płonka
Mirosław Porwolik
Witold Prościński
Andrzej Pucek
Sebastian Pyrek
Szymon Radomski
Nikodem Rajnoga
Marcin Roj
Adam Skiba
Janusz Skrzypacz
Jerzy Słupik
Bogdan Sokoliński
Grzegorz Spitol
Tadeusz Spyra
Dariusz Stańco
Marek Steuer

Grzegorz Suchowiecki
Wojciech Suchy
Zbigniew Suliga
Tadeusz Szalbot
Piotr Szczepanek
Mirosław Szczur
Jan Szostok
Mirosław Szrubarz
Ireneusz Świerczok
Andrzej Świerkot
Wojciech Świerkot
Janusz Targiel
Paweł Uchyla
Zbigniew Urbański
Jacek Wala
Dariusz Wawoczny
Janusz Wendlocha
Adam Werner
Jacek Widera
Sylwester Wuzik
Ryszard Zachar
Edward Zawadka
Krzysztof Żurawski

Oddział GZL

Piotr Radomski – sztygar oddziałowy

Dozór oddziałowy:

Krzysztof Rygulski
Wacław Marek

mgr inż. Elizeusz Walica
mgr inż. Robert Kamiński

Mariusz Koźbielak
mgr inż. Andrzej Kowalski

Zaloga:

Grzegorz Banaś
Adam Białon
Leon Bielaczek
Grzegorz Bryk
Bogusław Bula
Andrzej Ćmiel
Piotr Dyczka
Andrzej Geisler
Maciej Gizdoń
Ireneusz Hapeta
Piotr Hapeta
Krzysztof Jarosiński
Robert Kaleta
Piotr Kastelik

Wiesław Kastelik
Andrzej Kędzia
Dariusz Kiecka
Henryk Kopiec
Robert Kozdroń
Piotr Kulik
Zygmunt Kurzyca
Mirosław Lichecki
Jarosław Maciejewski
Grzegorz Mazur
Henryk Michałowski
Piotr Morcinek
Andrzej Niesyto
Marek Nikiel

Andrzej Nowakowski
Marcin Oltman
Mirosław Pisarek
Janusz Porwolik
Piotr Pukocz
Zbigniew Rosa
Tomasz Siewior
Dariusz Sikora
Adam Smak
Kazimierz Smorzik
Robert Szarafin
Krzysztof Szydło
Grzegorz Tomczyk
Leszek Urbański

Marek Warzecha
Roman Warzybok
Adam Wawoczny
Andrzej Werner
Mariusz Wiczorek
Maciej Wita
Leszek Wojewódka
Krzysztof Wowra
Marek Wróblewski
Piotr Wuzik
Leszek Wyleżoł
Tadeusz Zdebel

Oddział GRP-1

Oddział GRP-2

mgr inż. Antoni Sznepka – Kierownik Robót Górniczych

Nadsztygarzy:

mgr inż. Arkadiusz Skowron
mgr inż. Marek Porwol

mgr inż. Grzegorz Conrad

mgr inż. Bogdan Danielczyk

Klaudiusz Kempny – inspektor

Oddział GRP - 1

Kazimierz Malejka – sztygar oddziałowy

Dozór oddziałowy:

Roman Błaszczuk
Arnold Kaleta
Grzegorz Korus

Zbigniew Pyrotek
Janusz Kret
mgr inż. Grzegorz Foks

Piotr Skrzypek
mgr inż. Sebastian Szweda

Zaloga:

Lukasz Adam	Andrzej Gutwiński	Tadeusz Michalski	Damian Skupek
Kazimierz Bajgiert	Waldemar Hapeta	Krzysztof Nawrocki	Andrzej Śladek
Fryderyk Bańczyk	Zbigniew Huba	Grzegorz Olczyk	Alfred Smykla
Eugeniusz Baran	Tomasz Hupka	Bogdan Orłowicz	Czesław Stawowy
Bogusław Bąk	Daniel Janda	Krzysztof Paczesny	Jan Steuer
Sebastian Bąk	Krzysztof Jochemczak	Damian Pakura	Feliks Strzoda
Janusz Białoń	Stanisław Kalatura	Grzegorz Paszkowski	Damian Swadźba
Andrzej Biela	Janusz Kantor	Adam Piecha	Dariusz Szafarz
Krzysztof Błaszczuk	Lukasz Kantor	Wojciech Pieter	Roman Szarek
Eugeniusz Borys	Grzegorz Kasperczyk	Krzysztof Pietrzyk	Mieczysław Szczepiek
Bogusław Bożek	Marek Kaszuba	Janusz Pojda	Andrzej Szlezak
Zbigniew Brożyna	Zbigniew Kąkol	Marek Pojda	Andrzej Sztuk
Stanisław Chmielnicki	Jacek Kierpiec	Marek Polak	Adam Szula
Mariusz Chwałek	Andrzej Koloń	Jan Poloczek	Rafał Śmigielski
Krzysztof Czajor	Bartosz Kopytko	Wojciech Pomietło	Ryszard Taborek
Robert Czarnota	Andrzej Korzec	Tomasz Popena	Jan Uchyla
Adam Daszyński	Jarosław Kosiński	Lukasz Pośpiech	Wojciech Urbanek
Marian Daszyński	Marek Kostorz	Mirosław Prasol	Mieczysław Walkowiak
Dariusz Dębecki	Dariusz Kotlarski	Marcin Przechrzta	Wiesław Welenc
Eugeniusz Donder	Andrzej Kruzel	Karol Radoliński	Jakub Wojcyszyn
Lucjan Dragon	Czesław Kubasa	Zygmunt Ral	Bogdan Wojtanek
Mirosław Dudek	Janusz Kurasz	Janusz Rogoż	Wiesław Woliński
Paweł Duży	Adrian Larysz	Piotr Rudka	Krzysztof Wolnica
Józef Dynowski	Mirosław Lipina	Jerzy Rygula	Jacek Wuzik
Henryk Dzierżenga	Adam Maciak	Stefan Rygula	Krzysztof Wycisło
Henryk Fajkus	Eugeniusz Magdziak	Leszek Rzepa	Czesław Wyleżół
Marek Figura	Jarosław Malecki	Michał Siewior	Krzysztof Zarzecki
Henryk Fuchs	Piotr Markiel	Jerzy Sikora	Mateusz Żak
Piotr Furgol	Zygmunt Marszałek	Michał Sikora	
Henryk Gałeczka	Grzegorz Mateja	Zbigniew Sikora	
Marek Groborz	Dariusz Mazurowski	Marek Sitko	
Dariusz Gubernat	Marek Mendecki	Józef Skotniczny	

Oddział GRP - 2

Jan Sowa – sztygar oddziałowy

Dozór oddziałowy:

mgr inż. Sławomir Zając
Bogdan Skibiński

Adam Pająk
mgr inż. Piotr Liszka

Marek Wróbel
Piotr Wanick

Zaloga :

Andrzej Adamik	Sławomir Bocheński	Sławomir Boruszka	Tadeusz Czardybon
Bogusław Bańczyk	Henryk Bojdoł	Henryk Borys	Adam Czembor
Grzegorz Bańczyk	Jerzy Bojdoł	Marek Borzęcki	Ryszard Czesak

Oddział GPD

Kierownictwo i dozór Działu Energomex

Zygmunt Ćmiel	Bernard Jureczko	Wiesław Leśnik	Alfred Stencel
Łukasz Daszyński	Marek Kaleta	Wojciech Lichecki	Stanisław Swoboda
Krzysztof Diskau	Tomasz Kaleta	Stanisław Liszka	Krzysztof Szaforz
Mirosław Dreja	Łukasz Kalita	Janusz Mazur	Marian Szarafin
Piotr Dudzik	Bogdan Kamiński	Michał Mędrała	Marian Szary
Jan Dyrd	Czesław Kania	Kazimierz Mirecki	Adam Szczepanek
Bartosz Egiert	Adam Kendziora	Tomasz Myszor	Marek Szczyrba
Dawid Folek	Krzysztof Koczy	Damian Nawrot	Roman Szewczyk
Andrzej Gaik	Mariusz Kojacz	Dariusz Niesyto	Mirosław Szier
Paweł Galuszka	Jan Kolarczyk	Grzegorz Nieszporek	Bogdan Szmajdych
Ryszard Golus	Czesław Komarzański	Piotr Orzel	Grzegorz Szmelić
Damian Góra	Artur Kopytko	Andrzej Pająk	Andrzej Szostok
Tomasz Górnioczek	Sebastian Koryciak	Andrzej Paterok	Dariusz Sztuka
Kamil Górny	Jacek Krawczyk	Wojciech Paździor	Mirosław Śledź
Stanisław Gućwa	Lucjan Krótki	Mirosław Prochner	Marek Świerkot
Józef Hanusek	Piotr Krymer	Piotr Przybyło	Andrzej Tanhauser
Rufin Holek	Rafał Krzystyniak	Tadeusz Sikora	Andrzej Tarnawa
Ryszard Holek	Ireneusz Krzyżowski	Janusz Śladek	Mieczysław Tarsa
Mariusz Janda	Jan Kukula	Jan Słupik	Andrzej Taut
Krzysztof Janosz	Krzysztof Kula	Jacek Smieszkoł	Zbigniew Urbański
Marcin Jasek	Adrian Kuliński	Andrzej Sobański	Dariusz Wilkus
Grzegorz Jatkowski	Damian Kurcok	Stefan Stabik	Robert Wycisło
Józef Jelito	Marcin Kustos	Grzegorz Stanuch	Robert Zatorski

Oddział GPD

inż. Józef Niemiec – sztygar oddziałowy

Dozór oddziałowy:

Jan Chronowski
Jan Czapla

Tadeusz Bożek
Zbigniew Kubica

Daniel Kiszka
Aleksander Prasol

Zaloga :

Piotr Biela	Michał Kaniewski	Tomasz Nikiel	Adam Skrzypczyk
Rajmund Brudny	Leon Kolaska	Jerzy Nowak	Zygmunt Sośniak
Józef Budniok	Robert Kopeć	Tadeusz Pakura	Mirosław Spendel
Edward Ćmiel	Arkadiusz Kurczyk	Mirosław Paruzel	Arkadiusz Staniczek
Roman Ćmok	Jarosław Kwaśny	Mariusz Podkowik	Piotr Strzelczyk
Ireneusz Dąbrowski	Czesław Lichecki	Krzysztof Prząda	Mirosław Strzoda
Dariusz Dembski	Krzysztof Lyra	Arkadiusz Puchalka	Piotr Szafraniec
Jerzy Falkiewicz	Zdzisław Łysień	Tomasz Ratajczak	Czesław Szczotok
Krzysztof Furgol	Mirosław Macioł	Łukasz Reis	Marian Szmajdych
Stefan Głodek	Dariusz Mateja	Marcin Retka	Marek Torz
Cyprian Grajcas	Marek Michalik	Grzegorz Rżok	Stanisław Żmija
Marek Grzesiński	Krzysztof Moroń	Czesław Skoczyłoda	
Marian Jaroszek	Grzegorz Myszor	Tadeusz Skoworodko	

Dział Energomechaniczny

mgr inż. Edward Latusik – Główny Inżynier Energomechaniczny

Lidia Kopiec-Florek – sekretariat

inż. Józef Kempa – nadsztygar d/s energetycznych

Inspektorzy :

Krzysztof Kowol
Marian Bury

Piotr Wolny

Janusz Giel

mgr inż. Krzysztof Milak – Główny Elektryk

Nadsztygarzy:

mgr inż. Stefan Urbanek

Andrzej Wicherek

Bogdan Golda

Oddział MED-1

Oddział MED-2

Oddział MEP

Oddział MED - 1

Jędrzej Balcer – sztygar oddziałowy

Dozór oddziałowy:

mgr inż. Norbert Sternisko
Dariusz Witosz

Wojciech Krystek
Marek Miguła

mgr inż. Rafał Danielczyk
inż. Marcin Klima

Zaloga:

Marek Adamczyk
Krzysztof Bańczyk
Tomasz Bańczyk
Krystian Bendkowski
Adrian Biedrzycki
Mariusz Bieniek
Damian Cander
Marek Chwola
Lech Czynnia
Marek Czynnia
Jacek Cwięk
Grzegorz Drozd
Grzegorz Durałek
Adam Grabowski
Marcin Gruszka

Bernard Grzegorzek
Zdzisław Kaluża
Ireneusz Kluska
Janusz Kołodziej
Adam Koryciak
Andrzej Krasoń
Piotr Kret
Tadeusz Kret
Bronisław Liszka
Grzegorz Lubański
Marcin Machulec
Piotr Magdziarczyk
Marek Mazur
Andrzej Mielczarek
Janusz Moczala

Mariusz Mrowiec
Krzysztof Noga
Marek Nowak
Paweł Nycz
Marian Owczorz
Janusz Pająk
Andrzej Palowski
Roman Pieter
Tomasz Pinkowski
Adam Piwko
Henryk Pyrchala
Janusz Raszka
Stanisław Roj
Krzysztof Rygula
Grzegorz Seidel

Wojciech Sikora
Marcin Sosna
Damian Sowa
Andrzej Suchoń
Józef Szczepanek
Dariusz Szymura
Sebastian Telejko
Krzysztof Toman
Piotr Twardzik
Mirosław Walczuch
Łukasz Wańczura
Jacek Wróbel
Łukasz Zaporą
Henryk Zygorczyk
Adam Żegleński

Oddział MED - 2

Marek Rzepa – sztygar oddziałowy

Dozór oddziałowy:

inż. Janusz Kamyk
Adam Spyra

Arkadiusz Sitko
inż. Rafał Geisler

Tomasz Salamon

Zaloga:

Mariusz Brun
Arkadiusz Brząkalik
Adam Celler
Grzegorz Galaszek
Jacek Gazda
Piotr Gorzawski
Marek Gryger
Grzegorz Grzegorzczak
Wojciech Hutniczak
Andrzej Janosz
Ireneusz Jarmul
Benedykt Jaworski
Łukasz Justy

Grzegorz Kaplyta
Michał Kempa
Wojciech Kieczka
Adam Knapczyk
Zbigniew Kokot
Dariusz Kołodziej
Krzysztof Kołodziej
Andrzej Kopański
Krzysztof Kopański
Dariusz Kowalski
Leszek Kubica
Adam Kulik
Marian Kurpas

Dariusz Mazur
Mirosław Mizgala
Jacek Mizia
Henryk Młoczek
Michał Moroń
Grzegorz Nowak
Adam Olsza
Dawid Parchański
Adam Piecha
Stanisław Pieter
Jacek Pukocz
Grzegorz Rajwa
Piotr Rzepka

Andrzej Sajdok
Mariusz Siewior
Roman Skapczyk
Grzegorz Skrzypczyk
Bogdan Strzoda
Damian Swadźba
Kazimierz Szolc
Mirosław Szuta
Piotr Świętochowski
Piotr Uszczyk
Józef Wienciek
Tomasz Wróbel
Zbigniew Żmija

Oddział MEP

Marek Myszor – sztygar oddziałowy

Dozór oddziałowy:

mgr inż. Grzegorz Suchy
Marek Wilkus

mgr inż. Marek Palowski
Bogdan Kiecka

Piotr Michalski
Janusz Heider

Zaloga:

Bogdan Bańczyk
Kazimierz Baron
Henryk Blaski
Krzysztof Bluszcz
Piotr Brząkalik
Marian Dworak

Adam Jarek
Dariusz Jarząbek
Mariusz Jonak
Witold Kajstura
Jacek Kegler
Henryk Konsek

Piotr Kostka
Piotr Krymer
Mirosław Madeja
Arkadiusz Marszałek
Grzegorz Michalczyk
Aleksander Milek

Krzysztof Myszor
Bogdan Nowak
Daniel Nowrot
Artur Pinocy
Jacek Pogorel
Damian Sikora

Oddział MMD-1

Oddział MMD-2

Piotr Figoluszka
Krzysztof Gizdoń
Jerzy Jarczyk

Witold Konsek
Rafał Kordowski
Janusz Kornas

Krzysztof Mucha
Jacek Muras
Henryk Myszor

Jacek Słomiany
Tomasz Szadorski
Mirosław Żmija

mgr inż. Eugeniusz Moron – Główny Mechanik

Nadsztygarzy:

mgr inż. Bogusław Milak

mgr inż. Piotr Oleś

mgr inż. Grzegorz Milak

Oddział MMD - 1

Aleksander Leśniewski – sztygar oddziałowy

Dozór oddziałowy:

mgr inż. Janusz Kasperek
Karol Białas
Wojciech Suchoń

Roman Szczepanek
Krzysztof Leks
mgr inż. Krzysztof Kocima

mgr inż. Tomasz Bruzda
mgr inż. Piotr Kosiński

Zaloga:

Tomasz Adamik
Maciej Augustyn
Jan Borgiel
Karol Borkowski
Grzegorz Broncel
Ryszard Cenker
Zenon Cyba
Ireneusz Czech
Piotr Drzewiecki
Mirosław Dytko
Piotr Falkus
Grzegorz Folwarski
Mariusz Folwarski
Adam Frystacki
Piotr Gorzawski
Marek Hajok
Zbigniew Hanusek
Zbigniew Jenczura
Roman Kacak
Piotr Kania
Adam Karwat

Andrzej Karwat
Joachim Kisiel
Damian Kojacz
Marek Kopczyński
Krzysztof Kornas
Tomasz Kowalski
Krzysztof Kurpas
Adam Laskowski
Robert Lis
Krzysztof Loska
Marcin Madeja
Kazimierz Malek
Tomasz Markiel
Dariusz Matczak
Krzysztof Matczak
Piotr Matlag
Grzegorz Mazur
Grzegorz Muszer
Mirosław Myszor
Tomasz Nieszporek
Michał Okulski

Grzegorz Pająk
Adam Palasz
Marian Pietrzyk
Michał Pinkowski
Tomasz Pisarek
Sławomir Piwowarski
Arkadiusz Porwolik
Janusz Próba
Laurencjusz Pukocz
Grzegorz Rogoż
Bogdan Rygula
Dariusz Samagalski
Piotr Sielicki
Bogdan Skrabel
Marek Smorzik
Janusz Sobczyk
Stanisław Stawecki
Bogdan Syposz
Adam Szczok
Marek Szczyrba
Mariusz Szewczyk

Marek Sznober
Bogdan Szoltysek
Brunon Szoltysek
Stanisław Szostok
Jacek Szrubarz
Roman Szweter
Marcin Szymczyk
Krzysztof Środa
Krzysztof Świerkot
Mirosław Tomczyk
Roman Turalski
Adam Warzecha
Grzegorz Włochiński
Wojciech Wojtala
Janusz Wojtkowiak
Wacław Wolnik
Jacek Zawadzki
Jan Zimmermann

Oddział MMD - 2

mgr inż. Tomasz Klose – sztygar oddziałowy

Dozór oddziałowy:

Henryk Płonka
Krzysztof Ryś

Mirosław Słowiczek
inż. Dominik Rogalski

Marek Perfecki
mgr inż. Łukasz Kempny

Zaloga:

Janusz Adamik
Mirosław Baryła
Eugeniusz Błasiak
Grzegorz Błaszczak
Marek Boruszka
Krzysztof Brożek
Krzysztof Czempas
Andrzej Dyrda
Krzysztof Gibiec
Adrian Goldzik
Piotr Grabowski
Ryszard Gruszka
Krzysztof Grzegorek
Krzysztof Jabłoński
Wojciech Janczy

Andrzej Kampka
Michał Kapol
Zenon Kasperczyk
Dariusz Kikłowicz
Marek Kolarczyk
Grzegorz Korus
Marcin Korus
Grzegorz Kretek
Adam Krymer
Leszek Larysz
Marcin Leśnik
Dariusz Letniowski
Dariusz Lichecki
Roman Lisowski
Tomasz Miła

Eugeniusz Miler
Krzysztof Nowicki
Marek Ociepka
Arkadiusz Olejek
Lucjan Paździolek
Krzysztof Pfeifer
Marek Pisarzowski
Adam Postój
Grzegorz Rajnoga
Tomasz Ratka
Jacek Ryszka
Mirosław Sikora
Krzysztof Sitarz
Robert Słowiczek
Krzysztof Starzak

Marek Sygut
Remigiusz Szelański
Rafał Szostok
Mirosław Szumilas
Lucjan Tabacki
Adam Tereszkiewicz
Dariusz Tkocz
Bogdan Weinert
Tomasz Wencel
Jerzy Wiczorek
Zbigniew Więcek
Mirosław Wojtynek
Krzysztof Wróbel

Oddział MMP

Oddział MMT

Oddział MPM

Oddział MMP

Wojciech Kania – sztygar oddziałowy

Dozór oddziałowy:

Jacek Ormanin
Marek Kopiec
Dariusz Szoltysek

Jarosław Palowski
inż. Mateusz Jastrzębek

mgr inż. Łukasz Stencel
Bogdan Słupik

Zaloga:

Krzysztof Adamczyk
Alfred Anderson
Piotr Bachanek
Henryk Benedik
Dariusz Białas
Andrzej Biedrzycki
Krzysztof Bielnik
Grzegorz Błaszczuk
Marcin Borowski
Konrad Botor
Zenon Buhl
Jacek Cimała
Dariusz Czajka

Michał Czech
Mirosław Gałaszek
Adam Grabiński
Dariusz Hahn
Marek Jurowicz
Janusz Kamiński
Ireneusz Kania
Mariusz Kokoszka
Robert Kopyt
Kazimierz Kostka
Ryszard Kuberek
Grzegorz Misztela
Michał Mrowiec

Zbigniew Mucha
Bogdan Pacha
Krystian Paul
Jacek Pilorz
Adam Profaska
Jacek Profaska
Bogdan Przybyła
Jan Pukocz
Tadeusz Pukocz
Dariusz Radwański
Czesław Rusin
Paweł Rutkowski
Rafał Rutkowski

Czesław Syska
Dariusz Szadorski
Eugeniusz Szmidt
Andrzej Szulczyński
Krzysztof Telega
Marek Tkocz
Ryszard Tomankiewicz
Bartosz Turański
Wojciech Tyczyński
Mariusz Wiczorek
Zbigniew Wojsz
Zbigniew Wróbel

Oddział MMT

Zbigniew Sadlocha – sztygar oddziałowy

Dozór oddziałowy:

Bogusław Sikora
Andrzej Biskup

Sebastian Jeziorski
Henryk Dyka

mgr inż. Wojciech Dusak

Zaloga:

Szymon Azarko
Piotr Blacha
Adam Błaszczuk
Henryk Błaszczuk
Jan Budniok
Marcin Czagien
Sławomir Dębowski
Mirosław Figura
Bogusław Gawlik
Alfred Głodek
Lucjan Gontarz
Grzegorz Growiec
Krzysztof Herbski
Krzysztof Janosz
Adam Jelito

Krzysztof Kazimierek
Krzysztof Kieburg
Janusz Komorowski
Krzysztof Korcz
Wiesław Korcz
Grzegorz Krzysztofka
Eugeniusz Kukła
Jerzy Kukła
Zbigniew Kurek
Grzegorz Kwaśniewski
Grzegorz Kwaśniewski
Sebastian Larysz
Arkadiusz Maciol
Wiesław Mazurkiewicz
Krzysztof Michalczyk

Michał Moćko
Robert Mróz
Mirosław Mucha
Krzysztof Muraś
Leszek Nawara
Sebastian Nierada
Andrzej Pawłus
Piotr Paździorek
Andrzej Pichen
Aleksander Piecha
Tadeusz Pietrzak
Grzegorz Placzek
Wincenty Płonka
Sebastian Rumpel
Grzegorz Serwotka

Marian Skapczyk
Krystian Sobczak
Roman Statnik
Zbigniew Strzelczyk
Stanisław Suchoń
Andrzej Szer
Zbigniew Szer
Aleksander Szostok
Bartłomiej Szurma
Michał Ucka
Tadeusz Wiśniewski
Grzegorz Wolny
Łukasz Wysocki
Józef Zawadzki

mgr inż. Andrzej Myszor – Główny Mechanik Urządzeń Podstawowych

Nadsztygarzy:

mgr inż. Bogusław Żurek

mgr inż. Tadeusz Rygulski

mgr inż. Marian Dytko

Oddział MPM

Jan Świdorski – sztygar oddziałowy

Dozór oddziałowy:

Mirosław Franke
Krzysztof Ryszczyk
Jan Kolonko

Jacek Załęcki
mgr inż. Marcin Żur
Jerzy Czyłok

Piotr Suchoń
mgr inż. Grzegorz Sajda
Czesław Kempka

Zaloga:

Adam Andrzejewski
Zbigniew Arendowski
Ireneusz Balas

Józef Basiaga
Ryszard Basiaga
Tadeusz Bilgoń

Wojciech Bilgoń
Piotr Błaszczuk
Witold Błaszczuk

Andrzej Bojdoł
Łukasz Brandyś
Henryk Bromboszcz

Oddział MPE

Oddział MPEP

Andrzej Brząkalik	Damian Jendrysik	Mariusz Niewiadomski	Leszek Waloszyński
Damian Brząk	Mieczysław Jezierski	Robert Pach	Jan Wita
Andrzej Bula	Kazimierz Kopiec	Marek Palenta	Piotr Woźnikowski
Paweł Bzik	Mirosław Kornas	Bogusław Piekarczyk	Jan Danielczyk
Zbigniew Chrószcz	Jacek Kosiński	Bogdan Porwolik	Danuta Filipiak
Karol Czardybon	Grzegorz Kotas	Adam Rolkiewicz	Janusz Golda
Eugeniusz Czembor	Krzystian Koźlik	Leszek Rolkiewicz	Edward Golenia
Przemysław Czyż	Eugeniusz Krakowski	Zbigniew Ryś	Andrzej Góra
Piotr Cwięk	Bronisław Kukla	Sławomir Skrzypacz	Wanda Karwot
Andrzej Dyrda	Sylwester Kukla	Andrzej Słomka	Barbara Kolonko
Krzysztof Galeczka	Ireneusz Kupiec	Jerzy Spemol	Daniela Kołodziej
Andrzej Ganczarczyk	Czesław Leśnik	Tomasz Stencel	Maria Laskowska
Henryk Gibiec	Damian Lis	Marek Stokłosa	Barbara Leder
Jacek Golik	Adrian Loska	Krzystian Stula	Eugeniusz Molisak
Andrzej Gołasz	Sławomir Maj	Wojciech Suchy	Roman Nowrot
Krzysztof Gołąbek	Andrzej Mansfeld	Andrzej Suda	Krzystyna Przewłoka
Gabriel Gustaw	Damian Matura	Mariusz Szczepanek	Maria Syc
Jan Gustyn	Andrzej Mazur	Tomasz Szmidt	Marian Szczygiel
Artur Gwardiak	Adam Mendecki	Janusz Szostek	Henryk Szojda
Wiesław Gwardiak	Andrzej Mendera	Zbigniew Szuta	Zenon Szopa
Krzystian Gwóźdź	Krzysztof Moćko	Tomasz Tańczyk	Bernard Szwan
Leszek Iwanek	Lech Molisak	Marek Urbanek	Danuta Wiechula
Krzystian Jarek	Piotr Moroń	Dariusz Waloszyński	Arkadiusz Zdziebik

Oddział MPE

inż. Krzysztof Suchoń – sztygar oddziałowy

Dozór oddziałowy:

Tomasz Ucka	Krzysztof Jakubaszek	Alojzy Szombara
Jerzy Rzepczak	mgr inż. Marcin Walecki	inż. Michał Zysek
mgr inż. Antoni Niemiec	inż. Andrzej Blacha	Damian Brząkalik

Zaloga:

Andrzej Adamczuk	Mieczysław Hodera	Tytus Moroń	Łukasz Skowron
Marek Bojdoł	Grzegorz Jarek	Ireneusz Myszor	Janusz Starzyczny
Leszek Boryczka	Marek Jastrzębski	Stanisław Nieszporek	Krzysztof Steczek
Łukasz Bugiel	Marek Kaczmarek	Łukasz Piszczek	Adam Szopa
Artur Cybulski	Adrian Kielbowicz	Zbigniew Powązka	Aleksander Szumilas
Dawid Dyrda	Tomasz Kozak	Jan Ratajczak	Janusz Wieczorek
Janusz Fuchs	Łukasz Kurpas	Michał Ratka	Adrian Żurek
Rafał Galuszka	Arkadiusz Lorek	Damian Roj	
Marek Gembalczyk	Krzystian Mazur	Zbigniew Siewior	Barbara Woźnikowska
Małgorzata Duży	Henryk Kubida	Henryk Mędrala	Genowefa Wyrchowy
Alina Fijas	Adam Leśnik	Teresa Mroczek	
Hanna Kubida	Jadwiga Madeja	Anna Sikora	

Oddział MPEP

Andrzej Szostok – sztygar oddziałowy

Dozór oddziałowy:

mgr inż. Ryszard Banach	Jan Grodzicki	Zbigniew Porębski
Jerzy Gawliczek		

Zaloga:

Andrzej Ankes	Bogdan Komuda	Zenon Pluta	Adam Tarka
Aleksander Boldyn	Jerzy Kowolik	Mariola Poloczek	Zenon Tudzierz
Jan Gabrys	Franciszek Kret	Andrzej Profaska	Marek Wawrzynek
Grzegorz Głuch	Krzysztof Kutyna	Roman Rzepka	Emil Widuch
Grzegorz Godziek	Bogdan Kuźnik	Ryszard Skutela	Janusz Wyrchowy
Marian Gołąb	Tadeusz Mańkowski	Jacek Stanek	Adam Wyrobek
Mirosław Kajca	Tomasz Mroczek	Krzystian Stokłosa	Jacek Zaika
Andrzej Kielkowski	Leszek Olszewski	Maria Suchy	Ryszard Zwonik
Wojciech Klammer	Krzysztof Opila	Tomasz Szczepański	
Henryk Kołodziej	Janusz Perfecki	Janusz Szroborz	

Kierownictwo i pracownicy Działu TW

Kierownictwo i pracownicy Działu Przeróbki Mechanicznej

Dział Wentylacji

mgr inż. Grzegorz Nowok – Główny Inżynier Wentylacji

mgr inż. Jan Eichner – Inżynier Wentylacji

mgr inż. Krzysztof Wuwer – Nadsztygar

Inspektorzy:

Zbigniew Golek

Krystian Czardybon

Kopalniana Stacja Ratownictwa Górniczego

mgr inż. Krzysztof Walus – kierownik Kopalnianej Stacji Ratownictwa Górniczego

Członkowie Drużyny Ratowniczej:

Adam Baranowski

Józef Czardybon

Dariusz Czamecki

Piotr Hanus

Mariusz Jarek

Adam Jaromin

Kazimierz Kaszok

Bogdan Koczy

Janusz Król

Jan Krymer

Stanisław Lichosik

Zbigniew Malec

Marek Marciniak

Mirosław Mateja

Dariusz Matlag

Grzegorz Matusik

Jacek Mazur

Marek Mundala

Adam Muras

Adam Muzyka

Grzegorz Myszor

Ireneusz Nowak

Adam Ogierman

Mirosław Ogierman

Jan Pawlaczyk

Ireneusz Październy

Krzysztof Piecha

Sławomir Pietrzyk

Andrzej Ral

Jacek Rubis

Henryk Śladek

Marek Smyła

Andrzej Strojek

Jerzy Szostok

Bogusław Śmietana

Krzysztof Tulaza

Krzysztof Walasz

Piotr Wojcyszyn

Marek Wojtek

Tadeusz Wycisło

Aleksander Zieliński

Oddział Wentylacji i Zwalczania Zagrożeń

Mirosław Kamyczki – sztygar oddziałowy

Dozór oddziałowy:

Grzegorz Jarzab

Dariusz Depta

Krzysztof Szafranec

Zaloga:

Maciej Bocheński

Jacek Bondziński

Czesław Brząkalik

Mirosław Brzozowski

Grzegorz Gorzawski

Ryszard Grzaba

Mieczysław Kasprzak

Klaudiusz Kempka

Mirosław Komotajtys

Adam Kwośka

Henryk Madecki

Dariusz Małek

Grzegorz Mikołaszek

Wojciech Myszor

Wojciech Niewiadomski

Krystian Pope

Zbigniew Rożek

Janusz Skrobot

Jan Stalmach

Łukasz Sznepka

Antoni Szostok

Krzysztof Sztajgli

Marek Szymik

Krzysztof Świerkot

Stanisław Świerkot

Kazimierz Tkaczyk

Mirosław Tkocz

Mirosław Wesoly

Mirosław Wróbel

Oddział Lampowni i Maskowni

Grzegorz Nowrot – kierownik

Zaloga:

Barbara Biront

Aniela Brząkalik

Helena Brząkalik

Leokadia Czechowska

Joanna Dudzik

Tomasz Dyczka

Aniela Folwarska

Stefania Galeczka

Bożena Kolber

Jan Kopel

Róża Kopel

Lidia Krzoska

Maria Kurzok

Karina Lichecka

Krystyna Piecha

Danuta Pieter

Krzysztof Pinocy

Mariola Porwollik

Urszula Radwańska

Zenon Radwański

Grażyna Spornol

Roman Torba

Dział Przeróbki Mechanicznej

mgr inż. Zdzisław Klimek – Główny Inżynier Przeróbki Mechanicznej

Agata Foreiter – sekretariat

mgr inż. Franciszek Smykla – kierownik Przeróbki Mechanicznej

Nadsztygarzy:

mgr inż. Krzysztof Kołodziejczyk

Bogdan Dytko

Franciszek Czyłok

mgr inż. Zygmunt Gancarek

mgr inż. Andrzej Reich

mgr inż. Wojciech Zajac

mgr inż. Jan Poloczek

Oddział JMP-2

Oddział JMR

Oddział JMP – 1

Marek Palgan – sztygar oddziałowy

Dozór oddziałowy:

Jacek Słomka
Henryk Steuer
mgr inż. Jacek Gazdowicz

Jan Rzepka
Grzegorz Jaworski
mgr inż. Paweł Bednarz

Barbara Skrzypińska
Janusz Ludwig
Marian Muszer

Zaloga:

Krystyna Baryła
Anna Biegajło
Kazimierz Biegajło
Stanisław Biela
Karina Bojdoł
Mirosław Borys
Grzegorz Brząkalik
Karol Dragon
Krystian Dragon
Krzysztof Duda
Monika Faruga
Czesław Fijas
Barbara Filip
Małgorzata Filip
Ryszard Filip
Joanna Golda
Mariusz Golda
Piotr Hanas
Leszek Jaros

Andrzej Kaczmarczyk
Jacek Kajdas
Małgorzata Kajdas
Grzegorz Kasperczyk
Andrzej Kolański
Barbara Kolakowska
Mariola Kolakowska
Damian Kolodziejczyk
Rafał Konieczny
Marcin Kroczyk
Barbara Krzos
Janusz Kubasa
Janusz Lach
Dariusz Larysz
Andrzej Latusek
Maria Latusek
Ryszard Leks
Mirosław Loda

Ilona Maciejewska
Grzegorz Maciejewski
Jarosław Mazurczyk
Andrzej Nabożny
Mariusz Nikiel
Tadeusz Orleański
Bogumiła Osmalak
Mirosław Pach
Paweł Palowski
Lucyna Papala
Damian Pilorz
Ewa Rożek
Andrzej Rybak
Paweł Sip
Ilona Skapczyk
Bogdan Skawiński
Tomasz Sowa
Anna Strzoda

Paweł Stycz
Piotr Sułowicz
Teresa Szczepiek
Michał Szczygiel
Jolanta Teege
Barbara Tęcza
Janina Tłolka
Krzysztof Walkowicz
Dariusz Wandyszewski
Ireneusz Wasiński
Jerzy Widak
Grażyna Wiczorek
Anna Wolińska
Tadeusz Wolny
Krystyna Wróbel
Jan Zientek
Sabina Zimny
Grzegorz Żmuda

Oddział JMP – 2

mgr inż. Karol Skutela – sztygar oddziałowy

Marian Krzyżowski – sztygar zmianowy

Zaloga:

Andrzej Adamczyk
Piotr Bandzerewicz
Dariusz Biegański
Henryk Bojdoł
Jan Cebula
Marian Dziędziel
Jan Gardyński

Marian Gibaszek
Kazimierz Kaluża
Jerzy Kopel
Norbert Kostorz
Krystian Ksiondz
Marian Kucharski
Krystyna Kuklińska

Józef Muzyk
Krzysztof Pająk
Henryk Palka
Marian Pieczka
Andrzej Podstawek
Jan Pomietło
Urszula Profaska

Dariusz Rygula
Marian Sonek
Tomasz Stabik
Beata Strzempa
Krzysztof Swoboda
Andrzej Tomasiak
Roman Turczyk

Oddział JMR

Marian Biegański – sztygar oddziałowy

Dozór oddziałowy:

Józef Zimol

Józef Wiesiołek

Tadeusz Chrobok

Zaloga:

Jerzy Bańczyk
Piotr Biskup
Krzysztof Bisz
Janusz Bukowski
Damian Cegiłka
Henryk Chodzyński
Andrzej Czardybon
Stanisław Czechowski
Rafał Dragon
Henryk Gerlich
Marcin Gizdoń

Piotr Gorgoń
Zdzisław Gręda
Piotr Grolik
Ireneusz Grzegorski
Tadeusz Gwiżdż
Damian Kopel
Kamil Kowalski
Mirosław Krusiński
Henryk Latusek
Rafał Małek
Karol Marcuch

Tomasz Muras
Eugeniusz Musiol
Jan Myszor
Andrzej Nadolski
Marian Olczak
Władysław Pawliczek
Ambroży Piontek
Czesław Pisarek
Krzysztof Plonka
Adam Ratka
Alojzy Roj

Krzysztof Rzepka
Daniel Smolorz
Łukasz Stalmach
Andrzej Szczepny
Grzegorz Szczyrba
Krystian Tęcza
Dawid Tryanowski
Eugeniusz Żur

Kierownictwo i pracownicy Pionu Dyrektora d/s Pracy

Markownia

Kierownictwo i pracownicy Pionu Głównego Księgowego

Dyrektor d/s Pracy

mgr inż. Krzysztof Janik – Dyrektor d/s Pracy

Beata Walica - sekretariat

Dział Spraw Osobowych

Elżbieta Ryszką – kierownik

Karina Galeczka

Renata Olsza

Grażyna Danielczyk

Janina Brychcy

Gabriela Kaplyta

Teresa Październy

Krystyna Rusek

Danuta Wróbel

Anna Czuper

Teresa Jaszczuk

Anna Machulec

Ludmiła Labus

Celina Gasz

Ewa Ogierman

Lidia Piątek

Bernadeta Rutkowska

Kornelia Czagan

Teresa Kalisz

Aniela Pająk

Anna Nowak

Elżbieta Gorzawska

Helena Pająk

Beata Pudelko

Teresa Starzyczny

Jadwiga Dyczka

Dorota Kasza

Gabriela Targosz

Dział Administracyjno – Socjalny

mgr Alfred Kieczka – kierownik

Joanna Mrzyk-Szombara

Barbara Kisielewicz

Teresa Janecko

Danuta Ulczok

Danuta Szombara

Elżbieta Sitko

Stanisława Nalepa

Gizela Październy

Anna Żmija

Maria Skonieczko

Dział Norm i Plac

mgr Kazimierz Cebula – kierownik

Janusz Antys

Krzysztof Scheer

Główny Księgowy

mgr Zenon Maciuszek – Główny Księgowy

mgr Grażyna Dziewiątka – Z-ca Głównego Księgowego

mgr Katarzyna Słomiany – starszy księgowy

Renata Hajok – sekretariat

Dział Księgowości i Sprawozdawczości

Wiesława Świdarska – kierownik

mgr Gabriela Botor

mgr Małgorzata Rozmus

Krystyna Borowska

Joanna Wiśniewska

Irena Kuś

Irena Związek

Bogumiła Grzegorzczak

Dział Ewidencji Operacji Gotówkowych

mgr Joanna Antys – kierownik

Barbara Moczek

Gabriela Teichman

Lilia Cieślak

Irena Olsza

Renata Krótki

Dział Wynagrodzeń:

Urszula Lubańska – kierownik

Bożena Baron

Ilona Huczala

Irena Jarosz

Ewelina Majzel

Elżbieta Papala

Gabriela Powala

Irena Raszka

Danuta Sikora

Bogusława Stawowy

Aniela Żmija

* wykaz pracowników oparty jest na stanie zatrudnienia i schemacie organizacyjnym obowiązującym w grudniu 2008 roku.

Bibliografia

Kronika Kopalni Węgla Kamiennego „Bolesław Śmiały” lata 1979 - 2008

Prasa i czasopisma

1. „Dziennik Zachodni” 1945 – 2008.
2. „Echo” 1956 – 2008.
3. „Gazeta Łaziska” 2001 – 2008.
4. „Kronika Łaziska” 1995 – 2001.
5. „Polonia” 1931 – 1937.
6. „Polska Zachodnia” 1932 – 1939.
7. „Trybuna Robotnicza” 1945 – 1989.

Opracowania

1. 220 lat kopalni Bolesław Śmiały, red. W. Smalcerz, Łaziska Górne 1999.
2. 50 lat Domu Kultury KWK „Bolesław Śmiały” w Łaziskach Górnych (dzielnica Łaziska Średnie) 1945 – 1995, Łaziska Górne 1995.
3. S. Adamek, Inicjatywy społeczno – pedagogiczne w górnictwie na Górnym Śląsku i w Zagłębiu Dąbrowskim od początku XIX wieku do 1975 roku, Katowice 1997.
4. G. Büchs, 100 Jahre „Gottmituns – Grube” (1837 – 1937), Katowice 1937.
5. A. Burzyński, U. Zgorzelska, Kulturowa ścieżka dydaktyczna na Wierzyńsku i Górze św. Jana, Łaziska Górne 2001.
6. B.M. Buszman, J. P. Buszman, Kulturowa ścieżka dydaktyczna na Bradzie, Łaziska Górne 2006.
7. M. Buszman – Szklarska, P. Greiner, Kulturowa ścieżka dydaktyczna na Kamienicy, Łaziska Górne 2004.
8. E. Caspari, Przemysł górniczy na Górnym Śląsku w okresie ostatnich dziesięciu lat (1897 – 1906), Warszawa 1908.
9. Die Steinkohlen des Fürsten von Pless In Polnisch Oberschlesien, Katowice 1929.
10. Kalendarz Górniczy 1989 KWK „Bolesław Śmiały”, Łaziska Górne 1988.
11. J. Jaros, Historia górnictwa węglowego w Zagłębiu Górnos Śląskim do 1914 roku, Wrocław – Warszawa – Kraków 1965.
12. J. Jaros, Historia górnictwa węglowego w Zagłębiu Górnos Śląskim w latach 1914 – 1945, Katowice 1969.
13. J. Jaros, Słownik historyczny kopalń węgla na ziemiach polskich, wyd. 2, Katowice 1984.
14. K. Jońca, Polityka socjalna Niemiec w przemyśle ciężkim Górnego Śląska (1871 – 1914), Katowice 1966.
15. J. Kantyka, A. Stępnia, Kopalnia Bolesław Śmiały na tle rozwoju górnictwa węglowego w rejonie Łazisk 1779 – 1979, Katowice 1979.
16. Z. Konečný, F. Mainuš, Obozy jenieckie na Górnym Śląsku (Z dziejów stalagu cieszyńskiego), Katowice 1969.
17. Kopalnia Węgla Kamiennego „Bolesław Śmiały”, red. P. Dziewit, H. Nykiel, T. Trujan, Łaziska Górne 1988.
18. B. Kopka, Obozy pracy w Polsce 1944 – 1950. Przewodnik encyklopedyczny, Warszawa 2002.
19. Z. Kwaśny, Rozwój przemysłu na Górnym Śląsku w pierwszej połowie XIX wieku, Wrocław 1983.
20. F. Leśniewski, Ocalmy od zapomnienia, Łaziska Górne 2002.
21. J. Ligęza, M. Żywirska, Zarys kultury górniczej, Katowice 1964.
22. Łaziska Górne. Siedem wieków historii, red. A. Stępnia, Katowice 1986.

23. Mieszkania robotnicze w górnośląskim przemyśle górniczym, oprac. K. Seidl, Katowice 1913.
24. L. Musioł, Łaziska Górne (Łaziska Dolne i Łaziska Średnie). Kronika na tle historii Ziemi Pszczyńskiej, maszynopis, 1936.
25. J. Olszewski i in., Leksykon górniczy, Katowice 1989.
26. J. Polak, Poczet panów i książąt pszczyńskich, część II, Od Fryderyka Anhalta do Jana Henryka XV Hochberga, Pszczyna 2007.
27. J. Polak, Ziemia pszczyńska. Rozwój gospodarczy od Piastów do Hochbergów, Pszczyna 2000.
28. A. Stępiak, Kopalnia „Waleska” – rozwój techniczno – ekonomiczny na tle dziejów górnictwa węglowego w Łaziskach (1837 – 1947), „Wiadomości Górnicze” 1978, nr 3, s. 94 – 99.
29. A. Stępiak Początki górnictwa węglowego na obszarze górnictwa „Łaziska” (do połowy XIX wieku), „Wiadomości Górnicze” 1977, nr 3, s. 76 – 80.
30. A. Stępiak, Położenie i walka klasowa załóg w kopalniach Łaziskach w latach 1922 – 1939, „Zaranie Śląskie” 1978, z. 4, s. 655 – 677.
31. A. Stępiak, Technika i wyniki produkcyjne w kopalniach księcia pszczyńskiego w Łaziskach (od połowy XIX w. do 1918 roku), „Wiadomości Górnicze” 1977, nr 7/8, s. 225 – 230.
32. Vademecum Elektrowni „Łaziska”, red. S. Karpeta, Łaziska Górne 2007.
33. XX lat Solidarności Śląsko – Dąbrowskiej, red. T. Płuzański, Katowice – Warszawa 2000.
34. Statuty organizacji społecznych i związkowych.

Spis treści

1. Wstęp	3
2. Historia KWK „Bolesław Śmiały”	5
Rozdział I - 1779 – 1914	7
Rozdział II - 1914 – 1922	15
Rozdział III - 1922 – 1939	19
Rozdział IV - 1939 – 1945	25
Rozdział V - 1945 – 1989	28
Rozdział VI - 1989 – 2009	41
3. Przynależność do struktur organizacyjnych górnictwa węgla kamiennego	51
4. Związki Zawodowe	55
5. Stowarzyszenia	75
6. Nagrody i wyróżnienia	87
7. Galeria Dyrektorów	93
8. Poczet Naczelnych Inżynierów	99
9. Zasłużeni dla górnictwa i kopalni	103
10. Ważniejsze daty w historii KWK „Bolesław Śmiały”	115
11. Wywiady	
wywiad z mgr inż. Stanisławem Gałeczką dyrektorem kopalni w latach 1977 – 1990 ..	147
wywiad z dr inż. Jackiem Korskim dyrektorem kopalni w latach 1998 – 2006 ..	150
12. Ratownictwo Górnicze	155
13. Orkiestra Dęta KWK „Bolesław Śmiały”	163
14. Pracownicy KWK „Bolesław Śmiały” /stan z grudnia 2008 roku/	171
15. Bibliografia	199

KWK „Bolesław Śmiały”